

Samhällsekonomi och finansförvaltning

2

Förslag till statens budget för 2020

Samhällsekonomi och finansförvaltning

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	6
Diagramförteckning	9
1 Förslag till riksdagsbeslut	11
2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	13
2.1 Omfattning.....	13
2.2 Utgiftsutveckling	14
2.3 Mål för utgiftsområdet.....	15
2.4 Resultatredovisning.....	15
2.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	15
2.4.2 Resultat.....	16
2.4.3 Analys och slutsatser	16
2.5 Den årliga revisionens iakttagelser.....	16
2.6 Politikens inriktning	16
3 Finansmarknad och internationella finansiella institutioner	17
3.1 Mål för området.....	17
3.2 Det finansiella systemets uppgifter.....	17
3.3 Resultatredovisning.....	17
3.3.1 Resultat för det finansiella systemet.....	18
3.3.2 Resultat för effektiviteten i den statliga finansförvaltningen.....	27
3.3.3 Resultat för internationella finansiella institutioner.....	28
3.3.4 Analys och slutsatser	30
3.4 Politikens inriktning	31
3.4.1 Stärka konsumentskyddet.....	31
3.4.2 Främja hållbara finansmarknader.....	32
3.4.3 Utveckla EU:s inre marknad för finansiella tjänster	33
3.5 Budgetförslag.....	35
3.5.1 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	35
3.5.2 1:11 Finansinspektionen.....	35
3.5.3 1:12 Riksgäldskontoret.....	36
3.5.4 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	39
3.5.5 Stadgeändring i Nordiska investeringsbanken.....	40

	3.5.6	1:16 Finansmarknadsforskning	43
4		Statlig förvaltningspolitik	45
	4.1	Mål	45
	4.2	Resultatredovisning	45
	4.2.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	45
	4.2.2	Resultat	45
	4.3	Analys och slutsatser	49
	4.4	Den årliga revisionens iakttagelser	50
	4.5	Politikens inriktning	50
	4.6	Budgetförslag	52
	4.6.1	1:1 Statskontoret	52
	4.6.2	1:2 Kammarkollegiet	52
	4.6.3	1:15 Statens servicecenter	54
5		Statliga arbetsgivarfrågor	57
	5.1	Mål för området	57
	5.2	Resultatredovisning	57
	5.2.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	57
	5.2.2	Resultat	58
	5.2.3	Analys och slutsatser	70
	5.2.4	Politikens inriktning	71
	5.3	Budgetförslag	72
	5.3.1	1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	72
	5.3.2	1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	72
6		Fastighetsförvaltning	75
	6.1	Mål för området	75
	6.2	Resultatredovisning	75
	6.2.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	75
	6.2.2	Resultat	76
	6.2.3	Analys och slutsatser	80
	6.3	Den årliga revisionens slutsatser	81
	6.4	Politikens inriktning	81
	6.5	Budgetförslag	81
	6.5.1	Statens fastighetsverk	81
	6.5.2	1:10 Bidragsfastigheter	85
	6.5.3	Fortifikationsverket	86
7		Digitalisering och it inom offentlig förvaltning	91
	7.1	Mål för området	91
	7.2	Resultatredovisning	91
	7.2.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	91
	7.2.2	Resultat	91
	7.2.3	Analys och slutsatser	95
	7.3	Politikens inriktning	95
	7.4	Budgetförslag	97
	7.4.1	1:18 Myndigheten för digital förvaltning	97
8		Statistik	99
	8.1	Mål för området	99
	8.2	Resultatredovisning	99

	8.2.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	99
	8.2.2	Resultat.....	99
	8.2.3	Analys och slutsatser	103
8.3		Politikens inriktning	104
8.4		Budgetförslag.....	104
	8.4.1	1:9 Statistiska centralbyrån	104
9		Prognos- och uppföljningsverksamhet samt god redovisningssed	107
	9.1	Mål för prognos- och uppföljningsverksamheten.....	107
	9.2	Mål för god redovisningssed.....	107
	9.3	Resultatredovisning prognos- och uppföljningsverksamhet.....	107
	9.4	Resultatredovisning god redovisningssed.....	109
	9.4.1	Den årliga revisionens iakttagelser	109
	9.5	Analys och slutsatser	110
	9.6	Politikens inriktning	110
	9.7	Budgetförslag.....	110
	9.7.1	1:6 Finanspolitiska rådet	110
	9.7.2	1:7 Konjunkturinstitutet	111
	9.7.3	1:8 Ekonomistyrningsverket.....	111
	9.7.4	1:13 Bokföringsnämnden	112
10		Offentlig upphandling.....	113
	10.1	Mål för området.....	113
	10.2	Resultatredovisning.....	113
	10.2.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	113
	10.2.2	Resultat.....	113
	10.2.3	Analys och slutsatser	116
	10.3	Politikens inriktning	116
	10.4	Budgetförslag.....	117
	10.4.1	1:17 Upphandlingsmyndigheten.....	117

Bilagor

Bilaga 1	Statsförvaltningens utveckling, inklusive underbilagan Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter
Bilaga 2	Utdrag ur förslag till ändringar i Nordiska investeringsbankens stadgar

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	12
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden.....	12
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	14
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2020–2022. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15
Tabell 2.3	Utgiftsram 2020 realkonomiskt fördelad. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15
Tabell 3.1	Finansiell folkbildning.....	25
Tabell 3.2	Andel kvinnor i forskningscentrumen	25
Tabell 3.3	Styckkostnad per betalning.....	27
Tabell 3.4	Myndigheternas upplevda servicenivå	27
Tabell 3.5	Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster.....	28
Tabell 3.6	Utestående lån, tillgångar och förväntade förluster	28
Tabell 3.7	Anslagsutveckling 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	35
Tabell 3.8	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	35
Tabell 3.9	Anslagsutveckling 1:11 Finansinspektionen	35
Tabell 3.10	Offentlighetsrättslig verksamhet.....	36
Tabell 3.11	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:11 Finansinspektionen.....	36
Tabell 3.12	Anslagsutveckling 1:12 Riksgäldskontoret	36
Tabell 3.13	Garanti- och utlåningsverksamhet.....	37
Tabell 3.14	Insättningsgaranti och investerarskydd.....	37
Tabell 3.15	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:12 Riksgäldskontoret.....	37
Tabell 3.16	Anslagsutveckling 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter.....	39
Tabell 3.17	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	39
Tabell 3.18	Effekter av förslaget om kapitaljustering i NIB på Sveriges andelar i och garantiåtaganden till banken.....	42
Tabell 3.19	Anslagsutveckling 1:16 Finansmarknadsforskning	43
Tabell 3.20	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:16 Finansmarknadsforskning	43
Tabell 3.21	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Finansmarknads- forskning	43
Tabell 4.1	Korruption Transparency Internationals Corruption Perceptions Index 2018	46
Tabell 4.2	Anslagsutveckling 1:1 Statskontoret	52
Tabell 4.3	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:1 Statskontoret	52
Tabell 4.4	Anslagsutveckling 1:2 Kammarkollegiet	53

Tabell 4.5	Offentlighetsrättslig verksamhet	53
Tabell 4.6	Uppdragsverksamhet	53
Tabell 4.7	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:2 Kammarkollegiet	53
Tabell 4.8	Anslagsutveckling 1:15 Statens servicecenter	54
Tabell 4.9	Uppdragsverksamhet ¹	54
Tabell 4.10	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:15 Statens servicecenter	55
Tabell 5.1	Ärenden vid Statens ansvarsnämnd.....	60
Tabell 5.2	Ärenden vid Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd	61
Tabell 5.3	Ärenden vid Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.....	61
Tabell 5.4	Ärenden vid Statens överklagandenämnd.....	61
Tabell 5.5	Anmälda till Trygghetsstiftelsen	62
Tabell 5.6	De som lämnat Trygghetsstiftelsen.....	62
Tabell 5.7	Fördelningen den 5 september 2019 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt.....	65
Tabell 5.8	Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall 2016–2018	70
Tabell 5.9	Anslagsutveckling 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	72
Tabell 5.10	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor.....	72
Tabell 5.11	Anslagsutveckling 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	72
Tabell 5.12	Uppdragsverksamhet SPV	73
Tabell 5.13	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	73
Tabell 5.14	Beviljad respektive utnyttjad kredit av SPV	74
Tabell 6.1	Statens byggnader, mark och fast egendom	76
Tabell 6.2	Omfattningen av de fastighetsförvaltande myndigheternas lokalbestånd.....	76
Tabell 6.3	Uppgifter om det ekonomiska läget för SFV	77
Tabell 6.4	Uppgifter om det ekonomiska läget för FortV	77
Tabell 6.5	Utveckling av hyresintäkter för SFV	77
Tabell 6.6	Utveckling av hyresintäkter för FortV	77
Tabell 6.7	Utveckling av driftskostnaderna för SFV	77
Tabell 6.8	Utveckling av driftskostnaderna för FortV	78
Tabell 6.9	Utveckling av underhållskostnaderna för SFV.....	78
Tabell 6.10	Utveckling av underhållskostnaderna för FortV.....	78
Tabell 6.11	Utveckling av driftnettot för SFV.....	78
Tabell 6.12	Utveckling av driftnettot för FortV.....	78
Tabell 6.13	Utveckling av vakansgraden för SFV	78
Tabell 6.14	Utveckling av vakansgraden för FortV	78
Tabell 6.15	Utveckling avseende kundnöjdheten för SFV.....	79
Tabell 6.16	Utveckling avseende kundnöjdhet för FortV.....	79
Tabell 6.17	Utvecklingen av energianvändningen för SFV	79
Tabell 6.18	Utveckling av energianvändningen för FortV	79
Tabell 6.19	Investeringsplan för SFV 2020–2022	83
Tabell 6.20	Statens fastighetsverks pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor och deras beräknade utfall under 2020–2022	84
Tabell 6.21	Anslagsutveckling 1:10 Bidragsfastigheter	85
Tabell 6.22	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:10 Bidragsfastigheter.....	85

Tabell 6.23	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Bidragsfastigheter	86
Tabell 6.24	Investeringsplan för Fortifikationsverket 2020–2022	87
Tabell 6.25	Fortifikationsverkets pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor	88
Tabell 7.1	Tillgång till digitala tjänster	92
Tabell 7.2	Anslagsutveckling 1:18 Myndigheten för digital förvaltning	97
Tabell 7.3	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:18 Myndigheten för digital förvaltning	97
Tabell 8.1	Resultatindikatorer	99
Tabell 8.2	Intäkter, kostnader och registerutdrag	100
Tabell 8.3	Anslagsutveckling 1:9 Statistiska centralbyrån	104
Tabell 8.4	Uppdragsverksamhet	104
Tabell 8.5	Härledning av ramnivån 2020–2022 för 1:9 Statistiska centralbyrån	105
Tabell 9.1	ESV:s prognosavvikelse för takbegränsade utgifter	108
Tabell 9.2	Bokföringsnämndens verksamhet	109
Tabell 9.3	Anslagsutveckling 1:6 Finanspolitiska rådet	110
Tabell 9.4	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:6 Finanspolitiska rådet	110
Tabell 9.5	Anslagsutveckling 1:7 Konjunkturinstitutet	111
Tabell 9.6	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:7 Konjunkturinstitutet	111
Tabell 9.7	Anslagsutveckling 1:8 Ekonomistyrningsverket	111
Tabell 9.8	Uppdragsverksamhet	111
Tabell 9.9	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:8 Ekonomistyrningsverket	112
Tabell 9.10	Anslagsutveckling 1:13 Bokföringsnämnden	112
Tabell 9.11	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:13 Bokföringsnämnden	112
Tabell 10.1	Genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling och inkomna ansökningar om överprövning	114
Tabell 10.2	Anslagsutveckling 1:17 Upphandlingsmyndigheten	117
Tabell 10.3	Härledning av anslagsnivån 2020–2022 1:17 Upphandlingsmyndigheten	117

Diagramförteckning

Diagram 3.1	Monetära finansinstituts marknadsfinansiering	18
Diagram 3.2	Marknadsandelar	19
Diagram 3.3	Storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad (LCR) samt NSFR	19
Diagram 3.4	Storbankernas kapitaltäckning	20
Diagram 3.5	Genomsnittlig solvenskvot för försäkringsföretag.....	20
Diagram 3.6	Hushållens skuldsättning efter skatt.....	20
Diagram 3.7	Hushållens räntekostnader före skatt som andel av disponibel inkomst	21
Diagram 3.8	Volymviktade belåningsgrader för nya bolån	21
Diagram 3.9	Andel hushåll med belåningsgrader över 85 procent	21
Diagram 3.10	Amorteringar beroende på belåningsgrad.....	22
Diagram 3.11	Hushållens skulder som andel av bruttoinkomst, nya lån.....	22
Diagram 3.12	Nya konsumtionslån uppdelat på storlek.....	22
Diagram 3.13	Finansiellt stressindex.....	23
Diagram 3.14	Okonsoliderad statsskuld	23
Diagram 3.15	Företagens finansieringsmöjligheter.....	23
Diagram 3.16	Användningen av olika betalningsinstrument	24
Diagram 3.17	Andel kontantbetalning vid senaste köp	24
Diagram 3.18	Klagomål hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå	24
Diagram 3.19	Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden för privatkunder	25
Diagram 3.20	Antalet rapporter om misstänkta transaktioner mottagna av finanspolisen.....	27
Diagram 5.1	Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2018	64
Diagram 5.2	Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2009–2018. Visar även fördelningen exkl. Forsvarsmakten.....	65
Diagram 5.3	Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2019	65
Diagram 5.4	Genomsnittlig löneskillnad mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden 2009–2018	66
Diagram 5.5	Andel med utländsk bakgrund i staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2009–2018.....	66
Diagram 5.6	Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2009–2018	67
Diagram 5.7	Sjukfrånvaro totalt och uppdelat på kön 2009–2018	68
Diagram 5.8	Nybeviljade sjukpensioner 2009–2018.....	68
Diagram 5.9	Anmälningar enligt PSA 2013–2018	68

Diagram 5.10	Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd 2009–2018.....	69
Diagram 7.1	Kontakt med myndighet över internet.....	92

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta om en kreditram på högst 50 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 750 000 000 000 kronor för stabilitetsfonden (avsnitt 3.5.3).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta om en kreditram på högst 100 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 200 000 000 000 kronor för resolutionsreserven (avsnitt 3.5.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar, vilket innebär att de totala kapitaltillskotten under 2016–2020 får uppgå till högst 1 110 000 000 kronor (avsnitt 3.5.4).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut statliga garantier för garantikapital i Nordiska investeringsbanken (NIB) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 2 600 282 165 euro (avsnitt 3.5.5).
5. Riksdagen godkänner att Sveriges andel av kreditriskreserveringarna för NIB:s projektinvesteringsslån (PIL) om 147 563 948 euro överförs till Sveriges inbetalda kapital (avsnitt 3.5.5).
6. Riksdagen godkänner att regeringen upphör med garantigivning till PIL och miljöinvesteringsslån (avsnitt 3.5.5).
7. Riksdagen godkänner stadgeändringen som innebär att NIB:s guvernörsstyrelse beslutar om principer för bankens kapital- och likviditetshandling (avsnitt 3.5.5).
8. Riksdagen godkänner stadgeändringen som innebär att sammansättningen av NIB:s kontrollkommitté ändras (avsnitt 3.5.5).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor (avsnitt 4.6.2).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkrings-systemet som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 4.6.2).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensions-handlingen som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 5.3.2).
12. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2020–2022 som en riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (avsnitt 6.5.1).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar

- som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor (avsnitt 6.5.1).
14. Riksdagen godkänner investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2020–2022 som en riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (avsnitt 6.5.3).
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 18 000 000 000 kronor (avsnitt 6.5.3).
16. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning enligt tabell 1.1.
17. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Statskontoret	100 183
1:2	Kammarkollegiet	71 185
1:3	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	17 550
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	13 895 000
1:6	Finanspolitiska rådet	10 396
1:7	Konjunkturinstitutet	66 295
1:8	Ekonomistyrningsverket	175 469
1:9	Statistiska centralbyrån	583 629
1:10	Bidragsfastigheter	274 000
1:11	Finansinspektionen	623 253
1:12	Riksgäldskontoret	319 204
1:13	Bokföringsnämnden	10 667
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	240 520
1:15	Statens servicecenter	698 581
1:16	Finansmarknadsforskning	29 921
1:17	Upphandlingsmyndigheten	94 419
1:18	Myndigheten för digital förvaltning	177 476
Summa		17 390 191

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag		Beställnings- bemyndigande	Tidsperiod
1:10	Bidragsfastigheter	100 000	2021
1:16	Finansmarknadsforskning	30 000	2021–2023
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		130 000	

2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning omfattar politiken för finansmarknaden och den statliga förvaltningspolitiken.

I utgiftsområdet ingår följande områden: finansmarknad och internationella finansiella institutioner, statlig förvaltningspolitik, statliga arbetsgivarfrågor, fastighetsförvaltning, digitalisering och it inom offentlig förvaltning, statistik, prognos- och uppföljningsverksamhet samt god redovisningssed och offentlig upphandling.

Finansmarknad och internationella finansiella institutioner omfattar åtgärder för ett stabilt och hållbart finansiellt system som präglas av ett starkt konsumentskydd och en effektiv statlig finansförvaltning. I området ingår Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Krigsförsäkringsnämnden.

Internationella finansiella institutioner omfattar exempelvis kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar, årliga medlemsavgifter till tankesmedjan Bruegel, European Institute of Public Administration och Europarådets utvecklingsbank, samt garantier till sex internationella finansieringsinstitut, bl.a. Nordiska investeringsbanken.

Statlig förvaltningspolitik omfattar myndigheterna Statskontoret, Kammarkollegiet, Ekonomistyrningsverket och Statens servicecenter samt frågor om styrning, ledning, organisation och utveckling av de statliga myndigheterna, och vissa övergripande frågor om relationen mellan stat och kommun, inklusive regional ansvarsfördelning.

Statliga arbetsgivarfrågor omfattar personal- och lönepolitiska frågor, såsom löneutveckling, pensionsvillkor, arbets- och anställningsvillkor avseende offentliga anställningar, statlig arbetsrätt och kompetensförsörjning inom staten samt frågor om arbetsmiljö och hälsa, jämställdhet, mångfald och värdegrundsarbete inom staten. Till området hör Arbetsgivarverket, Statens tjänstepensionsverk, Statens ansvarsnämnd, Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor, Statens överklagandenämnd, Offentliga sektorns särskilda nämnd och Trygghetsstiftelsen – en kollektivavtalsstiftelse.

Fastighetsförvaltning omfattar förvaltning av fastigheter som av försvarspolitiska, kulturhistoriska eller av andra skäl har ansetts lämpliga att förvaltas av staten. På fastigheterna finns bl.a. regeringsbyggnader, länsresidens, ambassader, de kungliga slotten, museer, teatrar och monument. Statens kulturfastigheter förvaltas främst av Statens fastighetsverk, som även förvaltar andra typer av fastigheter. Fortifikationsverket förvaltar fastigheter som främst används för försvarsändamål. Myndigheternas verksamheter finansieras framför allt genom avgifter, dvs. hyresintäkter. Övriga myndigheter som förvaltar fastigheter gör det främst för den verksamhet som myndigheten bedriver.

Digitalisering och it inom offentlig förvaltning omfattar Myndigheten för digital förvaltnings verksamhet samt frågor om digital mognad, it-användning och it-investeringar inom offentlig förvaltning, tillgänglighet till digital offentlig service, elektroniska inköpsprocesser inom den offentliga förvaltningen, elektronisk identifiering

och underskrift, förvaltningsgemensam digital infrastruktur, t.ex. plattformar, tjänster, standarder och ramverk, samt digital innovation och vidareutnyttjande av information från den offentliga förvaltningen.

Statistik omfattar Statistiska centralbyråns (SCB) verksamhet, som utgörs av utveckling, produktion, spridning och samordning av statistik. SCB producerar officiell statistik och annan statlig statistik. SCB ingår i det europeiska statistiksystemet (ESS) och myndigheten är även verksam i de statistiksamarbeten som bedrivs inom FN, OECD och det nordiska samarbetet. Samarbetet inom ESS påverkar utvecklingen av den officiella statistiken, eftersom den till stor del regleras av EU:s rättsakter. Detta gäller bl.a. jordbruksstatistiken, den ekonomiska statistiken och arbetsmarknadsstatistiken.

Prognos- och uppföljningsverksamheten omfattar myndigheterna Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket (ESV), Finanspolitiska rådet och Expertgruppen för studier i offentlig

ekonomi, samt frågor som ska bidra till att det finanspolitiska ramverket följs, att politiska beslut och prioriteringar är välgrundade samt till transparens vid redovisningen av den ekonomiska politiken. Utöver detta ingår också arbetet med att tillvarata de resultat från den nationalekonomiska forskningen som är relevanta för utformningen av den ekonomiska politiken. I avsnittet redovisas även utvecklingen av god redovisnings- sed, som Bokföringsnämnden och ESV ansvarar för.

Offentlig upphandling omfattar flera lagar med bestämmelser som syftar till att upphandlande myndigheter och enheter ska göra effektiva offentliga inköp. Reglerna ska vidare säkerställa sunda och rättssäkra konkurrensförhållanden. Dessutom utgör regelverken ramar för hur offentlig upphandling ska bidra till för att uppnå olika samhällsrelaterade mål. Upphandlingsmyndigheten är regeringens stödmyndighet och Konkursverket är ansvarig tillsynsmyndighet för lagstiftningen.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Budget 2019 ¹	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
1:1 Statskontoret	92	98	102	100	103	104
1:2 Kammarkollegiet	70	80	78	71	67	68
1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	13	18	15	18	18	18
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	1	2	2	2	2	2
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	13 018	13 651	13 359	13 895	14 649	14 948
1:6 Finanspolitiska rådet	10	10	10	10	11	11
1:7 Konjunkturinstitutet	65	64	64	66	66	67
1:8 Ekonomistyrningsverket	169	166	165	175	179	166
1:9 Statistiska centralbyrån	551	566	562	584	595	603
1:10 Bidragsfastigheter	247	269	249	274	280	280
1:11 Finansinspektionen	598	604	615	623	633	642
1:12 Riksgäldskontoret	277	325	276	319	324	329
1:13 Bokföringsnämnden	11	10	10	11	11	11
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	207	231	227	241	2	2
1:15 Statens servicecenter	8	562	554	699	742	752
1:16 Finansmarknadsforskning	88	30	31	30	30	31
1:17 Upphandlingsmyndigheten	94	95	95	94	96	96
1:18 Myndigheten för digital förvaltning	136	178	184	177	160	162
f.d. 1:15 Riksrevisionen	335	333	331	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning²	15 991	17 292	16 929	17 390	17 967	18 294

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Till och med budgetåret 2019 redovisades anslaget 1:15 Riksrevisionen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Fr.o.m. budgetåret 2020 redovisas anslaget under utgiftsområde 1 Rikets styrelse (anslaget 2:5 Riksrevisionen).

Utgiftsområdets sammanlagda utgifter uppgick 2018 till 15,991 miljarder kronor. Prognosen för utfallet för 2019 är 16,929 miljarder, vilket är 363 miljoner kronor under de anvisade anslagen. Den föreslagna anslagsnivån för utgiftsområdet för 2020 uppgår till 17,390 miljarder kronor, vilket är i nivå med 2019. Anslagsförändringarna redovisas detaljerat under respektive delområde.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2020–2022. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Milljoner kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	16 986	16 986	16 986
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	57	101	144
Beslut	29	-172	-189
Varav BP20 ³	98	120	119
Övriga makroekonomiska förutsättningar	329	600	694
Volym	-85	398	603
Överföring till/från andra utgiftsområden	74	55	55
Varav BP20 ³			
Övrigt	0	0	0
Ny ramnivå	17 390	17 967	18 294

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget. Anvisat belopp enligt riksdagens beslut i dec 2018 (bet. 2018/19:FiU2) exklusive belopp anslagsflytt från utgiftsområde 2 (f.d. anslag 1:15 Riksrevisionen).

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2020 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Milljoner kronor

	2020
Transfereringar ¹	13 895
Verksamhetsutgifter ²	3 490
Investeringar ³	5
Summa utgiftsram	17 390

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2018 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Utgifter för transfereringar utgör 80 procent av den anslagsfinansierade verksamheten och utbetalningar sker främst ifrån anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* Verksamhetsutgifter för 12 myndigheter utgör 20 procent av utgiftsområdets anslagsmedel.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Nedan redovisas de av riksdagen beslutade målen för verksamheten under utgiftsområdet (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315, prop. 2015/16:1 utg.omr. 2, bet. 2015/16:FiU2, rskr. 2015/16:118).

Finansmarknaden

- Det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.
- Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statlig förvaltningspolitik

- En innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

För övriga delområden under utgiftsområdet finns inga av riksdagen beslutade mål. De mål som har beslutats av regeringen redovisas i respektive avsnitt.

2.4 Resultatredovisning

2.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I avsnitt 3.3 redovisas ett antal indikatorer kopplade till målen för finansmarknadsområdet. Indikatorer för att bedöma statsförvaltningens utveckling avseende effektivitet och förtroende redovisas i avsnitt 4.2.

2.4.2 Resultat

Resultatredovisning finns i avsnitt 3–10 och i bilaga 1.

2.4.3 Analys och slutsatser

Analys och slutsatser finns i avsnitt 3–10 och i bilaga 1.

2.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionens iakttagelser och redogörelser för vidtagna åtgärder finns i avsnitt 4.4 avseende Kammarkollegiet, avsnitt 6.3 avseende Fortifikationsverket och i avsnitt 9.4.1 avseende Bokföringsnämnden.

2.6 Politikens inriktning

Politikens inriktning för att uppnå utgiftsområdets riksdagsbundna mål redovisas i avsnitt 3.4, 4.5 och 7.3. Politikens inriktning för de av regeringen beslutade målen redovisas i respektive avsnitt.

3 Finansmarknad och internationella finansiella institutioner

3.1 Mål för området

Riksdagen har beslutat om följande mål för finansmarknadsområdet (prop. 2015/16:1 utg. omr. 2, bet. 2015/16:FiU2, rskr. 2015/16:118):

- Det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter.
- Det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Statsskuld förvaltningen, som också är en del av den statliga finansförvaltningen, utvärderas under utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m.

3.2 Det finansiella systemets uppgifter

Det finansiella systemet utgör en viktig del av det globala samhällets infrastruktur och är en förutsättning för att det moderna samhället ska kunna fungera och växa. Flera olika sorters aktörer är verksamma inom systemet, bl.a. banker, försäkringsföretag, fondbolag och börser. En mer utförlig beskrivning av det finansiella systemets uppgifter lämnades i budgetpropositionen för 2017.

3.3 Resultatredovisning

Statliga medel och omvärldsfaktorer

Arbetet med att uppnå målen för finansmarknadsområdet delas mellan regeringen, Finansinspektionen och Riksgäldskontoret. Även Riksbanken, Konkurrensverket, Pensionsmyndigheten, AP-fonderna och Konsumentverket har uppgifter inom området men omfattas i formell mening inte av de aktuella målen.

Medlen för att nå målet att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt utgörs främst av de regelverk, avtal och kontostrukturer som utgör statens betalningsmodell. På motsvarande sätt är regelverken för statens garanti- och utlåningsverksamhet medel för att uppnå effektivitet i denna verksamhet.

Även omvärldsfaktorer påverkar måluppfyllelsen. Sveriges finansmarknader är globalt integrerade och nära sammanlänkade med i synnerhet vårt närområde. Problem som uppstår i ett annat land kan snabbt spridas till Sverige och hota den finansiella stabiliteten här.

Regelutvecklingen drivs därför i huvudsak internationellt både av EU och av olika globala standardsättande organ.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatindikatorerna syftar till att ge en fingerisning om hur måluppfyllelsen för de tre målen inom finansmarknadsområdet utvecklas och i vilken grad de har uppnåtts. Det finns inte något

enskilt mått eller någon enskild indikator som beskriver den sammantagna måluppfyllelsen. I stället används flera olika indikatorer i resultatredovisningen för att ge en helhetsbild. En del av indikatorerna är direkt knutna till något av målen, medan andra kopplas till flera mål. Av detta skäl klassificeras inte indikatorerna i förhållande till de olika delmålen.

Några justeringar har gjorts när det gäller indikatorerna jämfört med föregående år. Indikatorn hushållens skuldsättning omfattar nu även de underliggande indikatorerna avseende hushållens räntekostnader, volymviktade belåningsgrader för nya bolån, andelen hushåll med högre belåning än 85 procent, amorteringar efter belåningsgrad samt hushållens skuldkvoter för nya lån. Indikatorn klagomål, Finansinspektionens varningar och finansiell folkbildning omfattar ärendestatistik hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå.

För det finansiella systemet och hållbarhet:

- marknadsfinansiering,
- marknadsandelar,
- storbankernas likviditetsreserver,
- storbankernas kapitaltäckning,
- försäkringsföretagens solvenskvot,
- hushållens skuldsättning,
- konsumtionslån,
- finansiellt stressindex,
- okonsoliderad statsskuld,
- företagens finansieringsmöjligheter,
- användningen av elektroniska betalningar och kontantbetalning,
- kontantbetalningar,
- klagomål, Finansinspektionens varningar och finansiell folkbildning,
- kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden för privatkunder respektive företagskunder,
- vetenskaplig publicering,
- könsfördelningen i forskningscentrumen för finansmarknadsforskning,
- hållbara fonder, och
- antalet rapporter om misstänkta transaktioner mottagna av finanspolisen.

För statlig finansförvaltning:

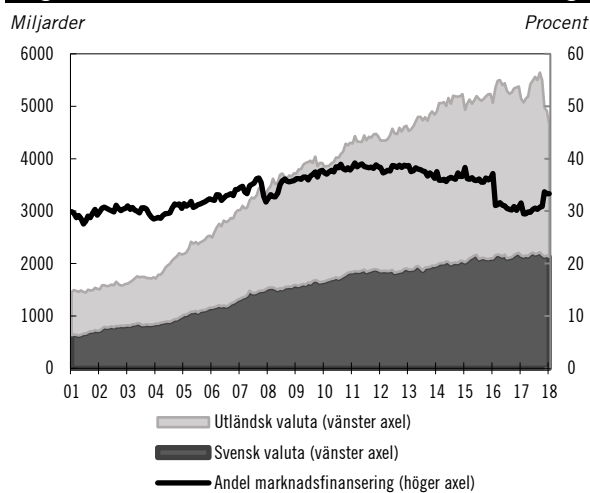
- styckkostnad per statlig betalning,
- myndigheternas upplevda servicenivå, och
- riskerna inom Riksgäldskontorets garanti- och utlåningsverksamhet.

3.3.1 Resultat för det finansiella systemet

Marknadsfinansiering

En av sårbarheterna i det svenska finansiella systemet är att den finansiella sektorn är stor i förhållande till den svenska ekonomin. De svenska monetära finansinstitutens (MFI) samlade tillgångar uppgick i slutet av 2018 till ungefär 13 972 miljarder kronor, vilket är ungefär 14 procent lägre än föregående år till följd av Nordeas flytt av huvudkontor till Finland. Under 2018 uppgick de svenska monetära finansinstitutens marknadsfinansiering till 33 procent av deras totala finansiering (se diagram 3.1). Av marknadsfinansieringen sker ca 58 procent i utländsk valuta. Finansieringen i utländsk valuta utgörs till stor del av certifikat med kort löptid, medan finansieringen i svenska kronor till stor del utgörs av inlåning och säkerställda obligationer för vilka säkerheten utgörs av panträtt i bostäder.

Diagram 3.1 Monetära finansinstitutets marknadsfinansiering

Marknadsandelar

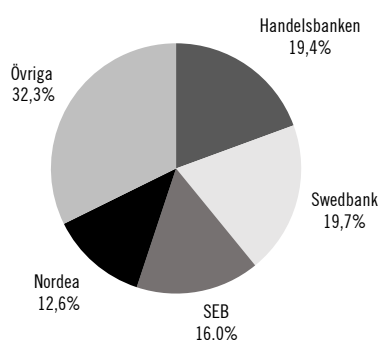
Sverige har ett relativt stort banksystem koncentrerat kring fyra tätt sammanlänkade storbanker – Nordea, SEB, Swedbank och Handelsbanken. Banker är centrala aktörer i det finansiella systemet eftersom betalningar främst görs via bankkonton. Storbankerna står för ungefär 70 procent av banksystemets utlåning i Sverige (se diagram

3.2). Att banksystemet är koncentrerat till ett fåtal aktörer kan göra systemet mer sårbart. Om en av dessa banker skulle få problem finns en risk att det kan sprida sig till hela banksystemet, vilket skulle innebära ett hot mot den finansiella stabiliteten och i förlängningen den reala ekonomin.

Vid utgången av 2018 stod de fyra storbankerna för 68,5 procent av utlåningen. När det gäller inlåningen hade de fyra storbankerna 2018 en marknadsandel, baserat på deras verksamhet i Sverige, som sammantaget uppgick till omkring 67,7 procent.

Diagram 3.2 Marknadsandelar

Procent

Källa: Statistiska centralbyrån.

Storbankernas likviditetsreserver

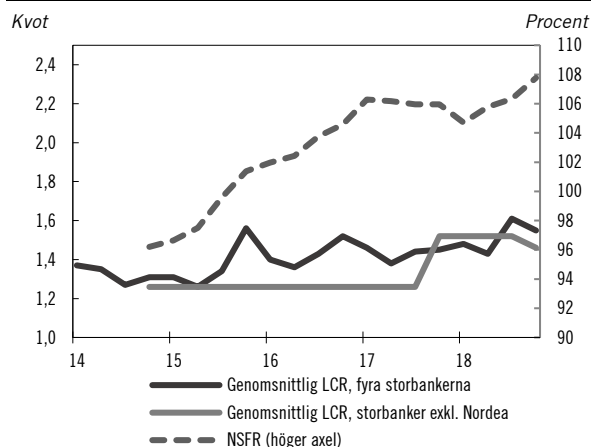
För att stärka bankernas förmåga att hantera likviditetskriser har kraven på riskhantering skärpts och likviditetsreserverna utökats. Ett viktigt led i detta arbete har varit införandet av kvantitativa likviditetstäckningskrav. Kraven innebär att bankerna ska hålla en tillräcklig likviditetsbuffert som motsvarar minst 30 dagars nettokassautflöden under stressade förhållanden.

Under 2018 var de genomsnittliga kvoterna för likviditetstäckningsgraderna 1,52 respektive 1,46 för storbankerna exklusive Nordea (se diagram 3.3). Detta är något högre än 2017, då kvoterna var 1,43 för de fyra storbankerna och 1,32 exklusive Nordea. Om kvoten för likviditetstäckningsgraden överstiger 1,0 uppfyller banken kravet, vilket är fallet för samtliga storbanker sedan kravet infördes 2013.

Ett annat likviditetsmått är den s.k. stabila nettofinansieringskvoten (NSFR), som något förenklat innebär att banker ska finansiera tillgångar vars löptid överstiger ett år med skulder vars löptid också överstiger ett år eller som av annat skäl bedöms vara stabila. Måttet syftar till

att begränsa riskerna med bankernas löptidsomvandling. För närvarande föreligger enbart en skyldighet för bankerna att redovisa sin NSFR-kvot, men genom det s.k. bankpaketet införs ett bindande minimikrav som innebär att NSFR-kvoten ska vara minst 100 procent.

Diagram 3.3 Storbankernas genomsnittliga likviditetstäckningsgrad (LCR) samt NSFR

Källa: Finansinspektionen.

De svenska storbankerna har en omfattande löptidsomvandling. En förklaring är deras stora andel bostadslån, där lånens löptid ofta är flera decennier men som till stor del finansieras med säkerställda obligationer med betydligt kortare löptid. NSFR har i genomsnitt ökat över tid och från 2015 har kvoten i genomsnitt legat över det kommande minimikravet på 100 procent.

Storbankernas kapitaltäckning

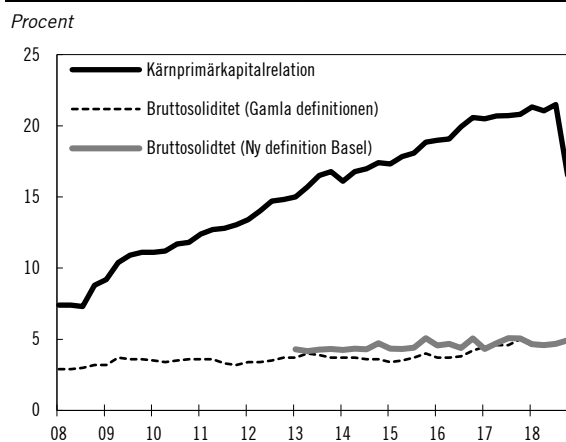
En ytterligare sårbarhet i det finansiella systemet är att banker generellt sett har en begränsad förmåga att hantera förluster. Sedan finanskrisen 2008 och 2009 har dock regelverket för att stärka bankernas motståndskraft mot kreditförluster skärpts i flera omgångar.

Storbankernas genomsnittliga kärnprimärkapitalrelation har ökat varje år fram till 2017, sannolikt som konsekvens av höjda kapitalkrav (se diagram 3.4). Under 2017–2018 föll kärnprimärkapitalrelationen som en teknisk följd av att metoden för riskviktsgolvet för bolån ändrades. Svenska kreditinstitut är dock fortsatt lika motståndskraftiga eftersom de har lika mycket kapital i svenska kronor som tidigare.

Som komplement till att mäta kapitaltäckning i riskvägda tillgångar används bruttosoliditet. Bruttosoliditeten anger storleken på det egna kapitalet i förhållande till bankens totala tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen. De fyra

storbankernas bruttosoliditet var ungefär 5 procent 2018, vilket är samma som året innan och över minimikravet på 3 procent.

Diagram 3.4 Storbankernas kapitaltäckning

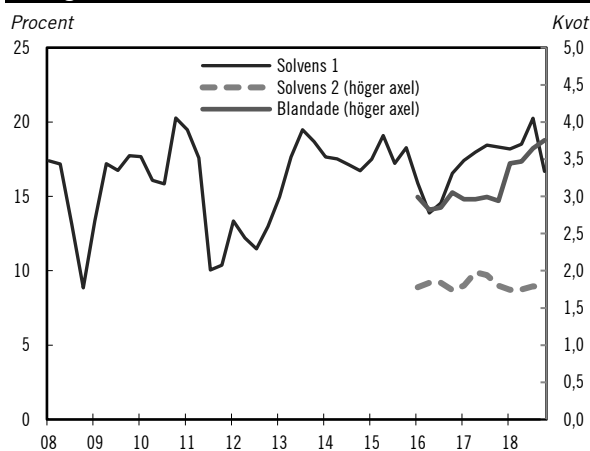
Källa: Finansinspektionen.

Försäkringsföretagens solvenskvot

Försäkringsföretagen spelar en viktig roll för det finansiella systemet, bl.a. genom att mer än hälften av svenskarnas sparande sker i olika försäkringslösningar. En stor del av sparandet utgörs av tjänstepensioner. Stabila försäkrings- och pensionsföretag är därför viktigt ur ett konsumentskyddsperspektiv.

Försäkringsföretagens förmåga att möta sina åtaganden på kort och lång sikt mäts genom solvenskvoten, vilken definieras som kapitalbas dividerat med erforderlig solvensmarginal. En kvot som överstiger 1,0 innebär att företaget kan fullgöra sina åtaganden.

Diagram 3.5 Genomsnittlig solvenskvot för försäkringsföretag

Källa: Finansinspektionen.

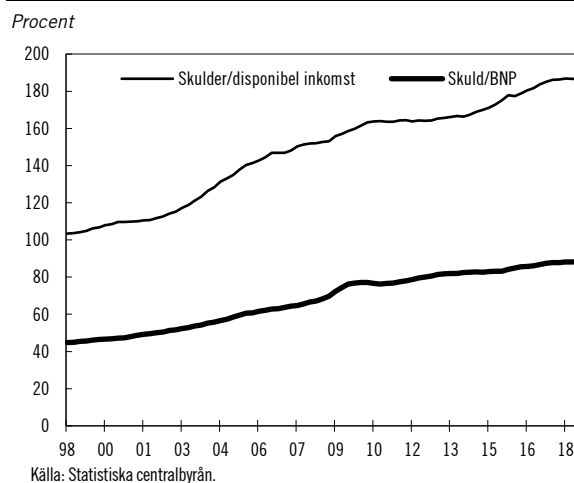
Eftersom försäkringsföretagen och tjänstepensionskassorna tillämpar olika regelverk särredovisas tre grupper: Solvens 1, Solvens 2 och blandade, där en kombination mellan Solvens 1 och 2 tillämpas (se diagram 3.5). För försäkringsföretag som rapporterar under Solvens 1 har kvoten minskat med ungefär 3,7 procentenheter sedan slutet av 2017 till följd av den negativa borsutvecklingen som ägde rum under fjärde kvartalet 2018. Kapitalbasen, och därmed kapitalkravet, påverkas kraftigt vid större förändringar av tillgångsportföljen. Denna effekt är inte lika påtaglig för företag som rapporterar under Solvens 2, där företagens solvenskvoter varit stabila sedan reglerna infördes den 1 januari 2016. Den genomsnittliga solvenskvoten för blandade företag ökade något under 2018.

På grund av förändrade solvensregelverk är data inte jämförbar mellan åren. Därför görs uppföljningen dels för de företag som följer respektive regelverk, dels för de försäkringsföretag som redovisar enligt båda regelverken (blandade).

Hushållens skuldsättning

Hög hushållsskuldsättning är en risk som kan hota den realekonomiska utvecklingen och på sikt även den finansiella stabiliteten. Historiskt sett har finansiella kriser ofta föregåtts av en snabb tillväxt i krediter och fastighetspriser. Riskerna för den realekonomiska utvecklingen följer framför allt av att högt skuldsatta hushåll minskar sin konsumtion i en situation när bostadspriserna faller eller räntorna stiger. Hushållens skuldsättning berör även delmålet om konsumentskydd.

Diagram 3.6 Hushållens skuldsättning efter skatt

Källa: Statistiska centralbyrån.

Hushållens skuldsättning som andel av BNP har fördubblats sedan millennieskiftet. Även som andel av disponibel inkomst kan man se en

liknande kraftig ökning (se diagram 3.6). Hushållens skulder uppgick till 186,7 procent av hushållens disponibla inkomst sista kvartalet 2018, vilket är en stabilisering av ökningstakten jämfört med de senaste årens kraftiga uppgångar. Sammantaget växer hushållens inkomster nu ungefär i samma takt som deras skulder.

Hushållens skulder som andel av BNP har ökat kontinuerligt de senaste åren från ca 80 procent i början av 2013 till ca 88 procent i slutet av 2018. Bolånen står för 82 procent av hushållens totala skulder.

Ett annat sätt att studera utvecklingen är att mäta hushållens räntebetalningar före skatt i förhållande till disponibel inkomst (hushållens räntekvot). Trenden har varit negativ över tid och under 2018 var kvoten 3,6 procent (se diagram 3.7). Trots att hushållens skulder har ökat så har låga räntor medfört att räntebetalningarna som andel av disponibel inkomst har minskat. I sammanhanget bör även noteras att ungefär 69 procent av utlåningen till svenska hushåll hade en räntebindningstid på ett år eller kortare. Kortare räntebindningstid har under de senaste decennierna varit fördelaktigt för hushållen. Det innebär dock också att hushållen blir mer känsliga för en ränteuppgång.

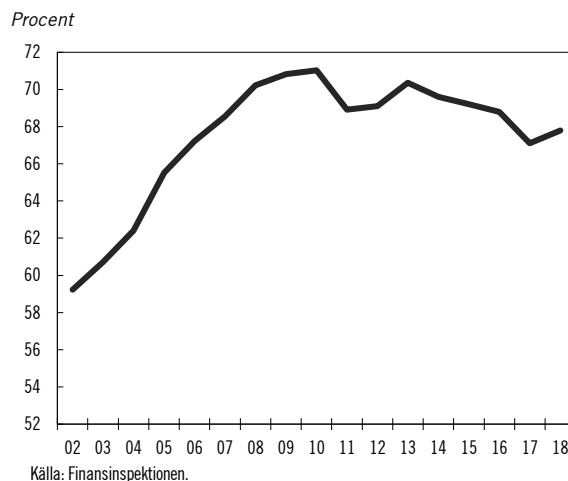
Diagram 3.7 Hushållens räntekostnader före skatt som andel av disponibel inkomst

Ett sätt att mäta hushållens sårbarhet utgörs av volymviktade belåningsgrader, beräknat genom lån som används för att finansiera en bostad i förhållande till marknadsvärdet på bostaden. Trenden med stigande volymviktade belåningsgrader i nyutlåningen bröts i samband med att bolånetaket infördes 2010. På senare tid har andra insatser, såsom höjda riskvikter för bolån och amorteringskraven, påverkat belåningsgraderna.

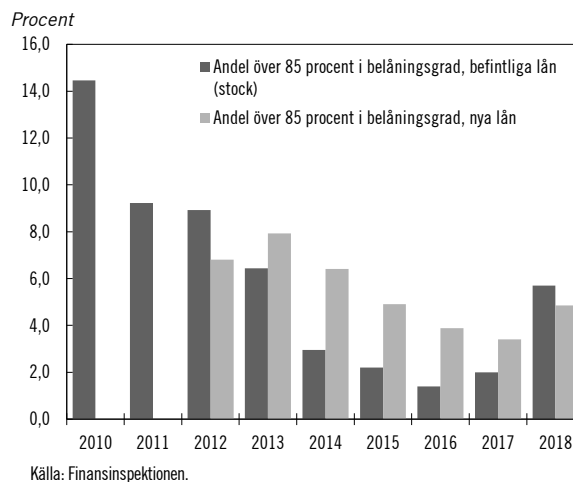
År 2018 ökade belåningsgraden för nya lån med 0,7 procentenheter till 67,8 procent jämfört med föregående år, vilket är den första ökningen sedan 2013 (se diagram 3.8).

Diagram 3.8 Volymviktade belåningsgrader för nya bolån

Andelen befintliga lån med belåningsgrad över 85 procent har stadigt minskat sedan 2010, med undantag för de senaste två åren då andelen har ökat med 0,4 respektive 3,7 procentenheter till 5,7 procent 2018 (se diagram 3.9). Andelen nya lån med belåningsgrad över 85 procent har minskat under perioden 2013–2017 men ökade 2018 med 1,5 procentenheter till 4,9 procent 2018.

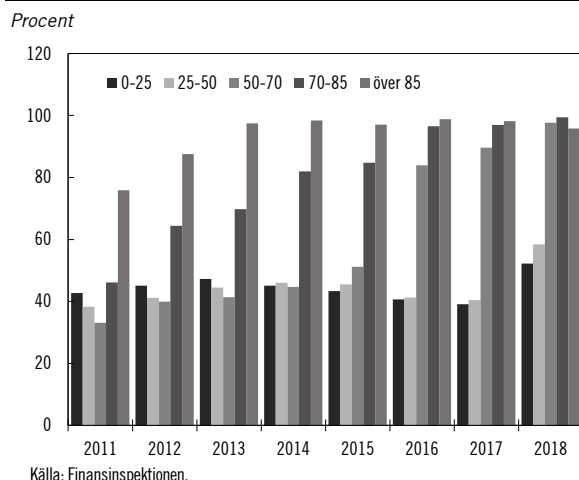
Diagram 3.9 Andel hushåll med belåningsgrader över 85 procent

För att motverka de makroekonomiska sårbarheterna som högt belånade hushåll medför infördes ett amorteringskrav den 1 juni 2016 som innebär att nya bolånetagare årligen måste amortera minst två procentenheter vid belåningsgrader över 70 procent och minst en procentenhet vid

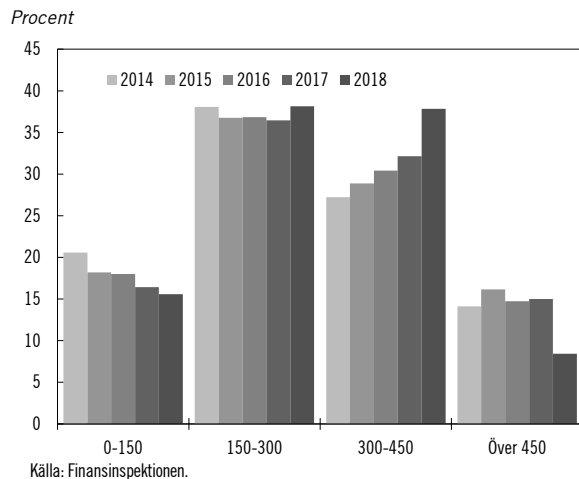
belåningsgrader mellan 50 och 70 procent, av det ursprungliga lånebeloppet.

Diagram 3.10 Amorteringar beroende på belåningsgrad

Ett förstärkt amorteringskrav infördes den 1 mars 2018 som ett komplement till det första kravet. Det förstärkta kravet innebär att nya låntagare som lånar mer än 4,5 gånger sin årliga bruttointkomst måste amortera ytterligare en procentenhet utöver tidigare krav.

Diagram 3.11 Hushållens skulder som andel av bruttointkomst, nya lån

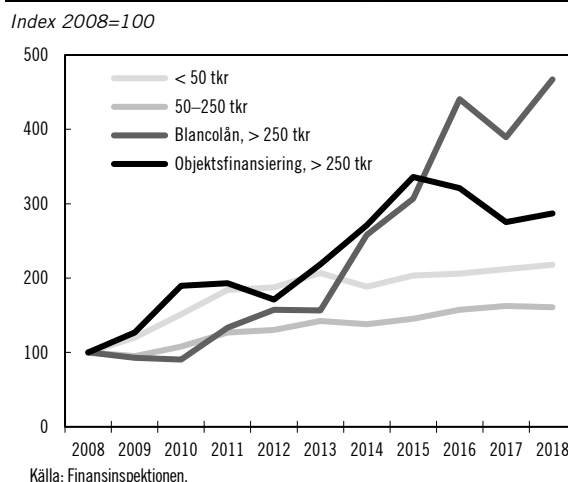
Konsumtionslån

Konsumtionslån står för en mindre del av hushållens totala skulder men har volymmässigt ökat under senare år. Även om de inte utgör ett hot mot den finansiella stabiliteten, så medför de risker för enskilda konsumenter, då ränta och amorteringar på konsumtionslån utgör en betydande del av hushållens totala lånekostnader. Volymen av nya lån som understiger 50 000 kronor har mer än fördubblats sedan 2008 (se diagram 3.12). Utvecklingen sammanfaller med

ökad e-handel under motsvarande period där köp på internet ofta finansieras genom kreditkort eller kontokredit.

Volymen av lån större än 250 000 kronor har nästan femdubblats på tio år. Ökningen har varit särskilt stor de senaste fem åren, vilket hänger samman med en stark konjunktur och låga räntor, samtidigt som har bostadspriserna stigit kraftigt.

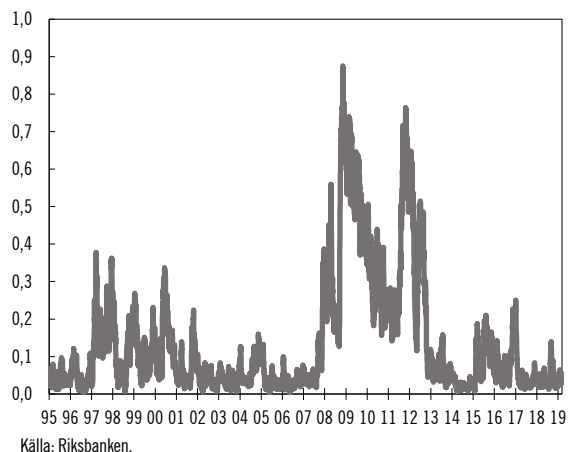
Diagram 3.12 Nya konsumtionslån uppdelat på storlek

Sedan Finansinspektionen införde bolånetaket 2010 kan hushållen bara ta bolån upp till 85 procent av bostadens värde. Efterfrågan på blancolån kan ha ökat på grund av stigande bostadspriser och bolånetaket. Även amorteringskraven kan ha bidragit till ökningen. Om en låntagare utökar sitt bolån påverkas den amorteringsgrundande skulden, vilket gör att vissa låntagare ibland kan välja att utöka sin skuld med blancolån i stället för bolån.

Finansiellt stressindex

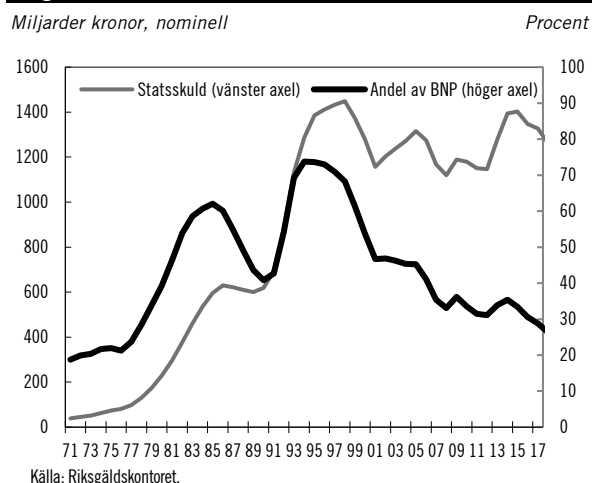
I det tredje delmålet för det finansiella systemet konstateras att ett högt ömsesidigt förtroende mellan företag som verkar på de finansiella marknaderna är en förutsättning för finansiell stabilitet. Finansiellt stressindex består av fyra delindex som mäter volatilitet på aktie-, penning-, valuta- och obligationsmarknaden. Finansiell stress innebär en störning som skulle kunna skada marknadernas förmåga att effektivt uppfylla rollen som förmedlade länk mellan låntagare och långivare respektive köpare och säljare. Det sammanvägda indexet ger en indikation på hur hög stressnivån är på de svenska finansiella marknaderna.

Diagram 3.13 Finansiellt stressindex

Stressnivåerna har med undantag för september månad varit låga 2018 (se diagram 3.13). Under hösten 2018 steg den finansiella stressen inom EU, sannolikt på grund av politisk osäkerhet i kombination med minskad riskvilja globalt. I förhållande till åren under finans- och skuld-krisen framgår att nivån var betydligt lägre under 2018. Stressnivåerna på de svenska värdepappersmarknaderna har överlag varit låga under det senaste året.

Okonsoliderad statsskuld

Statens okonsoliderade skuld är storleken på utestående fordringar på staten. En låg statsskuld innebär i allmänhet att staten har en god kreditvärdighet och att staten har goda möjligheter att hantera oförutsedda utgifter.

Diagram 3.14 Okonsoliderad statsskuld

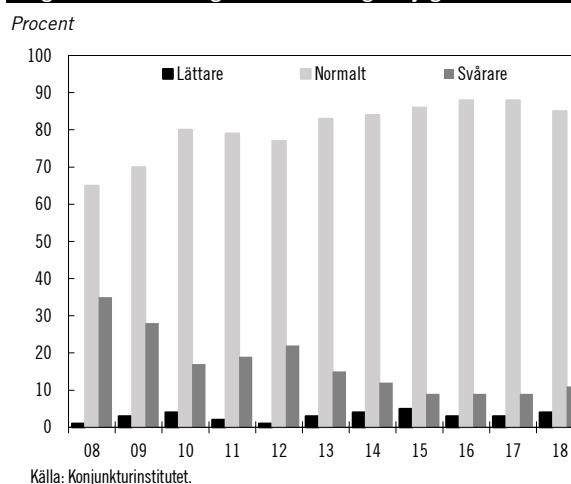
I slutet av 2018 uppgick den svenska statens okonsoliderade skuld till 1 262 miljarder kronor, vilket motsvarar en skuldsättning på ungefär 26 procent av Sveriges BNP, en minskning med 3 procentenheter från 2017 (se diagram 3.14).

När den okonsoliderade statsskulden var som störst i förhållande till BNP, i mitten av 1990-talet, uppgick skuldkvoten till mer än 70 procent.

Företagens finansieringsmöjligheter

Ytterligare ett viktigt bedömningskriterium för det finansiella systemets funktionssätt är företagens kapitalförsörjning. Ett väl fungerande ramverk och finansiellt system för kapitalförsörjning är avgörande för att företag ska kunna starta och expandera. Företagens behov av externt kapital ska i första hand tillgodoses av den privata marknaden. Statens roll är marknadskompletterande, t.ex. vid tidiga utvecklingskedan och vid kommersialisering av innovativa affärsidéer för små och medelstora företag.

Företagens möjlighet att finansiera investeringar är viktigt för konkurrenskraften. Goda möjligheter till investeringar för företagen bidrar också till högre sysselsättning. En indikator för det finansiella systemets funktionssätt när det gäller företagens kapitalförsörjning är Konjunkturinstitutets barometer, där företag tillfrågas om hur de upplever möjligheterna att finansiera sin verksamhet.

Diagram 3.15 Företagens finansieringsmöjligheter

I Konjunkturinstitutets barometer uppger 85 procent av respondenterna under 2018 att deras finansieringsmöjligheter är "normalt" (se diagram 3.15). Åren 2016 och 2017 angav 88 procent att det var "normalt". Ytterligare beskrivningar av företagens kapitalförsörjning lämnas under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Användningen av elektroniska betalningar och kontantbetalningar

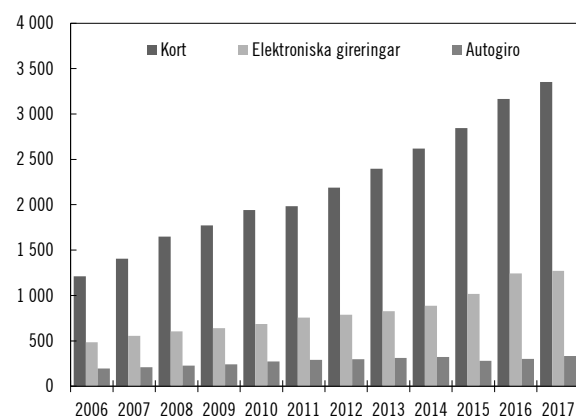
Utvecklingen mot en minskad kontanthantering har gått snabbt i Sverige, framför allt bland yngre,

jämfört med i många andra länder. Antalet kortbetalningar i butik har fortsatt att öka (se diagram 3.16).

Antalet Swish-betalningar uppgick 2018 till omkring 390 miljoner jämfört med 270 miljoner 2017. Merparten av betalningarna gjordes av privatpersoner i ålderskategorin 18–44 år. Antalet privatpersoner som var anslutna till Swish under 2018 uppgick till omkring 7 miljoner, en ökning med 1 miljon sedan 2017.

Diagram 3.16 Användningen av olika betalningsinstrument

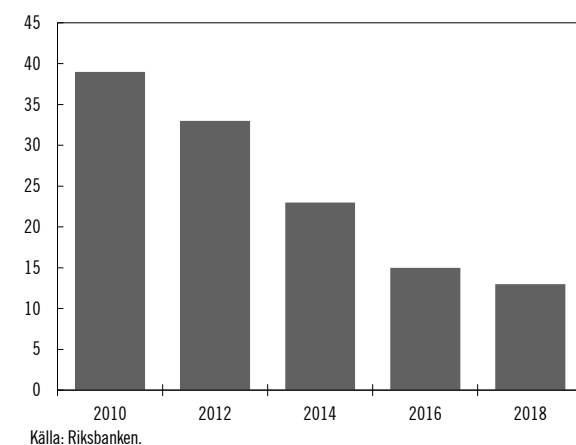
Miljoner transaktioner

Riksbanken genomför vartannat år en enkätundersökning där den bl.a. frågar om vilket betalningsinstrument som de tillfrågade använde vid sitt senaste köp.

Diagram 3.17 Andel kontantbetalning vid senaste köp

Procent

Andelen som uppgav att de använde kontanter vid sitt senaste köp har minskat sedan 2010 (se diagram 3.17). Mellan 2010 och 2018 minskade andelen med 26 procentenheter från 39 till

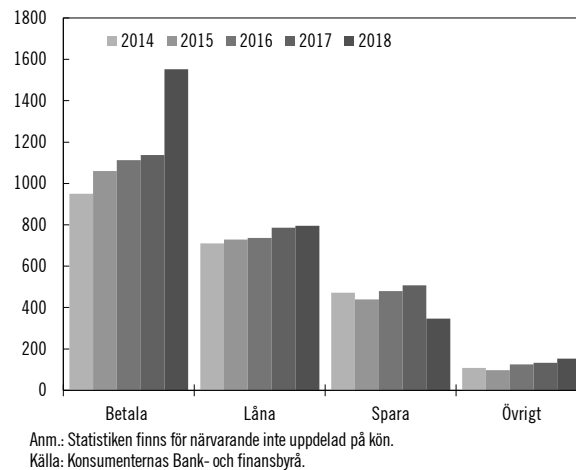
13 procent. Äldre personer använder kontanter i högre utsträckning än yngre.

Klagomål, varningar och finansiell folkbildning

Konsumenternas Bank- och finansbyrå redovisar statistik över inkomna ärenden avseende klagomål uppdelade på kategorierna låna, spara, betala och övrigt.

Diagram 3.18 Klagomål hos Konsumenternas Bank- och finansbyrå

Antal ärenden

Bortsett från kategorin ”betala”, som ökade med 415 ärenden jämfört med föregående år, har antalet inkomna ärenden varit relativt konstant under perioden 2014–2018, även om vissa skillnader finns mellan hur anmälningsfrekvensen mellan områdena betala, låna och spara har utvecklats under samma tid (se diagram 3.18).

Komplexa finansiella produkter, bristande information samt intressekonflikter där förmedlare och rådgivare får provision från producenter i stället för konsumenten är faktorer som innebär att det uppstår risker för konsumenterna.

För att öka konsumenternas medvetenhet inom privatekonomi informerar och utbildar Finansinspektionen olika målgrupper om finanskunskap (se tabell 3.1). Under 2018 fokuserades insatserna bl.a. på överförmyndare, diakoner, kommunala budget- och skuldrådgivare, kommunanställda som arbetar nära personer som är nya i Sverige och förstagångsföräldrar.

Tabell 3.1 Finansiell folkbildning

	2015	2016	2017	2018
Tilldelade medel, utfall (mnkr)	6,2	7,5	6,8	5,7
Folkbildning (antal personer)	119 993	110 936	225 026	191 500

Källa: Finansinspektionen.

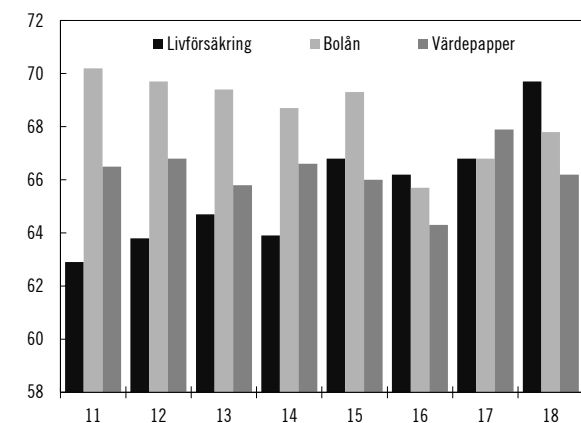
Finansinspektionens varningslista visar företag som erbjuder konsumenter och investerare finansiella tjänster eller produkter utan att företaget har nödvändiga tillstånd i eller utanför Sverige. Antalet varningar har ökat från 891 till 1 041 under perioden 2014–2018. Antalet varningar under 2018 är dock något lägre jämfört med 2017, då antalet uppgick till 1 129.

Kundnöjdhet

Svenskt Kvalitetsindex (SKI) utför återkommande undersökningar av nöjdheten inom olika marknader för finansiella produkter riktade till både privat- och företagskunder.

Diagram 3.19 Kundnöjdhet inom olika delar av finansmarknaden för privatkunder

Index 1–100

Källor: Finansinspektionen och Svenskt Kvalitetsindex.

För kundnöjdheten avseende privata livförsäkringar har tilliten ökat sedan 2017 (se diagram 3.19). Det är framför allt de mindre företagen som har hög kundnöjdhet bland livförsäkringsföretagen.

Kundnöjdheten för bolåneprodukter ökade med 1,0 procentenhet jämfört med 2017. Kunder anser att konkurrenskraftiga räntor och bra service är det viktigaste för kundnöjdhet vid bolån. Kundnöjdheten för sparandeprodukter i värdepapper minskade med ungefär 1,7 procentenhet under 2018 jämfört med året innan. Enligt Finansinspektionen är en förklaring till

nedgången att branschen som helhet får lägre resultat för produktkvalitet och service.

Finansmarknadsforskning

Verket för innovationssystem (Vinnova) har sedan 2009 i uppdrag att utforma ett forskningsprogram för finansmarknadsforskning med syfte att stärka den svenska finansmarknadsforskningens internationella konkurrenskraft och öka dess relevans för både privata och offentliga aktörer inom den finansiella sektorn.

Forskningsprogrammet består i huvudsak av två insatsformer: långsiktig finansiering av tre forskningscentrum och utlysningar av projektmedel inom olika områden. Båda insatsformerna finansieras gemensamt av Vinnova, universitet och högskolor (medfinansiering av projekt) och finansbranschen. De tre centrumbildningarna är Swedish House of Finance, Knut Wicksells House of Finance och Centrum för Finans.

Forskningscentrumen sprider forskningsresultaten, dels genom akademiska och praktiska konferenser, dels genom samarbete med andra forskare och branschaktörer. Även vetenskaplig publicering är central för att sprida resultaten. Antalet publiceringar ökade från 61 till 64 mellan 2017 och 2018.

Tabell 3.2 Andel kvinnor i forskningscentrumen

Procent

	2015	2016	2017	2018
Administrativ personal				
Kvinnor	58	61	57	54
Män	42	39	43	46
Docent				
Kvinnor	20	8	13	7
Män	80	92	87	93
Doktorand				
Kvinnor	34	30	36	36
Män	66	70	64	64
Gästforskare inklusive postdok				
Kvinnor	18	23	38	50
Män	82	77	62	50
Lektor				
Kvinnor	26	23	25	25
Män	74	77	75	75
Professor				
Kvinnor	5	4	5	12
Män	95	96	95	88

Källa: Vinnova.

Andelen kvinnor som väljer forskningsområdet finansmarknad är mindre än andelen män (se tabell 3.2). En av flera möjliga orsaker är att det saknas förebilder för unga kvinnor inom området. Swedish House of Finance har därför haft flera evenemang riktade till kvinnliga studenter i syfte att tydliggöra möjligheterna för kvinnor inom området.

Hållbara fonder

För att öka transparensen och underlätta för konsumenter att välja fond utifrån sina preferenser om hållbarhet infördes ett nytt lagstadgat informationskrav den 1 januari 2018. Det nya lagkravet riktar sig till förvaltare av värdepappersfonder och av alternativa investeringsfonder som marknadsförs till konsumenter. Kraven innebär att fondförvaltarna ska lämna den information som behövs för att en konsument ska förstå fondens förvaltning med avseende på hållbarhet. En kartläggning som Finansinspektion har genomfört visar att för nästan 85 procent av de fonder som berörs av det nya lagkravet anger förvaltarna att de beaktar hållbarhet i förvaltningen av fonden.

Sedan Miljömärkning Sverige delade ut de första licenserna under hösten 2017 har antalet Svanenmärkta fonder stadigt ökat. Av 6 000 fonder på den nordiska marknaden är i dag 23 märkta med Svanen. I dessa fonder förvaltas totalt över 80 miljarder kronor.

Under 2018 har Första–Fjärde AP-fonderna genom det gemensamma etikrådet utfört ett omfattande arbete för att förbereda sig för de nya lagreglerna avseende hållbar förvaltning som trädde i kraft den 1 januari 2019 (prop. 2017/18:271, bet. 2018/19:FiU14, rskr. 2018/19:52). De nya reglerna innebär ett högre krav på att Första–Fjärde AP-fonderna agerar föredömligt utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Med stöd i de nya lagreglerna har Första och Fjärde AP-fonderna under 2018 avyttrat en del investeringar. AP-fonderna har under året fortsatt att vidareutveckla sitt hållbarhetsarbete. AP-fonderna har tagit olika initiativ i detta avseende, exempelvis genom ökade investeringar i gröna obligationer och gröna mandat, aktivt arbete för att minska portföljens koldioxidavtryck och rapportering enligt Task Force on Climate Related Financial Disclosures.

AP-fonderna redovisar sina aktieportföljers koldioxidavtryck med hjälp av indikatorer för bl.a. koldioxidintensitet. Koldioxidintensiteten

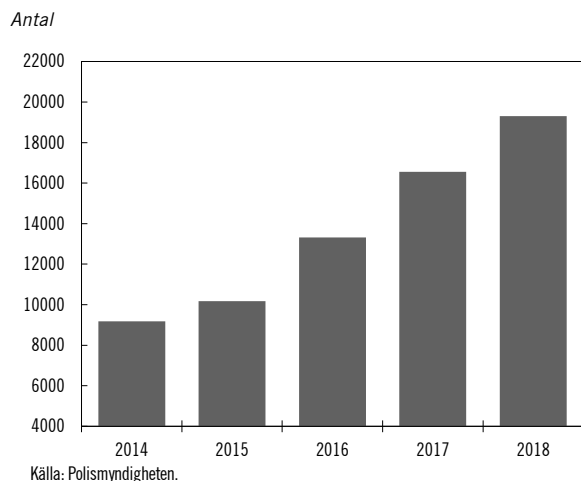
har minskat för Andra och Sjätte AP-fonderna och ökat för Första och Fjärde AP-fonderna jämfört med 2017. Tredje AP-fondens indikatorer går åt olika håll. Indikatorerna bör dock tolkas med försiktighet, eftersom de inte ger en heltäckande bild av investeringars totala finansiella klimatrisker, t.ex. klimatrisker kopplade till torka och översvämningar.

Under 2018 påbörjades en reformering av premiepensionssystemet, se avsnittet Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. Som ett första steg i denna reformering måste fondförvaltare ansöka om att få ingå fondavtal med Pensionsmyndigheten och nya villkor för att få ingå fondavtal har införts. Bland annat har villkor om fondförvaltarens hållbarhetsarbete införts och för att få delta på premiepensionens fondtorg krävs numera att fondförvaltarna är anslutna till FN-initiativet PRI, Principles for Responsible Investments, samt att de lämnar information om sitt hållbarhetsarbete till Pensionsmyndigheten.

Insatser mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Ett hållbart finansiellt system ska inte tillåta missbruk i form av penningtvätt och finansiering av terrorism. Arbetet inom området har i hög grad bedrivits internationellt, eftersom den brottslighet som systemet ska motverka ofta har gränsöverskridande inslag. Arbetet har fokuserat på att säkerställa att det internationella ramverket för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism ska vara effektivt utan att ge avkall på rättsstatens grundläggande principer. Arbetet har framför allt bedrivits inom ramen för förhandlingar i den internationella organisationen Financial Action Task Force (Fatf) och i EU.

Sverige har under 2017, med uppföljning under 2018, granskats av Fatf. Under 2019 har flera förändringar genomförts, bl.a. förbättrades Finansinspektionens möjligheter att utföra ägar- och ledningsprövningar i banker och andra finansiella företag i januari 2019. Vidare har regeringen lämnat tre propositioner till riksdagen som behandlar brottsutredande myndigheters tillgång till information från finansiella företag (prop. 2017/18:291, bet. 2018/19:FiU15, rskr. 2018/19:25), tillsyn över och ingripanden mot advokater och advokatbolag (prop. 2018/19:125) samt ett antal ytterligare skärpningar av regelverket (prop. 2018/19:150).

Diagram 3.20 Antalet rapporter om misstänkta transaktioner mottagna av finanspolisen

Penningtvätt och finansiering av terrorism kräver att de som begår dessa brott flyttar medel genom det finansiella systemet. I syfte att korrekt uppskatta och utreda antalet misstänkta transaktioner är det viktigt att de företag som omfattas av regelverket om insatser mot penningtvätt och finansiering av terrorism och kommer i kontakt med det finansiella systemet rapporterar sina misstankar till finanspolisen. Finanspolisen, som tar emot dessa rapporter, är en del av Polismyndighetens nationella operativa avdelning. Sedan 2017 har antalet rapporter ökat med 2 755 stycken (se diagram 3.20). Ökningen av antalet rapporter behöver inte vara negativ eftersom den t.ex. kan tyda på en ökad benägenhet att rapportera och innebär att finanspolisen får ett bättre informationsunderlag för fortsatta åtgärder.

3.3.2 Resultat för effektiviteten i den statliga finansförvaltningen

För att statens finansförvaltning ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt krävs att de regelverk, avtal och kontostrukturer som stöder statens betalningsmodell och modellen för statens garanti- och utlåningsverksamhet är ändamålsenliga. Resultatutvärderingen bygger till stor del på en kvalitativ bedömning av de regelverk som stöder modellerna.

Statens betalningsmodell

I sin roll som statens internbank ansvarar Riksgäldskontoret för att förvalta och utveckla

den statliga betalningsmodellen samt för att tillhandahålla den infrastruktur som de statliga myndigheterna behöver för att genomföra sina betalningar och för att få tillgång till de anslagsmedel och lån som respektive myndighet blivit tilldelad.

Statens betalningsmodell är en samlad benämning på de regelverk, avtal, kontostrukturer och system som stöder myndigheternas betalningar. Huvudaktörerna i modellen är Riksgäldskontoret, ramavtalsbankerna och myndigheterna.

Styckkostnad per statlig betalning

Kostnadseffektiviteten i den statliga betalningsmodellen mäts som styckkostnad per betalning. Styckkostnaden per betalning var 57 öre 2018, vilket är något lägre än året innan (se tabell 3.3). Genom de nya ramavtalen med valutakoncernkonton effektiviseras statens valutahantering genom att det blir färre växlingar totalt sett, vilket minskar kostnaderna.

Tabell 3.3 Styckkostnad per betalning

Kronor

	2015	2016	2017	2018
Antal betalningar (miljoner)	171	177	167	166
Total kostnad (miljoner)	94	91	99	95
Styckkostnad	0,55	0,51	0,59	0,57

Källa: Riksgäldskontoret.

Riksgäldskontorets service till myndigheterna

Betalningsverksamheten är i stora delar decentraliserad, varför det är viktigt att Riksgäldskontoret ger god service till myndigheterna. Riksgäldskontoret genomför varje år en kundundersökning, där myndigheterna på en femgradig skala svarar på hur de upplever den kvalitet och service Riksgäldskontoret ger på området.

Tabell 3.4 Myndigheternas upplevda servicenivå

Betyg 1–5

	2015	2016	2017	2018
Sammanvägt betyg	4,8	4,6	4,6	4,6

Källa: Riksgäldskontoret.

Resultatet 2018 blev 4,6, vilket innebär ett fortsatt högt betyg för verksamheten (se tabell 3.4). Mest nöjda var kunderna med bemötande, tillgänglighet, följt av kunskapsnivå och relevant rådgivning. Lägst betyg fick tillgänglighet och proaktivitet.

Säkerheten i statens betalningar

Riksgäldskontoret redogör vartannat år för riskerna i den statliga betalningsmodellen. Ett fokusområde som Riksgäldskontoret lyfter fram är att den tekniska utvecklingen och den ökade digitaliseringen inom betalningsområdet ställer nya krav på säkerhet. Vidare är det enligt Riksgäldskontoret viktigt att myndigheterna arbetar riskmedvetet i sin dagliga betalningsverksamhet, bl.a. genom att använda beloppsgränser på utbetalningskonton, ha tydliga avtal när betalningsverksamhet överläts till annan aktör och tydliga betalningsinstruktioner för betalningar där det kan vara osäkert vem som är avsändaren.

Garanti- och utlåningsverksamheten*Riksgäldskontorets uppdrag inom garanti- och utlåningsverksamheten*

Riksgäldskontoret har i uppdrag att ställa ut och förvalta vissa statliga garantier och lån. Uppdraget innebär att värdera de ekonomiska riskerna, sätta avgifter och bestämma villkoren för de garantier och lån som ställs ut. I uppdraget ingår också att hantera fordringar. Riksgäldskontoret ska bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas.

Riksgäldskontoret ska även arbeta aktivt för att andra myndigheters garanti- och utlåningsverksamhet bedrivs på ett effektivt sätt och för att utveckla hanteringen av statliga garantier och lån i samverkan med de andra myndigheterna.

I skrivelsen Årsredovisning för staten lämnas en utförligare redovisning och riskanalys av statliga garantier och utlåning (skr. 2018/19:101).

Garantiportföljen

Vid utgången av 2018 uppgick det totala garanterade belopp för vilket Riksgäldskontoret ansvarar till 30,1 miljarder kronor, vilket var 400 miljoner kronor mer än vid föregående årsskifte (se tabell 3.5). Tillgångarna i garantiverksamheten minskade med 230 miljoner kronor och uppgick till närmare 1,2 miljarder kronor vid årets slut. Minskningen förklaras huvudsakligen av att tillgångarna kopplade till Saab Automobile AB:s konkurs värderats lägre.

Tabell 3.5 Utestående garantier, tillgångar och förväntade förluster

Miljoner kronor, den 31 december 2018

	2016	2017	2018
Utestående garantier	33 316	29 655	30 050
Tillgångar	1 320	1 395	1 165
Reservkonto	313	443	532
Värdering fordringar	975	914	597
Förväntade framtida avgifter	32	38	69
Justering, kreditreserv	0	0	33
Förväntade förluster	645	867	1 096

Källa: Riksgäldskontoret.

Utlåning med kreditrisk

Riksgäldskontorets utlåning till låntagare utanför staten (exklusive lån med villkorad återbetalning) uppgick till drygt 5,1 miljarder kronor vid slutet av 2018, vilket är en minskning med drygt 500 miljoner kronor jämfört med föregående år (se tabell 3.6). Förändringen beror främst på att utlåningen till Svenska-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB minskade. De förväntade förlusterna var oförändrade jämfört med föregående år.

Tabell 3.6 Utestående lån, tillgångar och förväntade förluster

Miljoner kronor, den 31 december 2018

	2016	2017	2018
Utestående lån	11 279	5 643	5 118
Tillgångar	779	606	604
Förväntade förluster	246	0	0

Anm.: I beloppen för utestående lån ingår inte royaltylån. Dessa uppgick till 1 006 miljoner kronor per 31 december 2018.

Källa: Riksgäldskontoret.

3.3.3 Resultat för internationella finansiella institutioner

En mer utförlig redogörelse för verksamhet, mål och resultat för Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB), Europeiska investeringsbanken (EIB), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), Nordiska investeringsbanken (NIB) och Världsbanken finns i den återkommande skrivelsen till riksdagen om verksamheten i Internationella valuta-fonden, Världsbanksgruppen samt vissa regionala utvecklings- och investeringsbanker.

Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar

AIIB har i uppdrag att främja hållbar ekonomisk utveckling, skapa välbefinnande och förbättra infrastrukturen i Asien, samt främja regionalt samarbete och partnerskap för att möta utvecklingsutmaningar. I samband med riksdagens beslut om Sveriges medlemskap i AIIB bemyndigades regeringen att under 2016–2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott på högst 1,1 miljard kronor till AIIB genom teckning av aktier som tilldelas medlemsländerna (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:Fi U21, rskr. 2015/16:310). Kapitaltillskottet ska betalas in genom fem lika stora årliga utbetalningar, varav en återstår. OECD:s biståndskommitté DAC beslutade i juni 2017 att till 85 procent beteckna kapitaltillskott till AIIB som bistånd. Detta innebär att motsvarande del av Sveriges kapitaltillskott till AIIB ingår i biståndsråmen.

Bruegel

Bruegel är en oberoende europeisk tankesmedja med fokus på internationell ekonomisk-politisk forskning. Bruegel strävar efter att förbättra den ekonomiska politiken med öppen och faktabaserad forskning, analys och debatt.

Bruegels medlemmar är företag, institutioner och flertalet av EU:s medlemsstater, inklusive Sverige. Sedan 2017 ingår en svensk i Bruegels styrelse som representant för organisationens medlemsländer.

Bruegel får stort genomslag i den politiska debatten i EU, bl.a. på grund av sina nära kontakter med Europeiska kommissionen och genom regelbundna presentationer och rapportbidrag till rådet för ekonomiska och finansiella frågor.

European Institute of Public Administration

Sveriges medlemsavgift till European Institute of Public Administration (EIPA) syftar till att stödja institutets arbete med att genom forsknings- och utbildningsverksamhet bidra till utvecklingen av den offentliga förvaltningen i Europa. EIPA:s verksamhet stödjer den europeiska integrationsprocessen och är inriktad på EU:s institutioner, beslutsprocesser samt förvaltning och EU-rätt.

För att bedöma måluppfyllelsen används uppgifter om antalet deltagare i EIPA:s olika utbildningsinsatser. År 2018 uppgick antalet deltagare i institutets aktiviteter till 9 557 stycken. Det var en minskning med ca 30 procent jämfört med föregående år. Minskningen berodde främst på ett minskat antal deltagare i de utbildningsinsatser som institutet tillhandahåller enligt avtal, men även på att antalet deltagare i institutets öppna utbildningar hade minskat.

Europarådets utvecklingsbank

Europarådets utvecklingsbanks (CEB) verksamhet redovisas av regeringen i skrivelsen Verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. (skr. 2017/18:139). Medlemsavgiften för 2017 uppgick till ca 26 200 euro. Den minskade till ca 25 500 euro 2018 på grund av interna besparingar. Även medlemsavgiften för 2019 är på en lägre nivå och uppgår till ca 25 600 euro.

CEB uppfyller sina mål vad gäller såväl kvaliteten som volym av lån. Sverige lyckades under 2018 få genomslag för sin ståndpunkt att banken ska ta hänsyn till jämställdhetsaspekter genom att använda jämställdhetsindikatorer i sin bedömning av vilka projekt som ska genomföras. Sverige har även drivit besparingsfrågor, vilket bl.a. bidragit till de lägre årliga medlemsavgifterna.

Garantier till vissa internationella finansieringsinstitut

Sverige har medlemsåtaganden i elva internationella finansiella institutioner. Medlemskapen kan likställas med deläggande, eftersom varje medlemsland bidrar med en andel av institutionernas egna kapital. Det egna kapitalet består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att medlemsländerna utöver det inbetalda kapitalet förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ytterligare ett bestämt kapitalbelopp till institutet.

Riksdagen har godkänt att garantikapital till internationella finansiella institutioner inte ska hanteras inom ramen för den statliga garantimodellen, där riskavspeglande avgifter sätts in på ett konto i Riksgäldskontoret (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU2, rskr. 2001/02:129). Eventuella infrianden ska i stället belasta anslag. Infrianden av garantikapital till EIB, NIB, Världs-

banksgruppen, EBRD, AIIB och CEB ska belasta anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter*. De utestående garantiåtagandena gentemot dessa institutioner, vilka har redovisats i skrivelsen Årsredovisning för staten 2018 (skr. 2018/19:101), uppgick vid utgången av 2018 till ca 136 miljarder kronor.

Riksdagen har under 2019 godkänt att Sverige medverkar i en kapitalhöjning i EIB (prop. 2018/19:46, bet. 2018/19:FiU33, rskr. 2018/19:148). Kapitalhöjningen ska ersätta Storbritanniens kapital i EIB i samband med landets utträde ur EU. Riksdagens beslut innebär att regeringen bemyndigas att öka de statliga garantierna till EIB med ca 13 miljarder kronor från den dag då Storbritannien lämnar EU.

3.3.4 Analys och slutsatser

Det finansiella systemet

Regeringen bedömer att det finansiella systemets allmänna välmående och motståndskraft är god, men ser även specifika svagheter inom systemet.

Statens okonsoliderade statsskuld som andel av BNP har minskat till den lägsta nivån sedan 1977, vilket innebär att staten har goda förutsättningar att hantera oförutsedda avgifter i händelse av t.ex. en finansiell kris.

Hushållens skuldsättning har under senare år legat i blickfånget för vad som skulle kunna utgöra en risk för den finansiella stabiliteten. Färre högt belånade hushåll innebär en minskad risk för att en lågkonjunktur kan förstärkas och i förlängningen hota den finansiella stabiliteten om hushållen drar ner på sin konsumtion.

Efter en lång period av ökad hushållsskuldsättning har ökningstakten dämpats. Likväl kvarstår hushållens skulder på höga nivåer och utgör fortsatt en risk för såväl den realekonomiska utvecklingen som den finansiella stabiliteten.

Hushåll som både har en hög belåningsgrad och en hög skuldkvot är relativt mer sårbara. Hushållens skuldsättning framhålls av bedömare såsom IMF, OECD, ESRB, Europeiska kommissionen, Finansinspektionen och Riksbanken som en risk för den makroekonomiska och den finansiella stabiliteten. Det är därför positivt att vidtagna makrotillsynsåtgärder i allmänhet har bidragit till att fler hushåll amorterar, i synnerhet hushåll med höga skulder i förhållande till sin inkomst.

Konsumtionslånen har under de senaste åren ökat markant. Hur konsumtionslånen utvecklas är ett område som regeringen och myndigheterna följer noga, inte minst utifrån ett konsumentskyddsperspektiv.

Att vara konsument på finansmarknaden skiljer sig från att vara konsument på de flesta andra marknader. Finansmarknaden kännetecknas av komplexa produkter, en hög innovationstakt, stora risker för intressekonflikter och dessutom har många konsumenter en begränsad finansiell kunskap, vilket sammantaget gör att konsumenten i flera avseenden är mer utsatt på denna marknad än på de flesta andra.

Det finns därmed en ökad risk att konsumenter inte väljer de produkter och tjänster som passar bäst utifrån den egna ekonomiska situationen. Finansinspektionen har identifierat främst bl.a. placeringsrådgivning, bedrägerier i samband med betaltjänster och skuldsättning som områden med risker för konsumenterna. Kundnöjdheten enligt SKI har ökat något när det gäller bolån och livförsäkringar, men minskat när det gäller sparandeprodukter för privatkunder.

Användningen av kortbetalningar och elektroniska betalningar som exempelvis Swish har fortsatt att öka, vilket kan ses som en indikation på att både kunder och handel successivt får ett högre förtroende och ser en större nytta med elektroniska betaltjänster.

Bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism

Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är en hållbarhetsaspekt som möter ökat intresse nationellt och internationellt.

Fatf har i juli 2018 bekräftat att Sveriges system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism tillhör de bättre i världen genom att godkända att Sverige flyttas till den s.k. normala uppföljningsprocessen, vilket endast tre andra Fatf-medlemmar lyckats med tidigare. Till sammans med de kvalitativa granskningarna som gjorts av Fatf noterar regeringen statistiken som visar att finanspolisen tar emot allt fler rapporter om misstänkta transaktioner.

Internationella finansiella institutioner

Regeringen bedömer att Sverige genom sitt medlemskap i AIIB bidrar till att projekt genomförs i Asien som förbättrar infrastruktur och bidrar till hållbar ekonomisk utveckling.

För Sverige innebär medlemskapet i Bruegel ett närmare deltagande och insyn i de debatter som

förs i Bryssel med Bruegel som plattform, inte minst gällande kommande EU-initiativ. Medlemskapet ger även en möjlighet att påverka Bruegels forskningsinriktning. Den svenska representationen i styrelsen ger ett ökat inflytande och insyn i Bruegels verksamhet och styrning. Sverige är bl.a. pådrivande för organisationens arbete med jämställdhetsfrågor, vilket är ett område där man under senare år blivit allt mer aktiv.

Medlemskapet i EIPA innebär dels att Sverige bidrar till utvecklingen av övriga EU-länders offentliga förvaltning, dels att den svenska statsförvaltningen får tillgång till utbildning och forskning som är relevant för deltagandet i EU-arbetet och för den egna förvaltningens utveckling.

Regeringen bedömer att Sverige genom sitt medlemskap i CEB bidrar till att projekt som främjar social sammanhållning och inkluderande hållbar ekonomisk tillväxt, inklusive flyktingmottagande och integration, genomförs i bankens medlemsländer.

Riksgäldskontoret analyserar i rapporten Statens garantier och utlåning – en riskanalys (Riksgälden 2019) bl.a. riskerna för att garantikapital i internationella finansiella institutioner ska leda till stora förluster för staten. Myndigheten bedömer risken som låg, bl.a. då institutionerna har en hög underliggande kreditvärdighet och garantikapital hittills aldrig infriats i formell mening. De internationella finansiella institutionernas kapital har i stället ökat stegvis genom kapitalhöjningar av det inbetalda kapitalet och garantikapitalet. Institutionernas utlåning bidrar till de ekonomiska och sociala mål som medlemsländerna enats om (skr. 2018/19:35, bet. 2018/19:FiU22).

3.4 Politikens inriktning

Den politiska inriktningen – med målen att värna finansiell stabilitet, ett högt förtroende, väl fungerande marknader, ett högt konsumentskydd och att politikområdet ska bidra till en hållbar utveckling – ligger fast.

Sverige är en liten öppen ekonomi med globalt integrerade finansmarknader och påverkas av den globala utvecklingen och inte minst av initiativ som tas inom EU. Centrala delar av finansmarknadsregleringen är dessutom föremål för

globala överenskommelser, vilka för svenskt vidkommande huvudsakligen beslutas på EU-nivå. De finansiella marknaderna utgör vidare en viktig del av EU:s inre marknad och styrs i hög utsträckning av gemensamma regler som successivt förhandlas fram.

Förändringstakten har varit hög sedan den senaste globala finanskrisen och den efterföljande skuldskris som drabbade flera medlemsstater i EU. Det är därför viktigt att Sverige driver en aktiv politik såväl i EU som internationellt inom finansmarknadsområdet. I detta arbete är utgångspunkten de av riksdagen beslutade målen för en väl fungerande finansmarknad.

De finansiella marknaderna spelar en viktig roll i omställningen till en hållbar ekonomi. År 2016 infördes därför målet om att finansmarknaden ska bidra till en hållbar utveckling.

Klimatförändringarna leder till ekonomiska förluster och risker, där investerat kapital riskerar att förlora i värde till följd av klimatrelaterade katastrofer. Det finns även ett växande intresse från såväl privata sparare som institutionella investerare att veta hur deras förvaltade pengar används.

En hållbar ekonomi förutsätter vidare att det finansiella systemet stänger ute illegala finansiella flöden. Penningtvätt och finansiering av terrorism leder till att förtroendet för det finansiella systemet undergrävs och till stora finansiella risker. Regeringens arbete med hållbara finansmarknader är därför viktigt.

Nedan redogörs för ett antal politiska prioriteringar som bidrar till måluppfyllelsen för finansmarknadsområdet.

3.4.1 Stärka konsumentskyddet

Konsumentskydd genomsyrar regeringens arbete med regelutveckling inom finansmarknadsområdet såväl nationellt som i EU-förhandlingar. Finansmarknaden präglas av att konsumenter oftast är i ett informationsunderläge gentemot företagen. Den främsta risken med detta är att konsumenter vilseleds genom marknadsföring eller rådgivning, vilket leder till att konsumenter köper dyra och olämpliga produkter och tjänster.

Ett annat område där ett informationsunderläge riskerar att påverka konsumenterna negativt är vid gräsrotsfinansiering, där plattformar erbjuder möjligheter för konsumenter att, till en hög risk, ta del av en högre avkastning. Det finns

dock oklarheter kring plattformarnas legala status som påverkar bl.a. hur befintligt konsument-skydd kan tillämpas.

En statlig utredning lämnade i mars 2018 förslag om hur gräsrotsfinansiering kan regleras (SOU 2018:20). Förslaget remitterades senare samma år. Nationell lagstiftning behöver emellertid ta hänsyn till förslag på området som för närvarande förhandlas inom EU.

Konsumtionslånen ökar i Sverige. På webbplatser som tillhandahåller köp av varor eller tjänster till konsumenter är det vanligt att betalningsalternativ visar kreditlösningar före andra alternativ eller är förvalt. Det ökar risken för att en kredit inte är resultatet av ett aktivt val från konsumentens sida, vilket i sin tur kan vara en bidragande orsak till ökningen av konsumtionslån. Ett förslag har remitterats om att det ska införas ett krav på att de betalningsalternativ som visas först, eller är förvalt, inte ska innebära en kreditlösning när flera alternativa betalningsätt tillhandahålls (Fi2019/02539/B).

Konsumenterna behöver ges bättre möjligheter för att kunna påverka utfallet av sitt pensionssparande och annat försäkringssparande. Regeringen har därför föreslagit att reglerna för försäkringsföretagens uttag av avgifter vid återköp och flytt av individuella personförsäkringar ska bli tydligare (prop. 2018/19:124). Syftet med lagändringarna är att de ska effektivisera möjligheterna att återköpa och flytta sparandet i livförsäkringar.

Regeringen har även föreslagit att det ska införas en ny reglering för tjänstepensionsföretag, en ny typ av finansiella företag som ska få driva tjänstepensionsverksamhet på försäkringsområdet (prop. 2018/19:158). Den nya regleringen är avsedd att vara särskilt anpassad till de förhållanden som råder i den svenska tjänstepensionssektorn. Genom den nya regleringen möjliggörs en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet samtidigt som det säkerställs att de nuvarande och framtida pensionärerna får ett fullgott skydd.

3.4.2 Främja hållbara finansmarknader

Regeringen arbetar aktivt för att skapa hållbara finansmarknader, som bidrar till att klimatmålen, Agenda 2030 och Parisavtalet nås. Finansmarknadernas roll i denna nödvändiga omställning är fundamental.

Eftersom såväl finansmarknaderna som klimatförändringarna är globala företeelser behöver omställningen till en grönare finansmarknad också ske globalt. Sverige arbetar för att hållbara finansmarknader ska vara en del av EU:s prioriterade områden och i mars 2018 presenterade kommissionen en handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt som nu håller på att genomföras. Planens tio åtgärdsområden innefattar lagförslag och åtgärder för att främja hållbara finansmarknader, och tydliggör EU:s ambition att leda kampen mot klimatförändring. Regeringen välkomnar handlingsplanen och har intagit en konstruktiv roll i genomförandet av den. Flera av förslagen för hållbara finansmarknader är i linje med åtgärder som redan vidtagits på den svenska marknaden.

En hållbar finansmarknad förutsätter att konsumenter och företag kan fatta välinformerade och medvetna beslut vid köp av finansiella tjänster och produkter. För att integrera klimatrelaterade risker i investeringsbeslut och för att skapa tydligare definitioner är det viktigt att med en ökad transparens och förbättrade mätmetoder och riskbedömningar på finansmarknaden. Klimat- och hållbarhetsrelaterade risker ingår därför som en del av Finansinspektionens tillsynsarbete sedan 2018.

Regeringen har gett Riksgäldskontoret i uppdrag att senast under 2020 genomföra en emission av gröna statliga obligationer (Fi2019/02708/S). En sådan emission kan ytterligare bidra till att främja marknaden för gröna obligationer och är en del av regeringens arbete i omställningen till en hållbar utveckling. Emissionsbeloppet ska väljas med utgångspunkt i målet för statsskuldspolitiken och emissionen ska bl.a. utvärderas avseende förenligheten med en effektiv förvaltning av statsskulden och effekter på övriga obligationsmarknaden.

Bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism

Ett hållbart finansiellt system tillåter inte penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bekämpning av dessa brott är en hållbarhetsfråga, vilket bl.a. konstaterats av FN inom ramen för Agenda 2030. Det finansiella systemet ska vara motståndskraftigt mot allvarligt brottslighet.

Under de senaste åren har allvarliga fall av penningtvätt och finansiering av terrorism konstaterats, utretts och beivrats. Den underliggande brottsligheten är ofta gränsöverskridande till sin natur, vilket gör internationellt samarbete på området viktigt.

I det svenska sammanhanget har under våren 2019 två specifika fall fått stor uppmärksamhet: dels händelserna i Swedbanks baltiska verksamhet, som för närvarande utreds av Finansinspektionen tillsammans med myndighetens baltiska motsvarigheter, dels rättegången mot ett flertal personer rörande bl.a. brott mot finansieringslagen där åtal väcktes i slutet av förra året. Dessa två fall illustrerar hur skadligt penningtvätt och finansiering av terrorism kan vara för samhället, men visar samtidigt att det är möjligt att utkräva ansvar och vikten av långsiktiga insatser för att stärka det finansiella systemets motståndskraft och hållbarhet.

Regeringen har under 2019 vidtagit flera åtgärder för att förbättra systemet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Exempel på ytterligare initiativ på området är kommissionens analys av de senaste årens penningtvättsfall i europeiska banker samt den regionala IMF-analys som regeringen och Riksbanken föreslagit i den nordisk-baltiska valkretsen.

Regeringen och dess myndigheter har ett gott samarbete med andra länder i frågor som rör åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Samarbetet har fördjupats under 2019, inte minst när det gäller Finansinspektionens samarbete på regional basis. Internationellt samarbete är viktigt för att säkerställa en effektiv bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och Sverige deltar därför aktivt i alla relevanta sammanhang (EU, FATF, IMF m.fl.).

Det finns en stor samsyn i samhället om att bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är en viktig fråga. Regeringen kommer att verka för att behålla och utveckla denna samsyn, respektera Sveriges internationella åtaganden, delta i utformningen av framtida internationella åtaganden och förbättra det svenska finansiella systemets motståndskraft och hållbarhet.

För att förstärka Finansinspektionens arbete med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism föreslår regeringen att myndigheten anvisas ökade resurser motsvarande 10 miljoner kronor fr.o.m. 2020. För att stärka tillsynen mot penningtvätt och finansiering av terrorism

föreslår regeringen att den tillfälliga satsningen på länsstyrelsernas arbete inom området, som genomfördes i propositionen Vårändringsbudget för 2019, förlängs (utg.omr. 1 avsnitt 8.8). Vidare avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslag om att införa ett system som gör det möjligt för vissa myndigheter att få tillgång till uppgifter om bankkonton. Skatteverket bör ansvara för systemet och regeringen föreslår därför att Skatteverkets anslag ökas (utg.omr. 3 avsnitt 3.4).

3.4.3 Utveckla EU:s inre marknad för finansiella tjänster

Den ekonomiska och finansiella krisen 2008–2009 visade att regelverken för att säkerställa finansiell stabilitet inte har varit tillräckliga. Sedan dess har ett omfattande arbete skett globalt och på EU-nivå med att skapa ett ramverk som säkerställer en långsiktigt hållbar finansiell stabilitet. Regeringen har varit aktiv i detta arbete.

Viktiga delar i arbetet har varit att stärka det finansiella systemets förmåga att hantera svåra situationer genom bl.a. högre krav på kapital och likviditet. Därutöver har ett gemensamt krishanteringsramverk för banker utvecklats som innebär att det i första hand är ägare och långgivare, inte skattebetalare, som ska stå för kostnaderna vid fallissemang. Arbetet med att säkerställa den finansiella stabiliteten fortsätter för andra finansiella aktörer. Inom EU förhandlas nu ett krishanteringsramverk för centrala motparter. Behovet av ett ramverk för centrala motparter aktualiserades under hösten 2018 då en medlem i den svenska centrala motparten drabbades av obestånd.

Bankunionen och bankreglering

Bankunionen är EU:s gemensamma system för tillsyn över banker och hantering av banker i kris. Fullbordandet av bankunionen – en gemensam insättningsgaranti – är föremål för förhandlingar. Bankunionen omfattar i dag alla medlemsstater som har euro som valuta men också andra medlemsstater kan delta.

Sverige fattade vid bankunionens inrättande beslut om att inte delta. För närvarande pågår en utredning om för- och nackdelar med att delta i eller kvarstå utanför bankunionen (dir. 2017:123). En välfungerande bankunion

ökar den finansiella stabiliteten även i Sverige, oavsett om Sverige deltar eller kvarstår utanför, eftersom de olika finansiella systemen i EU är beroende av varandra.

En förutsättning för funktionaliteten i bankunionen är att den kombineras med åtgärder som minskar riskerna i de finansiella systemen i EU. Det gäller framför allt utformningen av EU:s lagstiftning rörande banker, som är gemensam för alla medlemsstater, oavsett valuta. I det avseendet har ett flertal åtgärder vidtagits, framför allt ändringar av regelverken om kapitaltäckning och hantering av banker i kris (det s.k. bankpaketet), ett nytt regelverk om kapitaltäckning för värdepappersbolag, ett nytt regelverk om säkerställda obligationer och ett nytt regelverk om hantering av s.k. nödlidande krediter. Dessa unionsrättsliga regelverk är beslutade på EU-nivå och ska genomföras i svensk lagstiftning under 2020. Regeringen har därför tillsatt utredningar som ska lämna förslag på hur dessa regler ska genomföras i svensk rätt.

Revideringarna av de förordningar och direktiv som reglerar kapitaltäckningskraven i EU kommer att förhandlas framöver. Detta kommer bl.a. att medföra ett införande av mer riskkänsliga schablonmetoder för beräkning av kreditrisk, vissa begränsningar av användandet av interna modeller och nya metoder för beräkning av operativ risk och marknadsrisk. Bankunionen påverkar EU:s reglering på finansmarknadsområdet i stort och det är därför viktigt att regeringen deltar i de sammanhang som påverkar denna utformning.

Kapitalmarknadsunionen och finansiell innovation

Kapitalmarknadsunionen syftar till att öka kapitalflödena på den inre marknaden, stimulera investeringar genom att ge företag alternativa finansieringskällor, samt stärka det finansiella systemets motståndskraft genom mer diversifiering och ett minskat beroende av bankfinansiering.

I nästa steg av genomförandet av kapitalmarknadsunionen kommer en viktig komponent vara att anpassa EU:s kapitalmarknad till att Storbritannien inte längre kommer att vara en del av EU. En angelägen fråga för Sverige är frågan om EU:s finansiella aktörers tillträde till den brittiska marknaden såväl som brittiska aktörers tillträde till den europeiska marknaden.

På ett politiskt plan behöver också hänsyn tas till det faktum att kretsen EU-medlemmar som inte har euro som valuta blir avsevärt mindre utan Storbritannien, vilket kan komma att påverka gruppens påverkansmöjligheter i framtida förhandlingar. Detta berör i allra högsta grad Sverige.

Regeringen verkar nationellt och inom EU för att skapa goda förutsättningar för en fortsatt digitalisering och teknologisk utveckling på finansmarknaderna. Denna utveckling inom finansmarknadens samtliga grundfunktioner – spara, låna, försäkra, investera och betala – skapar förutsättningar för nya innovativa lösningar vilket möjliggör billigare, bättre och mer konsumentvänliga produkter och tjänster.

Digitaliseringen och den teknologiska utvecklingen bidrar till målet att tillgodose hushållens och företagets behov av finansiella tjänster och skapar förutsättningar för en större diversifiering och därmed också en mer välfungerande och robust finansmarknad. Det är dock viktigt att utvecklingen inte sker på bekostnad av finansiell stabilitet eller konsumentskydd.

Utvecklingen leder samtidigt till att den finansiella sektorns infrastruktur blir mer sårbar för cyberrisker. Regeringen kommer därför fortsätta prioritera arbetet med cybersäkerhet inom det finansiella systemet, bl.a. inom ramen för Stabilitetsrådet, och ser positivt på ett fortsatt samarbete i den finansiella sektorn både på EU-nivå och mellan svenska myndigheter.

Säkerheten i statens betalningar är en del i skyddet av Sveriges säkerhet. Det är därför viktigt att betalningssystemet fungerar tillfredsställande även vid allvarliga störningar och har en hög nivå av informationssäkerhet och skydd av den personliga integriteten.

Den teknologiska utvecklingen och den omfattande digitaliseringen medför även konsekvenser för betalningssystemet i stort. Utvecklingen har förenklat och effektiviserat betalningarna och medfört ett ökat utbud av elektroniska betalningstjänster, vilket inneburit fördelar för såväl konsumenter som företag.

Utvecklingen har samtidigt inneburit en minskad kontantanvändning i samhället. Bankerna erbjuder inte längre kontanttjänster i samma utsträckning som tidigare, vilket medfört en risk för att vissa grupper i samhället som inte har möjlighet att, eller inte vill, ta del av de nya innovativa lösningarna och som är beroende av kontanter hamnar i ett s.k. finansiellt utanförskap. Regeringen har därför föreslagit att vissa banker

med verksamhet i Sverige ska tillhandahålla kontantjänster (kontantuttag och dagskassainsättningar) i betryggande utsträckning i hela Sverige. Genom förslaget stärks kontanters roll som betalningsmedel i samhället, vilket motverkar finansiellt utanförskap och minskar samhällets sårbarhet för störningar i betalningssystemet.

När det gäller Riksbankens roll på det aktuella området behandlas det av den s.k. Riksbankskommittén. Riksbankskommitténs slutbetänkande, som ska lämnas senast den 30 november 2019, innebär en översyn av det penningpolitiska ramverket och den rättsliga regleringen av Riksbanken.

3.5 Budgetförslag

3.5.1 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tabell 3.7 Anslagsutveckling 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	13 182	4 368	
2019	Anslag	17 550 ¹		14 827
2020	Förslag	17 550		
2021	Beräknat	17 550		
2022	Beräknat	17 550		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten.

Regeringens överväganden

Tabell 3.8 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	17 550	17 550	17 550
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 550	17 550	17 550

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 550 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 17 550 000 kronor respektive 17 550 000 kronor.

3.5.2 1:11 Finansinspektionen

Tabell 3.9 Anslagsutveckling 1:11 Finansinspektionen

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	598 257	22 333	
2019	Anslag	603 643 ¹		614 502
2020	Förslag	623 253		
2021	Beräknat	632 684 ²		
2022	Beräknat	642 081 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 623 252 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 623 253 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finansinspektionens förvaltningsutgifter och för Krigsförsäkringsnämndens verksamhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.10 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	630 162	105 312	93 921	11 391	19 966
Prognos 2019	684 782	105 000	105 000	0	19 966
Budget 2020	799 112	99 000	100 000	-1 000	18 966

Finansinspektionen tar i huvudsak ut två slag av avgifter, dels avgifter för tillstånd m.m. som regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, dels avgifter för Finansinspektionens anslagsfinansierade verksamhet enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet.

Avgifterna fastställs i syfte att uppnå full kostnadstäckning över tid. De årliga avgifterna har en konstruktion som innebär att en höjning av anslaget är saldoneutralt, eftersom motsvarande belopp tas upp på inkomstsidan.

I beloppen för intäkter till inkomsttitel ingår även sanktionsavgifter som företagen under tillsyn betalar vid överträdelse.

Regeringens överväganden

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:11 Finansinspektionen

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	603 643	603 643	603 643
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	9 610	18 890	28 136
Beslut	10 000	10 151	10 302
Varav BP20 ³	10 000	10 000	10 000
Varav ³			
Bekämpa välfärdsbrott	10 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	623 253	632 684	642 081

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021 och 2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att ytterligare stärka Finansinspektionens arbete med att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism bör anslaget öka med 10 000 000 kronor 2020. Från och med 2021 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 623 253 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Finansinspektionen* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 632 684 000 kronor respektive 642 081 000 kronor.

3.5.3 1:12 Riksgäldskontoret

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:12 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

År	Slag	Belopp	Slag	Belopp
2018	Utfall	276 779	Anslags-sparande	60 334
2019	Anslag	325 027 ¹	Utgifts-prognos	276 279
2020	Förslag	319 204		
2021	Beräknat	324 190 ²		
2022	Beräknat	329 176 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 319 204 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 319 205 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksgäldskontorets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.13 Garanti- och utlåningsverksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomst- titel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disp- oneras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumu- lerat resultat
Utfall 2018	51 831	20 710	537 275	-516 565	616 458
Prognos 2019	54 700	20 300	19 700	600	617 058
Budget 2020	50 700	17 500	15 000	2 500	619 558

Avgifter tas ut för verksamheterna inom områdena garantier och utlåning, bankstöd samt insättningsgaranti och investerarskydd.

De riskavspeglande garanti- och kreditavgifterna finansieras av garanti- respektive låntagarna eller genom anslag via statsbudgeten. I enlighet med budgetlagen (2011:203) ska ränta eller avgift tas ut motsvarande statens förväntade kostnad för lånet eller åtagandet, om inte riksdagen för ett visst lån eller åtagande beslutat annat.

Vidare föreskrivs att om lån- eller garantitagaren ska betala en ränta eller avgift som inte täcker kostnaderna ska regeringen föreslå riksdagen hur mellanskillnaden ska finansieras. Dessa avgifter, samt återvinningar från tidigare infrianden, placeras på räntebärande konton hos Riksgäldskontoret och ska finansiera eventuella infrianden i myndighetens garanti- och kreditverksamhet.

De administrativa avgifter som tas ut disponeras av Riksgäldskontoret för att täcka de administrativa kostnaderna i verksamheten. Målet är att avgifterna ska täcka infrianden och administrationskostnaderna sett över en längre tid. Modellen ska vara finansiellt självbärande och tydligt visa vad kostnaderna för statens garanti- och kreditgivning uppgår till.

Tabell 3.14 Insättningsgaranti och investerarskydd

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2018	12 346			

Prognos 2019	16 168	
Budget 2020	17 000	

Verksamheten insättningsgaranti och investerarskydd finansieras genom Riksgäldskontorets förvaltningsanslag. Administrationskostnaden för denna verksamhet avräknas från efterföljande års avgifter och redovisas mot inkomsttitel 2552 *Övriga offentligrättsliga avgifter*. Resterande avgifter placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret eller i skuldförbindelser utfärdade av staten. Avgifter för insättningsgaranti och investerarskydd betalas av de institut som är anslutna till garantin respektive skyddet.

Regeringens överväganden

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:12 Riksgäldskontoret

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	331 027	331 027	331 027
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 177	10 428	15 680
Beslut	-17 000	-17 266	-17 531
Varav BP20 ³	-17 000	-17 000	-17 000
Varav ³			
Bekämpa välfärdsbrott	-12 000	-12 000	-12 000
Finansiering	-5 000	-5 000	-5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	319 204	324 190	329 176

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021 och 2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att finansiera ökningen av anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse som sker i syfte att länsstyrelserna bättre ska kunna genomföra tillsyn mot penningtvätt och finansiering av terrorism bör anslaget 1:12 *Riksgäldskontoret* minskas med 12 000 000 kronor 2020. Från och med 2021 beräknas anslaget minska med motsvarande belopp.

För att finansiera reformer som föreslås i denna proposition bör anslaget 1:12 *Riksgäldskontoret* minskas med 5 000 000 kronor 2020. Från och med 2021 beräknas anslaget minska med motsvarande belopp.

Sammantaget bör anslaget minskas med 17 000 000 kronor per år fr.o.m. 2020. Minskningen bedöms inte påverka den verksamhet som finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår att 319 204 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Riksgäldskontoret* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 324 190 000 kronor respektive 329 176 000 kronor.

Ramar till stabilitetsfonden och resolutionsreserven

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta om en kreditram på högst 50 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 750 000 000 000 kronor för stabilitetsfonden.

Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta om en kreditram på högst 100 000 000 000 kronor och en garantiram på högst 200 000 000 000 kronor för resolutionsreserven.

Skälen för regeringens förslag: I samband med genomförandet i svensk rätt av krishanteringsdirektivet ändrades reglerna för stabilitetsfonden och en ny fond för finansiering av krishanteringsåtgärder, resolutionsreserven, inrättades. Båda fonderna finansieras genom avgifter från banksystemet. I samband med inrättandet beslutades att riksdagen årligen ska fastställa krediter och garantiramar för stabilitetsfonden och resolutionsreserven. För ytterligare bakgrundsinformation om stabilitetsfonden och resolutionsreserven, se budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1).

Stabilitetsfonden kan komma att användas för att finansiera förebyggande åtgärder enligt lagen (2015:1017) om förebyggande statligt stöd till kreditinstitut. Åtgärderna innefattar kapital- eller likviditetsstöd till livskraftiga banker. Stabilitetsfondens behållning uppgår i dagsläget till ca 40 miljarder kronor. Regeringen bedömer att medlen utgör en betydande resurs för att vidta eventuella krisinsatser, dvs. förebyggande statligt stöd eller användning av statliga stabiliseringsverktyg.

Det program som inrättades vid finanskrisen 2008 hade ett fastställt belopp om högst 50 milj-

arder kronor, vilket var det sammanlagda kapitaltillskott som staten kunde medge. Samma belopp utgör för närvarande utgångspunkt för stabilitetsfondens lånemöjligheter och föreslås gälla även för 2020.

Garantiramen för stabilitetsfonden bör bestämmas utifrån det faktum att i första hand generella stödåtgärder i form av garantiprogram till samtliga banker kan komma att bli aktuella. Garantiramen för stabilitetsfonden bör vara på ett högre belopp än den ram som gäller för resolutionsreserven, eftersom det här blir fråga om generella stödåtgärder till samtliga banker. Den ram som fanns i garantiförordningen från 2008 uppgick inledningsvis till 1 500 miljarder kronor och var baserad på de svenska bankernas upplåning under viss period. Ramen sänktes senare till 750 miljarder kronor även om utnyttjandet aldrig var över 400 miljarder. Samma belopp utgör för närvarande ramen för stabilitetsfondens möjlighet att medge garantier och föreslås även gälla för 2020.

Resolutionsreserven kan komma att användas för att finansiera åtgärder inom ramen för ett resolutionsförfarande, vilket innefattar åtgärder för att stötta rekonstruktion av systemviktiga banker som i utgångsläget inte bedöms som livskraftiga. Resolutionsreserven uppgår i dagsläget till ca 38 miljarder kronor.

När det gäller resolutionsreservens kreditram bör den främst bli aktuell i fråga om olika återkapitaliseringsåtgärder efter det att nedskrivning av vissa av företagets skulder skett. Därutöver kan resolutionsreservens kreditram komma att användas till att betala ut kompensation till företagets ägare och borgenärer i de fall dessa fått ett sämre ekonomiskt utfall vid resolution än vid konkurs eller likvidation.

Kreditramen som för närvarande uppgår till 100 miljarder kronor motiveras därför av att den bör ha åtminstone samma förmåga till återkapitaliseringsåtgärder som kreditramen till stabilitetsfonden, dvs. 50 miljarder kronor, samt dessutom innehålla utrymme för att hantera eventuella kompensationsfall. Kreditramen på 100 miljarder kronor föreslås därför även gälla under 2020.

Garantiramen för resolutionsreserven kan användas om banker i resolution initialt behöver stöd för sin finansiering (likviditet). Garantier kan ges till banken själv eller till Riksbanken. Att uppskatta likviditetsbehov i en krissituation är svårt, men bedömningen är att likviditetsstöd till flera av Sveriges storbanker skulle behöva uppgå

till minst 100 miljarder kronor. Det kan finnas en negativ signaleffekt i att under ett krisförlopp behöva justera garantiramen. Därför föreslår regeringen att garantiramen för resolutionsreserven även under 2020 sätts till 200 miljarder kronor.

3.5.4 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tusental kronor

År	Utfall	2019	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2018	Utfall	207 449	-1 038	
2019	Anslag	231 186 ¹		227 415
2020	Förslag	240 520		
2021	Beräknat	2 370		
2022	Beräknat	2 370		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Sveriges årliga medlemsavgifter eller statsbidrag till Bruegel, European Institute of Public Administration (EIPA) samt Europarådets utvecklingsbank (CEB). Anslaget får även användas för utgifter för infrianden av garantier till vissa internationella finansieringsinstitut. Anslaget får även användas för utgifter för eventuella böter till följd av försenat genomförande av EU-direktiv. Anslaget får även användas för kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB).

Regeringens överväganden

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	203 370	203 370	203 370
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	37 150	-201 000	-201 000
Varav BP20	40 150		
Varav			
AIIB	40 150		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	240 520	2 370	2 370

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Budgetförslaget baseras på antagandet om oförändrade eller svagt nominellt ökade utgifter för Bruegel, EIPA och CEB motsvarande 99 609 euro, 55 000 euro respektive 27 940 euro 2020–2022.

Det svenska åtagandet i AIIB är bestämt i US-dollar. Inför 2020 beräknas en medelsbrist uppstå till följd av att dollarn stärkts mot kronan. Regeringen föreslår därför en ökning av anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* med totalt 40 150 000 kronor för 2020, varav 34 100 000 kronor finansieras via en överföring ifrån anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* underutgiftsområde 7.

Inga medel beräknas behövas för infrianden av garantier till de internationella finansiella institutioner som behandlas i detta avsnitt.

Regeringen föreslår att 240 520 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 2 370 000 kronor respektive 2 370 000 kronor.

Ökat bemyndigande om kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott till Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB), vilket innebär att de totala kapitaltillskotten under 2016–2020 får uppgå till högst 1 110 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2016–2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott på högst 1,1 miljarder kronor till AIIB (prop. 2015/16:99, bet. 2015/16:FiU21, rskr. 2016/17:350). Det svenska åtagandet i AIIB, är bestämt i US-dollar. Till följd av att dollarn stärkts kraftigt mot kronan behöver riksdagens tidigare bemyndigande om högst 1,1 miljarder kronor i inbetalningar till AIIB utökas med 10 miljoner kronor för att Sverige ska kunna fullgöra sina åtaganden gentemot AIIB under 2020. Den totala summan för Sveriges kapital-inbetalningar till AIIB för åren 2016–2020 beräknas därmed uppgå till högst 1 110 000 000 kronor. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:14 *Vissa garanti- och medlemsavgifter* besluta om kapitaltillskott till AIIB som inklusive tidigare kapitaltillskott under 2016–2020 får uppgå till högst 1 110 000 000 kronor.

3.5.5 Stadgeändring i Nordiska investeringsbanken

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 ställa ut statliga garantier för garantikapital i Nordiska investeringsbanken (NIB) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 2 600 282 165 euro.

Riksdagen godkänner att Sveriges andel av kreditriskreserveringarna för NIB:s projektinvesteringsslån (PIL) om 147 563 948 euro överförs till Sveriges inbetalda kapital.

Riksdagen godkänner att regeringen upphör med garantigivning till PIL och miljöinvesteringsslån.

Riksdagen godkänner stadgeändringen som innebär att NIB:s guvernörsstyrelse beslutar om

principer för bankens kapital- och likviditetshandling.

Riksdagen godkänner stadgeändringen som innebär en ändring av sammansättningen av NIB:s kontrollkommitté.

Skälen för regeringens förslag: NIB ägs av de nordiska och baltiska länderna. Bankens uppdrag är att främja hållbar tillväxt i ägarländerna genom att tillhandahålla långfristig finansiering till projekt som stärker produktivitet och god miljö. Banken har ett särskilt fokus på investeringar i infrastruktur, bättre miljö, industriutveckling samt lån som gynnar små- och medelstora företag och ger lån främst till projekt i Norden och Baltikum. År 2018 lånade banken ut totalt 4 047 miljoner euro, vilket var en ökning jämfört med föregående år. För en närmare redovisning av NIB:s verksamhet, se vidare regeringens skrivelse Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt regionala utvecklings- och investeringsbanker 2016, 2017 och 2018 (skr. 2018/19:35).

NIB har under de senaste åren närmast sig den utlåningsbegränsning som är reglerad i bankens stadgar, dvs. att den sammanlagda utlåningen inte får överskrida 250 procent av ägarkapitalet och bankens reserver. Utlåningsbegränsningen tar inte hänsyn till risken i bankens verksamhet. Både bankens direktörsstyrelse, som består av representanter från bankens medlemsländer, och internationella kreditinstitut bedömer att NIB är väl kapitaliserad om hänsyn tas till risken i utlåningsverksamheten och att den nuvarande begränsningen därmed inte är motiverad.

I oktober 2018 presenterade bankens ledning ett förslag om att ändra stadgarna för att möta behoven av fortsatta klimat- och produktivitetinvesteringar i linje med mandatet för bankens verksamhet. Förslaget innebär samtidigt ett effektivare resursutnyttjande i banken. I maj 2019 beslutade guvernörsstyrelsen, där finansministern företräder Sverige, att godkänna förslaget till stadgeändringar, samt att underställa ändringsförslagen den nationella procedur som är nödvändig för ett slutligt godkännande.

Förslaget till stadgeändringar består av fyra delar. Den första ändringen innebär att banken inför ett riskbaserat ramverk för bankens kapital- och likviditetshandling för att förhindra att utlåningen begränsas av det nuvarande utlåningstaket. Syftet med förändringen är dels att skapa en

mer transparent kapital- och likviditetshantering, som tar hänsyn till risk, dels att förtydliga sambandet mellan bankens risktagande och kapitalbehov. Stadgeändringen innebär konkret att den nuvarande volymbegränsningen för NIB:s utlåning ersätts med bindande miniminivåer för kapitaltäckning, likviditet och bruttosoliditet, och innebär inte per automatik att risktagandet ökar. Förändringen är även en anpassning till det internationella regelverket på finansmarknadsområdet, de s.k. Baselreglerna. Stadgeändringen innebär dessutom att guvernörsstyrelsen får befogenhet att besluta om principer för bankens kapital- och likviditetsstyrning.

Regeringen stödjer förslaget. Det nya ramverket skapar större medvetenhet och transparens kring riskerna i verksamheten och stärker direktörsstyrelsens möjligheter att styra banken utifrån dess målsättningar.

Den andra delen i stadgeändringen rör bankens två särskilda lånefaciliteter, projektinvesteringsslån (PIL) och miljöinvesteringsslån (MIL), som avskaffas. Dessa lånefaciliteter inrättades ursprungligen för att möjliggöra utlåning till prioriterade, mer riskfyllda projekt och garanterades med separata garantier från medlemsländerna. PIL inrättades efter beslut av riksdagen 1982 (prop. 1981/82:176) i syfte att finansiera investeringsprojekt i tredjeland med nordiskt intresse. MIL inrättades 1996 efter riksdagens godkännande (enligt prop. 1995/96:222) i syfte att finansiera miljöprojekt i medlemsländernas närområde.

Den föreslagna stadgeändringen innebär att PIL och MIL upphör som särskilda lånefaciliteter och att belopp motsvarande garantierna för PIL kommer att tillföras medlemsländernas ordinarie garantikapital i banken. Det sammanlagda utställda garantikapitalet från alla medlemsländer till NIB kommer till följd av förslaget att öka med 1 800 miljoner euro till totalt ca 7 523 miljoner euro. Vidare kommer fonderade kreditriskreserveringar, som avsatts av vinstmedel från PIL, att tillföras medlemsländernas inbetalda kapital. Inga motsvarande kreditriskreserveringar finns för MIL. Med tillskottet av PIL-reserveringarna kommer det totala inbetalda kapitalet till NIB från alla medlemsländer att öka från nuvarande 419 miljoner euro till 845 miljoner euro.

I Sverige ingår de särskilda garantierna för MIL och PIL i den statliga garantimodellen, till skillnad från ägaråtaganden i form av garantikapital till internationella finansiella institutioner.

För MIL- och PIL-garantier betalas därför avgifter till Riksgäldskontoret från statens budget, vilket i och med avskaffandet kommer att upphöra. Samtidigt kommer det svenska garantikapitalet till NIB att öka, och eftersom de garantierna inte ingår i den statliga garantimodellen skulle statens budget belastas om garantikapitalet skulle behöva tas i anspråk. Riksgäldskontoret bedömer dock att risken är låg för att dessa garantier skulle behöva infrias, bl.a. eftersom NIB har en hög kreditvärdighet och garantikapital hittills aldrig infriats i formell mening.

Efter stadgeändringen kommer Sveriges sammanlagda kapitalinsats (dvs. inbetalt kapital och garantikapital) att uppgå till 2 892 527 559 euro, vilket innebär en ökning med 36,3 procent. För svensk del kommer det inbetalda kapitalet att öka från 144 681 446 euro till 292 245 394 euro och garantikapitalet kommer att öka från 1 978 147 338 euro till 2 600 282 165 euro. Kapitaljusteringen förändrar inte Sveriges ägarandel eller röststyrka i bankens styrorgan.

Regeringen stödjer även detta förslag. Genom att avskaffa de särskilda låneordningarna och tillföra garantier och riskavsättningar från PIL till NIB:s ordinarie grundkapital kommer resurserna att kunna användas mer effektivt och komma hela verksamheten till del, i stället för att vara öronmärkta för de i dag underutnyttjade PIL- och MIL-faciliteterna. Utlåningen till miljöprojekt i närområdet och till investeringsprojekt i tredjeland med nordiskt intresse kommer att kunna fortgå inom ramen för NIB:s ordinarie utlåning.

Det tredje stadgeändringsförslaget gäller NIB:s kontrollkommitté. Den har till uppgift att säkerställa att bankens verksamhet bedrivs i enlighet med stadgarna och att ansvara för genomförandet av revisionen av banken och har en företrädare från varje medlemsland. Förslaget medför en tydligare uppdelning av arbetet mellan presidiet och kommittémedlemmarna och innebär att stadgarna anpassas till hur kommitténs verksamhet fungerar i praktiken. Presidiet, vars ledamöter är tillsatta utifrån kompetens på revisionsområdet, föreslås utvidgas från två till fyra medlemmar och få ett tydligare övergripande ansvar för kommitténs verksamhet, bl.a. gällande den externa revisionen. Regeringen stödjer förstärkningen av kontrollkommittén enligt stadgeändringsförslaget.

Det fjärde stadgeändringsförslaget innebär att NIB, utöver att tillhandahålla lån och garantier, ges möjlighet att investera i aktiekapital (equity).

Banken bedömer att det kan finnas behov av sådant kapital inom gröna näringar i medlemsstaterna, och även i övrigt i de baltiska länderna, bl.a. på grund av att NIB kan vara mer uthållig i sina investeringar än t.ex. riskkapitalfonder.

Aktieinvesteringar kommer endast att övervägas om de är i linje med NIB:s mandat, om ett marknadsmisslyckande kan identifieras och om investeringen bedöms vara en ändamålsenlig finansieringsform. Investeringarna kommer att bedömas enligt restriktiva riktlinjer och kräva enhällighet i styrelsen för att godkännas.

Enligt artikel 2 i Överenskommelsen mellan Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Litauen, Norge och Sverige om Nordiska investeringsbanken kan stadgarna ändras genom beslut av bankens råd (guvernörstyrelsen) på förslag av eller efter uttalande från bankens styrelse, med undantag för bestämmelserna om rådets sammansättning och befogenheter.

Av de föreslagna stadgeändringarna kan bankens guvernörstyrelse således själv besluta om stadgeändringen rörande aktieinvesteringar som ny finansieringsform som komplement till lån och garantier. Som tidigare anförts stödjer regeringen ändringarna, under förutsättning att aktieinvesteringar provas restriktivt och ger ett högt mervärde.

Förslaget som innebär att guvernörstyrelsen beslutar om principer för bankens kapital- och likviditetshantering, samt förslaget att justera den s.k. kontrollkommitténs sammansättning, påverkar dock befogenheterna för guvernörstyrelsen och kräver därför riksdagens godkännande.

Förslaget om att upphöra med miljöinvesterings- och projektinvesteringar och införliva PIL-garantier och riskavsättningar i bankens grundkapital innebär både att det inbetalda kapitalet från Sverige ökar och att garantiåtagandet för NIB utökas. Av 9 kap. 8 § andra stycket regeringsformen och 6 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) framgår att regeringen inte utan riksdagens godkännande får ställa ut kreditgarantier. Enligt 10 kap. 3 § regeringsformen krävs riksdagens godkännande för att regeringen ska kunna ingå en bindande överenskommelse som förutsätter att en lag ändras eller i övrigt gäller ett ämne som riksdagen ska besluta om. Mot denna bakgrund krävs riksdagens godkännande för utökningen av Sveriges garantiåtagande och inbetalda kapital till NIB och ändringen av institutionens stadgar i denna del. De förslag till stadgeändringar som kräver riksdagens godkännande redovisas i bilaga 2.

Tabell 3.18 Effekter av förslaget om kapitaljustering i NIB på Sveriges andelar i och garantiåtaganden till banken

Belopp i tusental kronor och tusental EUR¹

	Nuvarande allokering	Efter föreslagen kapitaljustering	Förändring (procent)
Grundkapital SEK	22 501 985	30 660 792	+8 158 807 (+36,3)
-EUR	2 122 829	2 892 528	+769 699 (+36,3)
Garantikapital SEK	20 968 362	27 562 991	+6 594 629 (+31,5)
-EUR	1 978 147	2 600 282	+622 135 (+31,5)
Inbetalt kapital SEK	1 533 623	3 097 801	+1 564 178 (+102,0)
-EUR	144 681	292 245	+147 564 (+102,0)
PIL-garantier SEK	6 594 629	0	-6 594 629 (-100,0)
-EUR	622 135	0	-622 135 (-100,0)
MIL-garantier SEK	975 239	0	-975 239 (-100,0)
-EUR	92 004	0	-92 004 (-100,0)

¹ Valutakurs 1 EUR=10,60 SEK

3.5.6 1:16 Finansmarknadsforskning

**Tabell 3.19 Anslagsutveckling
1:16 Finansmarknadsforskning**

Tusental kronor

År	Utfall	88 120	Anslags- sparande	1 180
2018	Utfall	88 120	Anslags- sparande	1 180
2019	Anslag	29 921 ¹	Utgifts- prognos	30 743
2020	Förslag	29 921		
2021	Beräknat	30 495 ²		
2022	Beräknat	31 087 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 29 921 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 29 921 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för finansmarknadsforskning och högst 2 procent av anslaget får användas för programanknutna förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

**Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för
1:16 Finansmarknadsforskning**

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	29 921	29 921	29 921
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²		574	1 166
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	29 921	30 495	31 087

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021 och 2022 är preliminär.

Tabell 3.21 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:16 Finansmarknadsforskning

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Ingående åtaganden	4 864	38 000	30 000			
Nya åtaganden	38 000	11 000	30 000			
Infriade åtaganden	-4 864	-19 000	-30 000	-10 000	-5 000	-5 000
Utestående åtaganden	38 000	30 000	30 000	20 000	15 000	
Erhållet/förslaget bemyndigande	60 000	30 000	30 000			

Regeringen föreslår att 29 921 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 30 495 000 kronor respektive 31 087 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2021–2023.

Skälen för regeringens förslag: Forskning bedrivs i regel i fleråriga projekt. För att kunna finansiera sådana projekt behöver Vinnova fatta beslut som medför åtaganden för kommande år.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:16 *Finansmarknadsforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2021–2023.

4 Statlig förvaltningspolitik

4.1 Mål

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet, och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 209/10:315.).

4.2 Resultatredovisning

Resultatredovisningen är inriktad på den statliga förvaltningens utveckling på en övergripande nivå. Vidare redovisas vissa förvaltningspolitiska åtgärder som vidtagits liksom relevanta resultat hos de myndigheter som omfattas av området. Resultat och åtgärder som bidrar till att uppfylla det förvaltningspolitiska målet redovisas även i andra avsnitt under utgiftsområdet.

4.2.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som används för att redovisa resultaten inom området är följande:

- organisationen Transparency Internationals ranking av världens länder avseende korruption i den offentliga sektorn, och
- indikatorn Civil Service Effectiveness Index (InCiSE), som används för att ranka världens länder avseende effektivitet i den centrala statliga förvaltningen. Syftet med

indikatorn är att hjälpa länder att få en uppfattning om deras statsförvaltning och lära av varandra.

Indikatorerna förklaras närmare i avsnitt 4.2.2. I resultatredovisningen beaktas också särskilda åtgärder som vidtagits och den generella utvecklingen i statsförvaltningen. Statsförvaltningens resultat inom enskilda områden redovisas under respektive utgiftsområde. Vissa övergripande frågor om relationen mellan stat och kommun redovisas under utgiftsområde 25 avsnitt Allmänna bidrag till kommuner.

4.2.2 Resultat

Indikatorn Corruption Perceptions Index (CPI) tas fram av organisationen Transparency International. Sedan 1995 rankas världens länder utifrån hur experter och företagare bedömer graden av korruption i den offentliga sektorn. År 2018 rankades Sverige som landet med världens tredje minst korrupta offentliga sektor (se tabell 4.1), vilket var en förbättring med tre placeringar jämfört med år 2017.

InCiSE tas fram vartannat år av Blavatnik School of Government och The Institute for Government vid Oxfords Universitet och publicerades för andra gången 2019. Indexet är inriktat på statsförvaltningen. Vid framtagandet av indexet definieras de huvudsakliga egenskaperna hos en effektiv central statsförvaltning. Sverige rankas som nummer 10 av 38 länder enligt det övergripande indexet. Sverige har fått ett snittvärde på 0,785. Medelvärdet är 0,516 och maxvärdet 1.0. Indexet bygger på tolv delindikatorer: policy-

utveckling, digitala tjänster, personalfrågor, inkludering, integritet, öppenhet, upphandling, regelgivning, skatteadministration, krishantering och förmågor. Sverige fick högst poäng för kris- och riskhantering, finansiell förvaltning samt integritet. När det gäller integritet uppnår Sverige högsta poäng på mätsystemet för s.k. visselblåsning, dvs. mätvärdet när det gäller graden av visselblåsarskydd för medarbetare i statsförvaltningen. Det är inte möjligt att göra en jämförelse mellan resultaten från 2017 och 2019, då ytterligare data tillkommit och nya mätmetoder tillämpats. Arbetet med framtagandet av indexet befinner sig i ett tidigt stadium och är under utveckling.

Tabell 4.1 Korruption Transparency Internationals Corruption Perceptions Index 2018

Sveriges placering

År	CPI (placering)
2018	3
2017	6
2016	4
2015	3
2014	4
2013	3
2012	4
2011	4

Källa: Transparency International.

OECD ger vartannat år ut rapporten Government at a Glance, i vilken den offentliga sektorn inom en rad områden följs upp, bl.a. allmänhetens upplevda förtroende för den nationella regeringen genom indikatorn Trust in Government. I den senaste rapporten, som publicerades 2017 och innehåller data från 2016, låg Sverige över genomsnittet för OECD-länderna, men förtroendet har sjunkit sedan 2007.

En ny rapport kommer att publiceras i september 2019 och indikatorn Trust in Government redovisas därför inte i denna proposition. Detsamma gäller för Världsbankens indikator Government Effectiveness, som tidigare använts som ett resultatmått på statlig förvaltningspolitik.

Även om resultaten av de olika indikatorerna ska tolkas med viss försiktighet, och med beaktande av att de till vissa delar även omfattar den kommunala sektorn, indikerar de sammantaget att den svenska statsförvaltningen presterar bra resultat. Regeringen avser utveckla arbetet med att redovisa förvaltningspolitiken utifrån olika indikatorer.

Utvecklad styrning för bättre resultat

Genomförandet av tillitsreformen, som inleddes 2015, fortsatte under 2018 med ett ökat fokus på statliga myndigheter. Tillitsdelegationen har regeringens uppdrag att stöda myndigheter som vill styra sin verksamhet på ett mer tillitsbaserat sätt (dir. 2017:119). Delegationen har aktivt arbetat för att främja en tillitsbaserad styrning och ledning genom försöksverksamheter i myndigheter inom ramen för två projekt, Tillitsverkstaden och Tillitsnätverket. I Tillitsverkstaden deltar Arbetsförmedlingen, Inspektionen för vård och omsorg, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Säkerhetspolisen och Trafikverket. I Tillitsnätverket deltar 44 myndigheter. Uppdraget ska redovisas senast den 13 oktober 2019.

Regeringen gav 2017 en särskild utredare i uppdrag att se över regeringens analys- och utvärderingsresurser och hur dessa är organiserade (dir. 2017:79). Uppdraget redovisades den 30 oktober 2018 (SOU 2018:79). Utredaren lämnade bl.a. förslag som syftar till att säkerställa att organisationen och styrningen av analys och utvärderingsresurserna är ändamålsenlig och effektiv, och möter regeringens behov av analyser och utvärderingar inom samtliga politikområden samt regeringens ökade krav på analyser med helhetsperspektiv. Betänkandet har remitterats utom vad avser de delar som rör ny myndighetsstruktur.

Utredningen om Systematiska jämförelser i staten – för lärande i staten lämnade sitt slutbetänkande till regeringen i mars 2015 (SOU 2015:36). Utredningen har föreslagit att lärande genom systematiska jämförelser ska bli en integrerad del av regeringens styrning av statsförvaltningen, genom att ett generellt krav om detta införs i myndighetsförordningen (2007:515). Betänkandet har remissbehandlats. Systematiska jämförelser är ett sätt för statliga myndigheter att bedriva verksamhetsutveckling och skapa effektivitet i den egna organisationen.

Regeringen anser att jämförelser kan vara en användbar metod i myndigheternas utvecklingsarbete. Varje myndighet ansvarar dock enligt 6 § myndighetsförordningen för att utveckla den egna verksamheten. Varje myndighet har specifika utvecklingsbehov och utmaningar beroende på inriktning på dess uppdrag och verksamhetens förutsättningar. Därför bör myndigheten i första hand själv avgöra om systematiska jämförelser är en ändamålsenlig utvecklingsmetod för just den

myndigheten. Mot denna bakgrund avser regeringen inte att ändra myndighetsförordningen i enlighet med utredningens förslag.

Myndigheterna utvecklar kontinuerligt nya arbetssätt och tjänster i samverkan med varandra, medborgare och företag. Regeringen följer löpande upp myndigheternas utvecklingsarbete, bl.a. i samband med den årliga myndighetsdialogen. Regeringen har beslutat om ett antal åtgärder för att stärka förvaltningens utvecklingsförmåga i linje med de förslag som Kommittén om ett nationellt råd för innovation och kvalitet i offentlig verksamhet förde fram i juni 2013 (SOU 2013:40). Exempel på åtgärder är vissa ändringar i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll i syfte att förtydliga styrningen och vissa insatser avseende rekrytering av myndighetschefer, som regeringen redovisat i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 avsnitt 4).

Företrädare för ett stort antal myndigheter träffas regelbundet för att utbyta erfarenheter och lärdomar i syfte att stärka arbetet med en god förvaltningskultur. Statskontoret har till uppdrag att främja och samordna arbetet mot korruption och andra oegentligheter i statsförvaltningen. Statskontoret har bl.a. arrangerat workshops, seminarier och dilemmadiskussioner tillsammans med myndigheterna. Statskontoret har också, efter uppdrag från regeringen i mars 2017 (Fi2017/01595/SFÖ), fortsatt arbetet med att samordna nätverket mot korruption för statliga myndigheter. Nätverket mot korruption växer och bestod vid utgången av 2018 av 232 myndigheter. Nätverket utgör en plattform för erfarenhetsutbyte och lärande. Det knyter samman kunskap om korruption och korruptionsförebyggande arbete med de praktiska erfarenheter som finns vid myndigheterna.

Regeringen har gett Tillitsdelegationen ett utvidgat uppdrag (dir. 2019:06), som innebär att delegationen ska kartlägga och analysera introduktionsutbildningar som statliga myndigheter tillhandahåller sina anställda samt lämna förslag till hur och när en gemensam obligatorisk introduktionsutbildning för statsanställda kan införas. Uppdraget ska redovisas senast den 2 maj 2020.

Det nationella genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling

Regeringen beslutade i juni 2018 om en nationell handlingsplan för Agenda 2030 som gäller fram t.o.m. 2020. I samband med regeringens beslut

om handlingsplanen gavs uppdrag till tre myndigheter och ett råd. Statistiska centralbyrån (SCB) fick i uppdrag att varje år 2019–2021 ta fram statistik, indikatorer samt redovisa en statistisk lägesbild. SCB har i april 2019 lämnat en delredovisning som innehåller förslag på en nationell indikatorlista. Listan integrerar de globalt överenskomna indikatorerna med ett antal nationella indikatorer som tagits fram för att komplettera de globala indikatorerna och för att anpassa dessa till en svensk kontext. För varje indikator finns förslag på vilken myndighet som bör ha det nationella ansvaret för indikatorn.

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har haft i uppdrag att ta fram nyckeltal för Agenda 2030 som kan vara till stöd för arbetet i kommuner och landsting utifrån mål och delmål i Agenda 2030. RKA redovisade sitt uppdrag i april 2019 och har publicerat ett nyckeltalsurval i databasen Kolada som stöd för arbetet med Agenda 2030. I nyckeltalsurvalet har RKA valt ut ca 50 nyckeltal som grupperas under de olika målen.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har på regeringens uppdrag jämfört och analyserat de krav som ställs på statliga myndigheter att redovisa olika aspekter av hållbarhet med de krav som ställs på en hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen (1995:1554). ESV redovisade uppdraget i februari 2019. ESV:s analys visar att det för staten som helhet redan finns rapporteringskrav inom de områden som årsredovisningslagen anger och att myndigheterna har ett mer långtgående ansvar för hållbarhetsfrågor jämfört med företag. Mot denna bakgrund bedömer ESV att generella rapporteringskrav kopplade till hållbarhet, liknande de i årsredovisningslagen, inte bör införas för statliga myndigheter (ESV 2019:23).

Statskontoret har fått i uppdrag att analysera och följa upp hur Agenda 2030 påverkar myndigheters, kommuners och landstings hållbarhetsarbete. Statskontoret ska delredovisa uppdraget den 31 oktober 2019 och slutredovisa det senast den 30 juni 2020.

Agenda 2030-delegationen redovisade sitt slutbetänkande den 11 mars 2019. Delegationens förslag har remitterats till ett stort antal aktörer och bereds nu inom Regeringskansliet.

Flertalet myndigheter, inklusive länsstyrelserna, arbetar aktivt med Agenda 2030. Ett antal myndigheter har haft i uppdrag att i sina årsredovisningar för 2018 redogöra för sitt arbete med agendan, bl.a. länsstyrelserna. Ett stort antal myndigheter har skapat ett samverkansforum för

Agenda 2030 som kallas GD-forum. På liknande sätt har det svenska civilsamhällets organisationer slutit upp bakom en gemensam avsiktsförklaring för att stärka Sveriges arbete med de globala målen. Det nationella organet för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället, NOD, har varit en stödande resurs i att ta fram avsiktsförklaringen. NOD bygger på en överenskommelse mellan regeringen och paraplyorganisationer inom civilsamhället som undertecknades i februari 2018 (Ku2018/00245/D). Överenskommelsen syftar till att underlätta dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället. Samarbete sker även i övrigt mellan GD-forum och civilsamhället.

Ökad effektivitet

ESV har bistått regeringen och övriga myndigheter med underlag i syfte att utveckla och öka effektiviteten i den ekonomiska styrningen, samt förbättra den interna styrningen och kontrollen i statsförvaltningen.

Samordnande tjänster för ökad effektivitet

Statens servicecenter och Kammarkollegiet tillhandahåller service avseende bl.a. ekonomi- och löneadministration, inköpsamordning, riskhantering och kapitalförvaltning.

Vid utgången av 2018 var 159 myndigheter anslutna till någon av de tjänster som Statens servicecenter levererar. Vid dessa myndigheter arbetade ca 45 procent av det totala antalet anställda i staten, vilket var en ökning från ca 39 procent 2017. Myndigheten redovisade ett resultat på 7,4 miljoner kronor 2018. Det var andra gången som ett positivt resultat redovisats. Samtidigt har Statens servicecenter effektiviserat sin verksamhet, bl.a. genom en mer effektiv hantering av lönespecifikationer och leverantörsfakturor. Det finns dock fortsatt behov av att behålla resurser för kvalitetssäkring hos de myndigheter som anslutit sig till Statens servicecenter, vilket minskar besparingspotentialen för staten som helhet. Trots produktivitetens utvecklingen hos Statens servicecenter har avgiftsuttaget för ett antal myndigheter fortsatt att öka de senaste åren.

Marknadsvärdet av det kapital som förvaltas av Kammarkollegiet ökade 2018 med 4,2 miljarder kronor, och uppgick vid årets slut till 210 miljarder kronor. Premieintäkterna i Kammarkollegiets försäkringsverksamhet ökade till 212 miljoner kronor 2018, vilket var en ökning med 4 procent jämfört med 2017. Myndighetens mål

att driftskostnaderna i förhållande till premieintäkterna över tid ska understiga 20 procent uppnåddes även 2018, då de uppgick till 17 procent.

Från och med den 1 januari 2019 förvaltar och betalar Kammarkollegiet ut avgiftsmedel från det nyinrättade public servicekontot (Fi2018/03884/RS). Public serviceavgiften finansierar radio- och tv-verksamheten i allmänhetens tjänst samt verksamhet som är direkt anknuten till den.

Ett ökat nyttjande av samordnade ramavtal för ökad effektivitet

Omsättningen i användningen av Kammarkollegiets ramavtal ökade från 13,6 miljarder kronor 2017 till 13,9 miljarder kronor 2018. Vid utgången av 2018 fanns 1 975 ramavtal tecknade med 765 unika leverantörer inom 44 ramavtalsområden, uppdelade på 1 064 delområden. Av de 765 leverantörerna hade 18 procent upp till 9 anställda (16 procent 2017), 47 procent 10–49 anställda (48 procent 2017) och 22 procent 50–199 anställda (21 procent 2017). Andelen små och medelstora företag hade därmed ökat totalt sett jämfört med föregående år. De statliga myndigheternas avrop stod för 79 procent av omsättningen under 2018. Resterande 21 procent utgjordes av avrop från kommuner och landsting.

I syfte att underlätta tolkförmedlingar har Kammarkollegiet på regeringens uppdrag utvecklat en tjänst för avrop av tolkförmedlingstjänster. Tjänsten ska även möjliggöra en bättre uppföljning av levererade tolktjänster och identifiera de språkbehov som finns. Uppdraget har genomförts i samverkan med Domstolsverket, Migrationsverket och Polismyndigheten (Fi2017/04623/ESA, Fi2017/04755/ESA och Fi2017/04757). Kammarkollegiets arbete med tolkförmedlingstjänsten fortsätter under 2019.

Service och tillgänglighet

Stärkt statlig service i hela landet

Arbetet med att säkerställa och stärka tillgången till grundläggande statlig service i hela landet har fortsatt. Statens servicecenter har tillsammans med berörda myndigheter, i enlighet med regeringens uppdrag, förberett inordnandet av uppgiften att tillhandahålla en ny serviceorganisation vid servicekontor där lokal statlig service ges för

Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten fr.o.m. den 1 juni 2019 (Fi2018/02985/SFÖ). Genom att de lokala servicekontoren organiseras på ett sammanhållet sätt finns förutsättningar för kontinuitet och långsiktig planering av statlig servicesamverkan.

De rättsliga förutsättningarna för regleringen av servicekontoren finns i den nya lagen (2019:212) om viss gemensam offentlig service (prop. 2018/19:47, bet. 2018/19:KU35, rskr. 2018/19:185). Lagen trädde i kraft den 1 juni 2019. Regeringen har även beslutat om kompletterande förordningsändringar, som trädde ikraft vid samma tidpunkt.

Statliga myndigheters lokalisering

Regeringen har beslutat förordningen (2019:202) om statliga myndigheters lokalisering (Fi2019/01505/SFÖ). Förordningen innebär bl.a. att myndigheter vid beslut om avveckling av arbetsställe på en viss ort ska genomföra analyser av verksamhetsmässiga, personella, ekonomiska och regionala konsekvenser inom myndighetens ansvarsområden samt att lokaliseringsbeslut ska fattas av myndighetens ledning. Förordningen trädde i kraft den 1 juni 2019.

Spridningen av statliga myndigheter har ökat

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den statliga närvaron bör öka i hela landet (bet. 2015/16:NU17 punkt 2, rskr. 2015/16:201 och bet. 2015/16:FiU25 punkt 9, rskr. 2015/16:208). Regeringen har 2015–2019 fattat 21 beslut om lokalisering av hela eller delar av myndigheters verksamheter. Merparten av besluten har avsett verksamheter i Stockholms län, som har omlokaliseras till andra delar av landet. Därtill har regeringen beslutat att omlokalisera Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) från centrala Stockholm till Botkyrka kommun i Stockholms län (UD2018/01405/IU). I och med regeringens beslut om omlokaliseringar, myndigheternas egna initiativ till lokaliseringar och införandet av förordningen om statliga myndigheters lokalisering (Fi2019/01505/SFÖ) anser regeringen att tillkännagivandena är slutbehandlade.

4.3 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att den statliga förvaltningen presterar bra i ett internationellt perspektiv, men att den ständigt bör utvecklas. För att förbättra förvaltningen krävs en fortsatt utveckling av styrningen av de statliga myndigheterna. Regeringen anser vidare att de statliga verksamheternas nytta för medborgare och företag även fortsättningsvis ska vara i fokus vid arbetet med att utveckla och förnya den statliga förvaltningen. En hög tillit till och ett stort förtroende för den offentliga sektorn är viktiga framgångsfaktorer för detta arbete.

Genom Tillitsdelegationens uppdrag har de statliga myndigheterna getts möjlighet att praktiskt pröva konkreta förändringar i styrningen utifrån ett tillitsperspektiv.

Regeringen anser att politiken ska komma hela landet till del. Statlig närvaro handlar ytterst om legitimitet och allmänhetens förtroende för det offentliga, vilket är av central betydelse för vår demokrati.

Genom att den lokala serviceverksamheten samlats i en organisation övervägs och avgörs prioriteringar, resursplanering och ekonomiska förutsättningar i en organisation istället för flera. Styrningen och ledningen av den statliga serviceorganisationen kan därmed effektiviseras. Ett effektivt resursutnyttjande inom servicekontorsverksamheten säkerställer en fortsatt god service för privatpersoner och företag.

Att andelen små och medelstora företag ökar bland ramavtalsleverantörerna visar att genomförda insatser för att underlätta för dessa företag vid framtagandet av samordnade ramavtal har gett resultat.

Regeringen anser att en effektiv och rättssäker statsförvaltning är viktig för att upprätthålla förtroendet för förvaltningen. Regeringen avser fortsatt att se över vilka åtgärder som kan vidtas för att hålla tillbaka kostnadsutvecklingen för avgifterna till Statens servicecenter, särskilt för små myndigheter. Det är även viktigt att Statens servicecenter fortsätter att utveckla kvaliteten i sina tjänster, bl.a. för att säkerställa att de lever upp till ökade krav på säkerhet.

En viktig del av det förvaltningspolitiska målet är att statsförvaltningen ska vara innovativ och samverkande. OECD konstaterar i sin rapport Digital Government Review of Sweden – Towards a Data-driven Public Sector (OECD 2018)

bl.a. att Sverige har en stark samarbets- och konsensuskultur, men att nationella insatser för innovation och digitalisering i statsförvaltningen riskerar att hindras av långsamt beslutsfattande och lågt risktagande i myndigheterna (se vidare avsnitt 7). Tillitsdelegationen lyfter också fram behovet av att öka takten i den offentliga sektorns förändrings- och utvecklingsarbete (SOU 2018:47). Digitalisering och en snabb teknikutveckling skapar förändringstryck och ställer krav på flexibilitet och lyhördhet gentemot omvärlden. Vidare måste bl.a. behovet av informationssäkerhet tillgodoses.

Regeringen anser att de offentliga verksamheternas nytta för medborgare och företag även fortsättningsvis ska vara i fokus vid arbetet med att utveckla och förnya den offentliga förvaltningen.

Regeringen anser att det är nödvändigt med en bred politisk samsyn i det fortsatta arbetet med att genomföra Agenda 2030. Samarbete mellan olika aktörer och mellan olika politikområden, liksom mellan nationell, regional och lokal nivå, är avgörande för att genomföra de globala målen. Det krävs en långsiktig och tydlig riktning i arbetet med en hållbar utveckling som kan möjliggöra för planering, organisering och investeringar hos olika aktörer.

4.4 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för 2018 lämnat en revisionsberättelse med reservation för Kammarkollegiet, med motiveringen att myndigheten redovisat ingångna åtaganden som för två beställningsbemyndiganden överstiger den tilldelade ramen. Regeringen har beslutat om åtaganden genom att bevilja projektmedel i sådan utsträckning att bemyndiganderamarna överskridits. Det har där efter ålegat Kammarkollegiet att betala ut dessa medel. Den övervägande delen av bemyndigandet för anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* avser beslut för verksamhet som bedrivs av statliga myndigheter. Regeringen för tillsammans med bl.a. Ekonomistyrningsverket en dialog med Kammarkollegiet för att förhindra att något liknande inträffar igen.

Riksrevisionen har vidare i sin revisionsberättelse avseende Kammarkollegiets redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden för 2018 lämnat uttalande med avvikande mening.

Riksrevisionen bedömer att Kammarkollegiet vid sin redovisning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden ska följa regelverket BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3) och att den nuvarande redovisningen inte uppfyller de ställda kraven. Kammarkollegiet har med anledning av Riksrevisionens iakttagelser inlett ett arbete för att säkerställa att gällande redovisningsregelverk följs. Regeringen kommer att följa upp resultatet av detta arbete.

4.5 Politikens inriktning

Samhällets och enskildas behov och förväntningar på en innovativ, samverkande, effektiv, rättssäker och tillgänglig förvaltning är utgångspunkten för utformningen av såväl statsförvaltningen som den offentliga sektorn i sin helhet. Samhällsförändringar, såsom en förändrad demografi, integration av nyanlända och digitalisering medför fortsatt höga krav på rättssäkerhet och effektivitet. Den offentliga verksamheten måste ständigt utvecklas för att medborgarnas förtroende ska upprätthållas. Att våra gemensamma resurser används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är avgörande för tilliten och förtroendet för den offentliga sektorn.

Den strategiska styrningen och samordningen ska stärkas

De senaste årens utveckling i statsförvaltningen har präglats av en ökad specialisering och renodling samt ett större fokus på kärnan i de offentliga åtagandena. Detta ställer krav på en mer strategisk styrning och ett mer effektivt och innovativt sätt att organisera statsförvaltningen. Samtidigt ökar kraven på en ändamålsenlig och väl fungerande hantering av exempelvis säkerhetsfrågor. Det är angeläget att regeringens styrning av statsförvaltningen även fortsättningsvis är långsiktig, strategisk, helhetsinriktad, sammanhållen, verksamhetsanpassad och tillitsbaserad. Detaljstyrning bör undvikas, såvida det inte finns tydliga skäl till detta. Det pågår ett gemensamt utvecklingsarbete i Regeringskansliet för att utveckla regeringens styrning av statsförvaltningen.

Fortsatta insatser för att stärka den statliga närvaron i landet

Enskilda personers och företags behov av en tillgänglig förvaltning ställer stora krav på att statliga myndigheter kan erbjuda god service i hela landet. Den statliga närvaron och servicen är idag ojämnt fördelad i landet i förhållande till befolkningen. Regeringen anser därför att det finns ett fortsatt behov av att stärka förtroendet för de statliga myndigheterna genom en utvecklad statlig närvaro och service.

Regeringen avser att under mandatperioden fortsätta arbetet med statlig närvaro i hela landet. En utgångspunkt är att inga nya myndigheter ska lokaliseras i Stockholm under mandatperioden. En annan utgångspunkt är att regeringen avser att stärka den statliga närvaron över landet, vilket bedöms leda till ökade statliga arbetstillfällen över landet. Regeringen har för avsikt att fortsätta arbetet för en förbättrad koordinering av den statliga närvaron och servicen i hela landet.

Möjligheterna att bo och verka i hela landet ska förbättras. Regeringen föreslår därför att antalet servicekontor utökas för att förstärka den statliga närvaron i hela landet. Servicekontorsutredningens förslag ska fortsatt vara vägledande vid utvecklingen av den lokala statliga serviceorganisationen.

Tillitsreformen fortsätter med målet att öka medborgarnas tillit

Genomförandet av tillitsreformen fortsätter utifrån en bredare målbild. Vid sidan av insatser för att utveckla regeringens tillitsbaserade styrning kommer åtgärder att vidtas för att stärka stats-tjänstemannarollen och de statsanställdas kunskap kring regelverk och rättsprinciper, som ett led i att öka medborgarnas tillit till förvaltningen. Det utvidgade uppdraget till Tillitsdelegationen att lämna förslag till hur och när en gemensam, obligatorisk introduktionsutbildning för alla statsanställda kan införas är ett led i detta arbete.

Arbetet med god förvaltningskultur och mot korruption förstärks

Regeringen avser att fortsätta stärka arbetet med att förebygga och upptäcka korruption i statsför-

valtningen. Att med all kraft få bukt med förtroendeskadliga beteenden i förvaltningen är avgörande för att upprätthålla medborgarnas förtroende för myndigheternas saklighet och opartiskhet och för staten i stort. Myndigheter behöver alltid vara uppmärksamma på omständigheter som kan leda till att deras opartiskhet kan ifrågasättas.

Samordnade tjänster för ökad effektivitet

Kammarkollegiets och Statens servicecenters bidrag till delmålet för den statliga förvaltningspolitiken om att den statliga förvaltningen ska vara effektiv, genom myndigheternas arbete avseende samordnade tjänster, är fortsatt prioriterade. Arbetet med att främja ett ökat nyttjande av samordnade ramavtal för ökad effektivitet fortsätter. Detsamma gäller arbetet med att underlätta för små och medelstora företag att bli ramavtalsleverantörer. Regeringens arbete med att öka kostnadseffektiviteten i administrativa myndighetsgemensamma tjänster fortsätter. En god informationssäkerhet måste säkerställas, varför arbetet måste ha ett tydligt säkerhetsperspektiv.

Agenda 2030 för hållbar utveckling

Regeringen ska bedriva en ambitiös politik för hållbar utveckling och för att genomföra de globala målen. Omställningen till ett hållbart samhälle är en förutsättning för att kunna säkra en god ekonomisk utveckling, framtida välfärd och en god välfärd. Jämställdhet ska integreras och är en grundpelare i genomförandet av Agenda 2030. Regeringen vill ge barn och ungdomar utrymme att påverka och forma sin framtid och ser dem som viktiga förändringsagenter i genomförandet av agendan. Barn och ungdomars medverkan och deras rättigheter samt samarbete med näringslivet är viktiga fokusområden i det fortsatta arbetet.

Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 och regeringen avser stärka dess samordning och uppföljning. Regeringen avser att under 2020 återkomma till riksdagen med en samlad inriktning för arbetet med att genomföra och följa upp agendan.

Regeringens handlingsplan för arbetet med Agenda 2030 åren 2018–2020 lägger grunden för

ett starkt och samstämmigt genomförande. Regeringen avser att med ökad kraft belysa och bättre tillvarata synergier för samstämmighet mellan olika politikområden i linje med Sveriges Politik för global utveckling (PGU). Även målkonflikter behöver synliggöras och bli föremål för medvetna och övervägda beslut. Arbetet med att nationellt genomföra Agenda 2030 ska ske i befintliga processer med utgångspunkt i de redan etablerade målsystemen.

Genomförandet av Agenda 2030 innebär en omställning av Sverige, där alla aktörer, såsom kommuner, landsting, näringslivet, civilsamhället och forskarsamhället, har en central roll. Utveckling och användning av verktyg för att integrera de tre dimensionerna av hållbarhet – ekonomisk, social, och miljömässig utveckling är därför värdefull. Arbetet i kommuner och landsting underlättas bl.a. genom frivilliga nyckeltal för kommuner och landsting.

Partnerskap och samverkan kring agendan ska främjas. Regeringen avser prioritera fler innovativa partnerskap mellan aktörer inom olika sektorer och myndigheter.

En viktig förutsättning för genomförandet av Agenda 2030 är också att det finns en bred kunskap om agendans mål och syfte och en medvetenhet om vikten av ett hållbart samhälle. Skolan, folkbildning och kommunikativa insatser på olika nivåer är därför av stor vikt.

Ett nationellt uppföljningssystem för agendans genomförande är under uppbyggande. SCB samordnar utveckling och produktion av statistik och ska göra den allmänt tillgänglig. Statskontoret har regeringens uppdrag att samlat följa upp och analysera hur Agenda 2030 påverkar myndigheters, kommuners och landstings hållbarhetsarbete.

Sverige ska verka för att arbetet med Agenda 2030 tydligt integreras i alla relevanta internationella processer, samarbeten och överenskommelser. Regeringen anser att EU:s politikutveckling, strategier och agerande, både internt och externt, ska vägledas av Agenda 2030. EU:s engagemang är en viktig faktor för omställningen till ett hållbart samhälle både i Europa och globalt.

Den 24 och 25 september 2019 äger FN:s toppmöte om Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling rum i New York. Sverige kommer fortsätta att vara pådrivande i arbetet och regeringen ser mötet som ett viktigt tillfälle att stärka det internationella samarbetet och påskynda genomförandet av Agenda 2030. Det

internationella arbetet för Agenda 2030 beskrivs vidare under utgiftsområde 5 och 7.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 1:1 Statskontoret

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 1:1 Statskontoret

Tusental kronor				
2018	Utfall	92 154	Anslags-sparande	5 896
2019	Anslag	97 616 ¹	Utgifts-prognos	101 796
2020	Förslag	100 183		
2021	Beräknat	102 764 ²		
2022	Beräknat	104 289 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 101 234 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 101 235 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statskontorets förvaltningsutgifter och för regeringens behov av vissa förvaltningspolitiska insatser.

Regeringens överväganden

Tabell 4.3 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:1 Statskontoret

Tusental kronor				
	2020	2021	2022	
Anvisat 2019¹	97 616	97 616	97 616	
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 481	2 979	4 471	
Beslut	1 086	2 169	2 202	
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	100 183	102 764	104 289	

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 100 183 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statskontoret* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 102 764 000 kronor respektive 104 289 000 kronor.

4.6.2 1:2 Kammarkollegiet

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 1:2 Kammarkollegiet

Tusental kronor

År	Utfall	70 183	Anslags-sparande	4 770
2018	Utfall	70 183		4 770
2019	Anslag	79 509 ¹	Utgifts-prognos	78 090
2020	Förslag	71 185		
2021	Beräknat	67 050 ²		
2022	Beräknat	68 061 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 66 038 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 66 038 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kammarkollegiets förvaltningsutgifter och för förvaltningsutgifter för vissa nämnder. Anslaget får även användas för att bevaka statens rätt och andra allmänna intressen samt för utbetalning av vissa mindre skadeståndsansättningar.

Kompletterande information

De ovan angivna nämnderna är Alkoholsortimentsnämnden, Fideikommissnämnden, Nämnden för styrelserepresentationsfrågor, Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor, Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, Statens skaderegleringsnämnd och Statens överklagandenämnd.

Med mindre skadeståndsansättningar avses utbetalningar upp till 600 000 kronor enligt 4 § förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall					
2018	4 967		25 054	-20 087	-134 464
Prognos 2019	4 600		25 893	-21 293	
Budget 2020	4 600		26 419	-21 819	

Den avgiftsbelagda offentligrättsliga verksamheten avser auktorisation av tolkar m.m. och

stiftelserätt. Intäkterna disponeras inte av Kammarkollegiet.

Tabell 4.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	216 933	213 884	3 049	41 343
Prognos 2019	224 210	233 353	-9 143	
Budget 2020	227 418	241 774	-14 356	

Kammarkollegiets verksamhet finansieras till största delen av avgifter från uppdragsverksamheten.

Regeringens överväganden

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:2 Kammarkollegiet

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	72 009	72 009	72 009
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 139	2 260	3 380
Beslut	-1 963	-7 219	-7 328
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	71 185	67 050	68 061

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 71 185 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 67 050 000 kronor respektive 68 061 000 kronor.

Kredit avseende nya myndigheter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 250 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I avvaktan på ett riksdagsbeslut om anslag för ändamålet anser regeringen att tillgångar och övriga utgifter för nya myndigheters räkning tillfälligt bör finansieras med en kredit hos Kammarkollegiet. När en myndighet har bildats bör anskaffningen av tillgångar eller övriga utgifter, inklusive ränta, regleras genom betalning av krediten. Under den senaste femårsperioden har en kredit av detta slag årligen utnyttjats med mellan 0 och 6 969 138 kronor. Under 2019 har hittills inte krediten utnyttjats. För vilka nya myndigheter som krediten behöver utnyttjas 2020, och i vilken utsträckning, är svårt att bedöma.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2020 låta Kammarkollegiet disponera en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 250 000 000 kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter.

Kredit avseende det statliga försäkringssystemet

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i det statliga försäkringssystemet som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Det behövs en kredit för att finansiera enstaka stora skador eller anhopningar av skador som hanteras inom det statliga försäkringssystemet. En utnyttjad kredit ska återbetalas inom ramen för systemet. Om den sammanlagda försäkringsersättningen som Kammarkollegiet ska betala för en enskild skadehändelse överstiger 50 000 000 kronor, ska dock regeringen besluta om hur det överstigande

beloppet ska finansieras utanför det statliga försäkringssystemet.

4.6.3 1:15 Statens servicecenter

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 1:15 Statens servicecenter

Tusental kronor

2018	Utfall	8 000	Anslags- sparande
2019	Anslag	562 000 ¹	Utgifts- prognos
2020	Förslag	698 581	553 717
2021	Beräknat	742 073 ²	
2022	Beräknat	751 849 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 732 075 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 732 076 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens servicecenters förvaltningsutgifter i den mån de inte finansieras med avgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.9 Uppdragsverksamhet¹

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2018	476 700	469 300	7 400	- 184 780
Prognos 2019	475 633	470 633	8 000	- 176 780
Budget 2020	628 818	616 818	12 000	- 164 780

¹ Statens servicecenters disponerar även intäkter i verksamhet avseende lokal statlig service från pensionsmedlen för administration för ålderspension med ersättning från AP-fonderna samt premiepensionsystemet. Vidare disponerar Statens servicecenter intäkter från Skatteverket avseende id-korts verksamhet. Dessa uppgifter redovisas inte i tabellen ovan. Under 2019 uppgår dessa intäkter och avgifter till 44 215 tkr.

Statens servicecenter tillhandahåller mot avgift tjänster inom ekonomiadministration, löneadministration och elektronisk beställnings- och fakturahantering.

Regeringens överväganden

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:15 Statens servicecenter

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	562 000	562 000	562 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ¹	8 938	16 735	24 359
Beslut	53 944	108 633	110 064
Varav BP20 ²	54 000	108 000	108 000
Varav ³			
Nya servicekontor	54 000	108 000	108 000
Överföring till/från andra anslag	73 700	54 707	55 427
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	698 581	742 073	751 849

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Möjligheterna att bo och verka i hela landet ska förbättras. Regeringen föreslår därför att antalet servicekontor utökas för att förstärka den statliga närvaron i hela landet. Mot denna bakgrund ökas anslaget 1:15 *Statens servicecenter* med 54 000 000 kronor 2020, 108 000 000 kronor 2021 och 108 000 000 kronor 2022. Regeringen föreslår att 698 581 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Statens servicecenter* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 742 073 000 kronor respektive 751 849 000 kronor.

5 Statliga arbetsgivarfrågor

5.1 Mål för området

Regeringens mål för området är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål.

Målet utgår från den långtgående arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten. Arbetsgivarpolitiken utvecklas i samverkan mellan myndigheterna och samordnas av Arbetsgivarverket. För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Att de statsanställda avspeglar befolkningens sammansättning har betydelse för legitimiteten och allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen. Ett respektfullt och värdigt bemötande i kontakten med allmänheten är av stor vikt för förtroendet.

Regeringen har satt upp följande delmål för de statliga arbetsgivarna.

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd.

5.2 Resultatredovisning

5.2.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Den arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten är långtgående och följs årligen upp av regeringen. För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till regeringens mål och delmål används i huvudsak följande indikatorer:

- myndigheternas arbete med kompetensförsörjningen,
- personalförsörjningsläget i staten,
- utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden,
- andelen kvinnor och män på ledande befattningar i staten,
- löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten,
- andelen anställda med utländsk bakgrund på olika nivåer i staten,
- den genomsnittliga sjukfrånvaron i staten,
- utvecklingen av nybeviljade sjukpensioner i staten,
- utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadaavtalet (PSA), och
- arbetsmiljöundersökningar (genomförs vartannat år).

5.2.2 Resultat

År 2018 var 260 603 personer, varav 52 procent kvinnor och 48 procent män, anställda i den statliga sektorn. Detta motsvarade 5,3 procent av samtliga sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden. Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av kvinnorna och 96 procent av männen en heltidsanställning. Heltid är således norm inom statsförvaltningen.

I bilaga 1 till utgiftsområdet ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten och kompletterande information avseende uppföljningen av regeringens delmål.

En samordnad statlig arbetsgivarpolitik

Nedan redovisas hur myndigheterna inom området och Trygghetsstiftelsen bidragit till regeringens mål att den statliga arbetsgivarpolitiken ska vara samordnad.

Arbetsgivarverket

Arbetsgivarverket är både en förvaltningsmyndighet under regeringen och en medlemsorganisation. Myndigheten har vidare i uppgift att utföra stabsuppgifter åt regeringen, bl.a. att utge en författningssamling.

Den statliga arbetsgivarpolitiken utvecklas genom samverkan mellan Arbetsgivarverkets medlemmar och samordnas av myndigheten. Arbetsgivarverket förhandlar och sluter kollektivavtal på statens vägnar för det statliga avtalsområdet. Myndigheten företräder vidare medlemmarna i arbetstvister och ansvarar för information och rådgivning samt utbildning i arbetsgivarfrågor.

Alla statliga myndigheter som har arbetsgivaransvar är medlemmar i Arbetsgivarverket. Därutöver företrädde Arbetsgivarverket 27 icke-obligatoriska medlemmar med anknytning till det statliga området 2018. Dessa medlemmar hade sammanlagt ca 5 600 anställda, vilket utgör ca 2 procent av samtliga anställda som är knutna till medlemsorganisationen. Vidare har Arbetsgivarverket serviceavtal med riksdagen och dess myndigheter samt med Kungliga Hovstaterna. Arbetsgivarverket ger därutöver service till tre nordiska myndigheter och till Finsk-svenska gränsälvscommissionen.

Arbetsgivarverket är en avgiftsfinansierad myndighet, vars verksamhet finansieras av medlemsavgifter. Medlemsavgiften uppgick 2018 till 0,085 procent av respektive medlems bruttolönesumma. År 2018 uppgick intäkterna från medlems- och serviceavgifter till ca 95,5 miljoner kronor, vilket ska jämföras med drygt 86 miljoner kronor 2017. År 2017 var medlemsavgiften temporärt sänkt till 0,08 procent av respektive medlems bruttolönesumma. Totalt uppgick intäkterna för Arbetsgivarverket, i form av avgifter och andra ersättningar, till drygt 102 miljoner kronor 2018, vilket ska jämföras med drygt 93 miljoner kronor 2017.

Avtal

För arbetstagare inom det statliga avtalsområdet gäller ramavtalen om löner m.m. (RALS). Avtalsrörelsen 2017 resulterade i treåriga RALS-avtal med Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O) och med Seko, service- och kommunikationsfacket. Avtalen gäller fram t.o.m. den 30 september 2020. I dessa avtal finns under de tre åren en s.k. oenighetsbilaga på totalt 6,5 procent. Detta innebär att medlemmarna i respektive kollektiv vid oenighet som grupp ska vara garanterade löneökningar i en takt om 2,2 procent per den 1 oktober 2017, 2,0 procent per den 1 oktober 2018 och 2,3 procent per den 1 oktober 2019. Med Sveriges akademikers centralorganisation (Saco-S) gäller sedan 2010 RALS tillsvidare.

Arbetsgivarpolitiska strategin, råd och stöd

Arbetsgivarverket bedriver tillsammans med sina medlemmar ett målmedvetet arbete inom ramen för den arbetsgivarpolitiska strategin som gäller fram t.o.m. 2020.

År 2018 genomförde Arbetsgivarverket sin hittills största satsning på mentorprogram för nyanlända akademiker. Syftet är att ge verkets medlemmar en möjlighet att ta del av nyanlända akademikers kompetens och erfarenhet, skapa kontaktytor med en grupp som är viktig för statens kompetensförsörjning och att profilera sig som en attraktiv arbetsgivare. Programmet är också ett sätt för nyanlända att lära sig mer om statlig verksamhet och att utveckla sitt kontaktnät i Sverige.

Arbetsgivarverkets satsning för att stöda de myndigheter som fått i uppdrag att lokalisera hela eller delar av sin myndighet från Stockholm till annan ort fortsatte 2018.

Medlemsundersökning

Från och med 2016 skickas Arbetsgivarverkets medlemsundersökning till respektive medlems högsta chef och besvaras i samverkan mellan chefen och medlemsföreträdaren i Arbetsgivarverket (personalchef eller liknande).

Medlemmarnas nöjdhet när det gäller kärnverksamheten, t.ex. förhandling, rådgivning, utbildning och kommunikation, låg 2018 i intervallet 58–75 procents nöjdhet, vilket kan jämföras med 53–82 procent 2017.

Nöjdheten när det gäller de indikatorer som ska följa utvecklingen mot målbilderna i arbetsgivarpolitiska strategin låg i intervallet 45–79 procents nöjdhet, vilket kan jämföras med 44–74 procent 2017.

Svarsfrekvensen på undersökningen 2018 uppgick till 77 procent, vilket kan jämföras med 71 procent 2017.

Arbetsgivarverkets årsredovisning

Arbetsgivarverket har erhållit en revisionsberättelse utan invändningar. Regeringen noterar dock att årsredovisningen innehåller faktafel vad gäller avtal som slöts 2018 och vilka icke-statliga arbetsgivare som verket företrädde samma år.

Statens tjänstepensionsverk

Statens tjänstepensionsverk (SPV) ansvarar för frågor som rör den statliga tjänstepensioneringen och statens tjänstegrupplivförsäkring.

Den statliga försäkringsmodellen

SPV har det övergripande ansvaret för att försäkringstekniskt korrekta kostnader beräknas för statliga tjänstepensioner och liknande förmåner. I detta ingår att SPV utifrån tillgängligt underlag ska påföra arbetsgivarna rätt premier utifrån ett statsfinansiellt perspektiv.

Den ekonomiska ställningen i försäkringsrörelsen framgår av konsolideringsgraden, dvs. tillgångarna i förhållande till skulderna. Konsolideringsgraden i sparrörelsen, där förmånsbestämda ålderspensioner säkras, uppgick till 103,5 procent vid utgången av 2018, vilket kan jämföras med 104,0 procent vid utgången av 2017. Vid ingången av 2019 bedöms den understiga 100 procent. Det av SPV tidigare beslutade målet att nå en konsolideringsgrad på 106 procent i sparrörelsen till slutet av 2018 har således inte uppnåtts. Myndighetens styrelse beslutade i november 2018 om en ny konsolideringspolicy och

ett nytt konsolideringsmål för sparrörelsen. Målet för sparrörelsens konsolideringsgrad är att den per den 31 december 2028 ska befinna sig inom målintervall 104–108 procent. Målintervall kommer att omprövas av myndighetens styrelse 2023 utifrån de förutsättningar som då gäller, om inte särskilda omständigheter kräver en tidigare omprövning. Ingen förändring har skett i finansieringen av försäkringsrörelsen i förhållande till den beskrivning som lämnades i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 avsnitt 7).

Prestationer

SPV:s driftkostnader jämförs sedan flera år tillbaka med motsvarande kostnader för tjänstepensionsföretaget Alecta. Jämförelsen görs utifrån nyckeltalet driftkostnadsprocent, som utgörs av driftkostnaderna som andel av premieinkomsterna. SPV:s driftkostnadsprocent minskade från 2,1 till 1,7 mellan 2017 och 2018. Uppgifter om Alectas driftkostnadsprocent finns endast för 2017, då den uppgick till 1,5. Driftkostnadsprocent är dock ett trubbigt nyckeltal, eftersom premieinkomsterna kan variera mellan olika år, exempelvis beroende på ändringar i de försäkringstekniska antagandena och premieregleringar av engångskaraktär. Eftersom nyckeltalet inte mäter effektiviteten ska SPV fr.o.m. 2019 återrapportera effektiviteten i hanteringen av de statliga avtalsförsäkringarna och göra jämförelser över tid.

Utifrån bl.a. resultaten av de under 2018 genomförda kvalitetsgranskningarna i verksamheten bedömer SPV kvaliteten som god inom tre av fyra områden och hög inom ett område. Det är samma bedömning som för 2017.

SPV hanterar återkrav som beror på att för mycket pension eller ersättning betalats ut. De belopp som 2018 bedömdes möjliga att återkräva uppgick till 0,03 procent av de totala utbetalningarna under samma år, vilket kan jämföras med 0,06 procent 2017.

Pensionsinformation och kundnöjdhet

SPV samarbetar med webbportalen minpension.se och erbjuder därmed kostnadsfritt enskilda en samlad bild av hela sin pension. Myndigheten informerar även på sin egen webbplats och genom tjänsten Dina pensionssidor.

I SPV:s undersökningar uppgick den övergripande nöjdheten bland arbetsgivarna till 79 på en 100-gradig skala 2018, vilket kan jämföras med 80 år 2017. Nöjdheten bland de statligt anställda

uppgick till 50 och bland pensionärer till 69, vilket var en oförändrad nivå jämfört med 2017. Bland de anställda som faktiskt varit i kontakt med SPV 2018 uppgick nöjdheten till 62, medan motsvarande siffra för pensionärerna var 75. Det som de anställda är minst nöjda med är hur myndigheten informerar om vad som påverkar deras tjänstepension. Knappt tre av tio anställda uppger att de har en mycket god kännedom om hur de får tillgång till information om tjänstepensionen. Många har också en bristande kännedom om de förmåner som är kopplade till tjänstepensionen från deras statliga anställning. Männen är något mer nöjda med informationen än vad kvinnorna är. SPV arbetar för att kännedomen om tjänstepensionen ska öka bland både kvinnor och män.

Ekonomiskt utfall

Verksamheten i området statlig pensionsverksamhet m.m. ska bedrivas med full kostnads-täckning över tid. Utfallet för verksamhetsområdet blev 2,6 miljoner kronor 2018. Utfallet för 2017 var negativt och uppgick till -13,9 miljoner kronor.

SPV bedriver uppdragsverksamhet enligt den affärsstrategi som regeringen fastställt (S2011/00054/ESA). Målet för verksamheten är att generera ett verksamhetsutfall, exklusive räntintäkter avseende balanserade vinstmedel, som på lång sikt motsvarar minst 6 procent av verksamhetens intäkter. Utfallet för verksamhetsområdet uppgick 2018 till 5,4 miljoner kronor, vilket innebar en ackumulerad avkastning på fem år om 7,3 procent. Det angivna målet nåddes därmed för åttonde året i följd.

Inom verksamhetsområdet inomstatliga pensionsuppdrag erbjöd SPV fram till den 31 juli 2018 tjänster som bestod i att verket mot avgift underlättade de administrativa processer som myndigheterna ska hantera i samband med tjänstepensioneringar. Tjänsterna tillhandahålls fr.o.m. den 1 augusti 2018 avgiftsfritt till myndigheterna. Verksamhetsutfallet uppgick 2018 till 0,4 miljoner kronor.

Nämndmyndigheter inom området

Till området hör fyra nämndmyndigheter, som prövar vissa frågor inom den delegerade statliga arbetsgivarpolitiken.

Statens ansvarsnämnd

Statens ansvarsnämnd prövar frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avskedande, avstängning och läkarundersökning med tvång beträffande statligt anställda i högre befattningar. Till denna krets hör bl.a. myndighetschefer, domare, åklagare och professorer.

År 2018 hade nämnden fyra sammanträden och därutöver fattades några beslut efter skriftlig beredning. Av tabell 5.1 framgår utvecklingen av antalet anmälningsärenden de senaste tre åren.

Tabell 5.1 Ärenden vid Statens ansvarsnämnd

Antal ärenden			
	2016	2017	2018
Pågående ärenden	1	1	1
Inkomna ärenden	8	12	13
Avgjorda ärenden	8	12	13
- varav avsked/avstängning	1	1	0
- varav läkarundersökning	0	0	0
- varav åtalsanmälan	1	5	1
- varav disciplinansvar	0	1	0
- varav avskrivna ärenden	6	6 ¹	12
Kvarstående ärenden	1	1	1

¹ Ett avskedandeärende fattades två beslut, ett avseende åtalsanmälan och ett senare där frågan om avskedande skrevs av efter återkallelse av anmälan.

Källa: Statens ansvarsnämnd.

Svea hovrätt utför administrativa uppgifter åt nämnden. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd utövar vissa befogenheter som tillkommer arbetsgivaren enligt de statliga pensionsbestämmelserna i deras lydelse den 31 december 1991 eller tidigare. Nämnden prövar vidare vissa frågor enligt den statliga grupplivförsäkringen.

Twister rörande den statliga grupplivförsäkringen avgörs av Skiljenämnden för grupplivfrågor, som består av ledamöterna i Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

År 2018 sammanträdde Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd fyra gånger. Av tabell 5.2 framgår hur många ärenden som nämnden har avgjort under de senaste tre åren.

Tabell 5.2 Ärenden vid Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd

Antal ärenden			
	2016	2017	2018
Pågående ärenden	0	0	0
Inkomna ärenden	12	8	17
Avgjorda ärenden	12	8	13
varav grupplivärenden	12	8	13
varav pensionsärenden	0	0	0
Kvarstående ärenden	0	0	4

Källa: Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

SPV utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor har till uppgift att pröva frågor om tvister om tillämpningen av PSA, överklaganden av vissa beslut av Kammarkollegiet om bl.a. ersättning vid skada i skolan eller i samband med arbetsmarknadspolitiska åtgärder, samt andra frågor i den utsträckning som det framgår av avtal, författningar eller beslut.

Av tabell 5.3 framgår hur många ärenden som prövats av skiljenämnden under de senaste tre åren. Uppgifterna för 2017 är korrigerade och överensstämmer därför inte med redovisningen i budgetpropositionen för 2019. Statistiken är ännu inte uppdelad på kön.

Tabell 5.3 Ärenden vid Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Antal ärenden			
	2016	2017	2018
Pågående ärenden	54	61	82
Inkomna ärenden	162	158	138
Återförvisade ärenden	1	1	0
Avgjorda ärenden (i sak)	141	116 ¹	145
varav PSA	88	57	105
varav författningsreglerade	53	59 ²	40
Avgjorda ärenden (övriga)	13	20	14
Kvarstående ärenden	61	82³	61

¹ Korrigerad siffra, uppgick till 115 i budgetpropositionen för 2019.

² Korrigerad siffra, uppgick till 58 i budgetpropositionen för 2019.

³ Korrigerad siffra, uppgick till 83 i budgetpropositionen för 2019.

Källa: Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor.

År 2018 genomförde skiljenämnden 11 sammanträden.

Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande uppgifter åt skiljenämnden. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:2 *Kammarkollegiet*.

Statens överklagandenämnd

Statens överklagandenämnd prövar överklaganden av beslut i anställningsärenden i statsförvaltningen, med undantag av universitets- och högskolesektorn. Överklagade anställningar inom denna sektor prövas av Överklagandenämnden för högskolan. Statens överklagandenämnd prövar även överklaganden av beslut om utbildning i skydd mot olyckor (övriga ärenden) och beslut som rör totalförsvarspliktiga (försvarsmaktsärenden).

År 2018 genomförde nämnden 20 sammanträden. I tabell 5.4 redovisas antalet inkomna och avgjorda ärenden under de senaste tre åren och i hur många av dessa som ändringar gjordes i det överklagade beslutet, genom bifall eller återförvisning till myndigheten för förnyad prövning.

Tabell 5.4 Ärenden vid Statens överklagandenämnd

Antal ärenden			
	2016	2017	2018
Anställningsärenden	206	207	208
Inkomna ärenden	1 515	1 553	880
Avgjorda ärenden	1 389	1 080	1 103
- varav bifall/återförvisning	28	64	23
Försvarsmaktsärenden			
	2016	2017	2018
Inkomna ärenden	125	251	259
Avgjorda ärenden	189	188	303
- varav bifall/återförvisning	2	5	5

Källa: Statens överklagandenämnd.

Nämnden har som mål att ett ärende ska vara avgjort senast tre månader från ankomstdagen. Måluppfyllelsen för anställningsärenden uppgick 2018 till 10 procent, vilket ska jämföras med 60 procent 2017 och 84 procent 2016. År 2015 var måluppfyllelsen för dessa ärenden 95 procent. Nedgången beror delvis på en oväntat hög personalomsättning inom nämndens värdmyndighet Kammarkollegiet. Av försvarsmaktsärendena avgjordes 37 procent inom tre månader 2018. Även om nämndens mål inte nåddes 2018 kan konstateras att antalet avgjorda ärenden för båda de angivna ärendetyperna översteg antalet inkomna ärenden.

Kammarkollegiet utför administrativa och handläggande uppgifter åt nämnden. Nämndens

förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* och uppgick 2018 till 6 390 000 kronor, vilket kan jämföras med 3 451 000 kronor 2017. Ökningen av utgifterna 2018 bestod i huvudsak av personalkostnader.

Offentliga sektorns särskilda nämnd

Offentliga sektorns särskilda nämnd tillkom genom det s.k. särskilda huvudavtalet den 29 november 1976 för den offentliga sektorn. Avtalet ingicks i anslutning till arbetsrättsreformen 1977 (prop. 1975/76:105). På begäran av förhandlande part ska nämnden i sitt utlåtande ange om den anser att ett kollektivavtal i något visst ämne skulle kränka den politiska demokratin.

Nämnden består av representanter för arbetsgivar- respektive arbetstagar sidan samt riksdagen. Nämnden har hittills endast behandlat ett ärende, som avgjordes 1995. Nämndens förvaltningsutgifter belastar anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor*.

Trygghetsstiftelsen

Trygghetsstiftelsen bildades av staten och de statsanställdas huvudorganisationer 1990 i samband med att parterna på det statliga avtalsområdet enades om trygghetsavtalet för statligt anställda. Den 1 januari 2015 ersattes trygghetsavtalet av ett avtal om omställning. Trygghetsstiftelsen har fått i uppdrag att bedriva verksamhet enligt det nya avtalet.

Trygghetsstiftelsens verksamhet finansieras genom avgifter från statliga myndigheter och andra arbetsgivare som omfattas av avtalet om omställning. Avgifterna fastställs genom centrala kollektivavtal. Den totala avgiften för stiftelsen var oförändrad 2018 och uppgick till 0,3 procent av arbetsgivarnas lönesummor. Avgiftsintäkterna uppgick till sammanlagt 339 miljoner kronor 2018, vilket ska jämföras med 328 miljoner kronor 2017 och 310 miljoner kronor 2016.

Antalet anmälda till Trygghetsstiftelsen

När en statsanställd blir uppsagd på grund av arbetsbrist, eller innehaft en tidsbegränsad anställning som löpt ut och som omfattas av avtalet om omställning, skickas en anmälan till Trygghetsstiftelsen. Detsamma gäller om någon till följd av omlokalisering väljer att inte följa med till den nya orten och därför säger upp sig.

Som framgår av tabell 5.5 uppgick antalet anmälda till stiftelsen 2018 till 2 871 personer,

vilket var en högre nivå än åren dessförinnan. Majoriteten av anmälningarna kommer från universitets- och högskolesektorn. Ökningen under 2018 kom främst från Migrationsverket, som anmälde över 600 medarbetare till följd av neddragningar inom sin verksamhet. Andelen kvinnor respektive män som anmäls är relativt jämn. Det var fler kvinnor än män som anmäldes under 2018. Tidigare har dock andelen män varit något högre än andelen kvinnor. Andelen som lämnade en tidsbegränsad anställning minskade markant jämfört med 2017 och uppgick 2018 till 60 procent.

Tabell 5.5 Anmälda till Trygghetsstiftelsen

Procent	2016	2017	2018
Andel kvinnor	47	47	53
Andel män	53	53	47
Andel tillsvidareanställda	22	24	40
Andel tidsbegränsat anställda	78	76	60
Antal	2 305	2 427	2 871

Källa: Trygghetsstiftelsen.

Vid utgången av 2018 var det totalt 2 857 personer som inte hade fått en permanent lösning på sin situation.

De som lämnade Trygghetsstiftelsen

De som lämnar Trygghetsstiftelsen har antingen fått en permanent lösning eller så har tidsgränsen för trygghetsavtalet respektive ramtiden för avtalet om omställning infallit, vilket innebär att de inte längre omfattas av stiftelsens verksamhet.

År 2018 var det en något högre andel kvinnor än män som lämnade Trygghetsstiftelsen (se tabell 5.6). Antalet som lämnade Trygghetsstiftelsen 2018 var betydligt fler jämfört med tidigare år.

Tabell 5.6 De som lämnat Trygghetsstiftelsen

Procent	2016	2017	2018
Andel kvinnor	50	49	51
Andel män	50	51	49
Antal	2 569	2 843	3 393

Källa: Trygghetsstiftelsen.

Majoriteten av de som 2018 lämnade Trygghetsstiftelsen var tidigare anställda inom universitets- och högskolesektorn.

Av de som hade lämnat en tillsvidareanställning fick 82,8 procent (81,9 procent av kvinnorna och 83,5 procent av männen) 2018 ett nytt arbete

eller någon annan lösning på sin situation innan uppsägningstidens slut, vilket kan jämföras med 84,6 procent 2017 och 81,1 procent 2016. Av de personer som hade lämnat en tidsbegränsad anställning fick 86,7 procent (84,9 procent av kvinnorna och 88,3 procent av männen) 2018 en lösning på sin situation inom nio månader från att deras anställning löpte ut, vilket kan jämföras med 88 procent 2017 och 86,1 procent 2016. Trygghetsstiftelsen har målsättningen att 75 procent av de som anmälts ska ha fått en lösning på sin situation inom de angivna tiderna. Stiftelsen nådde därmed sin målsättning för båda grupperna. En bidragande orsak till de goda resultaten är att den svenska arbetsmarknaden är fortsatt gynnsam.

Nöjdheten med Trygghetsstiftelsens stöd

Trygghetsstiftelsens undersökningar visar på en hög nöjdhet hos dem som har deltagit i de aktiviteter som stiftelsen har genomfört. År 2018 uppgav 83 procent av kvinnorna och 81 procent av männen att de var nöjda med stödet. Stiftelsen får därmed ansetts ha nått sin målsättning att minst 80 procent av dem som tagit del av stödet ska vara nöjda.

En attraktiv och föredömlig arbetsgivare

Verksamhetens behov styr kompetensförsörjningen i myndigheterna. Statliga arbetsgivares förmåga att locka rätt kompetens är avgörande för att de ska kunna utföra sina uppgifter.

Till stöd för myndigheterna i detta arbete finns bl.a. Arbetsgivarverkets webbplats Jobba statligt, som innehåller en söktjänst för lediga jobb i statsförvaltningen. Som en del i arbetet med att stärka statliga verksamheters attraktivitet har utvecklingen av webbplatsen fortsatt. Här finns bl.a. grafiskt material som Arbetsgivarverkets medlemmar fritt kan använda enskilt eller tillsammans med den egna organisationens profil. Arbetsgivarverkets rapporter och seminarier utgör samtidigt ett viktigt kunskapsunderlag.

En strategisk kompetensförsörjning i staten

Konjunkturbarometern för den statliga sektorn

På uppdrag av Arbetsgivarverket genomför Konjunkturinstitutet två gånger per år en enkätundersökning benämnd Konjunkturbarometern för den statliga sektorn, i vilken samtliga medlemmar hos Arbetsgivarverket deltar. Av medlemmarna svarade 75 procent på konjunkturbarometern våren 2019. Dessa representerade 78 procent av de anställda hos Arbetsgivarverkets medlemmar. I undersökningen hösten 2018 svarade 82 procent av medlemmarna, med 85 procent av de anställda, på enkäten. Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas fr.o.m. 2008 enligt den internationella klassifikationen COFOG (Classification of the functions of the government), och syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion eller ändamål.

Andelen medlemmar som uppgav att de hade brist på lämpliga sökanden uppgick i undersökningen våren 2019 till 73 procent. Detta är ett av de högsta bristtalen som noterats i statsförvaltningen.

Undersökningen visar, liksom tidigare tidigare år, att det finns störst brist på sökande inom it-verksamheten. Inom it-drift, underhåll och support hade bristen dock minskat från 42 procent i föregående undersökning till 14 procent. Inom it-systemutveckling och systemförvaltning hade bristen minskat från 60 till 34 procent. Bristen inom it var framför allt utbredd inom COFOG-grupperna Näringslivsfrågor inklusive miljöskydd, bostadsförsörjning och samhällsutveckling, Allmän offentlig förvaltning och Utbildning.

Inom COFOG-gruppen Samhällsskydd och rättskipning noterades i den senaste undersökningen för första gången en stor brist på lämpliga sökanden inom polis och brottsutredning.

Andelen medlemmar som upplever svårigheter att behålla personal hade ökat från 41 procent i undersökningen hösten 2018 till 48 procent i den senaste undersökningen. Svårast att behålla kompetens har medlemmarna framför allt haft inom COFOG-grupperna Försvar och Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård. Särskilt svårt att behålla personal är det inom it-systemförvaltning och systemutveckling, men också inom it-drift, underhåll och support.

Bristen på chefer med personalansvar hade minskat från 23 till 17 procent. Högst andel brist

på chefer finns inom COFOG-grupperna Fritidsverksamhet, kultur och religion och Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård. Andelen uppsägningar av chefer med personalansvar hade ökat från 2 procent i höstens undersökning till 21 procent i vårens undersökning. Uppsägningarna är starkt koncentrerade till de ovan nämnda grupperna.

Andelen medlemmar som sagt upp personal under det senaste halvåret hade ökat från 25 till 32 procent i vårens undersökning. Uppsägningar hade främst skett inom COFOG-gruppen Utbildning och där inom forsknings- och utvecklingsarbete. Även inom Utredning m.m. med allmänrättslig inriktning, arbetsförmedling var uppsägningar vanligt förekommande.

I vårens undersökning uppgav 20 procent av medlemmarna att de haft omfattande pensionsavgångar, vilket var en något lägre nivå än i den föregående undersökningen, då andelen uppgick till 23 procent. Endast 1 procent av de som haft omfattande pensionsavgångar ansåg att detta hade påverkat verksamheten negativt. Det var endast inom COFOG-grupperna Fritidsverksamhet, kultur och religion och Allmän offentlig förvaltning som verksamheten bedömdes ha påverkats negativt.

Av konjunkturbarometern framgår vidare att personalomsättningen 2018 var oförändrad jämfört med 2017 hos 65 procent av medlemmarna, medan 25 procent hade haft en ökad personalomsättning och 10 procent angav att den hade minskat.

En majoritet av medlemmarna hade inte förändrat sitt övertidsuttag (den del som kompenseras i pengar) mellan 2017 och 2018.

Uppföljning av delmålen för de statliga arbetsgivarna

Nedan redovisas måluppfyllelsen för respektive delmål för de statliga arbetsgivarna. Kompletterande information lämnas i bilaga 1.

Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande

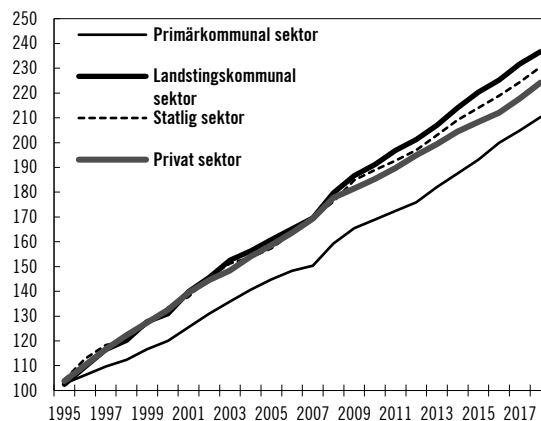
Den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande (se även utg.omr. 14 avsnitt 4). Lönekostnadsutvecklingen inom staten

som helhet ska på sikt inte överstiga den konkurrensutsatta sektorn. Arbetsgivarverket, som sluter kollektivavtal på statens vägnar, har tolkat detta som att staten inte ska förhandla först inför en ny avtalsperiod.

Som underlag för uppföljningen av delmålet används utvecklingen av de genomsnittliga lönerna i olika sektorer.

Diagram 5.1 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2018

Index 1994 = 100

Anm.: Uppgifter avser nominella löner och är rensade med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Som framgår av diagram 5.1 fortsätter löneutvecklingen i staten att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort, enligt jämförande statistik från tiden efter ramanslagsreformen.

Mellan 1994 och 2018 uppgick löneutvecklingen inom den landstingskommunala sektorn till 136,7 procent, inom den statliga sektorn till 130,5 procent, inom den privata sektorn till 124,2 procent och inom den kommunala sektorn till 110,3 procent. För tjänstemän inom den privata sektorn uppgick löneutvecklingen till 133,2 procent och för arbetare till 111,9 procent.

Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka

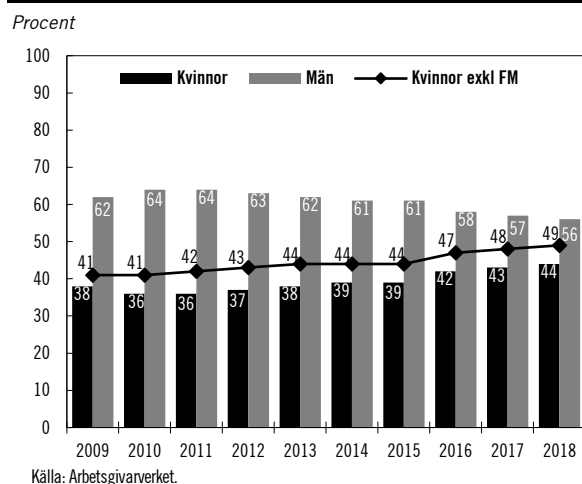
Som underlag för uppföljningen av delmålet att andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka används i första hand statistik över andelen kvinnor respektive män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet och som har personalansvar (ledningskompetens).

Av diagram 5.2 framgår dels den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2009–2018, dels samma andel exklusive

ledningskompetens inom Försvarsmakten. Den totala andelen kvinnor på ledande befattningar ökade från 42,9 procent 2017 till 44,0 procent 2018, dvs. med 1,1 procentenheter. Vid en exkludering av inom Försvarsmakten uppgick andelen kvinnor till 48,9 procent 2018, vilket var en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2017.

Totalt finns nu ca 7 600 chefer som är kvinnor och drygt 9 600 som är män.

Diagram 5.2 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2009–2018. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten

År 2018 anställde regeringen totalt 37 myndighetschefer, varav 19 (51 procent) var kvinnor och 18 (49 procent) var män.

Den 5 september 2019 var andelen kvinnor bland myndighetscheferna 51,8 procent, vilket var 1,3 procentenheter högre än 2018. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Antalet myndigheter uppgår nu till 199, vilket kan jämföras med 198 år 2018 (se tabell 5.7).

I underbilagan till bilaga 1 redovisas en sammanställning över myndighetscheferna per den 5 september 2019.

Tabell 5.7 Fördelningen den 5 september 2019 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

Antal			
	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	60	46	106
Landshövdingar	10	11	21
Rektorer ¹	13	18	31
Överintendenter	5	4	9
Övriga titlar ²	16	16	32
Myndighetschefer totalt³	104	95	199⁴

¹ Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

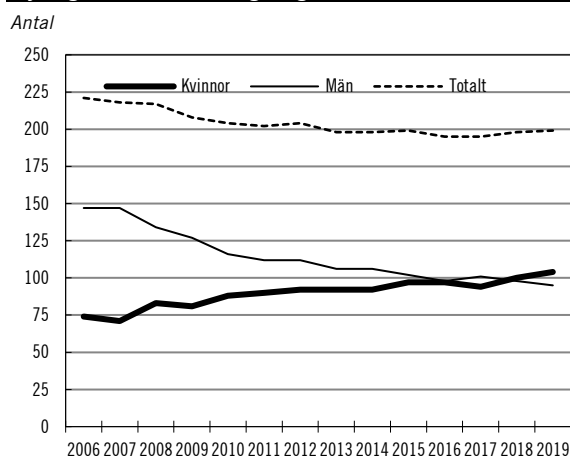
² Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom ombudsmän, direktörer, ordföranden samt rikspolischef, riksåklagare etc.

³ Inklusive vikarierande myndighetschefer.

⁴ Etikprövningsmyndigheten är ny myndighet.

Av diagram 5.3 framgår fördelningen av kvinnor och män bland de myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2019.

Diagram 5.3 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2019

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska

Som underlag för uppföljningen av delmålet att löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska används den partsgemensamma lönestatistiken. Jämfört med tidigare rapporter har Arbetsgivarverket i rapporten Utveckling av löneskillnader mellan statsanställda kvinnor och män åren 2008–2018 ersatt standardvägning som metod för beräkningen av löneskillnader mellan kvinnor och män med en regressionsanalys (Fi2019/02526/ESA).

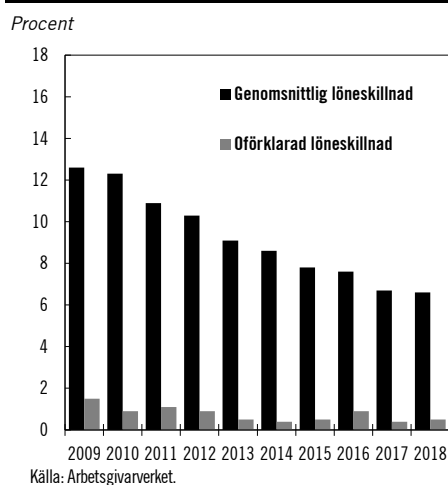
Den genomsnittliga löneskillnaden uppgick i september 2018 till 6,6 procent. Det innebar en minskning med 0,1 procentenhet jämfört med

2017. Arbetsgivarverket har i rapporten analyserat de sakliga och mätbara faktorer som den totala löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten består av. De faktorer som har störst påverkan på den totala löneskillnaden är att kvinnor och män i olika omfattning arbetar med olika arbetsuppgifter och på olika nivåer i myndigheterna, samt att kvinnor i högre grad än män arbetar deltid.

När hänsyn tas till dessa mätbara faktorer kvarstår en skillnad som inte kan förklaras av tillgänglig information i statistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden. Denna skillnad uppgick till 0,5 procent i september 2018, vilket innebar en ökning med 0,1 procentenhet jämfört med 2017 (se vidare utg.omr. 14 avsnitt 4 för en beskrivning av kvinnors och mäns löner enligt lönestrukturstatistiken).

I diagram 5.4 redovisas den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden under de senaste tio åren.

Diagram 5.4 Genomsnittlig löneskillnad mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden 2009–2018

Andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer

Som underlag för uppföljningen av delmålet att andelen anställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer används statistik över hur stor andel av de statsanställda som har utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses i enlighet med Statistiska centralbyråns definition personer som är utrikes födda eller personer som är födda i Sverige och där båda föräldrarna är utrikes födda. Av diagram 5.5 framgår andelen med utländsk bakgrund bland de anställda i staten

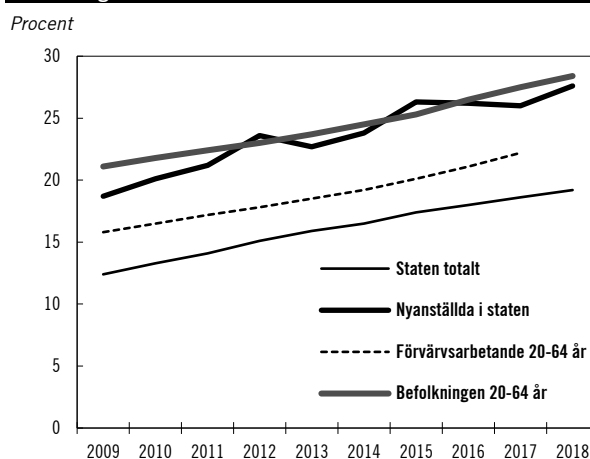
(totalt, respektive nyanställda), bland samtliga förvärsarbetande och i befolkningen som helhet (i åldern 20–64 år).

Från och med budgetpropositionen för 2018 redovisas statistik avseende andelen anställda med utländsk bakgrund endast för de obligatoriska medlemmarna, vilket är korrigerat för jämförelse-åren.

Totalt hade ca 47 500 statsanställda utländsk bakgrund 2018. Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten fortsätter att öka och uppgick 2018 till 19,2 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2017.

Andelen anställda med utländsk bakgrund förändras över tid. Många av de som i dag är statsanställda rekryterades när andelen med utländsk bakgrund i befolkningen var lägre än i dag. Det är därför intressant att följa andelen nyanställda med utländsk bakgrund inom staten över tid, eftersom det på sikt påverkar den totala andelen med utländsk bakgrund bland de statsanställda.

Diagram 5.5 Andel med utländsk bakgrund i staten totalt, nyanställda, förvärsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2009–2018

Anm.: Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej. Som nyanställda räknas individer som inte varit anställda i staten föregående år samt individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år. I statistiken för förvärsarbetande 20–64 år, ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2018 avseende förvärsarbetande 20–64 år är ännu inte tillgänglig. Källor: Arbetsgivarverket och Statistiska centralbyrån.

Som framgår av diagram 5.5 har andelen med utländsk bakgrund bland de nyanställda i staten ökat med 1,6 procentenheter. Andelen uppgick 2018 till 27,6 procent. Andelen var därmed nästan i nivå med den totala andelen med utländsk bakgrund i befolkningen 20–64 år (28,4 procent 2018).

Mellan 2009 och 2017 (året med senast jämförbara uppgifter) uppgick ökningen av andelen med

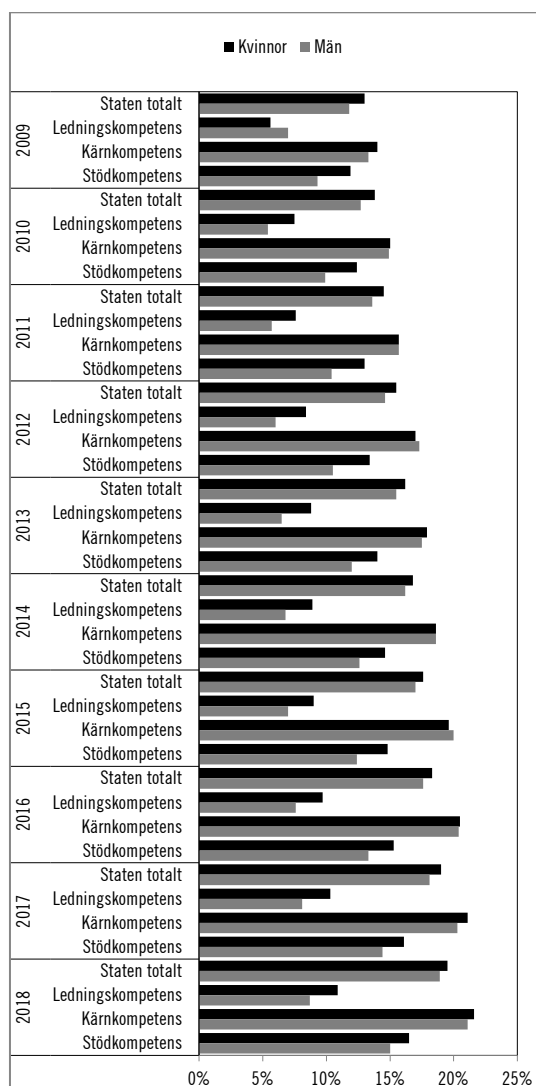
utländsk bakgrund till 6,2 procentenheter bland de statsanställda och till 6,4 procentenheter bland samtliga förvärvsarbetande i Sverige. Diagram 5.5 visar att andelen med utländsk bakgrund bland nyanställda i staten är högre än andelen med utländsk bakgrund bland samtliga förvärvsarbetande. Ökningen av andelen anställda med utländsk bakgrund har varit snabbare bland anställda i staten än bland samtliga förvärvsarbetande.

Nedbrutet per födelseregion är 15,7 procent av de statsanställda utrikes födda och 3,5 procent födda i Sverige med två föräldrar som är födda utrikes. Andelen anställda som är födda i något av de nordiska länderna har minskat de senaste åren, medan andelen som är födda i något av de övriga länderna successivt ökat.

Könsfördelningen

Av diagram 5.6 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund i statsförvaltningen uppgick till 19,5 procent 2018 och andelen män till 18,9 procent. Det innebär en ökning med 0,5 procentenheter för kvinnor och med 0,8 procentenheter för män jämfört med 2017.

Diagram 5.6 Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2009–2018

Anm.: Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej.
Källa: Arbetsgivarverket.

Arbetsmiljön i staten ska vara god

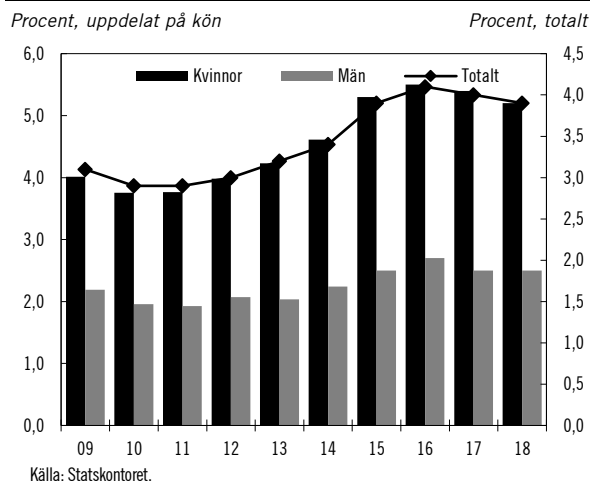
Som underlag för uppföljningen av delmålet att arbetsmiljön i staten ska vara god används uppgifter om sjukfrånvaro, sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet och anmälningar enligt PSA.

Sjukfrånvaron i staten

För andra året i rad noterades en svag minskning i sjukfrånvaron i staten 2018. Sjukfrånvaron uppgick till 3,9 procent av den ordinarie arbetstiden 2018, vilket kan jämföras med 4,0 procent 2017. Kvinnornas sjukfrånvaro om 5,2 procent var mer

än dubbelt så hög som männens 2,5 procent. Jämfört med 2017 minskade sjukfrånvaron med 0,2 procentenheter för kvinnor och med 0,1 procentenhet för män. Förändringen över åren framgår av diagram 5.7.

Diagram 5.7 Sjukfrånvaro totalt och uppdelat på kön 2009–2018

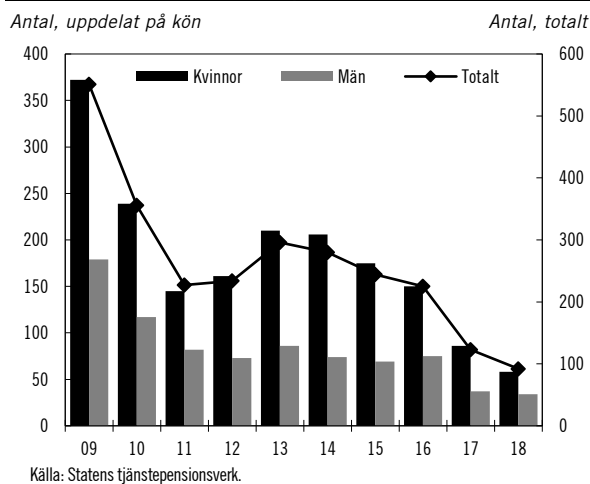

Utvecklingen av antalet nybeviljade sjukpensioner i staten

Statligt anställda som beviljas sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken har beroende på omfattningen rätt till en sjukpension eller tillfällig sjukpension enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. I den följande redovisningen inkluderar begreppet sjukpension även tillfälliga sjukpensioner.

Som framgår av diagram 5.8 fortsätter minskningen av nybeviljningen av sjukpensioner.

Diagram 5.8 Nybeviljade sjukpensioner 2009–2018

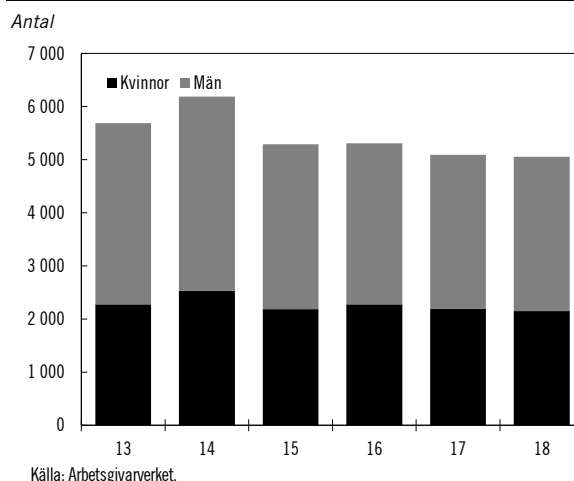
Det syns en tydlig skillnad mellan könen beträffande antalet nybeviljade sjukpensioner. År 2018 beviljades 58 kvinnor och 34 män sjukpension.

Det var en minskning för både kvinnor och män jämfört med 2017.

Utvecklingen av antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet

Om en statligt anställd drabbas av personskada som bedöms vara en arbetsskada har personen rätt till ersättning enligt PSA. Med arbetsskada avses arbetsolycksfall, färdolycksfall, vålds- eller misshandelsfall, smittskada eller särskild utlandsskada. Som framgår av diagram 5.9 var antalet anmälningar enligt PSA något lägre 2018 än 2017. Totalt gjordes 5 057 anmälningar 2018. Uppgifterna för 2016 och 2017 har justerats i förhållande till vad som angavs i budgetpropositionen för 2019, med anledning av att AFA försäkring, som har i uppdrag att reglera arbetsskador i enlighet med PSA, har gjort en rättning i sitt datasystem.

Diagram 5.9 Anmälningar enligt PSA 2013–2018

Männen stod för drygt 57 procent av det totala antalet anmälningar under 2018, vilket ska jämföras med 57 procent 2017 och 60 procent 2013.

Arbetsmiljöundersökning

Statistiska centralbyrån genomför sedan 1989, på uppdrag av Arbetsmiljöverket, en arbetsmiljöundersökning vartannat år. Arbetsgivarverket sammanställer sedan ett urval av frågorna som belyser arbetsmiljön i statlig sektor i rapporten Hur upplever de statsanställda sin arbetsmiljö? (Arbetsgivarverket 2018:6). De senaste uppgifterna avser arbetsmiljön 2017. Statistiska centralbyrån intervjuade 3 705 personer ur den sysselsatta befolkningen. Av dessa var 351 anställda i staten. I den föregående undersökningen som avsåg arbetsmiljön 2015, omfattades 7 120 personer, varav 517 var anställda i staten. Resultaten

bör tolkas försiktigt avseende de statsanställda, eftersom urval och svarsfrekvens inte är tillräckliga för att få signifikanta värden för fler frågor.

Sammanfattningsvis visar rapporten att statsanställda kvinnor i högre utsträckning än män har fysiska besvär och mentala påfrestningar. Av de statsanställda uppgav 20 procent att de 2017 hade utsatts för våld eller hot om våld under de senaste 12 månaderna. Motsvarande andel för 2015 uppgick till 22 procent. Nivån för kvinnor hade ökat med 2 procentenheter från 2015 och uppgick 2017 till 22 procent, medan andelen män hade minskat med 8 procentenheter mellan samma år, så att den 2017 uppgick till 17 procent.

Av de statsanställda var de flesta, 81 procent, i det stora hela nöjda med arbetet. Motsvarande andel för hela arbetsmarknaden var 73 procent.

Grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd

Som underlag för uppföljningen av delmålet att de statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statsanställd redovisas nedan de initiativ som regeringen har tagit i arbetet för en god förvaltningskultur i staten, samt utvecklingen av antalet ärenden vid myndigheternas personalansvarsnämnder.

En god förvaltningskultur

I Statskontorets uppgift att främja och samordna arbetet för en god förvaltningskultur i staten ska ledarskapets betydelse och rollen som statsanställd vara i fokus. I detta arbete har Statskontoret tagit fram handboken *En visselblåsarfunktion – överbäranden och praktiska råd*. Handboken vänder sig till anställda i ledande ställning i statliga myndigheter. Statskontoret publicerar löpande olika dilemman, som man på myndigheterna kan föra samtal kring. Till myndighetsnätverket mot korruption, som Statskontoret på regeringens uppdrag har inrättat och samordnar, har 230 myndigheter anslutit sig.

Ett utvidgat uppdrag till Tillitsdelegationen

Riksdagen har i april 2018 tillkännagett att en introduktionsutbildning för statsanställda ska införas (bet. 2917/18:KU37 punkt 9, rskr. 2017/18:230).

Regeringen har gett Tillitsdelegationen (Fi2016:03) i uppdrag att göra en kartläggning av och analysera introduktionsutbildningar som

statliga myndigheter tillhandahåller sina anställda samt att lämna förslag till hur och när en gemensam, obligatorisk introduktionsutbildning för statsanställda kan införas. Av förslaget ska huvuddragen av vilka delmoment utbildningen ska innehålla, formerna i stort för utbildningen samt vilken myndighet som ska ansvara för samordningen av utbildningen framgå. Delegationen ska även lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas senast den 2 maj 2020 (dir. 2019:6).

Regeringen bedömer att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

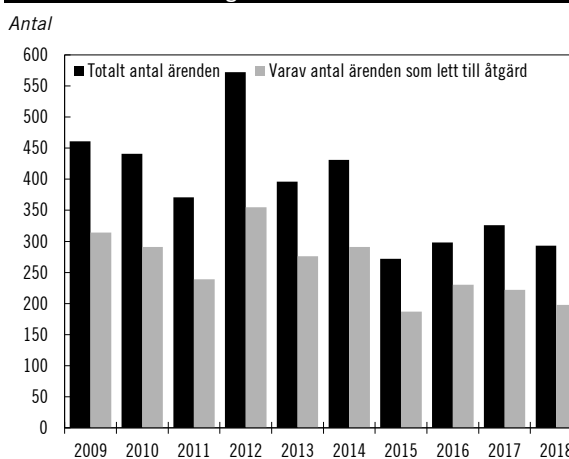
Myndigheternas personalansvarsnämnder

Myndigheternas personalansvarsnämnder handlägger ärenden som rör disciplinansvar, åtalsmälan, avstängning och skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden när det gäller statligt anställda.

Personalansvarsnämnderna har viktiga funktioner när det gäller att upprätthålla allmänhetens förtroende för statlig förvaltning och tillgodose arbetstagarnas intresse av en korrekt handläggning av de enskilda ärendena.

De statliga myndigheterna hanterade totalt 293 personalansvarsärenden 2018, vilket var 33 färre än 2017. Av diagram 5.10 framgår utvecklingen av antalet personalansvarsärenden 2009–2018.

Diagram 5.10 Antal personalansvarsärenden och antal ärenden som lett till åtgärd 2009–2018

Anm.: Uppgifterna bygger på en enkätundersökning. Svarsfrekvensen uppgick för 2009 till 96 procent, 2010 till 98 procent, 2011 till 99 procent, 2012 till 98,6 procent, 2013 till 99 procent, 2014 till 98,6 procent, 2015 till 96,7 procent, 2016 till 97,6 procent, 2017 till 99 procent och 2018 till 91 procent.

Källa: Arbetsgivarverket.

Tabell 5.8 Personalansvarsärenden, typ av ärende och utfall 2016–2018

Typ av ärende	Ärenden som lett till åtgärd		
	2016	2017	2018
Uppsägning	9	12	23
Avskedande	22	20	14
Varning	105	71	57
Löneavdrag	63	46	57
Åtalsanmälan	27	74	41
Avstängning	5	2	3
Totalt¹	230	222	198

¹ Diskrepansen mellan del- och totalsummorna i tabellen beror på att vissa ärenden lett till mer än en åtgärd.
Källa: Arbetsgivarverket.

Övriga aktuella frågor inom den statliga arbetsgivarpolitiken

Uppföljning av uppdraget till myndigheterna att fortsatt tillhandahålla praktikplatser 2019 och 2020
Regeringen gav i april 2018 flertalet myndigheter i uppdrag att fortsatt ta emot nyanlända arbets-sökande och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik t.o.m. 2020 (Fi2018/01701/ESA och A2018/00925/A). Myndigheterna ska gemensamt ta emot i genomsnitt minst 1 000 nyanlända respektive kvinnor och män med funktionsnedsättning per år.

Statskontoret ska vid vissa angivna tidpunkter redovisa hur arbetet med uppdragen fortskrider under den aktuella perioden. Statskontorets uppföljning den 28 maj 2019 visade att 146 myndigheter hade tagit emot ca 2 652 nyanlända för praktik under perioden 1 april 2016–28 februari 2019, varav 36 procent var kvinnor och 64 procent män. Övervikten av män avspeglar deras överrepresentation bland de nyanlända. Under samma period tog 130 myndigheter emot ca 1 052 personer med funktionsnedsättning för praktik, varav 53 procent var kvinnor och 47 procent män. Utfallet av antalet praktikplatser visar på en nedgång och de uppsatta målen har inte nåtts.

Uppföljning av moderna beredskapsjobb i staten

Flertalet myndigheter gavs i sina respektive regleringsbrev för 2018 i uppdrag att fortsatt bidra till regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten. Dessa jobb skulle bestå av samhällsnyttiga arbetsuppgifter som i dag inte utförs alls eller i otillräcklig omfattning, men som behöver

göras. Myndigheterna skulle eftersträva att anställa personer som står långt från arbetsmarknaden, inklusive nyanlända, för att utföra enklare arbetsuppgifter vid myndigheten.

Avsikten var att reformen skulle sysselsätta minst 5 000 personer 2020. Regeringen gav den 23 februari 2017 Statskontoret i uppdrag att följa reformen med moderna beredskapsjobb. År 2017 nåddes ett delmål om 500 personer och 2018 ett delmål om 2 000 personer. Regeringens satsning på moderna beredskapsjobb upphörde vid utgången av 2018.

5.2.3 Analys och slutsatser

Staten totalt

Regeringen noterar att utvecklingen är fortsatt positiv för de delmål som har ställts upp för staten som arbetsgivare och där utvecklingen följs upp med angivna resultatindikatorer.

- Löneutvecklingen i staten fortsätter att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar har ökat.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män fortsätter att minska något.
- Andelen anställda med utländsk bakgrund har ökat på samtliga nivåer.
- Sjukfrånvaron i staten har fortsatt att minska något.
- Antalet nybeviljade sjukpensioner har minskat och ligger på en låg nivå.
- Antalet anmälningar enligt PSA har minskat marginellt.

Regeringen följer arbetet med den arbetsgivarpolitiska strategin för 2016–2020 (se avsnitt 5.2.2).

Kompetensförsörjningen i staten fungerar i huvudsak väl. Den statliga sektorn är den sektor som har högst andel högutbildade. Bristen på högutbildade på arbetsmarknaden är större än på de med lägre utbildningsnivåer, vilket innebär att bristen på arbetskraft fortsatt är relativt hög i staten. Att det råder stor brist på lämpliga sökanden med it-kompetens hos de statliga arbetsgivarna är inte heller något som är unikt för staten. Utmaningen i att utveckla en effektiv och modern statsförvaltning försvåras dock av bristen på

kompetens. Den ställer ytterligare krav på myndigheterna att stärka statens attraktivitet som arbetsgivare.

Regeringen noterar att det finns ett stort intresse från myndigheterna att delta i de aktiviteter som Statskontoret bjuder in till inom ramen för sin uppgift att främja en god förvaltningskultur. Detta gäller inte minst deltagande i nätverket mot korruption.

Arbetsgivarverket

Regeringen anser att den verksamhet som Arbetsgivarverket bedrivit har bidragit till att utveckla och samordna den statliga arbetsgivarpolitiken.

Arbetsgivarverket tar sitt arbetsgivarpolitiska ansvar och bedriver ett strategiskt arbete med sin egen kompetensförsörjning. Dock behöver myndigheten säkerställa sin förvaltningsrättsliga kompetens. Detta är nödvändigt för att säkerställa kvalitén i den återrapportering och information som myndigheten lämnar till regeringen och Regeringskansliet.

Arbetsgivarverket ska fortsatt beakta sina dubbla roller som förvaltningsmyndighet och medlemsorganisation.

Det är i första hand Arbetsgivarverkets medlemmar som ska bedöma verkets resultat när det gäller dess roll som medlemsorganisation. Medlemsundersökningen för 2018 hade en högre svarsfrekvens än undersökningen för 2017. Andelen nöjda medlemmar faller dock eller planar ut inom flera områden i undersökningen för 2018.

Regeringen bedömer att de stabsuppgifter som verket utfört åt regeringen har genomförts på ett tillfredsställande sätt.

Statens tjänstepensionsverk

Regeringen bedömer att SPV genomför sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Regeringen bedömer vidare att myndigheten tar sitt arbetsgivarpolitiska ansvar. SPV arbetar även systematiskt med sin verksamhetsutveckling på flera olika sätt, vilket leder till effektiviseringar och ökad nytta för den statliga förvaltningen.

Nämndmyndigheter inom området

Nämndmyndigheterna inom området fyller viktiga funktioner för att upprätthålla allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen och för att säkerställa en korrekt handläggning av de enskilda ärendena. Regeringen bedömer att myndigheterna fungerar väl och bedriver en effektiv verksamhet.

5.2.4 Politikens inriktning

Förtroendet för staten och dess anställda är av stor vikt för legitimiteten för statsförvaltningen. Det utvidgade uppdraget till Tillitsdelegationen att lämna förslag till en obligatorisk gemensam introduktionsutbildning för statsanställda är ett led i arbetet med att öka förtroendet. Uppdraget ska redovisas senast den 2 maj 2020 (dir. 2019:6).

Sjukfrånvaron bland statsanställda kvinnor är fortsatt mer än dubbelt så hög som för statsanställda män. Regeringen ser allvarligt på detta och avser följa upp frågan. Statskontoret har därför fått i uppdrag att analysera myndigheternas arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaron bland statsanställda kvinnor (Fi2019/02907/ESA).

Kunskapen om den arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten behöver öka. Regeringen kommer att ta olika initiativ för att sprida kunskapen om delegeringen.

5.3 Budgetförslag

5.3.1 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tabell 5.9 Anslagsutveckling 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor				
2018	Utfall	1 138	Anslags-sparande	1 304
2019	Anslag	2 443 ¹	Utgifts-prognos	2 414
2020	Förslag	2 443		
2021	Beräknat	2 443		
2022	Beräknat	2 443		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för sådana uppgifter som Arbetsgivarverket utfört åt regeringen eller Regeringskansliet och som inte ingår i Arbetsgivarverkets uppgifter som medlemsorganisation, samt för regeringens behov av underlag och biträde inom det arbetsgivarpolitiska området.

Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter avseende vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området.

Kompletterande information

De aktuella nämnderna på det arbetsgivarpolitiska området är Offentliga sektorns särskilda nämnd, Statens ansvarsnämnd och Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd inklusive Skiljenämnden för grupplivfrågor.

Enligt avtalet om statens tjänstegruppliv-försäkring (TGL-S) ska tvister rörande frågor i avtalet avgöras genom skiljedom av en skiljenämnd. Skiljenämnden för grupplivfrågor bildas enligt avtalet av ledamöterna i Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

Regeringens överväganden

Tabell 5.10 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Tusental kronor			
	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	2 443	2 443	2 443
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 443	2 443	2 443

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 443 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 2 443 000 kronor respektive 2 443 000 kronor.

5.3.2 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tabell 5.11 Anslagsutveckling 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor				
2018	Utfall	13 017 860	Anslags-sparande	87 658
2019	Anslag	13 651 000 ¹	Utgifts-prognos	13 359 000
2020	Förslag	13 895 000		
2021	Beräknat	14 649 000		
2022	Beräknat	14 948 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statliga tjänstepensionsförmåner, avgångsförmåner, grupplivförmåner och personskadeersättningar samt liknande förmåner som följer av anställningar med statliga villkor. Därtill får anslaget användas för utgifter för räntor avseende sådana förmåner.

Vidare får anslaget användas för utgifter för löneskatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster och lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader samt för premieskatt enligt lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring m.m. Anslaget får även användas för löneavgifter enligt lagen (1994:1920) om allmän

löneavgift och arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980).

Anslaget får dessutom användas för förvaltningsutgifter vid Statens tjänstepensionsverk för biträde vid handläggningen av pensionsärenden avseende lärare m.fl. som överförts från statligt reglerade anställningar genom riksdagens beslut om kommunalt huvudmannaskap för lärare m.fl.

Kompletterande information

Följande förordningar reglerar utbetalningar från anslaget:

- förordningen (1991:704) om fastställande av särskild löneskatt på statens pensionskostnader,
- förordningen (2002:869) om utbetalning av statliga tjänstepensions- och grupplivförmåner, och
- förordningen (SAVFS 1990:3 A 1) om utbetalning av personskadeersättning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.12 Uppdragsverksamhet SPV

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018	290 945	-282 518	8 427	21 859
(varav tjänsteexport)				
Prognos 2019	290 810	-289 810	1 000	21 763
(varav tjänsteexport)				
Budget 2020	297 629	-295 110	2 519	24 282
(varav tjänsteexport)				

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

SPV disponerar för administrationskostnader det belopp från inkomsttiteln 5211 *Statliga pensionsavgifter* som anges i myndighetens regleringsbrev. För 2019 uppgår detta belopp till 193 200 000 kronor. Därutöver fastställer regeringen årligen de administrationsavgifter som de s.k. självförsäkrarna, dvs. de myndigheter m.fl. som skuldför sina pensionsåtaganden i respektive balansräkning, ska betala till SPV. För 2018 uppgick dessa avgifter till sammanlagt ca 4 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 5.13 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	13 651 000	13 651 000	13 651 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	329 000	600 000	694 000
Volymer	-85 000	398 000	603 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	13 895 000	14 649 000	14 948 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget används för utbetalningar av statliga tjänstepensionsförmåner, premiefrielseförmåner, grupplivförmåner, personskadeersättningar samt räntor och skatter på dessa förmåner. En stor del av de utbetalningar som belastar anslaget är hänförliga till redan beviljade förmåner.

I posten Övriga makroekonomiska förutsättningar i tabell 5.13 ingår bl.a. effekten av att vissa förmåner som belastar anslaget årligen indexeras med prisbasbeloppets förändring.

I posten Volymer avspeglas antalet förmåner som nybeviljas under budgetperioden och storleken på dessa förmåner.

Regeringen föreslår att 13 895 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 14 649 000 000 kronor respektive 14 948 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: SPV får bedriva uppdragsverksamhet när det gäller pensionshanteringen, där väsentliga penningflöden hanteras. Myndigheten hanterar även flödet för premiebestämda pensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Enbart det senare flödet omsätter nästan 550 000 000 kronor varje månad

och faktureras med kort tid för betalning. Skulle t.ex. betalningen för de två största fakturorna utebli en månad motsvarar det ett belopp och en räntekontobelastning på nästan 140 000 000 kronor. Regeringen bedömer därför att SPV även fortsättningsvis har ett behov av ett rörelsekapital i form av en kredit i Riksgäldskontoret.

För att minimera risken för övertrassering av likvida medel föreslås att krediten i Riksgäldskontoret 2020 uppgår till högst 100 000 000 kronor, inklusive tidigare utnyttjad kredit.

År 2018 utnyttjades ca 36 700 000 kronor och 2017 utnyttjades ca 95 900 000 kronor av krediten.

Tabell 5.14 Beviljad respektive utnyttjad kredit av SPV

Tusental kronor

	2016	2017	2018
Total beviljad kredit	100 000	100 000	100 000
Totalt utnyttjad kredit	43 529	95 889	36 748

Regeringen bör bemyndigas att för 2020 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 100 000 000 kronor för att tillgodose SPV:s behov av likviditet i samband med pensionshanteringen, dvs. hanteringen av premiebestämda pensioner och pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning.

6 Fastighetsförvaltning

6.1 Mål för området

Regeringens mål för området fastighetsförvaltning är en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning. Förvaltningen ska ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. I kort-het innebär detta att de fastighetsförvaltande myndigheterna ska tillämpa följande övergripande målsättningar:

- Fastigheterna ska förvaltas så att god hus-hållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås.
- Fastigheternas värden ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.
- Hyresgästerna ska ges ändamålsenliga och konkurrenskraftiga lokaler, markområden och anläggningar.
- Myndigheterna ska uppfattas som kompetenta och serviceinriktade hyresvärdar.
- Myndigheterna ska inom sitt område verka för att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen.
- Hänsynen till miljö- och kulturmiljövärden ska i tillämpliga delar motsvara vad som gäller för andra stora fastighetsförvaltare.

Såväl Statens fastighetsverk (SFV) som Fortifikationsverk (FortV) ska, i enlighet med sina respektive regleringsbrev för 2019, uppnå ett resultat i sin verksamhet som efter finansiella poster motsvarar en avkastning om 2,7 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån i Riksgäldskontoret för investeringar och anläggningar.

Inom SFV:s fastighetsbestånd har fastigheterna kategoriserats i tre kategorier: de med en marknadsmässig hyressättning (marknadshyresfastigheter), fem kulturinstitutioners huvudbyggnader som har en kostnadsbaserad hyressättning (kostnadshyresfastigheter) och en tredje kategori fastigheter benämnd bidragsfastigheter. De senare fastigheterna saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. Regeringens ambition för bidragsfastigheterna är att intäkterna från dessa på sikt ska öka. För fastigheter med kostnadshyra gäller att hyresgästen betalar en hyra som motsvarar kostnaderna för drift, underhåll, administration och kapitalkostnader. För övriga fastighetsförvaltande myndigheter finns inga särskilda mål för förvaltningen, eftersom denna endast utgör en liten del av respektive myndighets verksamhet.

6.2 Resultatredovisning

6.2.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet i förhållande till målen används i huvudsak följande indikatorer:

- hyresintäkt i kronor per kvadratmeter,
- driftkostnad i kronor per kvadratmeter,
- underhållskostnad i kronor per kvadratmeter,
- driftnetto i kronor per kvadratmeter,
- ekonomisk vakansgrad,
- kundnöjdhet,

- energianvändning, och
- myndigheternas miljöledningsarbete.

6.2.2 Resultat

SFV och FortV är de två största fastighetsförvaltande myndigheterna. De förvaltar bl.a. olika kulturhistoriskt värdefulla byggnader, stora markområden, inklusive skog, och ett stort antal försvarsanläggningar med tillhörande byggnader. Fastigheternas värdeförändring sedan 2015 framgår av tabell 6.1.

Tabell 6.1 Statens byggnader, mark och fast egendom

Bokfört värde i miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018
Staten totalt	39 723	39 384	40 215	43 786
- varav SFV	13 457	13 265	13 340	16 083
- varav FortV	10 122	9 989	10 359	10 997
SFV:s och FortV:s andel	59,4 %	59,0 %	58,9 %	61,8 %

Källa: Årsredovisningarna för staten 2015–2018.

Uppgifterna i tabellen bör bedömas med viss försiktighet, bl.a. då vissa tillgångar med kulturhistoriskt värde inte behöver tas upp i balansräkningen. Andra myndigheter som förvaltar fast egendom är bl.a. Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Riksdagsförvaltningen, Sveriges lantbruksuniversitet, Trafikverket, Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) och Kammarkollegiet. Värdet av statens innehav av byggnader, mark och annan fast egendom ökade 2018. För de fastigheter som förvaltas av SFV och FortV ökade värdet med ca 3,4 miljarder kronor 2018. Det var färdigställandet av ombyggnaden av Nationalmuseum respektive kvarteret Björnen i Stockholm som stod för merparten av värdeökningen. Även den fasta egendom som förvaltas av Naturvårdsverket ökade i värde under året.

SFV:s och FortV:s investeringstakt bedöms vara fortsatt mycket hög under de kommande åren.

Sedan 2008 har inga större förändringar skett av SFV:s totala lokalarea, vilket delvis framgår av tabell 6.2. Uppgifterna om FortV:s lokalarea omfattar enbart uthyrningsbar yta i det öppna beståndet.

Tabell 6.2 Omfattningen av de fastighetsförvaltande myndigheternas lokalbestånd

Lokalarea (1 000 m²)

	2015	2016	2017	2018
SFV:s bestånd	1 678	1 649	1 652	1 634
varav marknads- hyresfastigheter	1 204	1 176	1 174	1 174
varav kostnads- hyresfastigheter	97	97	98	98
varav bidragsfastigheter	377	376	380	362
FortV:s bestånd ¹	2 515	2 544	2 568	2 578

¹ Försvarsanläggningar redovisas normalt som bruttoarea. Omräkningsfaktor till lokalarea, som är ett vanligare jämförelsetal, är 0,83. Uppgifterna om FortV:s lokalarea omfattar enbart uthyrningsbar yta i det öppna beståndet.

Källor: Statens fastighetsverks och Fortifikationsverkets årsredovisningar.

År 2016 infördes nya redovisningsregler för bl.a. SFV och FortV. Reglerna innebär att delar av tidigare underhållskostnader omklassificerats till investeringar och därför redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Denna förändring innebär för SFV:s räkning ett förbättrat resultat under ett antal år, som därefter kommer att följas av ett lägre resultat till följd av ackumulerade kostnader för avskrivningar och ökade finansiella kostnader, eftersom investeringar ska finansieras med lån hos Riksgäldskontoret. För hyresgäster som har en kostnadsbaserad hyresmodell innebär de nya redovisningsreglerna att hyran de första åren blir lägre, för att sedan successivt öka.

För 2018 uppgick SFV:s resultat före fastighetsförsäljningar till 877 miljoner kronor (se tabell 6.3). Kravet på avkastning till staten uppgick 2018 till 2,8 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för investeringar i fastigheter och anläggningar i Riksgäldskontoret. Detta motsvarade 110 miljoner kronor, och har betalats in på statens centralkonto.

För 2018 uppgick FortV:s resultat till 154 miljoner kronor inklusive fastighetsförsäljningar (se tabell 6.4). Det var en ökning jämfört med 2017. Även FortV hade 2018 ett avkastningskrav om 2,8 procent på 30 procent av myndighetens genomsnittliga lån för investeringar i fastigheter och anläggningar i Riksgäldskontoret. Myndigheten har i enlighet med detta krav betalat in 98 miljoner kronor på statens centralkonto.

Tabell 6.3 Uppgifter om det ekonomiska läget för SFV

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Budget 2020
Totala intäkter	2 888	2 875	2 957	3 001	3 194	3 124
Totala kostnader	2 496	2 270	2 128	2 124	2 415	2 334
Resultat	392	605	829	877	779	790

Källor: Statens fastighetsverks årsredovisningar, budgetunderlag och avvikelserapportering för 2020–2022.

Tabell 6.4 Uppgifter om det ekonomiska läget för FortV

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Budget 2020
Totala intäkter	3 172	3 178	3 256	3 367	3 412	3 453
Totala kostnader	3 147	3 074	3 132	3 212	3 295	3 341
Resultat	25	104	124	154	117	112

Källor: Fortifikationsverkets årsredovisningar, budgetunderlag och avvikelserapportering för 2020–2022.

Resultatindikatorer

SFV och FortV förvaltar olika typer av fastighetsbestånd. FortV:s bestånd är till ytan ca 50 procent större än SFV:s, och en inte obetydlig del av beståndet utgörs av enklare förrådsytor. Myndigheterna har inte samma marknadsförutsättningar för sina bestånd. Sammantaget medför detta att det i flera fall är missvisande att jämföra myndigheternas nyckeltal med varandra. Syftet med indikatorerna och nyckeltalen är framför allt att redovisa utvecklingen över tid för respektive myndighet.

Hysesintäkter i kronor per kvadratmeter

SFV:s hyresintäkter per kvadratmeter ökar något från år till år (se tabell 6.5). Hysesintäkterna påverkas bl.a. av omförhandlingar och vissa variationer i vakansgraden. Ökningen avseende verksamhetsgrenen kostnadshyresfastigheter för 2018 förklaras av att Nationalmuseum nu är färdigrenoverat och att hyran för denna fastighet därför är högre.

Tabell 6.5 Utveckling av hyresintäkter för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
SFV marknadshyresfastigheter	1 717	1 740	1 808
SFV kostnadshyresfastigheter	735	750	985
SFV bidragsfastigheter	197	193	219
SFV Totalt	1 396	1 429	1 514

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s intäkter per kvadratmeter ökade något mellan 2017 och 2018 (se tabell 6.6). Detta berodde bl.a. på att de totala hyresintäkterna ökade. Investeringsverksamheten var stor under 2018, samtidigt som förvärv av enskilda lokaler som FortV tidigare hyrt inneburit ökade ytor.

Tabell 6.6 Utveckling av hyresintäkter för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
FortV	554	547	555

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Driftkostnader i kronor per kvadratmeter

SFV:s driftkostnader skiljer sig normalt sett något mellan åren, vilket huvudsakligen kan förklaras av skillnader i energipriser och av hur klimatet har påverkat användningen av kyla och värme. De totala driftkostnaderna ökade 2018 till följd av bl.a. ökade kostnader för snöröjning och bevakning, men även på grund av att Nationalmuseum nu är färdigrenoverat och fastigheten är i drift (se tabell 6.7).

Tabell 6.7 Utveckling av driftkostnaderna för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
SFV marknadshyresfastigheter	281	280	289
SFV kostnadshyresfastigheter	277	254	311
SFV bidragsfastigheter	200	186	208
SFV Totalt	281	270	291

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s driftkostnad per kvadratmeter ligger på en stabil nivå. Myndigheten arbetar aktivt för att sänka driftkostnaderna, även om kostnadsnivån 2018 ökade marginellt jämfört med föregående år (se tabell 6.8).

Tabell 6.8 Utveckling av driftskostnaderna för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
FortV	42	41	44

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Underhållskostnader i kronor per kvadratmeter

Från och med 2016 tillämpas, som tidigare nämnts, nya redovisningsregler inom staten som innebär att vissa kostnader som tidigare definierats som underhåll omklassificerats till investeringskostnader och därför redovisas som anläggningstillgångar i balansräkningen. Denna förändring innebär att underhållskostnaderna sjunkit kraftigt för SFV sedan 2015. Under 2018 avslutades dock flera större underhållsprojekt avseende marknadshyresfastigheter, samtidigt som fler underhållsprojekt kunde genomföras på bidragsfastigheterna, vilket innebär att underhållskostnaderna ökade mellan 2017 och 2018 (se tabell 6.9).

Tabell 6.9 Utveckling av underhållskostnaderna för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
SFV Marknadshyresfastigheter	202	179	158
SFV Kostnadshyresfastigheter	180	140	111
SFV Bidragsfastigheter	372	389	525
SFV Totalt	252	239	248

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV:s underhållskostnader har minskat något (se tabell 6.10), främst till följd av de förändrade redovisningsreglerna. En del av det som tidigare redovisades som underhåll redovisas nu som investeringar.

Tabell 6.10 Utveckling av underhållskostnaderna för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
FortV	68	66	53

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Driftnetto i kronor per kvadratmeter

Driftnettot motsvarar intäkter minus kostnader före avskrivningar och räntor. Det redovisade driftnettot speglar resultatet i den normala förvaltningsverksamheten.

Driftnettot ökade för SFV 2018 (se tabell 6.11), eftersom intäkterna ökade något mer än kostnaderna, vilket främst förklaras av att Nationalmuseum nu är i drift igen.

Tabell 6.11 Utveckling av driftnettot för SFV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
SFV Marknadshyresfastigheter	1 025	1 124	1 174
SFV Kostnadshyresfastigheter	136	280	422
SFV Bidragsfastigheter	53	47	44
SFV Totalt	785	837	897

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Även driftnettot för FortV ökade 2018, vilket förklaras av att intäkterna har ökat något, medan kostnaderna minskat, samtidigt som den totala fastighetsytan ökat (se tabell 6.12).

Tabell 6.12 Utveckling av driftnettot för FortV

Kronor per kvadratmeter

	2016	2017	2018
FortV	229	223	244

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Vakansgrad

I statens fastighetsbestånd finns vissa lokalytor som inte är uthyrda, vilket brukar beskrivas som en fastighetsförvaltares vakansgrad.

SFV:s vakansgrad inom verksamhetsgrenen Marknadshyresfastigheter ligger någorlunda konstant på en låg nivå (se tabell 6.13). För övriga verksamhetsgrenar är nyckeltalet inte relevant, då syftet med bidragsfastigheterna inte primärt är att de ska hyras ut och hyreskonstruktionen för kostnadshyresfastigheternas innebär att de är fullt uthyrda.

Tabell 6.13 Utveckling av vakansgraden för SFV

Ekonomisk vakansgrad i procent

	2016	2017	2018
SFV Marknadshyresfastigheter	1,8	1,6	1,8

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

FortV arbetar aktivt med att sänka vakansgraden. Myndigheten har de senaste åren sänkt vakansgraden med flera procentenheter och 2018 uppgick vakansgraden till 2,7 procent (se tabell 6.14).

Tabell 6.14 Utveckling av vakansgraden för FortV

Vakansgrad av uthyrningsbar area i procent

	2016	2017	2018
FortV	3,1	2,7	2,7

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Mätning av kundnöjdhet

SFV och FortV genomför vartannat år kundundersökningar som kan användas för att bedöma om myndigheterna tillhandahåller det kunderna

efterfrågar och hur kunderna uppfattar dem som hyresvärdar. FortV genomförde en extra kundundersökning 2016.

SFV har under en längre tid haft en kundnöjdhet som motsvarat branschen i övrigt. Värdet har under flera år legat på en relativt konstant nivå. Kundnöjdheten bland SFV:s lokalyresgäster ligger kvar på ungefär samma nivå som den gjorde före de förtroendeproblem som myndigheten fick 2017 (se tabell 6.15).

Tabell 6.15 Utveckling avseende kundnöjdheten för SFV

NKI, Nöjd kund-index

	2013	2015	2018
SFV	71	70	70

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

Indexvärdena för FortV har sjunkit något i de senast genomförda kundundersökningarna (se tabell 6.16). Mot bakgrund av resultatet 2017, då kundnöjdheten hade minskat med 2 enheter, fattade ledningen 2018 beslut om ett antal åtgärder. FortV genomför fram t.o.m. 2020 ett kundserviceprojekt, med målet att öka kundnöjdheten, bl.a. genom en förbättrad kommunikation mellan myndigheten och dess kunder.

Tabell 6.16 Utveckling avseende kundnöjdhet för FortV

NKI, Nöjd kund-index

	2013	2015	2016	2017
FortV	58	61	59	57

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar

Energianvändning

Myndigheterna har fortsatt fokus på miljö- och kulturmiljövärden och hållbar utveckling. Arbetet med energikartläggningar och energideklARATIONER fortgår.

Myndigheterna fick 2014 i uppdrag av regeringen att minska energianvändningen i de byggnader de förvaltar. SFV skulle minska sin användning med 9,6 GWh och FortV med 11 GWh fram till 2020. Som basår angavs energianvändningen och golvytan för 2013. Myndigheterna arbetar aktivt för att uppnå regeringens mål.

År 2018 minskade SFV sin användning av köpt energi med 1 procent (se tabell 6.17). Denna energianvändning inkluderar hyresgästernas användning. SFV:s arbete med energiåtgärder fortgår. Resultatet i tabellen avseende utfallet för 2017 är något ändrat i förhållande till vad som angavs i budgetpropositionen för 2019, då SFV har justerat utfallet till följd av förfinade mätmetoder.

Tabell 6.17 Utvecklingen av energianvändningen för SFV

Energianvändning avseende köpt energi i GWh

	2016	2017	2018
SFV i Sverige	221	217	216
SFV Utrikes	22	25	23
SFV Totalt	243	242	239

Källa: Statens fastighetsverks årsredovisningar.

En försvårande faktor för SFV och FortV i deras arbete med att minska energiförbrukningen är att myndigheterna endast delvis kan påverka energiförbrukningen, eftersom förbrukningen är beroende av hur hyresgästerna använder fastigheterna. År 2018 ökade energianvändningen i FortV:s byggnader med 26,3 GWh, främst på grund av ökad verksamhet hos hyresgästerna (se tabell 6.18). Ökningen i energianvändningen berodde på bl.a. återinförandet av värnplikten samt att särmätning av fastighetsenergi och verksamhetsenergi respektive energi nyttjad i pågående entreprenader i vissa fall inte kunnat göras (vilket omöjliggjort en avräkning från fastighetsenergin). Vidare har även den totala lokalarean ökat, vilket bidragit till en ökad energianvändning.

Tabell 6.18 Utveckling av energianvändningen för FortV

Energianvändning i GWh

	2016	2017	2018
FortV	373,0	371,6	397,9

Källa: Fortifikationsverkets årsredovisningar.

Myndigheternas miljöledningsarbete

Naturvårdsverket har i rapporten Miljöledning i staten genomfört en rankning av myndigheternas miljöledningsarbete. Myndigheterna erhåller poäng utifrån olika kriterier och vid poäng mellan 19 och 23 anses myndigheten i mycket hög grad ha ett systematiskt miljöarbete som är integrerat i verksamheten. Vid poäng mellan 16 och 18 anses det systematiska miljöarbetet i hög grad vara integrerat i verksamheten. Medelvärdet i staten uppgår till 14,6 poäng och medianvärdet till 15 poäng.

SFV fick 18 poäng i denna rankning 2018, vilket var något lägre än föregående år, då myndigheten fick 20 poäng. SFV:s systematiska miljöarbete är således i hög grad integrerat i verksamheten och myndighetens miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001. Vid en extern revision 2017 konstaterade revisorerna att systemet var väl implementerat och integrerat i verksamheten. Myndigheten har sedan 2017 en ny hållbarhetspolicy.

SFV har en relativt hög andel upphandlingar med miljökrav. Myndigheten arbetar även aktivt med att sänka koldioxidutsläppen från bilresor och flygresor och ökar ständigt antalet resfria möten. En del av verksamheten bedrivs dock utomlands och på andra kontinenter, varför en del flygresor ändå behöver förekomma. SFV tillvaratar skogens förmåga att minska samhällets klimatbelastning.

Även FortV har ett väl fungerande miljöledningsarbete och har fokus på att utveckla verksamheten på ett hållbart sätt. Naturvårdsverket gav i sin granskning av FortV 2018 myndigheten 18 poäng för dess miljöledningsarbete, vilket var en förbättring med 2 poäng jämfört med 2017. FortV arbetar aktivt för att integrera samtliga hållbarhetsperspektiv i det befintliga ledningssystemet, som är kvalitets- och miljöcertifierat enligt ISO 14001. Myndigheten har en kvalitets- och miljöpolicy för att hållbarhetsperspektivet ska få ett tydligare genomslag i myndighetens styrning.

FortV har en hög andel, 93 procent, upphandlingar med miljökrav. FortV ligger därmed på tredje plats bland de 25 miljömålsmyndigheterna. Myndigheten arbetar även aktivt med att sänka koldioxidutsläppen från bilresor och beslutade 2018 om en handlingsplan för att hantera koldioxidutsläpp, samt belysa myndighetens klimatpåverkan och hur utsläpp av växthusgaser fördelar sig mellan olika transportsätt. Handlingsplanen har även inkluderats i 2019 års verksamhetsplanering. FortV har dock fortfarande höga koldioxidutsläpp, bl.a. på grund av det stora antal större arbetsfordon som myndigheten använder sig av.

SFV och FortV startade 2018 upp ett arbete med anledning av att regeringen gett myndigheterna i uppdrag att utveckla sitt arbete med handlingsplaner för grön infrastruktur på sina fastigheter. Uppdraget ska redovisas till regeringen 2020.

6.2.3 Analys och slutsatser

Regeringens samlade bedömning är att den statliga fastighetsförvaltningen fungerar i huvudsak väl. Det finns dock behov av att fortsätta det inledda arbetet med att säkerställa en god förvaltningskultur samt en väl fungerande intern styrning och kontroll i SFV. Frågan om god förvaltningskultur är viktig, då både SFV och FortV

bedriver verksamhet i branscher med stora upphandlingar och betydande värden i omlopp.

SFV:s förändringsarbete fortsätter, med fokus på den interna styrningen och kontrollen samt värdegrundsarbetet.

Regeringen anser att SFV och FortV för 2018 till stora delar har genomfört sina uppdrag tillfredsställande och uppfyllt sina uppgifter och mål.

Resultatindikatorerna för SFV och FortV pekar på en stabil verksamhet, där externa faktorer får nyckeltalen att variera, men där trenden avseende effektiviteten är positiv. Hyresintäkterna påverkas av hur stor yta myndigheterna hyr ut och förvaltar. För den yta som förvaltas ökar hyresintäkterna per kvadratmeter i takt med att äldre och uttjänta byggnader fasas ut. Det senare gäller främst försvarsfastigheter.

Energieffektiviseringsarbetet går något långsamt, men myndigheterna arbetar aktivt för att uppnå regeringens mål om att fram till 2020 minska energianvändningen i enlighet med vad som tidigare har anförts. Det är viktigt att SFV fortsätter arbetet med att minska energianvändningen på fastigheter belägna utomlands. SFV och FortV arbetar för en fortsatt effektivisering av energianvändningen, men trots detta ökade användningen i de förvaltade fastigheterna marginellt under 2018. Myndigheterna har dock i enlighet med vad som tidigare anförts bara delvis rådighet över frågan, eftersom förbrukningen till del beror på hur hyresgästerna använder fastigheterna.

Regeringen har med anledning av att den nuvarande kostnadshyresmodellen inte fungerar ändamålsenligt tillsatt en utredning (dir. 2018:98), som bl.a. har till uppgift att ta fram nya alternativa och hållbara hyresmodeller för de fem kulturinstitutioner som har en kostnadsbaserad hyresmodell. Utredningen ska även bedöma om de föreslagna modellerna kan tillämpas på andra motsvarande fastigheter som rymmer kulturverksamheter och som förvaltas av SFV. Det är angeläget att värdefulla verksamheter inom det kulturpolitiska området fortsatt kan bedrivas på sina ursprungsplatser och i lokaler som ursprungligen formats för dessa specifika ändamål. Regeringen beslutade den 5 juni 2019 om tilläggsdirektiv till utredningen med innebörden att utredningstiden förlängs till den 31 oktober 2020 (dir. 2019:58).

Regeringen har tidigare låtit genomföra flera översyner av den statliga fastighetsförvaltningen.

Regeringen har mottagit följande betänkanden: En effektivare förvaltning av statens fastigheter (SOU 2010:92), Staten som fastighetsägare och hyresgäst (SOU 2011:31), Statens kulturfastigheter (SOU 2013:55) och Försvarsfastigheter i framtiden (SOU 2013:61). Regeringen har tidigare beslutat om vissa förändringar utifrån förslagen i dessa betänkanden och har för närvarande inte för avsikt att gå vidare med övriga förslag.

6.3 Den årliga revisionens slutsatser

FortV fick en revisionsrapport för 2018, i vilken bristande rutiner för hanteringen av investeringsprojekt hade identifierats (dock var revisionsberättelsen för 2018 inte modifierad). Iakttagelserna avsåg bristande rutiner vid överskridande av den investeringsram som beslutats av regeringen, otydligheter i riktlinjer för bedömningen av om någon framställan om en enskild investering ska skickas till regeringen samt bristande information i avvikelserapporteringen till regeringen. FortV har i svaret på Riksrevisionens revisionsrapport klargjort hur myndigheten avser åtgärda bristerna. Myndigheten kommer bl.a. i dialog med regeringen för tydliga rapporteringen.

6.4 Politikens inriktning

De av riksdagen beslutade riktlinjerna inom lokal- försörjnings- och fastighetsområdet ligger fast. Detta innebär bl.a. att statens fastighetsförvaltning bör vara skild från brukandet av lokaler och mark, att fastighetsförvaltningen bör bedrivas med ett avkastningskrav som i så stor utsträckning som möjligt är marknadsmässigt, samt att de fastigheter som av historiska eller andra skäl är olämpliga att föra över till bolag bör koncentreras i en samordnad förvaltning som bedrivs i myndighetsform.

De fastighetsförvaltande myndigheterna ska bl.a. förvalta fastigheterna så att god hushållning och hög ekonomisk effektivitet uppnås. Värdet på fastigheterna ska bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå. Myndigheterna ska också inom sitt respektive område verka för att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen, särskilt vad gäller energieffektivisering och begränsning av klimatpåverkan.

I april 2019 inkom SFV med en hemställan till regeringen (Fi2019/01565/ESA) om ett bemyndigande att inom en investeringsram om 3,5 miljarder kronor i 2013 års kostnadsläge genomföra projektet Ny Opera i Operan. Projektet avser en renovering och ombyggnad av operabyggnaden vid Gustav Adolfs Torg i Stockholm. Investeringsramen är beräknad på ett genomförande av projektet på det sätt som anges i den slutrapport som SFV lämnade in i samband med hemställan. Hanteringen av hemställan från SFV bereds i Regeringskansliet (se även utg.omr. 17 avsnitt 2.6).

Regeringen avser också även fortsättningsvis nära följa berörda myndigheters arbete med att säkerställa kraven på en god intern styrning och kontroll samt med en god förvaltningskultur.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 Statens fastighetsverk

SFV:s uppgift är att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Det övergripande målet för myndigheten är att förvaltningen ska ske på ett sätt som innebär en god resurshushållning och en hög ekonomisk effektivitet, samtidigt som fastigheternas värden i vid mening ska bevaras och utvecklas. Förvaltningen av fastigheter ska tillgodose hyresgästernas behov av lokaler och ta hänsyn till deras nytta av de resurser som läggs ner på lokalanskaffningen.

SFV:s verksamhet finansieras med hyres-intäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar. SFV disponerar även anslaget *1:10 Bidragsfastigheter* för att finansiera underhållskostnader och löpande driftunderskott avseende bidragsfastigheterna.

Större investeringar i pågående projekt

För närvarande pågår projektering för en renovering och ombyggnad av Kungliga Operan. År 2020 och åren därefter fortsätter renoveringen och ombyggnaden av vissa regeringsbyggnader i Stockholm. Kvarteret Rosenbad i Stockholm genomgår för närvarande en renovering och i kvarteret Lejonet planeras en renovering. Under 2020 kommer SFV också att genomföra ett

förvärv av Fysikhuset i Stockholm genom att myndigheten nyttjar statens köpoption avseende det bolag som äger fastigheten Kattrumpstullen 1. Vidare avser SFV att i utlandet bl.a. genomföra en renovering och anpassning av ambassadkansliet i Tokyo, uppföra ett nytt ambassadkansli i Islamabad, samt genomföra en om- och tillbyggnad av ambassadkansliet i Peking och en grundförstärkning av ambassadkansliet i Helsingfors. SFV kommer också att återställa Kasern II på Skeppsholmen i Stockholm efter en brand. Vidare kommer myndigheten att genomföra en ombyggnad av Botanhuset vid Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm. Även kvarteret Krubban och Västra stallet i Stockholm kommer att genomgå en ombyggnation och detsamma gäller flera av de byggnader som

Domstolsverket hyr på Riddarholmen. På Skeppsholmen i Stockholm genomför SFV för närvarande en renovering av kajer och dykdalber. I Uppsala avser myndigheten att eventuellt bygga om de lokaler som hyrs av konstmuseet på Uppsala slott.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2020–2022 godkänns som en riktlinje för Statens fastighetsverks investeringar (se tabell 6.19).

Tabell 6.19 Investeringsplan för SFV 2020–2022

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Marknadshyresfastighet	11	580	1 323	280	70
Mark	1	6	81	51	11
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	12	586	1 404	331	81
Varav investeringar av anläggningstillgångar					
Byggnader mark och annan fast egendom	12	586	1 404	331	81
Summa varav investeringar i anläggningstillgångar	12	586	1 404	331	81
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	12	586	1 404	331	81
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	12	586	1 404	331	81
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Marknadshyresfastighet	1 066	1 454	1 617	1 548	1 147
Kostnadshyresfastighet	161	192	170	136	127
Bidragsfastighet	191	199	200	198	195
Mark	37	65	64	39	35
Summa utgifter för vidmakthållande	1 456	1 910	2 051	1 921	1 504
Varav investering av anläggningstillgångar					
Byggnader mark och annan fast egendom	1 049	1 446	1 579	1 501	1 099
Summa varav investeringar i anläggningstillgångar	1 049	1 446	1 579	1 501	1 099
Finansiering					
Anslag 1:10 Bidragsfastigheter	191	199	200	198	195
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	1 049	1 446	1 579	1 501	1 099
Övrig finansiering	216	265	272	222	210
Summa finansiering av vidmakthållande	1 456	1 910	2 051	1 921	1 504
Totala utgifter för nyanskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar					
	1 468	2 496	3 455	2 252	1 585
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar					
	1 061	2 032	2 983	1 832	1 180

Vissa justeringar har gjorts jämfört med föregående års investeringsplan. Bland annat har projektet om att höja säkerheten i vissa fastigheter på Riddarholmen som används av Domstolsverket tillkommit.

Tabell 6.20 Statens fastighetsverks pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor och deras beräknade utfall under 2020–2022

Miljoner kronor

	Utfall t.o.m. 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Birger Jarls Torg	1	4	4	30	0
FN-residenset, New York	-	-	-	100	-
Fysikhuset, Katrumpstullen	-	-	1 150	-	-
Gripsholms kungsladugård, Strängnäs	-	-	-	50	50
Gustavianum, Uppsala	-	1	6	4	19
Gymnasiehusen, Gråmunkholmen i Stockholm	-	5	26	15	11
Helsingfors kanslibyggnad	1	6	30	81	-
Islamabad ny kanslibyggnad	4	10	45	48	-
Kasern II, Skeppsholmen i Stockholm	2	48	25	46	12
Kasern III, Skeppsholmen i Stockholm	-	-	-	10	75
Kungahuset, Lund	6	19	19	-	-
Kv. Krubban, Västra stallet, Stockholm	1	0	10	43	51
Kv. Lejonet, Regeringskansliet	-	2	5	30	305
Moskva, ambassadkansliets bostäder	-	1	32	26	-
New York, personalbostäder vid kanslibyggnad	-	2	43	18	18
Norra Riddarholmshamnen	4	1	6	15	32
Naturhistoriska riksmuseet, Botanhuset	6	10	73	20	-
Ny Opera i Operan	70	48	60	60	100
Peking, kanslibyggnad	31	52	25	25	-
Riddarholmen, säkerhetsanpassningar för hyresgäst	-	-	5	15	30
Kv. Rosenbad, Regeringskansliet	110	350	441	300	200
Skeppsholmen, kajer m.m.	58	33	2	58	57
Tokyo, kanslibyggnad	7	26	10	255	100
Uppsala slott	-	-	-	6	35
Östra Riddarholmshamnen	35	24	23	1	-

Anm.: Planerade investeringar som understiger 40 miljoner kronor ingår inte i tabellredovisningen ovan. Investeringar där inte ort har angivits är kommunen Stockholm.

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor.

Låneramen bör, med hänsyn till tidigare upplåning och det behov som brukarna har angett, ligga kvar på samma nivå som föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2020 besluta att SFV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 15 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: SFV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2019 om 15 200 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna.

6.5.2 1:10 Bidragsfastigheter

Tabell 6.21 Anslagsutveckling 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

2018	Utfall	247 374	Anslags- sparande	21 626
2019	Anslag	269 000 ¹	Utgifts- prognos	249 096
2020	Förslag	274 000		
2021	Beräknat	280 000		
2022	Beräknat	280 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll av och löpande driftunderskott för de bidragsfastigheter som SFV förvaltar. Anslaget får användas för utgifter för insatser för att utveckla bidragsfastigheter.

Tabell 6.22 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	269 000	269 000	269 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	5 000	11 000	11 000
Varav BP20	9 000	15 000	15 000
Varav			
Akut parkförvaltning	4 000		
Vidmakthållande åtgärder avseende murverk	5 000	15 000	15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	274 000	280 000	280 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Kompletterande information

Med bidragsfastigheter avses de fastigheter som saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott. SFV förvaltar över 100 sådana fastigheter. Bidragsfastigheterna omfattar ca 1 000 byggnader och anläggningar. Ungefär hälften av fastigheterna omfattar parker och trädgårdar. Bland bidragsfastigheterna finns även bl.a. kungliga slottsmiljöer, ett antal slotts- och herrgårdsmiljöer, flera stora slottsparkar, ett antal

fästningsmiljöer, ruiner, kloster, bruksmiljöer samt Vasaminnena. Fastigheterna omfattar också två världsarv, Drottningholms slott och delar av Karlskrona örlogsstad. Inom ramen för anslaget kommer SFV under en längre tid att genomföra en renovering av fasaderna på Stockholms slott samt de närmaste åren förstärka delar av säkerheten i och kring de kungliga slotten. Vidare kommer myndigheten genomföra energieffektiviseringar, bl.a. genom en satsning på solceller.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 4 000 000 kronor för 2020 för att kunna genomföra akuta åtgärder i myndighetens parkförvaltning. Vidare ökas anslaget med 5 000 000 kronor för 2020 och därefter med ytterligare 10 000 000 kronor årligen under 2021 och 2022 för åtgärder på vissa fastigheters murverk.

Tidigare föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 4 000 000 kronor för 2020.

Regeringen föreslår att 274 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 280 000 000 kronor respektive 280 000 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2021.

Skälen för regeringens förslag: Vården och underhållet av de statliga fastigheter som utgör en del av det svenska kulturarvet förutsätter att fleråriga ekonomiska åtaganden kan göras. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2020 för anslaget 1:10 *Bidragsfastigheter* ingå avtal för underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2021.

Tabell 6.23 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:10 Bidragsfastigheter

Tusental kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Förslag 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	25 600	13 400	100 000	100 000
Nya åtaganden	13 400	100 000	100 000	
Infriade åtaganden	-25 600	-13 400	- 100 000	- 100 000
Utestående åtaganden	13 400	100 000	100 000	
Erhållet/föreslaget bemyndigande	50 000	100 000	100 000	

6.5.3 Fortifikationsverket

FortV:s huvuduppgift är att förvalta en viss del av statens fasta egendom, främst fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Fastigheterna ska förvaltas så att en god hushållning och en hög ekonomisk effektivitet uppnås, att ändamålsenliga mark-, anläggnings- och lokalresurser kan tillhandahållas på för brukaren konkurrenskraftiga villkor samt så att fastigheternas värden bevaras på en för ägaren och brukaren långsiktigt lämplig nivå.

FortV ansvarar också för att etablera, förvalta och avyttra byggnader, anläggningar m.m. för försvarets behov i samband med internationella fredsbevarande och humanitära insatser. I myndighetens uppdrag ingår också att bedriva fortifikatoriskt utvecklingsarbete så att kompetens för

det svenska samhällets behov inom skydds- och anläggningsteknik kan utvecklas och säkerställas.

FortV:s verksamhet finansieras främst med hyresintäkter samt med lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för fastigheter och markanläggningar för 2020–2022 godkänns som en riktlinje för Fortifikationsverkets investeringar (se tabell 6.24).

Tabell 6.24 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2020–2022

Miljoner kronor

	Utfall 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Byggnader och markanläggningar	712	1 073	1 296	1 881	1 687
Mark	365	267	441	105	100
Försvarsanläggningar	416	465	871	724	327
Flygfält	316	167	316	53	24
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	1 809	1 972	2 924	2 763	2 138
<i>Varav investering av anläggningstillgångar</i>					
<i>Byggnader mark och annan fast egendom</i>	1 809	1 972	2 924	2 763	2 138
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	1 809	1 972	2 924	2 763	2 138
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	1 614	1 772	2 824	2 663	2 038
Övrig finansiering	195	200	100	100	100
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	1 809	1 972	2 924	2 763	2 138
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Byggnader och markanläggningar	538	876	1 051	828	735
Försvarsanläggningar	125	166	316	295	285
Flygfält	0	1	35	10	10
Summa utgifter för vidmakthållande	663	1 043	1 402	1 133	1 030
<i>Varav investering av anläggningstillgångar</i>					
<i>Byggnader mark och annan fast egendom</i>	397	773	1 132	863	760
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	397	773	1 132	863	760
Finansiering					
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	353	683	932	633	530
Övrig finansiering	310	360	470	500	500
Summa finansiering av vidmakthållande	663	1 043	1 402	1 133	1 030
Totala utgifter för nyanskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	2 472	3 015	4 326	3 896	3 168
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	2 206	2 745	4 056	3 626	2 898

Vissa justeringar har gjorts jämfört med föregående års investeringsplan. Det beror t.ex. på ett större tillkommande förvärv under 2020, några projekt där kostnader strukits ur planen och vissa höjda kostnadsbedömningar.

Tabell 6.25 Fortifikationsverkets pågående och planerade investeringar över 40 miljoner kronor

Miljoner kronor

	Utfall t.o.m. 2018	Prognos 2019	Budget 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022
Berga, bunkringsledning	4	30	24	–	–
Berga, förvärv	–	–	130	5	–
Boden, stridfordonshall	–	–	4	42	–
Eksjö, nybyggnation av anslutningsväg	–	–	2	3	40
Eksjö, ombyggnad av förråd	–	–	5	40	–
Eksjö, utbildningsanordning teknisk tjänst	0	3	13	33	23
Enköping, förvärv	–	55	–	–	–
Gotland, nybyggnad servicecenter	–	1	10	80	109
Gotland, ny garnison	298	439	256	38	4
Göteborg, hamnen	–	10	131	4	–
Göteborg, inomhuskjutbana	–	–	2	28	16
Halmstad, infraåtgärder JAS39E	–	–	–	5	60
Halmstad, luftvärnshallar	–	–	20	200	430
Kalixfors, nybyggnation p.g.a. flytt	1	3	10	60	119
Karlberg, elevförläggning	126	90	63	–	–
Karlberg, kadettflygel	–	7	50	43	–
Karlsborg, hangarer m.m.	11	20	10	225	255
Karlsborg, Heden-området	–	–	93	–	–
Karlsborg, rull- och taxibana m.m.	3	33	156	16	–
Karlsborg, vakt och infart	1	20	22	–	–
Karlskrona, kaj för ubåt	–	2	30	29	–
Karlskrona, ombyggnad vaktlokal	2	3	15	20	6
Karlskrona, skeppsbron	–	2	33	23	–
Kungsängen, fjärrvärme, vatten och avloppsledningar	18	38	25	1	–
Kungsängen, kontor för stab	–	–	5	35	–
Kungsängen, vakt och entré	–	–	5	41	–
Luleå, insynsvallar Kallax	3	50	–	–	–
Luleå, kombitvåttall för fordon m.m.	1	7	30	28	–
Luleå, övnings- och vårdhall för fordon	–	–	2	2	36
Malmen, lokaler för verkstad	–	2	12	29	–
Muskö, renovering och tillbyggnad av kanslihus	0	13	22	20	–
Revinge, ersättningsbyggnad för Skånelången	–	–	3	17	66
Revinge, nybyggnation camp Gripen	–	5	50	70	11
Revinge, utbildningscentrum	4	20	85	45	–
Ronneby, drivmedelsanläggning	5	23	120	–	–
Ronneby, flygstation	–	–	10	30	10
Skredsvik, huvudförläggning	–	–	4	27	19
Skövde, nybyggnation arbetsutrymmen	–	–	3	3	60
Skövde, nybyggnation skärmtak m.m.	–	–	5	43	–
Sverige, Försvarsmakten centralarkiv	–	–	5	35	35
Sverige, hemlig anläggning	195	200	310	401	–
Sverige, hemlig anläggning	3	10	300	100	–
Sverige, hemlig anläggning	–	–	100	–	–
Sverige, hemlig anläggning	–	3	15	15	157

Sverige, hemlig anläggning	1	15	32	20
Såtenäs, dränering av fälttytor m.m.	2	12	17	24
Såtenäs, lokalanpassning	2	12	51	–
Umeå, inomhusträningsanläggning	–	1	31	35
Umeå, nybyggnation för kontor och verkstäder	1	8	35	5
Östersund, Lungvik, ombyggnation logement, kontor m.m.	–	6	80	33

Anm.: Planerade investeringar som understiger 40 miljoner kronor ingår inte i tabellredovisningen ovan.

Låneram

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2020 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 18 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: FortV disponerar en låneram i Riksgäldskontoret för 2019 om 14 500 000 000 kronor för investeringar i fastigheter och markanläggningar. Den redovisade planen för investeringar bygger på de investeringsbehov som har angetts av brukarna. Den övriga krediten bör, med hänsyn till tidigare upplåning och de behov som brukarna har angett, utökas med 3 500 000 000 kronor jämfört med föregående år. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2020 besluta att FortV får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och markanläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 18 000 000 000 kronor.

7 Digitalisering och it inom offentlig förvaltning

7.1 Mål för området

Regeringens mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen är en enklare vardag för medborgare, en öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet samt högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Dessa mål förtydligar och preciserar delar av det förvaltningspolitiska målet, se avsnitt 4 Statlig förvaltningspolitik.

Vidare har regeringen gjort bedömningen att digitalt ska vara förstahandsval i den offentliga förvaltningens verksamhet och i kontakter med privatpersoner och företag. Digitalt som förstahandsval innebär att den offentliga förvaltningen, när det är lämpligt, ska välja digitala lösningar vid utformningen av sin verksamhet. Samtidigt ska skyddet av säkerhetskänslig verksamhet, informationssäkerheten och skyddet för den personliga integriteten säkerställas. Med detta i beaktande ska det vara enkelt att digitalt komma i kontakt med det offentliga Sverige och uppgifter ska om möjligt bara behöva lämnas en gång. Den offentliga förvaltningen ska vara effektiv och samarbeta samt återanvända information, uppgifter och gemensamma lösningar, när det är möjligt och lämpligt. Den offentliga förvaltningen ska vidare verka för öppenhet, innovation och delaktighet i digitala lösningar (prop. 2017/18:1 utg.omr 2 avsnitt 6.2).

7.2 Resultatredovisning

7.2.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp utvecklingen inom verksamhetsområdet används bl.a. indikatorer som visar andel män och kvinnor som har använt internet för att:

- hämta information från myndigheters webbsidor,
- ladda ner blanketter från myndigheters webbsidor, och
- skicka in ifyllda blanketter.

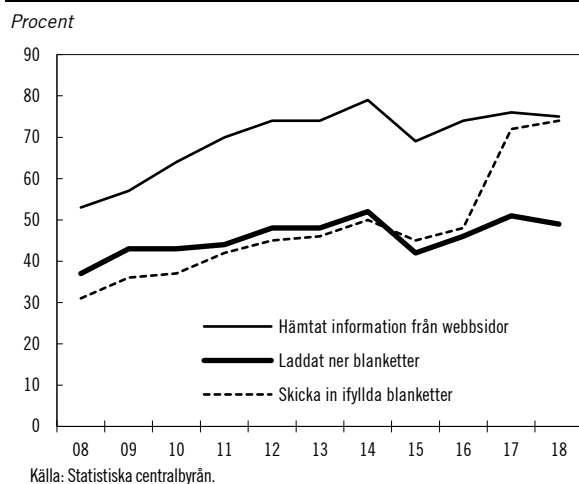
För att följa upp utvecklingen används även internationella index och rankningar, främst EU-mätningarna eGovernment Benchmark 2018 och Digital Economy and Society Index 2019 (DESI), men även andra internationella rapporter, t.ex. OECD:s rapport Digital review of Sweden: Towards a data-driven public sector. Även rapporter från Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) och andra statliga myndigheter används för att bedöma resultatet på området.

7.2.2 Resultat

Enligt Statistiska centralbyråns statistik om it-användning bland privatpersoner ökade andelen män som använt internet för att skicka in ifyllda blanketter till myndigheter, t.ex. ansökan om studiemedel eller inlämnande av deklARATION, mellan 2017 och 2018, från 74 till 75 procent, medan andelen kvinnor som använt internet på

samma sätt ökade från 69 till 74 procent, se diagram 7.1. Diagrammet är ännu inte köns-uppdelat.

Diagram 7.1 Kontakt med myndighet över internet

Andelen kvinnor som använt internet för att hämta information från myndigheters webbsidor minskade från 76 procent 2017 till 74 procent 2018, medan andelen män låg kvar på 76 procent.

Sverige placerar sig generellt högt i jämförelser av digital förvaltning inom EU. I Europeiska kommissionens jämförande studie eGovernment Benchmark 2018 finns Sverige fortfarande bland de fem bäst presterande länderna i EU och EFTA. I DESI ingår Sverige i gruppen högpresterande länder när det gäller digitalisering, men inom området digitala offentliga tjänster har Sveriges placering försämrats mellan 2017 och 2019 från fjärde till sjätte plats.

OECD konstaterar i sin rapport om den datadrivna förvaltningen i Sverige att förtroendet för förvaltningen i Sverige under en tioårsperiod har minskat med sju procent, medan snittet för OECD är en minskning med två procent. Det finns enligt OECD ett samband mellan förtroendet och hur nöjda användarna är med de digitala tjänster som den offentliga förvaltningen tillhandahåller (OECD 2019). Enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) undersökning Invånarnas inställning till digital service i välfärden 2018 tycker en av fyra personer att kommuner och landsting lever upp till deras förväntningar på digital service. Två tredjedelar tycker att det är i hög tid att kommuner och landsting prioriterar att förbättra den digitala servicen.

Av DIGG:s uppföljning av ca 60 statliga myndigheter 2018 framgår att myndigheterna anger tillgång till nödvändig kompetens och

befintliga lagar och regelverk som de största hindren mot digitalisering av offentlig förvaltning (DIGG 2019-162).

Riksrevisionen skriver i sin granskningsrapport Enklare att starta företag – statliga insatser för en digital process (RiR 2019:14) att ytterligare åtgärder krävs för att underlätta digital samverkan mellan myndigheterna, i syfte att hantera rättsliga förutsättningar för digitala tjänster och finansieringsutmaningar vid utveckling och drift av förvaltningsgemensamma tjänster.

SKL konstaterar i Ekonomirapporten maj 2019 att förutsättningarna varierar mellan stora och små kommuner. Mindre kommuner har svårare att på egen hand effektivisera med digitalisering, däremot har de möjlighet att successivt implementera arbetssätt, system och metoder som utvecklats av andra eller tillsammans med andra.

Myndigheten för digital förvaltning

Under året har DIGG prioriterat de uppgifter där det finns lagkrav, dvs. driften av de förvaltningsgemensamma tjänster som myndigheten ansvarar för samt särskilda regeringsuppdrag (DIGG 2019-51).

En enklare vardag för medborgare

eGovernment Benchmark mäter tillgång till digitala tjänster som skapar en enklare vardag för medborgare och företag. Sveriges resultat försämrades 2018 i livshändelserna att flytta, äga och köra bil, driva företag och starta ett rättsligt förfarande (se tabell 7.1).

Tabell 7.1 Tillgång till digitala tjänster

Livshändelse	Sveriges placering (av 34 länder)	
	2018	Föregående mätning ¹
Flytta	4	3
Starta företag	-	2
Äga och köra bil	12	5
Studera	-	4
Driva företag	16	10
Starta ett rättsligt förfarande ²	25	21
Förlora och hitta arbete	-	15
Familjeliv	-	5

¹ Mätning av de olika livshändelserna sker vartannat år.

² Starting a small claims procedure.

Källa: EU e Government Benchmark (2018).

OECD lyfter i sin rapport om den datadrivna förvaltningen i Sverige fram vikten av att myndigheter vid utveckling av digitala tjänster identifierar och utforskar behoven tillsammans med användare (OECD 2019). I DIGG:s uppföljning anger 80 procent av de statliga myndigheterna att de involverar användaren vid utvecklingen av digitala tjänster genom enkäter, workshoppar eller liknande.

I september 2018 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012. Ingången ska ge privatpersoner och företag tillgång till information, förfaranden och hjälp- och problemlösningstjänster online.

E-legitimationer och e-underskrifter

Antalet e-legitimeringar och e-underskrifter i den offentliga förvaltningen ökade från 218 miljoner 2017 till 259 miljoner 2018. I maj 2019 var andelen statliga myndigheter, kommuner och landsting som erbjuder digitala tjänster med e-legitimation som identifieringsmetod 55 procent.

DIGG konstaterar att det finns ett fortsatt behov av att utreda och reglera användningen av elektroniska underskrifter samt utveckla tjänster för validering av elektroniska underskrifter och säkerställa långtidsbevarandet av dessa (I2019/01059/DF). Detta lyftes också av Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster i slutbetänkandet reboot – omstart för den digitala förvaltningen (SOU 2017:114).

2017 års id-kortsutredning konstaterar i sitt slutbetänkande Ett säkert statligt id-kort – med e-legitimation (SOU 2019:14) att en säker elektronisk identifiering bidrar till att motverka identitetsrelaterad brottslighet och föreslår därför att en statlig e-legitimation på högsta tillitsnivå ska finnas på ett statligt id-kort. Beredning av förslagen pågår inom Regeringskansliet.

När det gäller gränsöverskridande e-legitimering är anslutningsgraden låg. I april hade 82 myndigheter, kommuner och landsting anslutit till Sweden Connect, noden som hanterar trafik för gränsöverskridande e-legitimationer. Nationella e-legitimationer från fyra andra medlemsländer kunde tas emot via noden och ytterligare var på väg att anslutas. Sverige har ännu

inte anmält någon svensk e-legitimation till eIDAS-samarbetet.

Mina meddelanden

Antalet personer och företag som använder tjänsten Mina meddelanden för att ta emot digital myndighetspost fortsatte att öka under 2018. Antalet mottagare ökade från 2 miljoner till 3 miljoner, men det är långt kvar till dess att en majoritet av alla svenskar tar emot myndighetspost digitalt. Mottagarna väljer att få sin post till en av följande fyra anslutna brevlådor: Digimail, Eboks, Kivra och Min myndighetspost. På avsändarsidan ökade antalet anslutna statliga myndigheter och kommuner från 50 till nära 100 under 2018.

Tillgänglighet till digital offentlig service

Den 1 januari 2019 trädde lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service i kraft. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 av den 26 oktober 2016 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer. Lagen bedöms leda till att digital offentlig service blir mer tillgänglig, framför allt för personer med funktionsnedsättning. DIGG har fått i uppgift att vara tillsynsmyndighet och meddela föreskrifter i anslutning till lagen. Enligt DIGG varierar insikten och kunskapen om lagen stort mellan de offentliga aktörer som omfattas (DIGG 2018:285).

Öppnare förvaltning som stöder innovation och delaktighet

OECD konstaterar i sin rapport om den datadrivna förvaltningen i Sverige bl.a. att det finns behov av en förstärkt styrning av den offentliga förvaltningens hantering av data, t.ex. genom en nationell datapolicy (OECD 2019).

Enligt EU-rapporten Open Data Maturity in Europe 2018, som mäter mognaden avseende öppna data, placerar sig Sverige på en 22:a plats av 32 länder. I rapporten konstateras att Sverige är den enda medlemsstaten som saknar en nationell policy kring öppna data.

Ökat fokus på öppna data

Den nationella portalen för att tillgängliggöra öppna data är oppnadata.se. Antalet dataset, dvs. samling av data i ett strukturerat format, som till-

gängliggörs genom portalen ökade under perioden den 16 oktober 2018 till den 26 mars 2019 från 1 235 dataset publicerade av 34 organisationer till 1 829 dataset publicerade av 45 organisationer (DIGG 2019).

Riksdagen har tillkännagett att regeringen bör ge samtliga statliga myndigheter i uppdrag att arbeta strategiskt för att öka utbudet av och tillgängligheten till öppna data och se till att de statliga myndigheterna tillgängliggör offentliga handlingar i maskinavläsbart skick (bet. 2017/18:FiU25 punkt 2, rskr. 2017/18:180). Regeringen uppdrog i maj 2019 åt DIGG att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och data-driven innovation samt använda artificiell intelligens (I2019/01416/DF). Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Europaparlamentet och rådet förväntas inom kort anta en omarbetning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2009 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet). Direktivets målsättning är bl.a. att stärka EU:s dataekonomi genom att öka mängden data från den offentliga sektorn som är tillgängliga för vidareutnyttjande. Regeringen har tillsatt en särskild utredare som har i uppdrag att genomföra direktivet i svensk rätt och ur ett rättsligt perspektiv främja och stödja den offentliga förvaltningens arbete med öppna data och annan offentlig digital information (dir. 2019:20). Utredningen ska slutredovisas senast den 15 maj 2020.

Regeringen uppdrog i maj 2019 åt Lantmäteriet att i samverkan med berörda statliga myndigheter analysera budgetära konsekvenser samt samhälls-ekonomiska nyttor av myndigheters tillgängliggörande av värdefulla datamängder avgiftsfritt (I2019/01415/DF).

Hack for Sweden är ett myndighetsinitiativ i form av en tävling som syftar till att öka kunskapen om och demonstrera värdet av tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna offentliga data. Antalet deltagare i Hack for Sweden ökade 2019 med 100 procent jämfört med 2018, till totalt 1 000 deltagare, varav 450 s.k. hackare.

Tillväxtverket har under 2018 skapat och tagit i drift en plattform för utmaningsdriven innovation som främst offentliga aktörer kan använda: challengesgov.se. DIGG har sedan den 2 maj 2019 utvecklingsansvaret för plattformen.

Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Grunddata och informationsutbyte

Bolagsverket, Lantmäteriet, DIGG och Skatteverket slutredovisade den 30 april 2019 sitt uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata. I rapporten lämnar myndigheterna bl.a. förslag på inrättande av ett gemensamt nationellt ramverk för grunddata som reglerar hanteringen av grunddata på både nationell och domänspecifik nivå. Myndigheterna föreslår vidare att regeringen ska ge dem i uppdrag att inleda arbetet med att inrätta och anpassa de tre grunddatadomänerna person (med Skatteverket som ansvarig), företag (med Bolagsverket som ansvarig) och geodata (med Lantmäteriet som ansvarig) enligt ramverket (I2019/01412/DF).

Effektiv it-användning

DIGG konstaterar att de statliga myndigheternas mognad avseende digitalisering och it-användning inte har förändrats nämnvärt mellan 2016 och 2018 (DIGG 2019-162). DIGG konstaterar vidare att utvecklingen inte skett i den takt som myndigheterna själva förutsåg.

År 2018 bedrev 53 myndigheter 182 strategiska it-projekt. DIGG konstaterar att de statliga myndigheterna generellt sett fortfarande saknar viktiga förutsättningar för att effektivt kunna realisera nyttorna av dessa projekt. Även om många projekts nyttor identifieras och analyseras, så saknas ofta mätningar av nyttorna, beslut om nytto-realiseringsplaner och utsedda nytto-realiseringsansvariga.

Säker och samordnad it-drift

Försäkringskassan har påbörjat anslutning av sex myndigheter inom regeringsuppdraget att erbjuda samordnad och säker statlig it-drift (Fi2017/03257/DF). Intresset är stort och flera statliga myndigheter har inlett dialog med Försäkringskassan med avsikt att ansluta sin it-drift.

Elektroniska fakturor

Den 1 april 2019 trädde lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling i kraft. Lagen påverkar bl.a. ett stort antal leverantörer. Regeringen har gett DIGG i uppgift att ge stöd och lämna information till privata leverantörer avseende elektroniska fakturor. För att stödja införandet av den nya lagen uppdrog regeringen vidare åt DIGG i regleringsbrevet för 2018 att vidta förberedande åtgärder

med anledning av ikraftträdandet. Uppdraget bedöms ha resulterat i god kännedom om lagkravet, men möjligheten att skicka e-fakturor varierar och det finns behov av fortsatt stöd till framförallt småföretag.

Utvecklingsmyndigheterna

Naturvårdsverket slutredovisade sitt uppdrag inom värdekedjan miljöinformation i februari 2019. Statens jordbruksverk slutrapporterade i februari 2019 sitt uppdrag om en smartare livsmedelskedja som genomförts i samverkan med Livsmedelsverket. Myndigheterna har föreslagit en gemensam tillsynsprocess för att effektivisera för såväl företag som statliga myndigheter (I2019/01039/DF, I2019/01013/DF). Lantmäteriet slutrapporterade i april 2019 sitt uppdrag om en smartare samhällsbyggnadsprocess som genomförts i samverkan med Boverket (se vidare utg.omr. 18 avsnitt 3.4.1). Myndigheten lämnar förslag på utveckling för ett nationellt tillgängliggörande av alla geodata i samhällsbyggnadsprocessen (I2019/01361/DF).

7.2.3 Analys och slutsatser

Användningen av de digitala tjänster som tillhandahålls av den offentliga förvaltningen är fortsatt hög bland både kvinnor och män. Samtidigt försämras resultatet i förhållande till andra länder bl.a. avseende tillgång till digitala tjänster som utgår från användarens behov i en livshändelse och avseende den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Vidare visar rapporter och internationella mätningar att den offentliga förvaltningens förmåga att arbeta med datadriven innovation och öppna data behöver utvecklas.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att förmågan att styra den digitala strukturomvandlingen behöver utvecklas för att möta behoven, kraven och förväntningarna från privatpersoner och företag. Samtidigt måste skyddet av säkerhetskänslig verksamhet, informationssäkerheten och den personliga integriteten säkerställas. Förutsättningarna för en effektiv styrning och samordning har förbättrats genom inrättandet av DIGG. De uppgifter som myndigheten inte har kunnat utföra till följd av sin ekonomiska situation är emellertid centrala för att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig.

Regeringen bedömer vidare att data inte i tillräcklig utsträckning hanteras som en samhällsgemensam strategisk resurs, vilket krävs för att säkerställa att nyttan av offentliga data kan tas tillvara inom alla samhällssektorer. Ett exempel är samhällsbyggnadsprocessen, där en ökad digitalisering har potential att både förenkla och förkorta denna process och att lägga grunden för förvaltningsgemensam digital infrastruktur avseende grunddata och informationsutbyte även för andra verksamhetsområden.

Det finns fortfarande ett behov av förbättrad styrning hos de statliga myndigheterna, bl.a. avseende it-kompetensförsörjningsplan och ramverk för nyttorealiseringsplan.

Det är positivt att användningen av e-legitimering och e-underskrift i den offentliga förvaltningens digitala tjänster fortsätter att öka. Det finns dock behov av ytterligare åtgärder för att öka användningen av elektroniska underskrifter, andra betrodda tjänster och gränsöverskridande e-legitimeringar. För att gränsöverskridande e-legitimering ska kunna ske på ett effektivt och säkert sätt krävs även ett register för att koppla ihop utländska e-legitimeringar och svenska personnummer.

För att öka kunskapen om tillgänglig digital offentlig service krävs ett kontinuerligt informationsarbete. Effektiva informationsinsatser kan minska de resurser som läggs i DIGG:s tillsynsverksamhet.

7.3 Politikens inriktning

För att hantera de samhällsutmaningar Sverige står inför, med stora behov inom välfärden och klimatutsläpp som måste minska, samt för att skapa bättre förutsättningar för innovation, företagande och hållbar tillväxt, och en demografisk utveckling med fler som blir allt äldre, har digitaliseringen en central roll att fylla. Därför måste digitaliseringen av, och samverkan inom, offentlig sektor intensifieras och effektiviseras. Samtidigt måste digitaliseringen genomföras på ett sätt som säkerställer skyddet av säkerhetskänslig verksamhet, informationssäkerheten och skyddet för den personliga integriteten. Detta är viktiga delar i att öka förtroendet för offentlig sektor bland medborgare och företag. Effektivisering genom digitalisering och automatisering är en av flera förutsättningar för att klara av den

offentliga förvaltningens åtagande att leverera en hållbar, jämlik och jämställd välfärd för framtiden, se även utgiftsområde 22 Politiken för informationssamhället.

Regeringen bedömer att det behövs en sammanhållen styrning och ökad digital mognad för att statliga myndigheter, kommuner och landsting ska klara den digitala strukturomvandlingen. Det finns också behov av att utveckla den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och främja digital innovation. Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) har en central roll för att regeringen ska kunna åstadkomma en mer sammanhållen styrning och för genomförandet av insatser på området.

Regeringen avser att se över behovet av att utveckla formerna för exempelvis finansiering och uppföljning av den förvaltningsgemensamma digitaliseringen. Vidare krävs fortsatta insatser för att säkerställa att det finns juridiska förutsättningar för en digital och datadriven förvaltning, exempelvis genom att genomföra omarbetningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2009 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet).

Vidare anser regeringen att det finns behov av att utveckla, konsolidera och standardisera den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen, t.ex. vad gäller valfrihetssystem för e-legitimationer och Mina meddelanden.

Statliga myndigheters, kommuners och landstings arbete med informations- och cybersäkerhet behöver utvecklas för att klara den digitala omställningen. Regeringen avser därför att se över frågan om säker och kostnadseffektiv it-drift för den offentliga förvaltningen.

Det offentliga åtagandet för hantering av digitala identiteter behöver vidgas. För att stärka privatpersoners och företags möjligheter att delta i den digitala inre marknaden kommer fortsatta åtgärder kopplade till eIDAS-samarbetet att behöva vidtas.

Ökad användning av elektroniska underskrifter som går att lita på är grundläggande i ett alltmer digitaliserat samhälle. I syfte att höja säkerheten och stärka tilliten till sådana underskrifter avser regeringen att se över frågan om bättre reglering gällande elektroniska underskrifter och övriga betrodda tjänster.

För att Sverige ska bli en världsledande datadriven ekonomi som säkerställer trygghet, välfärd och tillväxt avser regeringen att ta ett samlat

grepp kring data som strategisk resurs där möjligheter och risker balanseras. Detta är en förutsättning för att den offentliga förvaltningen i större utsträckning ska kunna utnyttja framväxande datadrivna teknologier såsom t.ex. artificiell intelligens (AI) och blockkedjor. Den offentliga förvaltningen behöver utveckla sin förmåga att tillgängliggöra öppna data, främja data-driven utveckling och innovation samt öka användningen av samhällsnyttiga och hållbara digitala lösningar, bl.a. genom en ökad samverkan mellan offentlig förvaltning, inte minst universitet och högskolor, näringslivet samt civilsamhället.

7.4 Budgetförslag

7.4.1 1:18 Myndigheten för digital förvaltning

Tabell 7.2 Anslagsutveckling 1:18 Myndigheten för digital förvaltning

År	Utfall		Anslags-sparande	
2018	Utfall	135 621		43 851
2019	Anslag	178 182 ¹	Utgifts-prognos	183 971
2020	Förslag	177 476		
2021	Beräknat	159 609 ²		
2022	Beräknat	162 163 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 157 079 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 157 079 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för digital förvaltning förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för styrning, samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen och andra förvaltningsgemensamma tjänster och funktioner.

Regeringens överväganden

Tabell 7.3 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:18 Myndigheten för digital förvaltning

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	231 682	231 682	231 682
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 789	5 550	9 345
Beslut	-55 993	-77 622	-78 864
Varav BP20 ³	300	300	300
Varav ³			
Överföring maa webbriktlinjer offentlig sektor	2 000	2 000	2 000
Förstärkning DIGG	13 300	13 300	13 300
Minskning av medel för NDI	-15 000	-15 000	-15 000
<i>Överföring till/från andra anslag</i>			
Övrigt	-2	-1	-1
Förslag/beräknat anslag	177 476	159 609	162 163

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 2 000 000 kronor med anledning av att Myndigheten för digital förvaltning har tagit över webbriktlinjer för offentlig sektor. Finansiering sker genom att anslaget 2:2 *Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas även med 13 300 000 kronor för att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag. Ökningen finansieras delvis genom att anslaget 2:2 *Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning* minskas med ytterligare 2 000 000 kronor samt anslaget 2:4 *Informationsteknik och telekommunikation* inom utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas med 8 000 000 kronor.

De medel som tidigare beräknats för arbetet med nationell digital infrastruktur minskas delvis. Anslaget minskas därför med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2020.

Regeringen föreslår att 177 476 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Myndigheten för digital förvaltning* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget uppgå till 159 609 000 kronor respektive 162 163 000 kronor.

8 Statistik

8.1 Mål för området

Regeringens mål för området är att producera statistik av god kvalitet som är tillgänglig för användarna. Kostnaderna för uppgiftslämnandet ska minska, statistikproduktionen ska vara effektiv och samordningen av statistiken ska utvecklas.

8.2 Resultatredovisning

8.2.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Målet att producera statistik av god kvalitet mäts bl.a. genom punktlighet i publicering, nöjdukundindex och allmänhetens förtroende. Tillgängligheten till statistiken mäts bl.a. genom antal tabeller i och uttag från Statistiska centralbyråns (SCB) statistikdatabas (SSD) på myndighetens webbplats samt antal besök på webbplatsen. Kostnaderna för uppgiftslämnandet mäts genom uppgiftslämnarnas totala kostnader och kostnadsförändringen jämfört med föregående år. Effektiviteten i statistikproduktionen mäts genom produktivitetsförändringen.

Tabell 8.1 Resultatindikatorer

	2016	2017	2018
Statistikdatabasen			
- antal tabeller	3 794	3 926	4 072
- antal uttag (1000-tal)	1 174	1 265	1 246
Webbplatsen			
- antal besök (1000-tal) ¹	6 332	8 654	7 466
Punktligghet i publiceringen (%)	98	99	99
Nöjd Kundindex i uppdragsverksamheten			
- <i>Leveransenkäten</i> (7-gradig skala)	6,2	6,3	6,4
- <i>Nöjd Kundindex</i> ² (10-gradig skala)	8,0		
Allmänhetens förtroende (mycket eller ganska stort förtroende) (%) ³	-	43	44
Kostnad för uppgiftslämnandet	404	387	385
Uppgiftslämnarnas kostnader (förändring jämfört med föregående år i mnkr) ⁴	-11	-13	-4
Produktivitetsförändring (%)	-1,3	8,8	2,2

¹ Innehållsmässiga och tekniska förändringar medför att jämförelser över åren är svåra att göra.

² Ingen mätning gjordes 2017 eller 2018. Nöjd Kundindex kommer ersättas av en ny mätmetod av kundernas förtroende fr.o.m. 2019.

³ Ny undersökning vilket medför att jämförbart värde saknas för 2016.

⁴ Förändringen är beräknad på en justerad uppgift för föregående år för jämförbarhet.

Källa: Statistiska centralbyrån.

8.2.2 Resultat

Löpande statistikproduktion

SCB har till uppgift att inom ramen för sitt statistikansvar framställa och sprida officiell statistik samt att samordna framställningen av Sveriges officiella statistik. År 2018 ansvarade 28 myndigheter för att producera officiell statistik. Den officiella statistiken är indelad i 22 ämnesom-

råden, 112 statistikområden och 356 statistikprodukter. Av de senare regleras 122 produkter av EU-förordningar, främst inom området jordbruk och utbildning.

SCB är den största av de statistikansvariga myndigheterna. År 2018 ansvarade myndigheten för 114 av de produkter som avsåg officiell statistik.

De totala intäkterna för SCB:s verksamhet ökade 2018 (se tabell 8.2). Ökningen förklaras främst av högre anslagsintäkter och bidrag.

Av SCB:s verksamhet 2018 finansierades drygt 52 procent av anslag och 46 procent av avgifter från främst uppdragsfinansierad statistikproduktion. Den uppdragsfinansierade verksamheten omfattar framställning av officiell statistik, statistisk bearbetning av data, statistiska undersökningar och tjänsteexport. Statliga myndigheter utgör den största kundkategorin och står för fyra femtedelar av uppdragsverksamhetens intäkter. Övriga kunder utgörs av andra delar av den offentliga sektorn och den privata sektorn.

År 2018 producerade SCB inom ramen för sin uppdragsverksamhet officiell statistik i samma omfattning som föregående år. Syftet med uppdragsverksamheten är att utnyttja det statistiska materialet och den statistiska kompetensen inom myndigheten för att tillgodose användarnas behov.

Tabell 8.2 Intäkter, kostnader och registerutdrag

	2016	2017	2018
Totala intäkter (mnkr)	1 121	1 084	1 096
varav			
- anslagsintäkter	597	566	573
- avgiftsintäkter och övr. ersättn.	525	519	523
Andel av avgiftsintäkter avs. officiell statistik från andra statistikansvariga myndigh. (%)	25	26	26
Totala kostnader (mnkr)	1 130	1 102	1 090
Antal utskickade registerutdrag enligt PUL och GDPR	89	86	245

Källa: Statistiska centralbyrån.

Av de totala avgiftsintäkterna 2018 kom 34 procent från uppdrag som SCB utfört åt andra statistikansvariga myndigheter, vilket var i nivå med föregående år. En fjärdedel av de totala avgiftsintäkterna avsåg produktion av officiell statistik och tre fjärdedelar övriga undersökningar samt utrednings- och utvecklingsuppdrag.

De totala kostnaderna för SCB:s verksamhet minskade 2018 (se tabell 8.2). Minskningen förklaras främst av dels lägre kostnader för personal på grund av ett minskat antal anställda, dels av att övriga driftskostnader hölls nere.

Andelen statistikprodukter som publicerades enligt fastställd tidsplan uppgick till 99 procent 2018, vilket var i nivå med 2017 års resultat (se tabell 8.1). Det var ingen nämnvärd skillnad i punktlighet mellan månads-, kvartals- och årspubliceringarna. En korrigering av fel i publicerad statistik som bedömdes som allvarligt gjordes 2018. Antalet interna felrapporter var dock i övrigt lägre än 2017.

I SCB:s uppdrag ingår att minska och underlätta uppgiftslämnandet så att kostnaderna för de som lämnar uppgifter för framtagande av statistik blir lägre. Underlaget för kostnadsberäkningen för uppgiftslämnandet utgörs av SCB:s anslagsfinansierade statistik och officiell statistik som produceras på uppdrag av andra myndigheter. För 2018 beräknas den totala kostnaden för uppgiftslämnandet ha uppgått till 385 miljoner kronor, varav 315 miljoner kronor avsåg kostnader för företag och organisationer, 2 miljoner kronor kostnader för myndigheter och 68 miljoner kronor kostnader för kommuner och landsting. De totala kostnaderna minskade med 4 miljoner kronor eller ca 1 procent jämfört med 2017. Minskningen var främst hänförlig till företag och organisationer.

Den huvudsakliga förklaringen till att kostnaderna för uppgiftslämnandet har minskat är att digitala lösningar har fortsatt att införas, t.ex. webbinsamling av uppgifter och ökade möjligheter att lämna filer som kan genereras av företagens egna administrativa system. Även förtydligande av enkäter och utförligare instruktioner till uppgiftslämnarna har bidragit positivt.

År 2018 deltog SCB i arbetet med att samordna finansiella begrepp mellan myndigheter för digital ingivning av finansiell information om årsredovisningar m.m. (N2016/04957/SUN). Arbetet består av en systematisering och klassificering av termer i tillämplig redovisningslagstiftning och god redovisningssed (taxonomier) så att finansiell information kan lämnas elektroniskt. Arbetet avseende årsredovisningar för mindre aktiebolag har slutförts, samtidigt som motsvarande arbete avseende årsredovisningar för större aktiebolag har påbörjats (N2018/02033/FF). Detta samordningsarbete är viktigt för att möjliggöra dels en effektiv hantering hos företagen, dels en större

återanvändning av årsredovisningsuppgifter. När årsredovisningar finns i ett digitalt och strukturerat format minskar SCB:s behov av att samla in denna typ av information för statistikändamål.

SCB samråder med näringslivets regelrådet, Sveriges Kommuner och Landsting och Regelrådet inför såväl framtagande av ny statistik som förändringar av befintlig statistikframställning som kan påverka uppgiftslämnarna. År 2018 fortsatte myndigheten sitt arbete med att kartlägga insamlingsvariabler för att på sikt kunna förhindra dubbelinsamling och att i större utsträckning kunna samla in uppgifter via automatiserade dataöverföringar från olika källor.

Enligt SCB:s regleringsbrev ska statistiken göras mer tillgänglig och användbar. Tillgången till den information som finns på myndighetens webbplats är avgiftsfri. År 2018 uppmättes 7,5 miljoner besök på webbplatsen (se tabell 8.1). Innehållsmässiga och tekniska förändringar medför att jämförelser över åren är svåra att göra. År 2018 besvarade SCB:s centrala statistikservice närmare 13 600 förfrågningar om statistik per telefon och 5 300 förfrågningar per e-post. De vanligaste frågorna gällde befolknings- och arbetsmarknadsstatistik. I syfte att nå fler målgrupper och öka kännedomen om myndigheten är SCB även aktiv på plattformar för sociala nätverk. I dessa forum besvarar SCB frågor samt publicerar information om ny statistik och nyheter om myndighetens aktiviteter. En av de viktigaste kanalerna för SCB att sprida och kommunicera statistik är SSD. Antalet uttag av statistikuppgifter från SSD minskade med drygt 1 procent 2018 (se tabell 8.1). Totalt gjordes knappt 1,3 miljoner uttag 2018. Antalet tabeller i databasen ökade från 3 926 stycken 2017 till 4 072 stycken 2018. Av dessa tabeller hade SCB statistikansvar för knappt 90 procent. Andelen tabeller som finns tillgängliga på engelska ökade 2018 med 4 procentenheter till 57 procent av tabellerna.

Möjligheten att hämta statistik ur SSD genom API-anrop (Application Programming Interface) infördes 2014. Funktionen används både av externa användare, för att t.ex. bygga applikationer, och internt av SCB. Sedan införandet 2014 har antalet API-anrop ökat. År 2018 uppgick antalet anrop till 8,3 miljoner, vilket var en minskning med 17 procent jämfört med 2017.

SCB arbetar löpande med att utveckla sin webbplats så att den ska kunna läsas på olika sorters datorer, läsplattor och smarta telefoner.

SCB medverkade 2018 även som medarrangör av ett s.k. hackaton, som syftade till att utveckla webbtjänster och applikationer för ökad tillgänglighet till myndighetens öppna data i SSD genom gränssnitt som finns tillgängliga för alla användare.

SCB handlägger årligen ca 500 mikrodatautlämnanden för forsknings- och statistikändamål. De flesta utlämnanden avser forskningsändamål och sker främst till forskare vid universitet och högskolor.

År 2018 vidtogs ytterligare åtgärder för att öka tillgängligheten till de uppgifter som används för forskningsändamål. Under de senaste åren har bl.a. handläggningen centraliserats inom SCB, i syfte att korta väntetiderna och säkerställa en enhetlig och effektiv hantering. Även pris-sättningen av uppdragen har setts över, vilket har resulterat i en bättre transparens och att priserna för mikrodatauppdragen generellt har kunnat reduceras. SCB deltog som medarrangör av konferensen för registerbaserad forskning som genomfördes under hösten 2018, för vilken Vetenskapsrådet var huvudarrangör.

En stor del av beställningarna från SCB av data för forskning rör även andra myndigheters data. Detta gäller i hög utsträckning data som finns hos Socialstyrelsen. SCB har därför etablerat ett nära samarbete med Socialstyrelsen för att underlätta utlämnande av data till bl.a. forskning. SCB hade under 2018 vidare tio användarråd. I dessa förankras bl.a. förändringar i ämnesområdesstatistiken hos viktiga användare. Användarråden bidrar till att ge SCB kunskap om nya och förändrade statistikbehov. Under året genomfördes även en utvärdering av användarrådets verksamhet i syfte att få underlag till fortsatt utveckling av arbetet i råden.

Kundernas förtroende för SCB mättes 2018 genom en leveransenkät. Kundernas förtroende för myndighetens uppdragsverksamhet uppgick till 6,4 på en sjugradig skala, vilket var en ökning med 0,1 i jämförelse med de senaste två åren (se tabell 8.1). Enkäten vände sig till uppdragskunder som köper statistiktjänster för mer än 10 000 kronor per år.

Någon mätning av nöjd kundindex genomfördes inte 2018. Under 2019 kommer detta index ersättas av en ny metod för att mäta kundernas förtroende.

Sedan 2016 har SCB valt att delta i och använda den årliga förtroendeundersökningen som

genomförs av SOM-institutet, som är en oberoende forskningsorganisation under Göteborgs universitet. Resultatet för SCB 2018 visar att 44 procent av de tillfrågade hade stort eller mycket stort förtroende för SCB, vilket var en mindre ökning jämfört med 2017. Förtroendet för SCB kan utifrån undersökningens resultat bedömas som relativt högt, också i förhållande till andra myndigheter och samhällsinstitutioner som deltar i undersökningen.

Produktiviteten inom SCB ska enligt myndighetens regleringsbrev öka med i genomsnitt 3 procent per år. Under den senaste femårsperioden har ökningen i genomsnitt uppgått till 2,8 procent per år. Totalproduktiviteten ökade med 2,2 procent 2018. Endast förändringen av produktionsvolymen, och således inte förändringar i kvalitet och utvecklingsarbete, beaktas i dessa beräkningar (se tabell 8.1). Produktiviteten kan variera mellan enskilda år till följd av kalendereffekter och andra tillfälliga orsaker, och bör därför främst följas genom en jämförelse av utvecklingen under en längre period.

Samordning och kvalitetsuppföljning av officiell statistik

SCB har i uppgift att samordna systemet för den officiella statistiken. En viktig del av samordningen av denna statistik utgörs av aktiviteter för kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och samordning mellan de 28 statistikansvariga myndigheterna. År 2018 etablerades inom ramen för samordningen arbetsgrupper som behandlar frågor om användbarhet, tillgänglighet, metoder och kvalitet samt uppgiftslämnarfrågor. SCB tillgängliggjorde 2018 ytterligare it-verktyg så att andra statistikansvariga myndigheter ska kunna använda dem i sin statistikproduktion.

En uppföljning av kvaliteten i den officiella statistiken 2018 visar att samtliga statistikansvariga myndigheter arbetar med kvalitet utifrån riktlinjerna för europeisk statistik (European Statistics Code of Practice) och har en god medvetenhet om de särskilda krav som ställs på officiell statistik. Vid utgången av 2018 hade de statistikansvariga myndigheterna kvalitetsdeklarerat 89 procent av sin statistikproduktion, vilket var i nivå med tidigare år. Punktligheten på publiceringarna varierade mellan 98 och 100 procent, vilket innebar en marginell förbättring i jäm-

förelse med 2017. I uppföljningen av de kvalitetsredovisningar som myndigheterna genomför framhålls vikten av att den officiella statistikens innehåll utvecklas så att den omfattar samhället på ett aktuellt sätt där omvärldsförändringar också fångas upp.

Löpande kvalitetsarbete inom SCB

SCB är certifierad enligt den internationella standarden ISO 20252:2012 för marknad, opinion och samhällsundersökningar. Under 2018 genomfördes en extern uppföljningsrevision som gav myndigheten en fortsatt certifiering.

En av de centrala utmaningarna för SCB är att upprätthålla svarsnivåerna i individ- och hushållsundersökningar. Svarsnivåerna har stabiliserats under de senaste åren och ökningstakten för bortfallet i viktiga undersökningar har delvis bromsats in. Under 2018 ökade dock bortfallet något. Den främsta orsaken till bortfall är svårigheter att komma i kontakt med berörda individer. Att individer avböjer att medverka bidrar också till bortfallet.

SCB arbetar med flera insatser för att förbättra svarsfrekvensen och minska bortfallet. Myndigheten har bl.a. genomfört organisatoriska förändringar för att uppnå en ökad effektivitet. Myndigheten har även fått tillgång till kontaktuppgifter till individer som Arbetsförmedlingen har. Vidare har nya tekniska och metodmässiga lösningar införts, så som kombinationer av webbaserad insamling av uppgifter och telefonintervjuer.

Jämställdhetsstatistik och könsuppdelad statistik

SCB publicerade 2018 jämställdhetsstatistik i den särskilda publikationen På tal om kvinnor och män, Lathund om jämställdhet. SCB uppdaterar löpande det särskilda temaavsnittet om jämställdhet som finns på SCB:s webbplats. I avsnittet redovisas aktuell jämställdhetsstatistik i form av indikatorer för uppföljning av jämställdhetspolitiken och statistik inom några fördjupningsområden.

Enligt 14 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ska individbaserad officiell statistik vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta. SCB hade i sitt regleringsbrev för 2018 i uppdrag att följa upp och rapportera om efterlevnaden av denna reglering.

Myndigheten genomförde 2018 den kartläggning som kommer att ligga till grund för nästa analys och uppföljning.

SCB bedömer att knappt 90 procent av den officiella statistiken och den övriga individbaserade statistik som myndigheten framställer är könsuppdelad. Enligt myndigheten är det av praktiska och ekonomiskt försvarbara skäl svårt att komma upp i högre nivåer. SCB svarade under 2018 löpande på frågor från andra myndigheter om hur statistik kan könsuppdelas och presenteras. Föreläsningar genomfördes på temat att könsuppdelas statistik, exempelvis på Forum jämställdhet, som samlar många aktörer inom jämställdhetsområdet. Under 2018 arbetade SCB även med aktiviteter som syftade till att underlätta för användarna av SSD att följa jämställdhetsutvecklingen på regional nivå.

Statistik om det civila samhället

I december 2018 publicerade SCB statistik över det civila samhället för redovisningsåret 2016 som en statistiknyhet och i SSD. För första gången redovisades också en värdering i ekonomiska termer av det frivilliga arbete som utförs obetalt och inom ramen för en ideell organisation i det civila samhället. Beräkningarna avsåg 2014 och visade att det ekonomiska värdet av frivilligt arbete då uppgick till 3,2 procent av BNP.

Miljöstatistik

Sedan tidigare rapporterar SCB in data om luft, miljöskatter och materialflöden till Eurostat. År 2018 redovisades ytterligare statistik genom tre nya moduler, som tagits fram enligt den ram som följer av Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 691/2011 om europeiska miljöräkenskaper. De tre nya modulerna omfattar energi, miljösektorn och miljöskyddskostnader.

8.2.3 Analys och slutsatser

År 2018 utvecklade, producerade, spred och samordnade SCB planerligt officiell och europeisk statistik. Statistiken bedöms i stor utsträckning användas som underlag för forskning, beslutsfattande och samhällsdebatt. Den uppdragsbaserade statistikverksamheten bedöms ha bidragit till en ökad statistik användning i samhället.

SCB bedöms driva ett målinriktat och systematiskt arbete för att säkerställa en effektiv statistikproduktion av hög kvalitet. Målet om en statistik av god kvalitet bedöms i stor utsträckning uppnås. Myndigheten bedöms vidare nå målet att öka tillgängligheten till statistiken, genom utveckling av ny statistik och förbättringar av sina digitala lösningar för åtkomst till SSD och annat statistiskt material. Ytterligare samverkan med andra registerhållande myndigheter och en fortsatt utveckling av digitala lösningar bedöms dock vara nödvändig för att fortsatt öka tillgängligheten för olika typer av användare. Myndigheten måste även fortsättningsvis hantera efterfrågan på ny statistik genom löpande förändringar av befintlig statistik och lansering av ny statistik. Detta kräver att löpande omprioriteringar av verksamheten görs inom myndigheten.

Regeringen bedömer att SCB har en god medvetenhet om problematiken rörande svarsbortfall och välkomnar att flera insatser genomförts i syfte att hantera och reducera de negativa effekterna av detta. Det är dock allvarligt att vissa undersökningar har avslutats som en följd av de kvalitetsbrister som uppstått på grund av svarsbortfall. Arbetet med att förbättra svarsfrekvenserna och begränsa bortfallen är därför även fortsättningsvis av stor vikt.

Regeringen bedömer vidare att myndigheten på ett effektivt sätt bedriver ett arbete, självständigt och i samverkan med andra myndigheter och intressenter, för att minska kostnaderna för uppgiftslämnande.

Det redovisade resultatet av produktivetsförändringen för 2018 låg under målnivån, vilket tyder på att det finns behov av fortsatta effektiviseringar inom SCB.

8.3 Politikens inriktning

Den officiella statistiken ska bl.a. utgöra ett faktabaserat underlag för beslut och stöd till forskning samt bidra till den allmänna debatten och medborgarnas möjlighet till insyn. För att statistiken ska kunna bidra till samhällsnytta och samhällsekonomisk effektivitet krävs att den är tillgänglig, opartisk, pålitlig och av god kvalitet.

Regeringen avser att fortsätta följa utvecklingen av kvaliteten på den officiella statistiken med stöd av det befintliga systemet för systematisk uppföljning av statistiken. Den fortsatta utvecklingen av uppföljningssystemet är av stor vikt som stöd för att vidmakthålla kvaliteten och därmed förtroendet för den officiella statistiken. I detta sammanhang är det väsentligt att de statistikansvariga myndigheternas arbete med att minska svarsbortfallet i urvalsundersökningar fortsätter, och att ett samordnat arbete avseende de kvalitetskrav som anges i lag och riktlinjerna för framställning av officiell och europeisk statistik utvecklas.

Regeringen anser att det är väsentligt att SCB och övriga statistikansvariga myndigheter fortsätter att vidta åtgärder för att förbättra samtliga användarkategoriernas tillgänglighet till den officiella statistiken och det statistiska materialet.

Det är angeläget att SCB förstärker sina insatser för att tillvarata digitaliseringens möjligheter inom ett flertal områden. Utvecklingen av insatser bör ske i samverkan med andra berörda myndigheter och övriga aktörer, samt inom ramen för myndighetens samordningsansvar för statistiksystemet. En fortsatt digitalisering bedöms kunna möjliggöra betydande effektiviseringsvinster, bl.a. när det gäller framställning och tillgängliggörande av statistik samt insamling av uppgifter.

Det är av vikt att kostnaderna för uppgiftslämnarna, som till stor del utgörs av kommuner, landsting, företag och organisationer, hålls nere och inte ökar. Regeringens arbete med att underlätta en ökad samverkan mellan uppgiftsinsamlade myndigheter, genom t.ex. särskilda regeringsuppdrag eller förordningsändringar, kommer att fortsätta. SCB ska utifrån sin samordnande roll för den officiella statistiken arbeta för att en sådan samverkan sker där så är möjligt och lämpligt.

Omvärldens krav på ny statistik och förbättrad kvalitet i den befintliga statistiken måste främst mötas med löpande omprioriteringar och en ökad

effektivitet i produktionen av statistik. Det är därför angeläget att SCB fortsätter att arbeta med att effektivisera sin verksamhet.

8.4 Budgetförslag

8.4.1 1:9 Statistiska centralbyrån

Tabell 8.3 Anslagsutveckling 1:9 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor				
2018	Utfall	551 343	Anslags-sparande	12 790
2019	Anslag	565 759 ¹	Utgifts-prognos	561 948
2020	Förslag	583 629		
2021	Beräknat	594 583 ²		
2022	Beräknat	603 364 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 585 642 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 585 531 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statistiska centralbyråns förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor				
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulera t resultat
Utfall 2018	509 457	503 369	6 088	24 164
(varav tjänsteexport)	61 476	63 283	-1 807	1 184
Prognos 2019	526 000	530 000	-4 000	20 164
(varav tjänsteexport)	78 050	78 250	-200	984
Budget 2020	508 000	511 200	-3 200	16 964
(varav tjänsteexport)	90 000	90 200	-200	784

Huvuddelen av uppdragsverksamheten avser statistikproduktion. Produktion av officiell statistik till andra myndigheter utgör ca 26 procent av uppdragsverksamhetens totala volym. Statistisk bearbetning står för 24 procent, tjänsteexporten för 12 procent och övriga undersökningar för 43 procent av uppdragsverksamhetens intäkter.

Regeringens överväganden

Tabell 8.5 Härledning av ramnivån 2020–2022 för 1:9 Statistiska centralbyrån

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	567 759	567 759	567 759
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	17 303	26 235	35 122
Beslut	-1 433	589	483
Varav BP20 ³	-1 500	500	400
Varav ³			
Statistik för studieförbunden	500	500	400
Allmänna reklamationsnämndens förvaltningsanslag	-2 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	583 629	594 583	603 364

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Ansvar för officiell statistik inom folkbildningen är i dag delat mellan SCB och Myndigheten för kulturanalys. Regeringen bedömer att SCB bör ha det samlade ansvaret för denna statistik. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 500 000 kronor för 2020. För 2021 beräknar regeringen att anslaget ökas med 500 000 kronor och fr.o.m. 2022 med 400 000 kronor årligen. Finansiering sker genom att anslaget 14:1 *Bidrag till folkbildningen* under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid minskas med motsvarande belopp. Efter förslag i 2017 års ekonomiska vårproposition beslutade riksdagen att de verksamheter som avsåg statistiska valundersökningar avseende riksdagsvalen och Europaparlamentsvalen, som då finansierades från anslaget, skulle flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Mot denna bakgrund minskades anslaget för 2018 med 7 280 000 kronor. Från och med 2019 minskas finansieringen med anledning av överföringen till 1 820 000 kronor. Detta sker genom en överföring av 5 460 000 kronor från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning anslaget 2:8 *Göteborgs universitet Forskning och utbildning på forskarnivå*.

För att finansiera en ökning av anslaget 2:2 *Allmänna reklamationsnämnden* under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik föreslår regeringen att anslaget minskas med 2 000 000 kronor för 2020.

Regeringen föreslår att 583 629 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 594 583 000 kronor respektive 603 364 000 kronor.

9 Prognos- och uppföljningsverksamhet samt god redovisningssed

9.1 Mål för prognos- och uppföljningsverksamheten

Regeringens mål för området är att åstadkomma tillförlitliga och väldokumenterade prognoser samt analyser och uppföljningar av den samhälls-ekonomiska och statsfinansiella utvecklingen.

9.2 Mål för god redovisningssed

Bokföringsnämnden ska utveckla god redovisningssed, förbättra standarder och verka för att regelverket är enkelt och anpassat för dem som upprättar och använder redovisningen.

9.3 Resultatredovisning prognos- och uppföljningsverksamhet

Konjunkturinstitutet

Prognosprecision

Konjunkturinstitutet analyserar årligen prognosfel för en rad makroekonomiska variabler, såsom BNP-tillväxt, arbetslöshet, inflation och offentligfinansiellt sparande. Prognosfelen jämförs med tio andra svenska prognosinstituts, däribland regeringens. Detta görs för prognoser för innevarande och nästkommande års utfall och för två olika utvärderingsperioder: 2018 och 2014–2018.

Den senaste utvärderingen visar att Konjunkturinstitutets prognosprecision 2018, liksom 2014–2018, generellt sett var lika hög som eller

högre än snittet av alla prognosinstitut för samtliga undersökta variabler.

Modellverksamhet

Konjunkturinstitutet har i uppdrag att utveckla ett lämpligt modellstöd för det makroekonomiska prognos- och policyarbetet vid Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet (Fi2014/03569/E1). Modellen är en s.k. dynamisk stokastisk allmän jämviktsmodell. I december 2018 levererades en fullskalig modell till Regeringskansliet (Finansdepartementet). Modellen har bl.a. använts för att analysera olika scenarier på Konjunkturinstitutet och resultaten av dessa scenarioanalyser har dessutom publicerats i myndighetens rapporter. Modellen bedöms ha de egenskaper som behövs för att den på ett framgångsrikt sätt ska kunna användas i Finansdepartementets verksamhet. Konjunkturinstitutet kommer att vidareutveckla modellen för att göra den än mer ändamålsenlig och användarvänlig.

Fördjupade specialstudier

Konjunkturinstitutet genomför fördjupade analyser inom olika specialområden av betydelse för förståelsen av den makroekonomiska utvecklingen. Analyserna ingår i myndighetens kontinuerliga utvecklingsarbete och redovisas bl.a. i form av fördjupningar i publikationen Konjunkturläget.

Konjunkturinstitutet har vidare sammanställt en rapport om de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen och en rapport om den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna. Myndigheten har även analyserat hur finanspolitikens s.k. automatiska stabilisatorer

har utvecklats över tid i Sverige, och vilka åtgärder som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är ändamålsenliga för att höja respektive sänka de automatiska stabilisatorerna. Med automatiska stabilisatorer menas den offentliga sektorns regelstyrda inkomster och utgifter som per automatik dämpar konjunktorens effekter på hushåll och företag.

Miljöekonomiskt arbete

Konjunkturinstitutet producerar varje år en rapport om miljöpolitikens samhällsekonomiska aspekter. Temat för 2018 års rapport var den svenska energipolitiken, med ett särskilt fokus på hur en kostnadseffektiv politik bör utformas för att uppnå energiintensitetsmålet och förnybarhetsmålet. Under 2018 har även allmänjämviktsmodellen EMEC utvecklats på transportområdet för att kunna ta hänsyn till nya och fler fordons- och drivmedelsalternativ, samtidigt som modellen har gjorts mer användarvänlig.

Ekonomistyrningsverket

Prognosprecision

Ekonomistyrningsverket (ESV) gör årligen en uppföljning av myndighetens prognosprecision. Uppföljningen 2018 avsåg prognoser för 2018 publicerade fr.o.m. hösten 2016 t.o.m. hösten 2018.

ESV:s senaste utvärdering (ESV 2019:33) visar att de flesta prognosmakarna under hösten 2016 underskattade BNP-tillväxten för 2018. ESV underskattade tillväxten mest i början av perioden, men hörde till dem som låg närmast utfallet i de prognoser som gjordes under 2018.

Det offentliga finansiella sparandet underskattades inledningsvis av samtliga prognosmakare. Under våren 2017 höjde ESV prognosen för det finansiella sparandet och låg då nära utfallet. Utfallet är dock fortfarande preliminärt och kan komma att ändras.

ESV och regeringen är de enda prognosmakarna som gör prognoser för statens budget med samma detaljnivå och struktur, varför en jämförelse av sådana prognoser endast är möjlig mellan dessa två aktörer. Regeringen underskattade budgetsaldot för 2018, medan ESV överskattade budgetsaldot förutom i en av prognosomgångarna. Sammantaget var ESV:s prognosprecision för budgetsaldot 2018 bättre än regeringens.

ESV:s prognoser underskattade statens inkomster 2018. Myndigheten reviderade upp prognoserna från hösten 2016 fram till hösten 2018, och det var framför allt skatteintäkterna som reviderades upp. I de fyra första prognoserna var regeringens bedömning närmare det slutliga utfallet än ESV:s, medan ESV var närmast i den sista prognosen.

ESV underskattade statens utgifter 2018 i samtliga prognosomgångar, förutom i september 2017, då utgifterna överskattades. De största underskattningarna gjordes hösten 2016 och våren 2017, och en stor del av prognosavvikelsen berodde på att utgifterna för hälsa och sjukvård blev betydligt lägre än vad som hade prognostiserats.

Tabell 9.1 ESV:s prognosavvikelse för takbegränsade utgifter

Miljardier kronor				
	Utfall	Medelfel	Medel-absolutfel	Andel av utfall
2018¹				
Totalt	1 282,3	-7,7	10,7	0,6%
Utgiftsområden exkl. räntor	974,9	-9,7	12,0	1,0%
Ålderspensions-systemet	307,4	1,9	1,9	0,6%
2017²				
Totalt	1 229,3	8,1	10,9	0,7%
Utgiftsområden exkl. räntor	930,2	7,3	9,7	0,8%
Ålderspensions-systemet	299,1	0,8	1,2	0,3%

¹ Jämförelsen 2018 avser prognosavvikelser i september 2016, april och september 2017 samt april och september 2018.

² Jämförelsen 2017 avser prognosavvikelser september 2015, april och september 2016 samt april och september 2017.

Anm.: Ett positivt värde på medelfelet innebär en överskattning, ett negativt värde en underskattning. För att öka jämförbarheten mellan regeringens och ESV:s prognoser har ESV:s prognoser justerats med förslag i närmast följande budget- resp. vårproposition.

Källa: Ekonomistyrningsverket.

Finanspolitiska rådet

Finanspolitiska rådet publicerade i maj 2019 sin årliga rapport Svensk finanspolitik. Rapporten innehöll bedömningar av bl.a. finanspolitikens måluppfyllelse, inriktning och långsiktiga hållbarhet. Rapporten innehöll också en analys av utvecklingen av Sveriges BNP per capita och en analys om inkomströrlighet mellan generationer. Med den årliga rapporten som utgångspunkt anordnade finansutskottet en offentlig utfrågning av rådets ordförande och finansministern.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) ska bidra till att bredda och fördjupa underlaget för framtida samhällsekonomiska och finanspolitiska avgöranden. Uppgiften utförs framför allt genom att forskare och institutioner får i uppdrag att genomföra studier som ges ut i ESO:s skriftserie och publiceras på expertgruppens hemsida.

År 2018 publicerade ESO sju rapporter, som bl.a. behandlade integrationspolitik, digitaliseringen inom vården, värdet av samhällsekonomiska konsekvensanalyser och hur skogen kan skyddas på ett effektivt sätt. I samband med att ESO publicerat rapporter har också större seminarier hållits.

9.4 Resultatredovisning god redovisningssed

Staten har två expertorgan för att utveckla god redovisningssed: Bokföringsnämnden, som utvecklar den privata redovisningen, och Ekonomistyrningsverket som utvecklar god redovisningssed inom staten.

Bokföringsnämnden

Bokföringsnämnden ger ut allmänna råd, ofta med vägledningar, som ger uttryck för vad som är god redovisningssed. Indikatorerna och bedömningsgrunderna för resultatet är andel normgivningsarbete, andel information till småföretagare m.m. samt genomförda förändringar i K-regelverken och aktiviteter för att förbättra standarden i företagets bokföring, årsredovisningar och bokslut. Bokföringsnämndens arbete med att utveckla god redovisningssed kallas här för normgivningsarbete. Vad som utgör god redovisningssed bestäms i sista hand av domstol genom en självständig prövning.

Tabell 9.2 Bokföringsnämndens verksamhet

Andel (%) av totala kostnader

	2016	2017	2018
Normgivningsarbete	75	74	59
Information till småföretagare m.m.	25	26	41

Källa: Bokföringsnämnden.

Den andel av myndighetens verksamhetskostnader som avsåg normgivning minskade under 2018, medan den andel av kostnaderna som avsåg information till småföretagare ökade, se tabell 9.2.

Bokföringsnämnden har gett ut samlade regelverk för förenklat årsbokslut, årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning. Företag ska utifrån företagsform och storlek tillämpa något av de samlade regelverken. I dag finns heltäckande regelverk för årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning. Utöver detta har myndigheten gett ut ett samlat regelverk om bokföring. Under 2018 har endast mindre resurser lagts på normgivningsarbete och utvärdering av befintliga regelverk.

Informationen till småföretagare ska på ett enkelt och lättförståeligt sätt ge besked om hur lagens grundläggande krav på bokföringen och den offentliga redovisningen lämpligen uppfylls. Bokföringsnämnden besvarade 2018 ca 2 700 frågor per telefon och e-post, vilket var ca 20 procent färre än 2017. År 2018 var antalet besök på myndighetens webbplats 259, vilket kan jämföras med 280 föregående år.

Ekonomistyrningsverket

ESV ger ut föreskrifter och allmänna råd till bl.a. förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, men även handledningar och vägledningar. ESV genomför även en årlig värdering av myndigheternas regelefterlevnad på det ekonomiadministrativa området, den s.k. EA-värderingen.

ESV är även ansvarig myndighet för att utveckla och förvalta den statliga redovisningen, den finansiella styrningen och resultatstyrningen, vilket samlas under begreppet ekonomisk styrning. Den ekonomiska styrningen beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 10.4.

9.4.1 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en modifierad revisionsberättelse avseende Bokföringsnämnden med ett uttalande med reservation. Bokföringsnämnden har överskridit den av regeringen beslutade anslagskrediten med ca 300 000 kronor och har därigenom inte följt 6 § anslagsförordningen

(2011:223). Överskridandet framgår av årsredovisningen. Bokföringsnämnden har med anledning av detta vidtagit åtgärder.

9.5 Analys och slutsatser

Utvärderingar och djupgående analyser är viktiga ingångsvärden för utformningen av den ekonomiska politiken och för att riksdagen och regeringen ska kunna fatta välgrundade beslut

Genom utvärderingar samt kvalificerade och fördjupade analyser bidrar Konjunkturinstitutet, ESV, Finanspolitiska rådet och ESO till en ökad förståelse för utvecklingen av svensk ekonomi. Vid utvärderingen av sina prognoser beaktar regeringen Konjunkturinstitutets och ESV:s prognoser.

Genom seminarier m.m. bidrar myndigheterna till en ökad öppenhet och tydlighet kring den ekonomiska politikens syften och ändamålsenlighet.

Regeringen anser att myndigheterna har en viktig roll för utformningen av den ekonomiska politiken och att de genom sina olika verksamheter bidrar till att målet för området uppfylls.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att Bokföringsnämndens resultat är tillfredsställande och att myndigheten har bidragit till att uppfylla målet för god redovisningssed för företag och organisationer. Regeringen bedömer att nämndens informationsgivning kan fortsätta att utvecklas, t.ex. genom att myndigheten i större utsträckning samverkar med andra myndigheter.

9.6 Politikens inriktning

Regeringen lägger stor vikt vid att de analyser som används som underlag för att utforma den framtida ekonomiska politiken bygger på bästa praxis. Det är även viktigt att den ekonomiska politiken är begriplig och förståelig för alla medborgare.

Konjunkturinstitutet, ESV och Finanspolitiska rådet ska därför kontinuerligt arbeta med att utveckla sina analysmetoder för utvärdering i syfte att förbättra underlaget för den ekonomiska politiken och debatten i samhället. Myndigheterna ska även arbeta för att förbättra prognos-

precisionen genom utveckling av den ekonomiska analysen och prognosmetoderna samt kontinuerligt utveckla uppföljningen av sina prognoser. Särskild vikt ska läggas på områden av stor ekonomisk betydelse.

9.7 Budgetförslag

9.7.1 1:6 Finanspolitiska rådet

Tabell 9.3 Anslagsutveckling 1:6 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

År	Utfall	10 201	Anslags-sparande	171
2018	Utfall	10 201	Anslags-sparande	171
2019	Anslag	10 230 ¹	Utgifts-prognos	9 885
2020	Förslag	10 396		
2021	Beräknat	10 553 ²		
2022	Beräknat	10 710 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 395 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 395 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Finanspolitiska rådets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 9.4 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:6 Finanspolitiska rådet

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	10 230	10 230	10 230
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	166	323	480
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 396	10 553	10 710

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 10 396 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Finanspolitiska rådet* för 2020.

För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 10 553 000 kronor respektive 10 710 000 kronor.

9.7.2 1:7 Konjunkturinstitutet

Tabell 9.5 Anslagsutveckling 1:7 Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

2018	Utfall	64 565	Anslags- sparande	1 669
2019	Anslag	64 083 ¹	Utgifts- prognos	64 251
2020	Förslag	66 295		
2021	Beräknat	66 283 ²		
2022	Beräknat	67 246 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 65 310 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 65 310 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konjunkturinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 9.6 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:7 Konjunkturinstitutet

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2018¹	65 136	65 136	65 136
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 248	3 252	4 246
Beslut	-1 089	-2 105	-2 136
Varav BP20 ³		-1 000	-1 000
Varav			
Förstärkning ESV		-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	66 295	66 283	67 246

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget föreslås minska med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2021 för att finansiera förstärkningen av Ekonomistyrningsverkets förmåga att genomföra uppdrag, analysera myndigheter och verksamheter samt lämna förslag till effektiviseringar

i staten inom myndighetens ansvarsområden. Regeringen föreslår att 66 295 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Konjunkturinstitutet* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 66 283 000 kronor respektive 67 246 000 kronor.

9.7.3 1:8 Ekonomistyrningsverket

Tabell 9.7 Anslagsutveckling 1:8 Ekonomistyrningsverket

Tusental kronor

2018	Utfall	169 343	Anslags- sparande	3 594
2019	Anslag	166 389 ¹	Utgifts- prognos	165 075
2020	Förslag	175 469		
2021	Beräknat	178 777 ²		
2022	Beräknat	166 134 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 176 123 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 161 289 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Ekonomistyrningsverkets förvaltningsutgifter och för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Kompletterande information

Det verksamhetsstöd som avses regleras i 26 a § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet (RK Statsbudgetstöd).

Tabell 9.8 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2018				
(varav tjänsteexport)	12 325	11 503	822	-536
	14	26	-12	331
Prognos 2019				
(varav tjänsteexport)	13 000	12 000	1 000	464
	50	50	0	331
Budget 2020				
(varav tjänsteexport)	12 000	12 000	0	464
	50	50	0	331

Uppdragsverksamheten avser områdena Ekonomisk styrning och tjänsteexport.

Regeringens överväganden

Tabell 9.9 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:8 Ekonomistyrningsverket

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	166 389	166 389	166 389
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	7 431	10 050	12 653
Beslut	1 649	2 338	-12 908
Varav BP20 ³	3 000	4 000	4 000
Varav			
Förstärkning ESV	3 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	175 469	178 777	166 134

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 3 000 000 kronor 2020 för att stärka myndighetens förmåga att genomföra uppdrag, analysera myndigheter och verksamheter samt lämna förslag till effektiviseringar i staten inom myndighetens ansvarsområden. Anslaget 1:2 *Tullverket* under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution minskas med motsvarande belopp. Från och med 2021 ökas anslaget med ytterligare 1 000 000 kronor för detta arbete. Anslaget 1:7 *Konjunkturinstitutet* minskas då med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 175 469 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Ekonomistyrningsverket* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 178 777 000 kronor respektive 166 134 000 kronor.

9.7.4 1:13 Bokföringsnämnden

Tabell 9.10 Anslagsutveckling 1:13 Bokföringsnämnden

Tusental kronor

2018	Utfall	11 047	Anslags-sparande	-616
2019	Anslag	10 498 ¹	Utgifts-prognos	10 078
2020	Förslag	10 667		
2021	Beräknat	10 824 ²		
2022	Beräknat	10 979 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 667 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 667 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Bokföringsnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 9.11 Härledning av anslagsnivån 2020–2022 för 1:13 Bokföringsnämnden

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	10 498	10 498	10 498
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	169	326	481
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 667	10 824	10 979

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Regeringen föreslår att 10 667 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bokföringsnämnden* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 10 824 000 kronor respektive 10 979 000 kronor.

10 Offentlig upphandling

10.1 Mål för området

Regeringens mål för området är att den offentliga upphandlingen ska vara effektiv, rättssäker och ta tillvara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas. På så sätt bidrar den offentliga upphandlingen till en väl fungerande samhällsservice till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling, samtidigt som skattemedel används på bästa sätt.

Utifrån målet för den offentliga upphandlingen har regeringen i den nationella upphandlingsstrategin (Fi2016/00833) beslutat om sju inriktningsmål:

- en offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för en god affär,
- effektiva offentliga inköp,
- en mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens,
- en rättssäker offentlig upphandling,
- en offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar,
- en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling, och
- en offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle.

Det första inriktningsmålet är det övergripande målet. Övriga inriktningsmål används för att uppnå detta.

10.2 Resultatredovisning

10.2.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder används vid resultatbedömningen:

- tillgång till Upphandlingsmyndighetens (UHM) stöd,
- leverantörers benägenhet att delta i offentliga upphandlingar (genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling),
- antalet överprövade upphandlingar (antalet inkomna ansökningar om överprövning vid upphandling till förvaltningsrätt), och
- andel ställda miljökrav i samband med upphandlingar hos myndigheterna.

Regeringens indikatorer utgår från den nationella upphandlingsstrategins inriktningsmål.

10.2.2 Resultat

Tillgång till Upphandlingsmyndighetens stöd

UHM har i uppdrag att tillhandhålla stöd och vägledning om offentlig upphandling och arbetar bl.a. för att den nationella upphandlingsstrategin ska få genomslag. Efterfrågan på myndighetens stöd fortsatte att öka under 2018. Antalet sidvisningar i UHM:s frågeportal har mer än dubblerats sedan 2017 och uppgick till 271 238, samtidigt som antalet besvarade telefonsamtal ökade marginellt från 2 619 till 2 656 (1,4 procent). Myndigheten har vidare genomfört en målgruppskartläggning som visar att kännedomen

om myndigheten totalt sett är relativt hög. Av upphandlande organisationer och leverantörer anger 64 procent att de känner till UHM ”väl” eller ”mycket väl”, medan endast 1 procent anger att de inte alls känner till UHM.

Leverantörers benägenhet att delta i upphandlingar

För att offentlig upphandling ska kunna vara ett strategiskt verktyg för en god affär behövs en god konkurrens på marknaden. Att mäta det genomsnittliga antalet anbud per upphandling över tid ger en indikation på företags benägenhet och hur attraktivt det är att delta i en offentlig upphandling.

Trenden de senaste åren har varit att antalet anbud per upphandling minskar. Det genomsnittliga antalet anbud såg ut att öka något under 2018, även om det är svårt att dra några definitiva slutsatser av en observation, se tabell 10.1.

Tabell 10.1 Genomsnittligt antal anbudsgivare per upphandling och inkomna ansökningar om överprövning

2013–2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal anbudsgivare (genomsnitt)	4,7	4,6	4,4	4,3	4,1	4,3
Överprövningar (antalet ansökningar)	3 201	3 508	2 973	4 190	3 279	2 850

Anm.: Tabellen avser antalet ansökningar om överprövning i förvaltningsrätt, inte antalet överprövade upphandlingar.

Källor: Konkurrensverket, Upphandlingsmyndigheten och Domstolsverket.

Antalet överprövade upphandlingar

En väl fungerande offentlig upphandling bygger på att såväl leverantörer som medborgare har tilltro till att den är rättssäker. Ett sätt att mäta tilltron till en fungerande och rättssäker upphandlingsmarknad är att undersöka benägenheten att överpröva, exempelvis genom att undersöka antalet inkomna ansökningar om överprövning, se tabell 10.1. Under 2018 minskade antalet ansökningar om överprövning som inkom till förvaltningsrätterna med 13 procent.

Andel ställda miljökrav hos myndigheterna

Myndigheternas sammanlagda redovisade värde för upphandlingar och avrop från ramavtal uppgick till ca 60 miljarder kronor 2018 (Miljöledning i Staten 2018, Naturvårdsverket rapport 6877). Upphandlingar med ett redovisat värde om 71 procent av det sammanlagda värdet inkluderade miljökrav. Detta var en minskning jämfört med 2017 och 2016, då motsvarande andel var 74 procent respektive 76 procent. Dock påverkas detta av att Trafikverket, som ställer miljökrav i alla sina upphandlingar, minskade sitt upphandlingsvärde med 8 miljarder kronor mellan 2017 och 2018.

Förenklingsutredningen

I juni 2018 överlämnade Utredningen om vissa förenklade upphandlingsregler sitt betänkande Möjligt, tillåtet och tillgängligt – förslag till enklare och flexibla upphandlingsregler och vissa regler om överprövningsmål (SOU 2018:44). I betänkandet föreslås bl.a. ett nytt regelverk för upphandlingar under EU:s tröskelvärden samt bestämmelser om ansökningsavgift och processkostnadsansvar i mål om överprövning av en upphandling och om överprövning av ett avtals giltighet. Förslagen i betänkandet har remitterats. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Förbättrad statistik på upphandlingsområdet

Regeringen uppdrog under 2018 till UHM att genomföra en studie om vilka inköpsvärden som är möjliga och lämpliga att samla in. Uppdraget redovisades till regeringen i februari 2019 (Fi2019/00728/OU). Av slutredovisningen framgår bl.a. att det finns ett stort behov av nationell statistik om inköpsvärden och att det är möjligt att samla in relevanta uppgifter.

Regeringen har i en proposition som beslutades den 13 juni 2019 föreslagit att statistik om offentlig upphandling i första hand ska tas fram genom uppgifter från registrerade annonsdatabaser (prop. 2018/19:142).

Uppdrag att främja innovationsupphandling

UHM delredovisade 2018 och slutredovisade 2019 ett uppdrag från regeringen att främja innovationsupphandling. I slutredovisningen framhålls bl.a. att upphandlande myndigheter och enheter kan driva förnyelse och innovation på upphandlingsområdet genom s.k. beställarnätverk (N2019/01452/BI).

Stärkt kompetens inom livsmedelsupphandling

Regeringen uppdrog 2016 åt UHM att stärka kompetensen inom området upphandling av livsmedel och måltidstjänster. Myndigheten slutredovisade uppdraget till regeringen i februari 2019 (N2019/01040/DL). UHM bedömer i rapporten att de genomförda insatserna inom området har stärkt kunskapen när det gäller strategisk upphandling av livsmedel, gett en ökad förståelse för olika roller i den offentliga affären och inspirerat till en ökad handlingskraft hos målgrupperna.

Vägledning om EU:s statsstödsregler

UHM har sedan 2018 i uppdrag att ge vägledning till kommuner och landsting i frågor om EU:s statsstödsregler med fokus på bostadsförsörjning och bostadsmarknaden. Statsstödsfunktionen påbörjade sin verksamhet i september 2018. Myndigheten har publicerat informationsmaterial om statsstöd på sin webbplats. I april 2019 publicerades även två riktade vägledningar om statsstödsproblematik i kommuners exploateringsprocesser och hur ekonomiska kalkyler kan användas vid statsstödsbedömningar.

Återrapportering om arbetsrättsliga villkor

Samtliga berörda statliga förvaltningsmyndigheter fick i sina regleringsbrev för 2018 i uppdrag att återrapportera hur myndigheten vid upphandlingar över tröskelvärdena hade arbetat med att uppfylla kraven på arbetsrättsliga villkor som följer av 17 kap. 2–5 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Totalt 142 myndigheter berördes av uppdraget och har återrapporterat hur arbetsrättsliga villkor

ställt i upphandlingar. Av redovisningarna framgår att sådana villkor främst har använts inom områden såsom flytt-, it-, taxi- och bevakningstjänster. Flera av myndigheterna har uppgett att de använt sig av UHM:s stöd vid upphandlingar av detta slag.

Underrättelse om genomförande av EU-direktiv

Europeiska kommissionen har ifrågasatt Sveriges genomförande av vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verk samma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG, de s.k. LUK-, LOU- och LUF-direktiven. Sveriges inställning är att direktivens bestämmelser har genomförts i svensk rätt och att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att direktiven tillämpas fullt ut, men att några mindre justeringar kan behöva göras.

Tillsynen över den offentliga upphandlingen

Som tillsynsmyndighet bedriver Konkurrensverket förebyggande arbete och ingriper mot överträdelser av upphandlingslagstiftningen.

År 2018 lämnade Konkurrensverket in 27 ansökningar om upphandlingsskadeavgift till domstol, varav 8 var s.k. obligatoriska ansökningar. Konkurrensverkets ansökningar om upphandlingsskadeavgift ska bidra till utveckling av praxis och ge vägledning för övriga intressenter på upphandlingsområdet.

Konkurrensverket tog under 2018 fram en ny form av vägledning, s.k. ställningstaganden. Det första behandlade frågan om tillämpningen av upphandlingsregelverket när statliga myndigheter anskaffar varor eller tjänster av andra statliga myndigheter.

Konkurrensverket har också undersökt om tillsynsbeslut och ansökningar om upphandlingsskadeavgift har lett till förändringar hos de myndigheter och företag som varit föremål för

tillsyn. Sammantaget tyder resultatet på att tillsynen har haft effekt i form av förändringar avseende hanteringen av inköp och upphandlingar. Uppföljningen tyder också på att Konkurrensverkets arbete med transparens och handläggningstider har gett positiva resultat.

10.2.3 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att alltför många känner till UHM och att efterfrågan på myndighetens stöd fortsätter att öka. UHM ger ett brett stöd både i form av råd och arbete med goda exempel. Myndighetens webbplats har utvecklats och informationen gjorts tydligare och mer lättillgänglig.

Trenden med minskande antal anbudsgivare per upphandling ser ut att ha stannat av under 2018, vilket tyder på att regeringens och UHM:s åtgärder inom området har gett effekt. Det är dock svårt att dra några generella slutsatser utifrån en observation. Att ha ett högt antal anbudsgivare vid upphandlingar är viktigt eftersom konkurrens är avgörande för att effektiva inköp ska kunna genomföras.

Tillförlitlig statistik om samtliga offentliga upphandlingar i Sverige kan synliggöra strategiska utvecklingsområden för att ytterligare öka konkurrensen. Vidare kan arbetet med inköpsvärden bidra till en mer fullständig bild av de offentliga inköpen. Underlaget kan sedan användas för strategisk styrning i syfte att skapa större ekonomiska och samhällsliga värden.

Regeringen konstaterar i den nationella upphandlingsstrategin att statistiken på upphandlingsområdet behöver förbättras, för att öka både kunskapen om, och möjligheterna till, strategisk styrning av den offentliga upphandlingen. I den ovan nämnda propositionen med förslag om statistik om offentlig upphandling föreslås att de registrerade annonsdatabaserna ska rapportera till UHM, som kommer att vara statistikmyndighet med huvudansvaret för statistiken på upphandlingsområdet. Konkurrensverket kommer att vara registermyndighet och ansvara för registreringen av annonsdatabaserna. Eftersom det även blir obligatoriskt att annonsera i annonsdatabaserna kommer statistiken att bli heltäckande.

Att andelen upphandlingar med miljökrav har minskat värdemässigt betyder inte att myndigheter har minskat på miljökraven, eftersom indikatorn, som ovan anförts, påverkades mycket av

att Trafikverket upphandlade för ett betydligt lägre värde 2018 än föregående år.

Genom strategiska inköp har den offentliga upphandlingen stor potential att utveckla marknaden och uppnå målet för upphandlingen. UHM har i uppdrag att sprida information och goda exempel om strategisk upphandling i syfte att utveckla kompetensen hos upphandlande myndigheter och enheter att göra strategiska överväganden vid planering och genomförande av upphandlingar. Dessa åtgärder är svåra att värdera genom kvantitativa mätningar. Regeringen bedömer dock att de genomförda insatserna har varit ändamålsenliga och att de bidrar till att uppnå det upphandlingspolitiska målet.

10.3 Politikens inriktning

Regeringens arbete med att ta fram ett system för tillförlitlig och heltäckande statistik för upphandlingsområdet fortsätter. Ambitionen är att statistiken om genomförda upphandlingar ska kopplas samman med uppgifter om de inköp som gjorts till följd av upphandlingarna. På detta sätt kan en fullständig bild skapas av de offentliga inköp som sker genom upphandling.

Den utvecklade statistiken och analysen av densamma kommer att möjliggöra en mer träffsäker strategisk styrning av den offentliga upphandlingen, och effektivare åtgärder för att exempelvis öka antalet anbud kommer att kunna vidtas.

Arbetet med att minska antalet överprövningar och konsekvenserna av dem fortsätter. Regeringen prioriterar även arbetet med att ta fram enklare och mer flexibla regler för icke-direktivstyrda upphandlingar.

Regeringen avser att fortsatt verka för att statliga upphandlingar bidrar till att uppnå de nationella miljömålen och en hållbar utveckling samt främjar innovativa lösningar.

För att uppnå regeringens mål för området ska UHM fortsatt ge relevant stöd och vägledning om hela upphandlingsprocessen. Upphandlingar kan vara komplexa och det finns ett omfattande regelverk, samtidigt som det finns en stor potential att genom upphandlingar främja innovationer och uppnå olika mål för samhällsutvecklingen. Det är därför viktigt att kvaliteten och effektiviteten på upphandlingsstödet även fortsättningsvis förbättras.

Regeringen anser att Sverige även fortsättningsvis ska ha en ledande roll inom den internationella utvecklingen på upphandlingsområdet.

Regeringen föreslår att 94 419 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Upphandlingsmyndigheten* för 2020. För 2021 och 2022 beräknas anslaget till 95 887 000 kronor respektive 96 299 000 kronor.

10.4 Budgetförslag

10.4.1 1:17 Upphandlingsmyndigheten

**Tabell 10.2 Anslagsutveckling
1:17 Upphandlingsmyndigheten**

Tusental kronor

År	Utfall	93 869	Anslags- sparande	207
2018	Utfall	93 869		
2019	Anslag	94 974 ¹	Utgifts- prognos	95 180
2020	Förslag	94 419		
2021	Beräknat	95 887 ²		
2022	Beräknat	96 299 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2019 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 94 419 tkr i 2020 års prisnivå.

³ Motsvarar 93 393 tkr i 2020 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Upphandlingsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

**Tabell 10.3 Härledning av anslagsnivån 2020–2022
1:17 Upphandlingsmyndigheten**

Tusental kronor

	2020	2021	2022
Anvisat 2019¹	94 974	94 974	94 974
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 497	2 997	4 499
Beslut	-2 052	-2 084	-3 174
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	94 419	95 887	96 299

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2018 (bet. 2018/19:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2019. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2021–2022 är preliminär.

Anslaget för UHM minskas till följd av att tidigare beslutade satsningar på arbete med s.k. sociala utfallskontrakt och information om produktionsvillkor i andra länder avslutas 2020 respektive 2022.

Bilaga 1

Statsförvaltningens utveckling

Bilaga 1

Statsförvaltningens utveckling

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
2	Den statliga förvaltningens organisation och utveckling.....	7
2.1	Statsförvaltningens utveckling	7
	Effektivitet, rättssäkerhet och hög trovärdighet	7
2.2	Antal myndigheter	7
	Den statliga närvaron i landet.....	8
2.3	Organisationsförändringar per departement.....	9
	Finansdepartementet	9
	Utbildningsdepartementet	9
3	Personalstrukturen m.m. i staten.....	9
3.1	De anställda	9
	Antalet statsanställda	9
	Antal statsanställda uppdelade efter län och kön	10
	Anställningsformer inom staten.....	11
	Befattningsstruktur i staten.....	11
	Utbildningsbakgrund bland de statsanställda	12
3.2	Åldersstrukturen	12
	Nybeviljade ålderspensioner.....	13
	Nybeviljade delpensioner	14
3.3	Könsfördelningen.....	15
	Jämn könsfördelning i staten.....	15
	Andelen kvinnor och män på ledande befattningar	15
	Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt	16
3.4	Anställda med utländsk bakgrund.....	16
	Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka	16
	Könsfördelningen.....	16
	Åldersstrukturen	17
	Var och inom vilka områden finns de anställda med utländsk bakgrund i staten?	17
3.5	Personalrörligheten	18
3.6	Uppsägningar i staten	19
3.7	Sjukfrånvaro.....	20
	Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter	20
	Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer	21
	Arbetsmiljö.....	22
	Sjukpensioner	23
	Anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet.....	23
3.8	Lönenivåer och löneutveckling	23

Löneutvecklingen i staten	24
Utvecklingen av genomsnittliga löner.....	24
Löneskillnaderna mellan kvinnor och män	25

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Tabellförteckning

Tabell 3.1	Antal anställda och andel kvinnor och män i procent 2016–2018 efter COFOG grupp	10
Tabell 3.2	Antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2018 samt förändring av antalet jämfört med 2017.....	11
Tabell 3.3	Fördelning total andel statsanställda per kompetenskategori samt könsfördelning för respektive kategori 2018.....	12
Tabell 3.4	Genomsnittsålder för respektive kompetenskategori och för samtliga anställda 2018	13
Tabell 3.5	Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetens kategorier och kön 2016–2018	14
Tabell 3.6	Andelen nybeviljade respektive löpande delpensioner hos anställda i olika kompetens kategorier	15
Tabell 3.7	Fördelningen den 5 september 2019 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt	16
Tabell 3.8	Andelen anställda med utländsk bakgrund fördelade på COFOG-grupper 2018 och kompetenskategori	18
Tabell 3.9	De som lämnat Trygghetsstiftelsen.....	20
Tabell 3.10	Sjukfrånvaron inom olika COFOG-grupper	21
Tabell 3.11	Nominell och real löneutveckling i statlig sektor 1997–2018	24
Tabell 3.12	BESTA-klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2018.....	26

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Antalet myndigheter 2010–2019.....	8
Diagram 3.1	Antalet statsanställda 1995–2018.....	9
Diagram 3.2	Andelen anställda inom olika åldersgrupper i staten 2013 och 2018	12
Diagram 3.3	Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2018, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften.....	13
Diagram 3.4	Nybeviljade ålderspensioner 2009–2018	13
Diagram 3.5	Andelen uttag nya ålderspensioner per uttagsålder och år 2012–2018	13
Diagram 3.6	Nybeviljade delpensioner 2009–2018	15
Diagram 3.7	Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2009–2018. Visar även fördelningen exkl. Försvars-makten.....	15
Diagram 3.8	Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2019.....	16
Diagram 3.9	Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärvsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2009–2018	16
Diagram 3.10	Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2009–2018.....	17
Diagram 3.11	Personalrörlighet fördelad på kompetenskategorier, ålder och kön.....	19
Diagram 3.12	Totalt inflöde av uppsagda till Trygghetsstiftelsen	19
Diagram 3.13	Sjukfrånvaro vid myndigheterna 2009–2018.....	20
Diagram 3.14	Förändring i sjukfrånvaron mellan 2017 och 2018 vid myndigheterna	21
Diagram 3.15	Sjukfrånvaro enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar	22
Diagram 3.16	Anställda som har nybeviljats sjukpension 2009–2018	23
Diagram 3.17	Anmälningar enligt PSA 2013–2018.....	23
Diagram 3.18	Genomsnittlig månadslön i olika sektorer på arbetsmarknaden 2018	24
Diagram 3.19	Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2018.....	25
Diagram 3.20	Genomsnittlig löneskillnad mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden 2009–2018	25
Diagram 3.21	Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetenskategorier och kön i staten 2018.....	27

1 Inledning

I denna bilaga redogörs för den statliga förvaltningens organisation och utveckling. Vidare ges en övergripande redovisning av personalstrukturen m.m. inom staten.

En ständigt pågående utveckling och förnyelse av statsförvaltningen är en förutsättning för att regeringens politik ska få genomslag inom alla områden. Utvecklingsarbete bedrivs både av regeringen och av myndigheterna.

Denna bilaga kompletterar den redovisning på området som lämnas i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 2 avsnitt 4 och 5).

2 Den statliga förvaltningens organisation och utveckling

Målet för den statliga förvaltningspolitiken är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv, har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315).

2.1 Statsförvaltningens utveckling

Effektivitet, rättssäkerhet och hög trovärdighet

Statsförvaltningen utvecklas ständigt och måste vidareutvecklas för att medborgarnas förtroende ska upprätthållas. Det är viktigt att den offentliga sektorn är effektiv, rättssäker och har hög trovärdighet.

Indikatorer används för att redovisa utvecklingen av statsförvaltningen. Indikatorn Civil Service Effectiveness Index (InCiSE) publicerades för andra gången 2019. Indexet tas fram av Blavatnik School of Government och The Institute for Government vid Oxford Universitet. Vid framtagandet av InCiSE definieras de huvudsakliga egenskaperna hos en effektiv central statsförvaltning. Sverige rankas som nummer 10 av 38 länder enligt det övergripande indexet. Sverige har fått ett snittvärde på 0,785. Medelvärde är 0,516 och maxvärdet 1.0. Indexet bygger på tolv delindika-

torer: policyutveckling, digitala tjänster, personalfrågor, inkludering, integritet, öppenhet, upphandling, regelgivning, skatteadministration, krishantering och förmågor. Sverige fick högst poäng för kris- och riskhantering, finansiell förvaltning samt integritet. När det gäller integritet uppnår Sverige högsta poäng på mät-systemet för s.k. visseblåsning, dvs. skyddet för medarbetare i statsförvaltningen som vill anmäla missförhållanden.

Indikatorn Corruption Perceptions Index (CPI) tas fram av organisationen Transparency International. Sedan 1995 rankas världens länder utifrån graden av korruption i den offentliga sektorn. Sverige har placerat sig väl i samtliga av dessa mätningar. År 2018 rankades Sverige som landet med världens tredje minst korrupta offentliga sektor, vilket var en förbättring med tre placeringar jämfört med år 2017.

Vartannat år ger OECD ut rapporten Government at a Glance, i vilken den offentliga sektorn inom en rad områden följs upp, bl.a. allmänhetens förtroende för den nationella regeringen. Den senaste rapporten publicerades 2017 och innehåller data från 2016. Rapporten visar att Sverige ligger över genomsnittet för OECD-länderna, men att förtroendet har sjunkit sedan 2007.

Resultaten ska dock tolkas med viss försiktighet. Enskilda länder med förhållandevis dåliga resultat i CPI kan samtidigt ha värden som indikerar ett högt förtroende för den nationella regeringen. För index på en sådan aggregerad nivå som CPI och InCiSE är det vidare mycket svårt att dra slutsatser utifrån små förändringar från ett år till ett annat. Resultaten talar emellertid för att den svenska offentliga sektorn presterar väl jämfört med många andra länder och har en jämförelsevis hög effektivitet, rättssäkerhet och trovärdighet.

2.2 Antal myndigheter

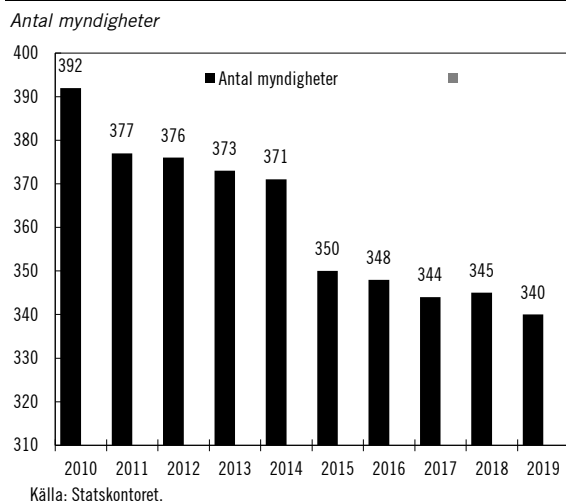
Antalet myndigheter under regeringen har minskat. Den 1 januari 2019 fanns det 340 myndigheter under regeringen (se diagram 1), vilket var en minskning med 5 myndigheter jämfört med 2018 (Statsförvaltningen i korthet, Statskontoret 2019). Statistiken omfattar domstolar och förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen och som regeringen har beslutat en specifik förordning med instruktion för, eller som styrs av en särskild lag. Statistiken omfattar

inte myndigheter som har ett tidsbegränsat uppdrag, så som delegationer och kommittéer. De s.k. utlandsmyndigheterna ingår enligt statistiken i Regeringskansliet.

Den 1 januari 2019 inrättades Etikprövningsmyndigheten. Det innebär att sex regionala etikprövningsnämnder upphörde. Det var främst den förändringen som bidrog till att antalet myndigheter minskade jämfört med 2018. Även Resegarantinämnden upphörde 2018.

De senaste årens minskning av antalet myndigheter har många gånger just varit en följd av att flera regionala myndigheter har slagits ihop till en. Antalet myndigheter har minskat under en lång tid. År 1990 bestod den statliga förvaltningen av 1 394 myndigheter.

Diagram 2.1 Antalet myndigheter 2010–2019

Den statliga närvaron i landet

De statliga myndigheterna är spridda över hela landet. Länsstyrelserna har fått i uppdrag av regeringen att kartlägga statlig närvaro och service i sina respektive län (Fi2019/01078/SFÖ). Länsstyrelserna delredovisade uppdraget i juni 2019. Kartläggningen visade att staten finns representerad i alla län och i 275 av landets 290 kommuner. Endast 15 kommuner saknar helt arbetsställen för statliga myndigheter, dvs. platser där myndigheter bedriver fast verksamhet. År 2016 var staten representerad i 265 kommuner (Statskontoret 2016:8). Den statliga närvaron har därmed ökat.

Myndigheternas verksamhetsområden, storlek och ledningsformer

Statskontoret redovisar i sin rapport Statsförvaltningen i korthet (Statskontoret 2019) att flest myndigheter är verksamma inom området samhällsskydd och rättsskipning. Dessa utgör nästan en tredjedel av det totala antalet statliga myndigheter. Förhållandevis många myndigheter finns också inom områdena näringslivsfrågor, allmän offentlig förvaltning och utbildning.

Enligt Statskontoret har ett 70-tal myndigheter färre än 30 årsarbetskrafter. Polismyndigheten har flest antal anställda med 28 000 årsarbetskrafter. Därefter följer Försvarsmakten, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Försvarsmakten har runt 20 000 årsarbetskrafter, medan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har vardera runt 12 000. Sedan följer Kriminalvården och Skatteverket med nästan 10 000 årsarbetskrafter var. De 10 största myndigheterna står för 52 procent av årsarbetskrafterna.

Flest myndigheter, 130 stycken, är s.k. enrådighetsmyndigheter, vilket innebär att myndighetschefen är ansvarig för verksamheten inför regeringen. En majoritet av de största myndigheterna leds av styrelser. Av myndigheterna är 39 styrelsemyndigheter och 45 nämndmyndigheter. I dessa fall är styrelsen eller nämnden ansvariga inför regeringen. Resterande myndigheter, mestadels domstolar, har andra ledningsformer. Enrådighet är den vanligaste ledningsformen, men antalet myndigheter med en styrelse har ökat under de senaste åren.

Allmänhetens uppfattning om några av de större myndigheterna

Institutet för Samhälle, opinion, medier (SOM-institutet) vid Göteborgs universitet genomför i samverkan med Statskontoret mätningar av hur allmänheten uppfattar verksamheten vid ett antal myndigheter. Den senaste mätningen från SOM-institutet, som publicerades i mars 2019, Svenska trender 1986–2018, pekar på ett ökat förtroende för flera samhällsinstitutioner och myndigheter. I mätningen ingick flera stora myndigheter, bl.a. Arbetsförmedlingen, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Migrationsverket, Skatteverket, Skolverket och Statistiska centralbyrån. Försvarsmakten ingick för första gången och fick ett

relativt bra betyg. Den största uppgången noterades för Polismyndigheten, vars förtroende hade höjts från 58 till 67 procent. Totalt bäst kvalitetsbetyg fick Skatteverket, följt av Statistiska centralbyrån och Polismyndigheten. Av de svarande ansåg 71 procent att Skatteverket sköter sin uppgift bra. Uppfattningarna om de olika myndigheterna skiljer sig åt. Många anser att Arbetsförmedlingen och Migrationsverket gör ett dåligt arbete jämfört med antalet personer som tycker de sköter sig bra. Andra mätningar från SOM-institutet indikerar att högskolor och domstolar tillhör de statliga myndigheter som får högst förtroende från allmänheten.

2.3 Organisationsförändringar per departement

Nedan följer en redogörelse för genomförda organisationsförändringar under perioden augusti 2018–juli 2019.

Finansdepartementet

Myndigheten för digital förvaltning inrättades den 1 september 2018 och är lokaliserad i Sundsvall. Myndigheten E-legitimationsnämnden utvecklades och upphörde som myndighet den 31 augusti 2018.

Resegarantinämnden upphörde som myndighet i augusti 2018.

Utbildningsdepartementet

Etikprövningsmyndigheten inrättades den 1 januari 2019 och ersatte de regionala etikprövningsnämnderna. Myndigheten är lokaliserad i Uppsala.

3 Personalstrukturen m.m. i staten

Ansvaret för den statliga arbetsgivarpolitiken har till stor del delegerats till de statliga myndigheterna. Det innebär att myndigheterna, utifrån sina uppgifter, har en betydande frihet, bl.a. när det gäller att utforma sin organisation och sina arbetsprocesser samt sin lönebildning och kompetensförsörjning.

För att regeringen ska kunna följa utvecklingen av kompetensförsörjningen lämnar myndigheterna varje år sedan 1997 en redovisning av sin kompetensförsörjning till regeringen. Från och med 2003 sker denna redovisning i myndigheternas årsredovisning.

Myndigheterna ska genom sin kompetensförsörjning säkerställa att relevant kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som de är ålagda och för att tillgodose sina behov på både kort och lång sikt. Myndigheterna ska vidare systematiskt analysera vilken kompetens som behövs för att de ska klara sina nuvarande och framtida uppgifter.

I det följande redovisas all individbaserad statistik uppdelad på kön, om dessa uppgifter är tillgängliga.

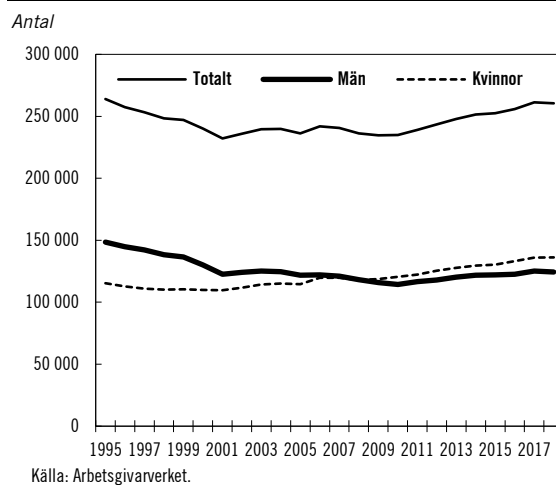
3.1 De anställda

Antalet statsanställda

År 2018 var 260 603 personer anställda i den statliga sektorn, vilket var en minskning med ca 600 jämfört med 2017. Sedan 2013 har antalet anställda ökat med ca 12 800. Minskningen mellan 2017 och 2018 var den första minskningen sedan 2010. De statsanställda motsvarar 5,3 procent av samtliga sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden.

Av diagram 3.1 framgår utvecklingen av antalet statsanställda 1995–2018, uppdelad på kvinnor och män.

Diagram 3.1 Antalet statsanställda 1995–2018

Fram t.o.m. 2008 var fler män än kvinnor anställda i staten, men sedan 2009 är förhållandet det omvända.

Uppföljningen av utvecklingen i staten redovisas fr.o.m. 2008 enligt den internationella klassifikationen COFOG¹. Vissa justeringar har gjorts under redovisningstiden avseende några myndigheters COFOG-tillhörighet.

Som framgår av tabell 3.1 finns flest anställda inom COFOG-gruppen Utbildning och minst antal inom gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Den största minskningen mellan 2017 och 2018 skedde i gruppen Socialt skydd m.m. Den största ökningen mellan 2017 och 2018 skedde i gruppen Näringslivsfrågor m.m.

Den största minskningen bland enskilda myndigheter mellan 2017 och 2018 skedde hos Migrationsverket, där antalet anställda minskade med drygt 1 600 anställda, vilket innebar en minskning med 20 procent. Bland övriga myndigheter minskade antalet bl.a. hos Försvarsmakten med ca 1 000, Lunds universitet med ca 950 och Arbetsförmedlingen med ca 850 anställda. Den största ökningen bland enskilda myndigheter skedde hos Trafikverket med ca 870 anställda, vilket innebar en ökning med 11 procent. Hos Linköpings universitet, Polismyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården ökade antalet anställda med mellan 200–250 anställda.

Tabell 3.1 Antal anställda och andel kvinnor och män i procent 2016–2018 efter COFOG grupp

Grupper, antal och procentuell fördelning

	2016	2017	2018
Allmän offentlig förvaltning	28 179	28 655	29 210
Andel kvinnor	63	63	63
Andel män	37	37	37
Försvar	27 232	29 191	28 454
Andel kvinnor	20	20	22
Andel män	80	80	78
Samhällsskydd och rättsskipning	53 064	54 337	55 024
Andel kvinnor	48	48	49
Andel män	52	52	51
Näringslivsfrågor m.m. ¹	25 598	26 456	28 147
Andel kvinnor	49	49	49
Andel män	51	51	51
Fritidsverksamhet, kultur och religion	2 544	2 560	2 557
Andel kvinnor	61	61	61
Andel män	39	39	39
Utbildning	74 256	74 525	74 052
Andel kvinnor	54	55	55
Andel män	46	45	45
Socialt skydd m.m. ²	44 924	45 487	43 159
Andel kvinnor	67	67	67
Andel män	33	33	33
Totalt	255 797	261 211	260 603
Andel kvinnor	52	52	52
Andel män	48	48	48

¹ Näringslivsfrågor, miljöskydd samt bostadsförsörjning och samhällsutveckling.

² Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård.

Källa: Arbetsgivarverket.

Antal statsanställda uppdelade efter län och kön

I tabell 3.2 redovisas antalet statsanställda fördelade på län, kön m.m. 2018.

Flest statsanställda finns i Stockholms län och minst antal i Gotlands län. Andelen män är endast större än andelen kvinnor i Blekinge, Hallands och Norrbottens län. Andelen kvinnor är högst i Jämtlands län.

¹ COFOG (Classification of the functions of the government) syftar till att redovisa sektorns uppgifter efter deras funktion eller ändamål.

Tabell 3.2 Antalet statsanställda fördelade på län m.m. och kön 2018 samt förändring av antalet jämfört med 2017

Antal och procentuell förändring

Län m.m.	Kvinnor	Män	Totalt	Förändring
Stockholms län (AB)	41 538	37 430	78 968	- 0,5
Västerbottens län (AC)	4 710	4 073	8 783	- 0,9
Norrbottnens län (BD)	3 972	5 127	9 099	- 2,4
Uppsala län (C)	8 974	8 485	17 459	- 0,6
Södermanlands län (D)	2 345	2 011	4 356	+ 2,6
Östergötlands län (E)	7 318	7 183	14 501	+ 1,1
Jönköpings län (F)	3 355	2 765	6 120	- 0,9
Kronobergs län (G)	1 946	1 503	3 449	+ 1,3
Kalmar län (H)	2 086	1 657	3 743	+ 1,9
Blekinge län (K)	1 996	3 415	5 411	- 0,4
Gotlands län (I)	1 066	993	2 059	+ 9,1
Skåne län (M)	14 793	13 163	27 956	- 3,5
Hallands län (N)	1 865	2 180	4 045	- 3,3
Västra Götalands län (O)	18 028	16 672	34 700	+ 0,6
Värmlands län (S)	2 859	2 177	5 036	+ 0,5
Örebro län (T)	4 315	3 318	7 633	+ 3,6
Västmanlands län (U)	2 335	1 971	4 306	+ 0,6
Dalarnas län (W)	2 820	2 382	5 202	+ 5,5
Gävleborgs län (X)	3 294	2 607	5 901	+ 1,5
Västernorrland (Y)	3 714	2 937	6 651	- 1,1
Jämtlands län (Z)	2 167	1 512	3 679	+ 2,3
Utlandet	490	463	953	- 2,1
Okänt	198	395	593	+ 2,6
Totalt	136 184	124 419	260 603	-0,2
Andel kvinnor			52	
Andel män			48	

Källa: Arbetsgivarverket.

Anställningsformer inom staten

Fördelningen av de statsanställda mellan de olika anställningsformerna tillsvidareanställda och visstidsanställda var i princip oförändrad 2018 jämfört med 2017.

I september 2018 var 77 procent av de statsanställda tillsvidareanställda. Av kvinnorna hade 79 procent en tillsvidareanställning med månadslön och av männen 75 procent. Av de anställda var 18 procent visstidsanställda med månadslön. Bland kvinnorna var andelen 16 procent och bland männen 19 procent. Återstående 5 procent av de anställda hade anställning med betings-, dag- eller timavlönning. Bland kvinnorna var andelen 5 procent och bland männen 6 procent

Bland de tidsbegränsat anställda ingår bl.a. de som har en provanställning, de som fått möjlighet

till tjänstledighet för att prova en annan statlig anställning och chefer för myndigheter som anställs av regeringen för en bestämd tid. I denna kategori ingår även de som anställts genom moderna beredskapsjobb.

Tidsbegränsade anställningar inom staten grundar sig till stor del på arbetets karaktär eller förutsättningar och ska ha stöd i lag, förordning eller kollektivavtal. Som exempel kan nämnas soldater och sjömän, vars anställningar regleras i både lag och kollektivavtal, samt notariernas författningsreglerade anställningar inom Sveriges domstolar.

Andelen tidsbegränsade anställningar skiljer sig åt mellan olika myndigheter. År 2018 fanns, liksom tidigare år, den högsta andelen tidsbegränsat anställda inom universiteten och högskolorna. Även andelen visstidsanställningar med timavlönning skiljer sig åt mellan myndigheterna. Till exempel är säsongsanställningar särskilt vanliga vid de statliga museerna.

Befattningsstruktur i staten

Av tabell 3.3 framgår fördelningen av de statsanställda per kompetenskategori och könsfördelningen inom respektive kategori 2018.

Med ledningskompetens avses personal med ett formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda en myndighets verksamhet på olika nivåer, oavsett om uppgifterna avser kärn- eller stödkompetens. Kärnkompetens avser personal med sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde. Stödkompetens avser personal med en stödfunktion åt personal med lednings- eller kärnkompetens, utan specifik sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde.

Tabell 3.3 Fördelning total andel statsanställda per kompetenskategori samt könsfördelning för respektive kategori 2018

Procent

	Totalt i staten	Varav kvinnor	Varav män
Ledningskompetens	7	44 ¹	56
Kärnkompetens	68	50	50
Stödkompetens	23	62	38
Oklassade	1	50	50

¹ Vid en exkludering av anställda tillhörande ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgick andelen kvinnor på ledande befattningar 2018 till 48,9 procent, (se diagram 3.7).

Källa: Arbetsgivarverket.

Totalt sett överensstämde fördelningen för 2018 i stort med 2017. Nedbrutet per kön syns vissa skillnader såvitt avser två kategorier. Andelen kvinnor ökade från 43 procent till 44 procent i gruppen ledningskompetens, samtidigt som andelen män minskade från 57 procent till 56 procent. Andelen kvinnor ökade från 49 procent till 50 procent i gruppen oklassade, samtidigt som andelen män minskade från 51 procent till 50 procent.

Utbildningsbakgrund bland de statsanställda

Av de anställda inom den statliga sektorn 2018 hade 78 procent eftergymnasial utbildning. Av dessa var 53 procent kvinnor och 47 procent män. En majoritet av dessa hade en eftergymnasial utbildning om minst två år. På hela arbetsmarknaden i stort var andelen med eftergymnasial utbildning 50 procent.

Bland de anställda har kvinnor numera, sedan 2016, en något högre genomsnittlig utbildningsnivå än män. Det beror på att fler kvinnor än män anställts i staten de senaste åren, och att de kvinnor som nyanställs har en högre utbildningsnivå än redan tidigare anställda.

Det finns stora skillnader mellan män och kvinnor när det gäller vilka utbildningsområden som är vanligast. Inom säkerhetstjänster, som är ett av det största utbildningsområdena, finns en mycket stor majoritet män. Detta område inkluderar poliser och militär personal. Även inom teknikområdet dominerar männen. Kvinnorna är fler inom övriga områden, bl.a. inom samhälls- och beteendevetenskap, företagsekonomi, handel och administration, juridik och rättsvetenskap, hälso- och sjukvård samt pedagogik och lärarutbildning.

3.2 Åldersstrukturen

År 2019–2028 beräknas drygt 53 000 personer i statsförvaltningen uppnå sin pensionsålder. I denna grupp finns drygt 3 400 personer som uppnådde sin pensionsålder enligt gällande tjänstepensionsavtal före 2019, men som kvarstår i anställning.

Av diagram 3.2 framgår förändringen av den totala andelen anställda i staten i olika åldersgrupper 2013 och 2018.

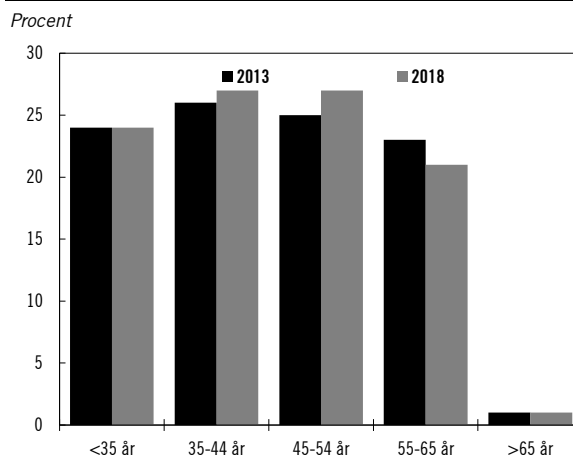
I åldersgruppen under 35 år var könsfördelningen oförändrad mellan åren. Andelen män uppgick till 25 procent och andelen kvinnor till 23 procent.

Även i åldersgruppen 35–44 år var könsfördelningen oförändrad mellan åren. Andelen män uppgick till 25 procent och andelen kvinnor till 28 procent.

Andelen män ökade från 25 till 26 procent och andelen kvinnor från 25 till 27 procent i åldersgruppen 45–54 år.

I åldersgruppen 55–65 år minskade andelen män från 24 till 22 procent och andelen kvinnor från 23 till 21 procent.

Könsfördelningen bland anställda över 65 år var oförändrad. Andelen män uppgick till 2 procent och andelen kvinnor till 1 procent.

Diagram 3.2 Andelen anställda inom olika åldersgrupper i staten 2013 och 2018

Källa: Arbetsgivarverket.

Anm: I diagrammet redovisas läget per september 2013 och 2018.

År 2018 var medelåldern för de statligt anställda 44 år för både kvinnor och män. Genomsnittsåldern för kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens framgår av tabell 3.4.

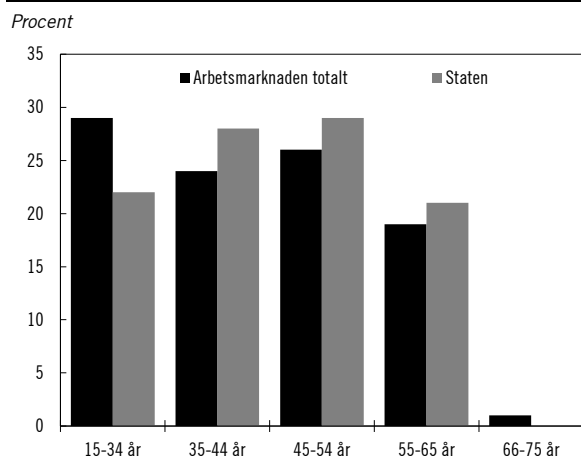
Tabell 3.4 Genomsnittsålder för respektive kompetenskategori och för samtliga anställda 2018

Genomsnittsålder			
	Alla	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	49	49	49
Kärnkompetens	43	43	43
Stödkompetens	46	46	46
Samtliga	44	44	44

Källa: Arbetsgivarverket.

Det är ingen skillnad i genomsnittsålder mellan könen.

Staten har en äldre personalstyrka än arbetsmarknaden i övrigt (se diagram 3.3). Att medelåldern för de statsanställda är högre kan till stor del förklaras av att utbildningsnivån i den statliga sektorn är högre än på arbetsmarknaden i övrigt, vilket innebär att antalet anställda i den yngsta åldersgruppen är få.

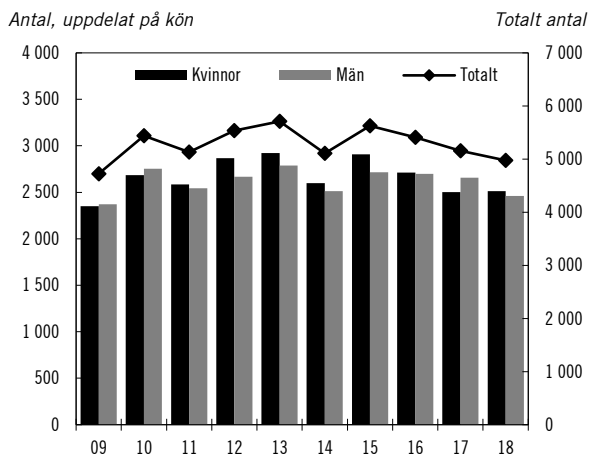
Diagram 3.3 Åldersstrukturen i staten och på arbetsmarknaden totalt 2018, andel fast anställda av de sysselsatta i arbetskraften.

Kommentar: Data är insamlade under året och skattas för hela året. Populationen skiljer sig något från den åldersstruktur som redovisas i diagram 3.2., där affärsverken ingår i underlaget. Dessa ingår inte i den statistik som Statistiska centralbyrån redovisar avseende staten.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Nybeviljade ålderspensioner

År 2018 nybeviljades 4 974 personer förmånsbestämda ålderspensioner enligt det statliga tjänstepensionsavtalet. Det var 184 färre än 2017 (se diagram 3.4).

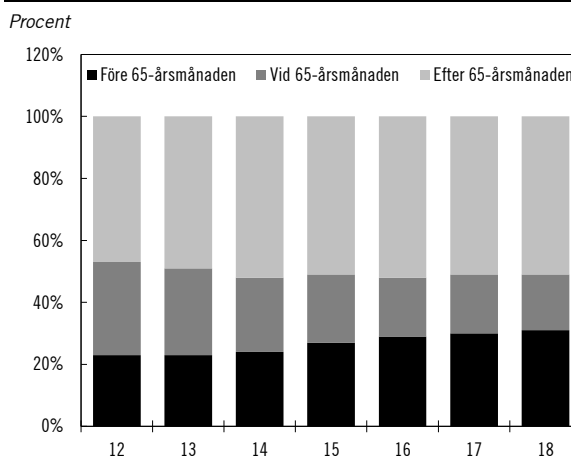
Diagram 3.4 Nybeviljade ålderspensioner 2009–2018

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

År 2018 var det något fler kvinnor än män som beviljades ålderspension.

Allt fler väljer uttag innan 65-årsdagen

För anställda med pensionsålder 65 år finns det en tydlig trend att allt färre avgår med ålderspension vid den månad då de fyller 65 år (65-årsdagen). År 2018 uppgick andelen till 18 procent. I stället har andelen som tar ut ålderspensionen före 65 år ökat. Denna andel uppgick till 31 procent 2018 (se diagram 3.5).

Diagram 3.5 Andelen uttag nya ålderspensioner per uttagsålder och år 2012–2018

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

Kvinnor med anställningar som har 65 år som pensionsålder tar i högre utsträckning än män ut ålderspension före 65-årsdagen. Av kvinnorna är det 33 procent som påbörjar uttag före 65-årsdagen och 48 procent som påbörjar uttag efter 65-årsdagen. Bland männen är motsvarande andel 29 respektive 54 procent.

Det är relativt stora skillnader mellan de olika COFOG-grupperna när det gäller uttag av pension för personer som haft anställningar med 65 år som pensionsålder. Bland statsanställda i gruppen Samhällsskydd och beredskap valde en stor andel, 47 procent, att påbörja utbetalningarna före 65-års månaden under 2018. Andelen som påbörjade uttag efter 65-års månaden var 35 procent. Bland statsanställda i gruppen Utbildning var mönstret det omvända, 15 procent påbörjade uttag före 65-års månaden och 69 procent påbörjade uttag efter 65-års månaden.

Den vanligaste tidpunkten som statsanställda väljer att gå i pension är antingen vid 65-års månaden eller den månad då de fyller 67 år.

Temporärt uttag

I de fall då den första utbetalningen av förmånsbestämd ålderspension sker innan 65-års månaden kan den anställda välja mellan temporärt eller livsvarigt uttag. Av de drygt 1 300 som under 2018 påbörjade uttag av ålderspension innan 65-års månaden valde 56 procent temporärt uttag, och resterande valde livsvarigt uttag. Mer än hälften av de som valde temporärt uttag kommer inte att ha någon utbetalning från sin statliga tjänstepension efter 65-års månaden, och övriga kommer att ha lägre utbetalningar.

Av de som valt temporärt uttag före 65 år, men ingen utbetalning efter 65 år, hade de flesta, ca 70 procent, en tjänstetid på mellan 25 och 30 år inom staten.

Pensionsunderlag

För att räkna ut hur mycket en anställd får i pension används pensionsunderlaget. I den allmänna pensionen kan inte pensionsunderlaget bli högre än 7,5 inkomstbasbelopp, även om den anställda haft en inkomst som överstigit denna gräns. För statligt anställda med en inkomst högre än 7,5 inkomstbasbelopp kompenseras tjänstepensionen för denna begränsning. Av dem som 2018 påbörjade uttag av ålderspension, efter att ha haft en anställning med 65 år som pensionsålder, var det 49 procent av männen och 28 procent av kvinnorna som hade ett pensionsunderlag över 7,5 inkomstbasbelopp. Kvinnor med pensionsunderlag under 7,5 inkomstbasbelopp är den grupp som i högst utsträckning påbörjar uttag före 65-års månaden. Både kvinnor och män med pensionsunderlag över 7,5 inkomstbasbelopp väljer i högre utsträckning att påbörja uttag efter 65-års månaden än de med pensionsunderlag under 7,5 inkomstbasbelopp.

Antalet anställda som är 67 år eller äldre

Antalet anställda som har månadslön och är 67 år eller äldre ökade från 1 807 personer 2017 till 1 919 personer 2018. Fördelningen efter kompetenskategori och kön framgår av tabell 3.5.

Tabell 3.5 Antal anställda 67 år eller äldre fördelade efter kompetenskategorier och kön 2016–2018

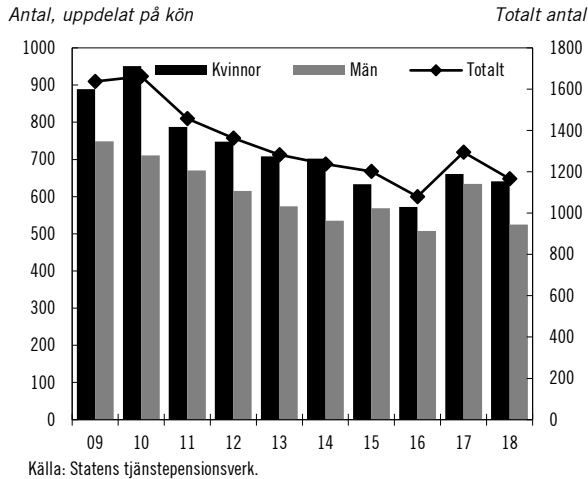
Antal	2016	2017	2018
Ledningskompetens	37	24	51
– varav kvinnor	10	9	22
– varav män	27	15	29
Kärnkompetens	1 136	1 183	1 238
– varav kvinnor	363	395	409
– varav män	773	788	829
Stödkompetens	254	241	245
– varav kvinnor	127	129	129
– varav män	127	112	116
Oklassade	349	359	385
– varav kvinnor	137	133	143
– varav män	212	226	242
Summa	1 776	1 807	1 919
– varav kvinnor	637	666	703
– varav män	1 139	1 141	1 216

Källa: Arbetsgivarverket.

Jämfört med 2017 ökade 2018 antalet anställda som var 67 år eller äldre inom samtliga kategorier. Av det totala antalet anställda som var 67 år eller äldre var dock könsfördelningen densamma, dvs. 37 procent kvinnor och 63 procent män.

Nybeviljade delpensioner

År 2018 nybeviljades 1 166 delpensioner enligt avtalet om delpension för arbetstagare hos staten.

Diagram 3.6 Nybeviljade delpensioner 2009–2018

De senaste 10 åren har det varit fler kvinnor än män som beviljats delpension. De flesta kvinnor och män beviljas delpension upp till 20 procent. Männerna beviljas i högre utsträckning den högsta omfattningen av delpension, som är 50 procent. Detta har varit fallet samtliga år sedan delpensionsavtalet infördes 2003.

Av tabell 3.6 framgår hur nybeviljade respektive löpande delpensioner fördelas per kompetenskategori. Det finns en liten övervikt i uttag av delpensioner bland anställda i kategorin stöd-kompetens, jämfört med hur de statsanställda totalt fördelas per kompetenskategori (se tabell 3.3).

Tabell 3.6 Andelen nybeviljade respektive löpande delpensioner hos anställda i olika kompetenskategorier

Procent

Kompetenskategori	Nybeviljade delpensioner 2018	Löpande delpensioner 2018
Ledningskompetens	3,4	2,7
Kärnkompetens	61,2	63,2
Stödkompetens	35,4	34,0
Oklassade	0,0	0,1

Källa: Statens tjänstepensionsverk.

3.3 Könsfördelningen

Jämn könsfördelning i staten

Staten är den sektor som har jämnast könsfördelning på arbetsmarknaden. År 2009 fanns det för första gången fler kvinnor än män bland de statsanställda. År 2018 var andelen kvinnor 52 procent.

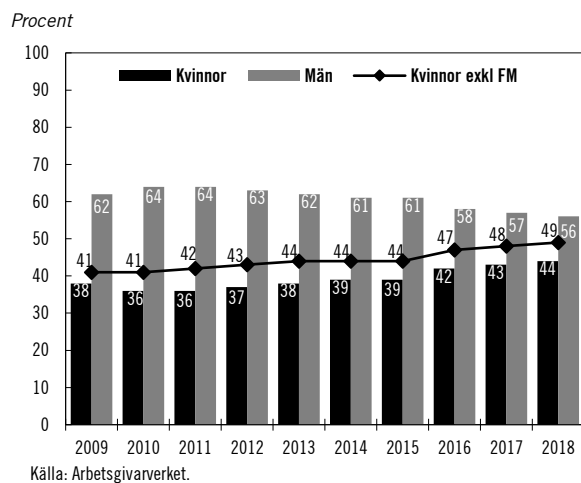
Av tabell 3.1 framgår dock att könsfördelningen skiljer sig åt mellan COFOG-grupperna, och därmed också mellan olika myndigheter.

Andelen kvinnor och män på ledande befattningar

Av diagram 3.7 framgår dels den totala fördelningen av kvinnor och män på ledande befattningar 2009–2018, dels fördelningen exklusive ledningskompetens inom Försvarsmakten.

Den totala andelen kvinnor på ledande befattningar ökade från 42,9 procent 2017 till 44,0 procent 2018, dvs. med 1,1 procentenheter. Vid en exkludering av anställda med ledningskompetens inom Försvarsmakten uppgick andelen kvinnor på ledande befattningar till 48,9 procent 2018, vilket var en ökning med 0,7 procentenheter från 2017.

Totalt finns nu ca 7 600 chefer som är kvinnor och drygt 9 600 som är män.

Diagram 3.7 Fördelningen av kvinnor och män med uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer 2009–2018. Visar även fördelningen exkl. Försvarsmakten

I kompetenskategorin ledningskompetens ingår personal med formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer, oberoende av om ledningsuppgifterna avser kärn- eller stödverksamhet. En avgörande förklaring till att andelen kvinnor på ledande befattningar i staten sjunkit efter 2009 är den strukturella ändring som skett inom Försvarsmakten i och med att personalförsörjningssystemet för gruppbefäl, soldater och sjömän förändrades den 1 juli 2010. Personalansvaret för dessa grupper har delegerats till befäl i insatsorganisationen. De som innehar dessa anställningar är i huvudsak män.

Fördelning av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

År 2018 anställde regeringen totalt 37 myndighetschefer, varav 19 (51 procent) var kvinnor och 18 (49 procent) var män.

Den 5 september 2019 var andelen kvinnor bland myndighetscheferna 51,8 procent, vilket var 1,3 procentenheter högre än 2018. Förändringar i myndighetsstrukturen kan påverka det totala antalet myndighetschefer som regeringen anställer. Antalet myndigheter uppgår nu till 199, vilket kan jämföras med 198 år 2018 (se tabell 5.7).

Tabell 3.7 Fördelningen den 5 september 2019 av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt

	Kvinnor	Män	Totalt
Generaldirektörer	60	46	106
Landshövdingar	10	11	21
Rektorer ¹	13	18	31
Överintendenter	5	4	9
Övriga titlar ²	16	16	32
Myndighetschefer totalt³	104	95	199⁴

¹Regeringen anställer rektorer vid statliga universitet och högskolor efter förslag från lärosätets styrelse.

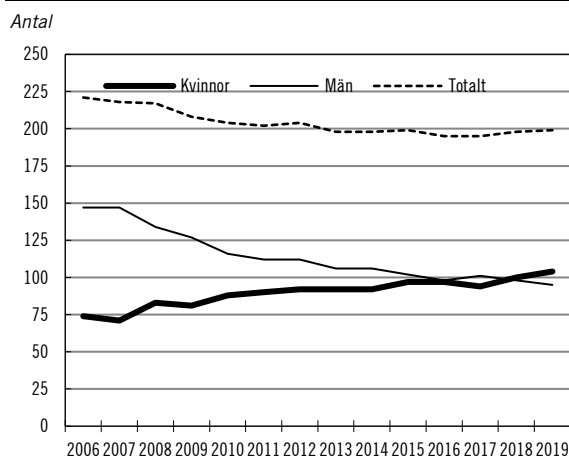
²Här ingår myndighetschefer med andra eller unika titlar såsom ombudsmän, direktörer, ordföranden samt rikspolischef, riksåklagare etc.

³Inklusive vikarierande myndighetschefer.

⁴ Etikprövningsmyndigheten är ny myndighet.

Av diagram 5.3 framgår fördelningen av kvinnor och män bland de myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2019.

Diagram 3.8 Fördelningen av kvinnor och män bland myndighetschefer som regeringen anställt 2006–2019

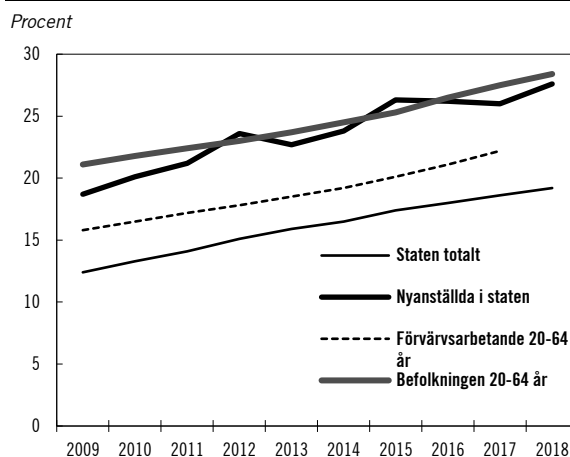
3.4 Anställda med utländsk bakgrund

Andelen anställda med utländsk bakgrund fortsätter att öka

Totalt hade ca 47 500 av de statsanställda utländsk bakgrund 2018. Med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda eller personer som är födda i Sverige och där båda föräldrarna är utrikes födda, i enlighet med Statistiska centralbyråns (SCB) definition.

Av diagram 3.9 framgår att andelen anställda med utländsk bakgrund i staten fortsätter att öka och uppgick 2018 till 19,2 procent, vilket var en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med 2017. Bland de nyanställda i staten hade 27,6 procent utländsk bakgrund 2018. Detta kan jämföras med att andelen med utländsk bakgrund i befolkningen 20–64 år samma år uppgick till totalt 28,4 procent.

Diagram 3.9 Andel med utländsk bakgrund för staten totalt, nyanställda, förvärsarbetande 20–64 år samt för befolkningen i arbetsför ålder 2009–2018

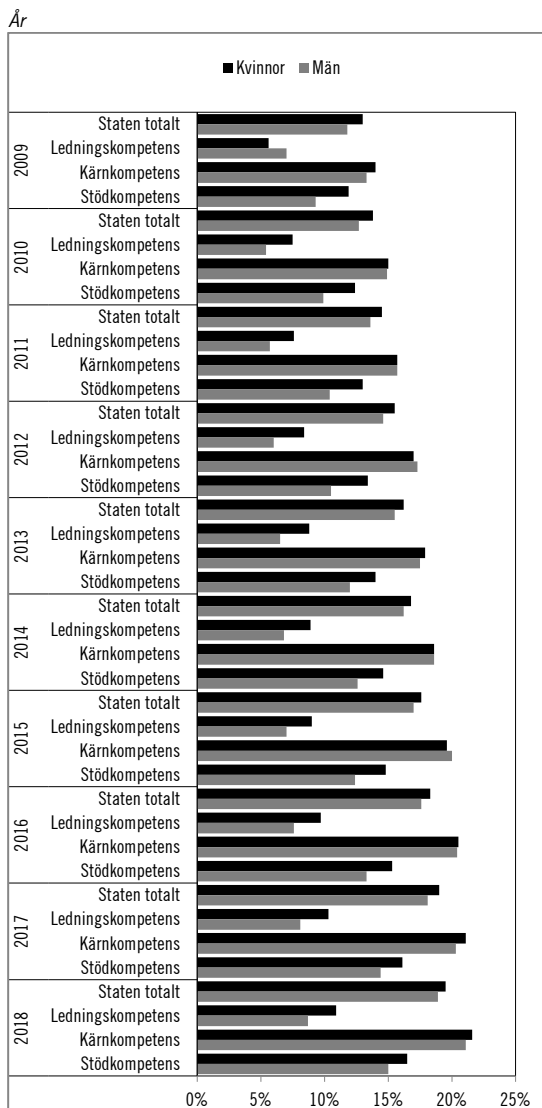
Anm.: Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej. Som nyanställda räknas individer som inte varit anställda i staten föregående år samt individer som bytt anställningsmyndighet sedan föregående år. I statistiken för förvärsarbetande 20–64 år ingår egna företagare och personer vars arbetstidsomfattning är minst en timme per vecka. Statistik för 2018 avseende förvärsarbetande 20–64 år är ännu inte tillgänglig. Källor: Arbetsgivarverket och Statistiska centralbyrån.

Könsfördelningen

Av diagram 3.10 framgår att andelen av de anställda kvinnorna i statsförvaltningen som hade en utländsk bakgrund uppgick till 19,5 procent. Bland männen uppgick motsvarande andel till 18,9 procent. Det innebar en ökning med 0,5 procentenheter för kvinnor och med 0,8 procentenheter för män jämfört med 2017.

Att andelen är något lägre bland männen beror på personalsammansättningen i de tre mest mansdominerade COFOG-grupperna Försvar, Näringslivsfrågor m.m. samt Samhällsskydd och rättsskipning. Inom dessa grupper har endast mellan 6 och drygt 12 procent av de anställda utländsk bakgrund. De låga andelarna kan till viss del förklaras av det krav på svenskt medborgarskap som följer av viss lagstiftning, bl.a. lagen (1994:260) om offentlig anställning. Att en betydande andel av verksamheterna bedrivs i regioner med en befolkning med en relativt sett lägre andel med utländsk bakgrund kan också ha betydelse.

Diagram 3.10 Andelen anställda med utländsk bakgrund inom staten totalt och uppdelad per kompetenskategori och kön 2009–2018

Anm. Staten totalt avser individer med månadsavlönad anställning hos obligatoriska medlemmar i Arbetsgivarverket. Timavlönade m.fl. ingår ej.
Källa: Arbetsgivarverket.

Av diagram 3.10 framgår att andelen kvinnor med utländsk bakgrund har varit större än andelen

män de tre senaste mättillfällena inom alla kompetens kategorier.

Åldersstrukturen

Medelåldern är lägre bland personer med utländsk bakgrund än bland samtliga statsanställda. Av samtliga statsanställda var 21,6 procent i åldern 25–34 år 2018 (21,8 procent 2017), medan motsvarande andel i gruppen med utländsk bakgrund var 30,7 procent 2018 (31,3 procent 2017).

Det är också denna åldersgrupp som har högst andel med utländsk bakgrund i befolkningen som helhet. Andelen äldre är generellt lägre bland statsanställda med utländsk bakgrund. Bland samtliga statligt anställda var andelen som var 55 år och äldre 22,6 procent 2018 (oförändrat jämfört med 2017), och bland anställda med utländsk bakgrund uppgick andelen till 16,3 procent (även det oförändrat jämfört med 2017).

Var och inom vilka områden finns de anställda med utländsk bakgrund i staten?

Andelen med utländsk bakgrund skiljer sig avsevärt åt mellan regioner, men kanske främst mellan storstadsområden och landsbygd. Utanför de tre storstadsområdena är andelen personer med utländsk bakgrund lägre än genomsnittet. Det gäller oavsett om jämförelsen görs för befolkningen, samtliga sysselsatta på arbetsmarknaden eller statligt anställda. Högst andel med utländsk bakgrund i staten finns i de tre storstadsområdena Stockholm (23,7 procent), Göteborg (21,9 procent) och Malmö (24,9 procent).

En högre andel av de anställda med utländsk bakgrund (75,9 procent) tillhör kategorin kärnkompetens jämfört med samtliga statsanställda (68,3 procent). Motsatsen gäller för kategorierna stöd- och ledningskompetens. Andelen av de statsanställda med utländsk bakgrund som tillhör gruppen ledningskompetens uppgår till 3,5 procent, vilket kan jämföras med 7,0 procent av samtliga statsanställda.

Andelen anställda med utländsk bakgrund varierar mellan olika delar av statsförvaltningen, bl.a. beroende på verksamhetens karaktär. I tabell 3.8 redovisas andelen anställda med utländsk bakgrund fördelad på COFOG-grupper och kompetens kategorier.

Tabell 3.8 Andelen anställda med utländsk bakgrund fördelade på COFOG-grupper 2018 och kompetenskategori

Procent

	Totalt	Ledning	Kärn	Stöd
Allmän offentlig förvaltning	14,5	7,9	15,4	14,4
Försvar	6,7	3,8	6,6	7,7
Samhällsskydd och rättsskipning	12,2	6,5	12,6	13,3
Näringslivsfrågor m.m.	12,0	8,4	12,3	11,6
Fritidsverksamhet, kultur och religion	16,1	9,7	16,8	15,1
Utbildning	31,4	18,1	37,9	20,0
Socialt skydd m.m.	24,6	14,8	26,9	18,9
Totalt	19,2	9,6	21,4	15,9

Anm.: Uppgifterna i tabellen baseras på alla anställda med månadsavlönad anställning hos Arbetsgivarverkets obligatoriska medlemmar. Timavlönade m.fl. ingår inte. Totalen inkluderar även de som inte är klassade på kompetenskategori.
Källa: Arbetsgivarverket.

Den högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 31,4 procent, finns inom gruppen Utbildning. Det är också denna grupp som har flest anställda i statlig sektor. Universitetens och högskolornas verksamhet karaktäriseras av internationellt samarbete inom både forskning och utbildning, och rekryteringar sker ofta internationellt. Det förklarar den relativt höga andelen anställda med utländsk bakgrund inom gruppen. Även andelen nyanställda med utländsk bakgrund är högst inom denna grupp (43,8 procent 2018).

Gruppen Socialt skydd m.m. har den näst högsta andelen anställda med utländsk bakgrund, 24,6 procent. Övriga fem grupper har andelar under genomsnittet på 19,2 procent.

Andelen anställda med utländsk bakgrund ökade inom alla COFOG-grupper mellan 2018 och 2019. Det är ett mönster som noterats varje år 2009–2018 för samtliga grupper, bortsett gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Även inom den gruppen har andelen med utländsk bakgrund ökat, men inte varje år. Det beror delvis på att förändringarna inom denna, den minsta gruppen, påverkas procentuellt mer av små förändringar av antalet anställda. Andelen med utländsk bakgrund i denna grupp uppgick 2018 till 16,1 procent.

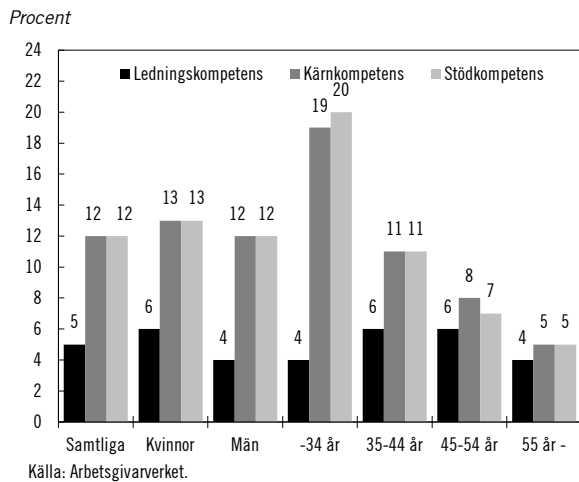
Den lägsta andelen anställda med utländsk bakgrund fanns inom gruppen Försvar, där 6,7 procent av de anställda 2018 hade utländsk bakgrund. Inom både grupperna Försvar och Näringslivsfrågor m.m., där affärsverken finns, samt inom gruppen Samhällsskydd och rättsskipning, finns, som tidigare anförts, befattningar som förutsätter svenskt medborgarskap. Detta krav kan antas

sänka andelen anställda med utländsk bakgrund inom dessa grupper. Inom gruppen Försvar hade endast 0,4 procent av de anställda något annat medborgarskap än svenskt. Inom gruppen Samhällsskydd och rättsskipning var motsvarande andel 0,8 procent. Inom den största gruppen Utbildning hade 18,1 procent utländskt medborgarskap, vilket ska jämföras med 6,2 procent i statsförvaltningen som helhet och 11,2 procent av befolkningen i åldern 20–64 år.

3.5 Personalrörligheten

Mellan september 2017 och september 2018 uppgick personalrörligheten i staten till 13 procent. Det innebär att rörligheten ökade med 1 procentenhet jämfört med perioden september 2016–september 2017. Med personalrörlighet avses här nyanställningar och avgångar vid myndigheterna, oavsett om det skett inom staten eller i förhållande till andra arbetsmarknadssektorer.

I likhet med tidigare år var rörligheten 2018 totalt sett högre bland anställda under 35 år, för att sedan avta med stigande ålder (se diagram 3.11). Personalrörligheten var också högre inom kompetenskategorierna kärn- och stöd-kompetens än inom kategorin ledningskompetens, framför allt i den yngsta åldersgruppen. Skillnaderna i personalrörligheten mellan kvinnor och män var marginella. Den högsta personalrörligheten, 19 procent, fanns i COFOG-gruppen Fritidsverksamhet, kultur och religion. Den lägsta, 10 procent, fanns i COFOG-gruppen Näringslivsfrågor m.m.

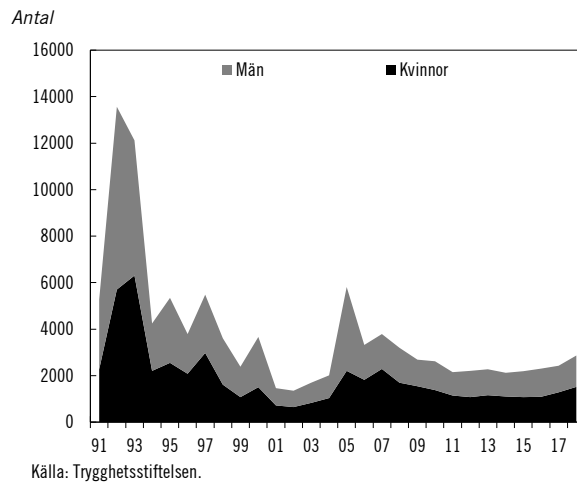
Diagram 3.11 Personrörlighet fördelad på kompetenskategori, ålder och kön

3.6 Uppsägningar i staten

Trygghetsstiftelsen är en kollektivavtalsstiftelse som har som ändamål att stödja och hjälpa statsanställda som sagts upp på grund av arbetsbrist eller vars längre tidsbegränsade anställning har löpt ut samt gäller när någon till följd av omlokalisering av en myndighets verksamhet väljer att inte följa med till den nya orten.

Trygghetsstiftelsen bildades 1990 i samband med att parterna på det statliga avtalsområdet enades om trygghetsavtalet för statligt anställda. Från och med 2015 arbetar stiftelsen efter ett nytt avtal, benämnt avtal om omställning. Trygghetsstiftelsens stöd till de uppsagda är individriktat och ska underlätta en återgång till arbete.

Sedan starten 1990 har det totala inflödet till Trygghetsstiftelsen varit nästan 108 500 personer.

Diagram 3.12 Totalt inflöde av uppsagda till Trygghetsstiftelsen

År 2018 uppgick antalet anmälda personer till Trygghetsstiftelsen till 2 871 personer, vilket var 444 fler än 2017 och 566 fler än 2016.

Könsfördelningen bland de som anmäls till Trygghetsstiftelsen är relativt jämn. De senaste tre åren har andelen män varit något högre än andelen kvinnor och innan dess var förhållandet det motsatta. Andelen kvinnor uppgick till 53 procent 2018.

De senaste åren har majoriteten av de som anmäls till Trygghetsstiftelsen lämnat en tidsbegränsad anställning. År 2018 hade 60 procent av de som anmäls lämnat en tidsbegränsad anställning, vilket kan jämföras med 76 procent 2017 och 78 procent 2016. Majoriteten av de anmälda kom från universitets- och högskolesektorn.

De personer som är aktuella för Trygghetsstiftelsens individuella insatser är de som anmäls till stiftelsen, som omfattas av avtalet och som inte fått en permanent lösning på sin arbetssituation. Vid utgången av 2018 uppgick dessa till 2 857 personer. Det var betydligt färre jämfört med utgången av 2017, då antalet uppgick till 3 394 personer, och utgången av 2016, då antalet uppgick till 3 816 personer. Minskningen berodde framför allt på att många 2018 fick tillsvidareanställningar.

Av de 2 857 personer som var anmälda hos stiftelsen hade 42 procent en tillfällig lösning eller var i någon form av åtgärd. De allra flesta av dem hade en tillfällig anställning. Andra var på praktik, inskolning, utbildning eller höll på att starta ett eget företag.

I tabell 3.9 redovisas uppgifter om dem som fått en permanent lösning på sin situation och därmed lämnat Trygghetsstiftelsen.

Tabell 3.9 De som lämnat Trygghetsstiftelsen

Procent	2016	2017	2018
Andel kvinnor	50	49	51
Andel män	50	51	49
Snittålder	42 år	40 år	40 år
Antal	2 569	2 843	3 393

Källa: Trygghetsstiftelsen.

År 2018 var det en något högre andel kvinnor än män som lämnade Trygghetsstiftelsen. Under 2017 var förhållandet det motsatta. Majoriteten av de som lämnade stiftelsen 2018 var tidigare anställda inom universitets- och högskolesektorn. Snittåldern för de som lämnade stiftelsen 2018 var 40 år, vilket var samma snittålder som 2017 och 2 år lägre än 2016.

Av de 3 393 personer som lämnade Trygghetsstiftelsen 2018 inföll tidsgränsen för insatser för 88 personer. Av de 3 305 personer som 2018 lämnade stiftelsen av någon annan anledning än att de uppnått tidsgränsen fick drygt 3 000 personer ett nytt arbete, medan 83 startade eget företag. År 2017 var det knappt 2 500 personer som fick ett nytt arbete och 84 som startade eget företag. År 2018 var det 2 procent som lämnade stiftelsen till följd av pension och 5 procent av övrig anledning. År 2017 och 2016 var det 2 procent respektive 5 procent som lämnade stiftelsen till följd av pension och 4 procent av övrig anledning.

Av de som hade lämnat en tillsvidareanställning fick 82,8 procent 2018 ett nytt arbete eller någon annan lösning på sin situation innan uppsägningstidens slut. Motsvarande andel uppgick till 84,6 procent 2017 och 81,1 procent 2016.

Av de personer som hade lämnat en tidsbegränsad anställning fick 86,7 procent 2018 en lösning på sin situation inom 9 månader från att deras anställning hade löpt ut. Detta kan jämföras med 88,0 procent 2017 och 86,1 procent 2016.

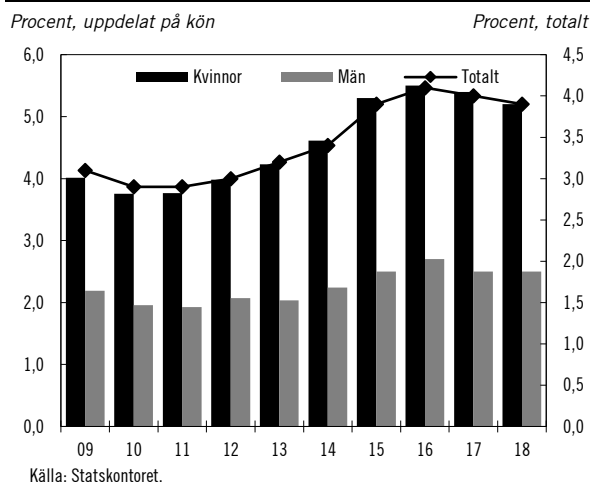
Trygghetsstiftelsen har målsättningen att 75 procent av de som anmälts ska ha fått en lösning på sin situation innan de ovan angivna tidpunkterna. Stiftelsen nådde därmed 2018 sin målsättning för båda grupperna.

3.7 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron vid statliga myndigheter

Statskontoret har ett årligt uppdrag att göra en sammanställning av sjukfrånvaron i staten utifrån myndigheternas årsredovisningar.

Enligt Statskontorets sammanställningar har sjukfrånvaron i staten minskat svagt de två senaste åren efter att ha ökat fem år i rad. Sjukfrånvaron uppgick till 3,9 procent av den ordinarie arbetstiden 2018. Förändringen över åren framgår av diagram 3.13.

Diagram 3.13 Sjukfrånvaro vid myndigheterna 2009–2018

Kvinnornas sjukfrånvaro är mer än dubbelt så hög som männens. Sjukfrånvaron uppgick 2018 till 5,2 procent för kvinnor och 2,5 procent för män. Jämfört med 2017 minskade 2018 sjukfrånvaron med 0,2 procentenheter för kvinnor och med 0,1 procentenhet för män.

Som anfördes i budgetpropositionen för 2019 har Statskontoret i rapporten Myndigheternas arbete med att förebygga och minska sjukfrånvaro (2017:14) gjort bedömningen att myndigheterna i vissa avseenden arbetar i linje med forskningen om friskfaktorer för att förebygga och minska sjukfrånvaron bland sina anställda, men att många myndigheter kan göra mer för att minska sjukfrånvaron bland kvinnor (prop. 2018/19:1 utg.omr. 2 bilaga avsnitt 3.7)

För anställda i åldersgruppen yngre än 30 år ökade sjukfrånvaron med 0,1 procentenhet till 3,0 procent av gruppens sammanlagda arbetstid. För de två andra åldersgrupperna 30–49 år, respektive äldre än 50 år, minskade sjukfrånvaron med 0,1 respektive 0,2 procentenheter, och uppgick till 3,7 respektive 4,5 procent.

Tabell 3.10 Sjukfrånvaron inom olika COFOG-grupper

Procent

COFOG-grupp	2016	2017	2018
Allmän offentlig förvaltning	4,1	4,0	4,0
Försvar	2,4	2,3	2,2
Samhällsskydd och rättsskipning	5,0	4,6	4,4
Näringsliv, miljö, bostad och samhällsutveckling	3,8	3,6	3,7
Fritidsverksamhet, kultur och religion	4,2	3,7	3,7
Utbildning	2,9	2,9	2,9
Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård	6,4	6,1	6,1
Totalt	4,1	4,0	3,9

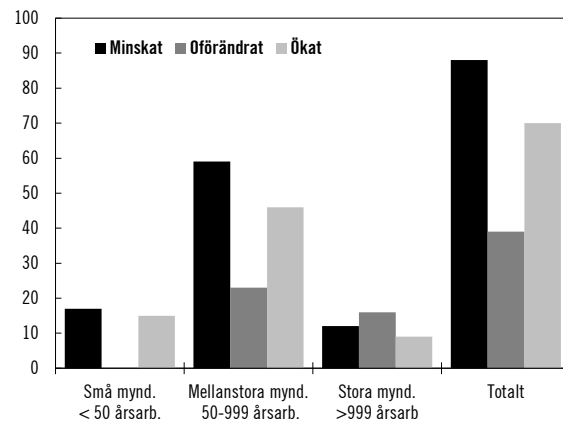
Källa: Statskontoret.

I tabell 3.10 redovisas sjukfrånvaron inom de olika COFOG-grupperna. Myndigheter inom gruppen Försvar uppvisade den lägsta totala sjukfrånvaron. I den gruppen uppgick andelen män till 80 procent. Myndigheterna inom gruppen Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård uppvisade den högsta sjukfrånvaron. I den gruppen uppgick andelen kvinnor till 67 procent. I gruppen Försvar var sjukfrånvaron den lägsta bland kvinnor, 3,8 procent, och i gruppen Utbildning var sjukfrånvaron den lägsta bland män, 1,7 procent. Gruppen med högst sjukfrånvaro bland både kvinnor och män var Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård, med en sjukfrånvaro om 7,1 procent bland kvinnor och 4,3 procent bland män. I tabell 3.1 finns en fördelning av kvinnor respektive män inom de olika COFOG-grupperna.

Av de statliga myndigheterna hade 45 procent en lägre sjukfrånvaro 2018 än 2017, medan 20 procent låg på samma nivå och 36 procent hade en högre sjukfrånvaro 2018 än 2017.

Diagram 3.14 Förändring i sjukfrånvaron mellan 2017 och 2018 vid myndigheterna

Antal

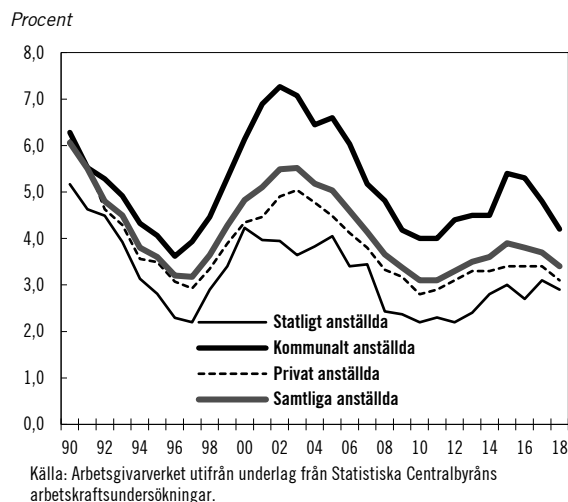

Källa: Statskontoret.

Av de 32 myndigheter som hade mindre än 50 årsarbetskrafter, och redovisade uppgifterna i årsredovisningen, hade drygt hälften, 17 myndigheter, en minskad sjukfrånvaro 2018 jämfört med 2017 och resterande hade högre sjukfrånvaro, vilket framgår av (se diagram 3.14.). Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska uppgift om sjukfrånvaro inte lämnas om antalet anställda är färre än 10.

Sjukfrånvaron i staten jämfört med andra sektorer

I SCB:s arbetskraftsundersökningar jämförs sjukfrånvaron i olika arbetsmarknadssektorer. Definitioner och mätmetoder skiljer sig mellan sjukfrånvarouppgifterna i myndigheternas årsredovisningar, som Statskontoret sammanställer, och SCB:s undersökningar. Statskontorets redovisning är därmed inte jämförbar med SCB:s uppgifter.

Diagram 3.15 Sjukfrånvaro enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar

Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar minskade sjukfrånvaron i staten 2018 med 0,2 procentenheter till 2,9 procent (se diagram 3.15). Sjukfrånvaron bland anställda på hela arbetsmarknaden minskade samma år med 0,3 procentenheter till 3,4 procent.

SCB:s arbetskraftsundersökningar visar att sjukfrånvaron sedan 1990 varit lägre i staten än i de andra sektorerna. Att statsanställda i snitt är mindre sjuka än andra hänger samman med att staten har en större andel anställda med tjänstemannayrken än de andra arbetsmarknadssektorerna. Om man skulle jämföra enbart tjänstemannagrupper inom de olika sektorerna med varandra skulle skillnaderna sannolikt bli mindre. Utvecklingen inom de olika sektorerna följer ungefär samma trend.

Arbetsmiljö

Vartannat år sedan 1989 genomför SCB, på uppdrag av Arbetsmiljöverket, en arbetsmiljöundersökning. Arbetsgivarverket sammanställer sedan ett urval av frågorna som belyser arbetsmiljön i den statliga sektorn.

År 2017 intervjuade Statistiska centralbyrån 3 705 personer ur den sysselsatta befolkningen om deras arbetsmiljö. Av dessa var 351 anställda i staten. Resultatet för de statsanställda bör tolkas med försiktighet, eftersom urvalet och svarsfrekvensen inte är tillräcklig för att genomgående få signifikanta värden. Nedan redovisas 2017 års resultat, som framgår av rapporten Hur upplever de statsanställda sin Arbetsmiljö? Arbetsmiljörapport 2017 (Arbetsgivarverket 2018:6).

En ökad andel statsanställda angav att de hade fysiska besvär. Denna utveckling överensstämmer med utvecklingen på arbetsmarknaden som helhet. Kvinnor anger i högre utsträckning än män att de har besvär, och ökningen bland kvinnorna är stor sedan föregående undersökning. Exempelvis upplevde 52 procent av kvinnorna och 35 procent av männen att de var uttröttade i kroppen 2017.

Antalet personer som uppger att de upplever olika mentala påfrestningar har ökat jämfört föregående undersökningar och det är kvinnorna som står för ökningen. Anställda inom staten uppvisade dessutom sämre värden än arbetsmarknaden som helhet. Exempelvis uppgav 59 procent av de statsanställda kvinnorna att de inte kunde koppla bort tankarna från arbetet under fritiden. Motsvarande andel av männen uppgick till 51 procent.

Av de statsanställda upplevde 29 procent att minst hälften av arbetstiden var så stressig att de inte hann prata om eller tänka på annat än arbetet, vilket var något lägre än på arbetsmarknaden som helhet, där motsvarande andel uppgick till 32 procent. Av kvinnorna upplevde 57 procent att de, helt eller delvis, hade alldeles för mycket att göra. Motsvarande andel bland männen uppgick till 55 procent.

Av de statsanställda kvinnorna uppgav 48 procent att de satt mer än två timmar i sträck sysselsatta med datorn, medan motsvarande andel för männen uppgick till 36 procent.

Undersökningen visar även att 29 procent av kvinnorna och 15 procent av männen 2017 övervägde att sluta av hälsoskäl, vilket sammantaget överensstämmer med arbetsmarknaden som helhet.

Av männen uppgav 50 procent att de visste vad arbetsgivaren förväntar sig att de ska uppnå i deras arbete. Motsvarande andel bland kvinnorna uppgick till 47 procent. För arbetsmarknaden som helhet uppgick andelen till 57 procent.

Av de statsanställda uppgav 20 procent att de hade utsatts för våld eller hot om våld under de senaste 12 månaderna, vilket var en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2015. För statsanställda kvinnor hade andelen ökat till 22 procent (20 procent år 2015 och 12 procent år 2013), medan andelen män hade minskat till 17 procent (25 procent år 2015 och 22 procent år 2013). Det var något färre anställda inom staten som hade utsatts än inom kommunsektorn.

Andelen utsatta var lägst inom den privata sektorn.

Andelen statsanställda som uppgav att de hade utsatts för sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater de senaste 12 månaderna uppgick till 3 procent. För kvinnor var andelen 6 procent, vilket var samma nivå som inom den privata sektorn. Andelen kvinnor som uppgav att de hade blivit sexuellt trakasserade av andra personer, som t.ex. patienter eller kunder, uppgick till 9 procent i den statliga sektorn, till 10 procent i kommunsektorn och till 12 procent i den privata sektorn.

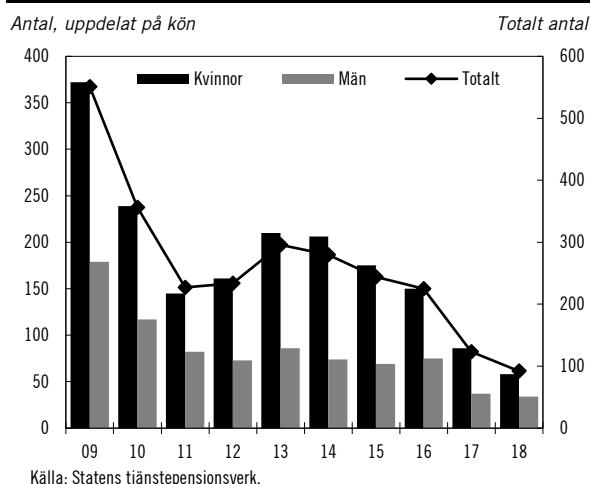
Var femte statsanställd upplevde att det var svårt att framföra kritiska synpunkter på arbetsförhållanden, vilket var i linje med arbetsmarknaden som helhet. Kvinnor upplevde i högre grad än män att det fanns svårigheter av detta slag.

Av de statsanställda var de flesta, 81 procent, på det stora hela nöjda med arbetet, vilket kan jämföras med 73 procent för arbetsmarknaden som helhet. Av de statsanställda uppgav 53 procent att de hade ett obundet och fritt arbete 2017, vilket var en minskning mot tidigare år, men fortfarande en högre andel än på arbetsmarknaden som helhet.

Sjukpensioner

Under de senaste åren har personer som nybeviljats sjukpension minskat (se diagram 3.16).

Diagram 3.16 Anställda som har nybeviljats sjukpension 2009–2018

Det finns en tydlig skillnad mellan könen beträffande nybeviljade sjukpensioner. År 2018 beviljades 58 kvinnor och 34 män sjukpension inom staten. Det var en minskning för både kvinnor och män jämfört med 2017.

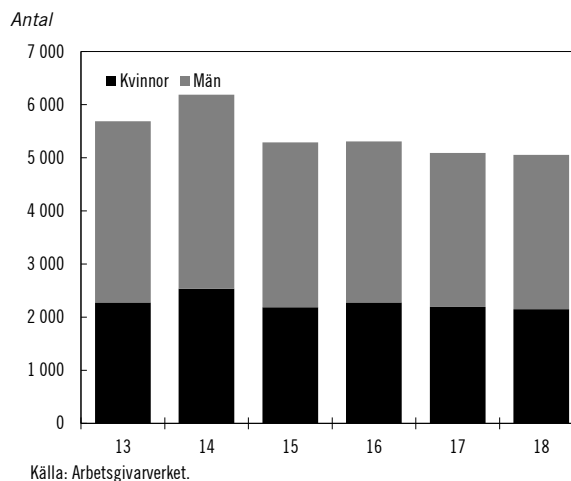
Sjukpension kan beviljas om Försäkringskassan har beviljat sjukersättning eller aktivitetsersättning med omfattningen 25–100 procent. Totalt sett har andelen sjukpensioner som beviljas på heltid ökat varje år sedan 2014. År 2018 beviljades 72 procent av de nya sjukpensionerna på heltid. Av de män som 2018 beviljades sjukpension beviljades 76 procent sjukpension på heltid. Motsvarande andel för kvinnorna uppgick till 69 procent. Att männen beviljas sjukpension på heltid i större utsträckning än vad kvinnorna gör är ett mönster som noterats alla år sedan 2003, bortsett från 2016, då andelen var lika stor för kvinnor och för män.

Medianåldern för de personer som 2018 beviljades sjukpensioner var 57 år och 7 månader för kvinnor och 58 år och 6 månader för män. Det innebär att skillnaden i medianåldern mellan kvinnor och män minskade jämfört med tidigare år.

Anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet

Som framgår av diagram 3.17 var antalet anmälningar enligt det statliga personskadeavtalet (PSA) något lägre 2018 än 2017.

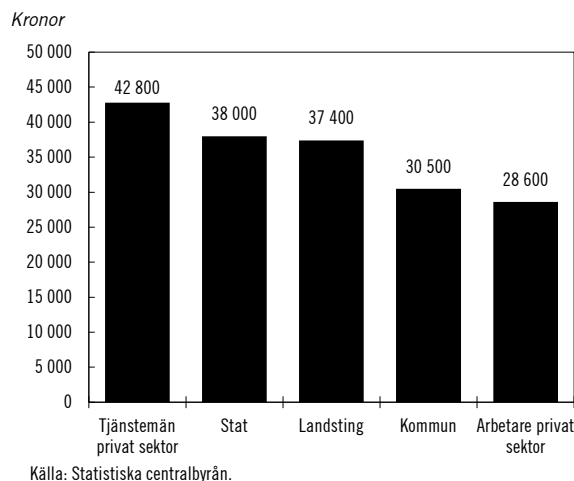
Diagram 3.17 Anmälningar enligt PSA 2013–2018

Majoriteten av anmälningarna enligt PSA avser män. Männens andel har dock successivt minskat, från 60 procent 2013 till 57 procent 2018.

3.8 Lönenivåer och löneutveckling

I diagram 3.18 redovisas den genomsnittliga månadslönen för olika sektorer på arbetsmarknaden 2018.

Diagram 3.18 Genomsnittlig månadslön i olika sektorer på arbetsmarknaden 2018

Den genomsnittliga månadslönen i staten uppgick till 38 000 kronor². Medellönen på hela arbetsmarknaden uppgick till 34 600 kronor.

Löneutvecklingen i staten

Arbetsgivarverket träffar som arbetsgivarpart avtal på statens vägnar med de fackliga parterna Offentliganställdas Förhandlingsråds förbundsområden inom det statliga förhandlingsområdet sammantagna (OFR/S,P,O), Sveriges Akademikers Centralorganisation Staten (Saco-S) samt Seko, service- och kommunikationsfacket.

Nuvarande ramavtal om löner m.m. för arbetstagare inom det statliga avtalsområdet (RALS) gäller tills vidare med Saco-S. Med OFR/S,P,O och med Seko är avtalen tidsbegränsade och gäller fram t.o.m. den 30 september 2020.

Arbetsgivarverket har tagit fram uppgifter om den kollektiva löneutvecklingen 1997–2018 omräknat till årstakt³ (se tabell 3.11).

Tabell 3.11 Nominell och real löneutveckling i statlig sektor 1997–2018

Procent

Statistikperiod sept–sept	Avtalsperiod för centrala avtal	Löne-utv. års-takt	Förändring i KPI ¹	Real löneutv. i årstakt
1997–1998	RALS ² 1998–2001	3,8	-0,1	3,9
1998–1999	RALS 1998–2001	3,8	0,4	3,4
1999–2000	RALS 1999–2000	3,8	1,0	2,8
2000–2001	RALS 2001	4,2	2,5	1,7
2001–2002	RALS 2002–2004	3,8	2,1	1,7
2002–2003	RALS 2002–2004	3,6	1,9	1,7
2003–2004	RALS 2002–2004	3,4	0,4	3,0
2004–2005	RALS 2004–2007	3,1	0,4	2,7
2005–2006	RALS 2004–2007	3,2	1,4	1,8
2006–2007	RALS 2004–2007	3,2	2,2	1,0
2007–2008	RALS 2007–2010	3,7	3,5	0,2
2008–2009	RALS 2007–2010	3,4	-0,3	3,7
2009–2010	RALS 2007–2010	4,1	1,3	2,8
2010–2011	RALS 2010–2012/ RALS-T	2,9 ³	2,6	0,3 ⁴
2011–2012	RALS 2010–2012/ RALS-T	2,3	0,9	1,4
2012–2013	RALS 2012–2013/ RALS-T	2,6	0,0	2,6
2013–2014	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,2	-0,2	2,4
2014–2015	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,3	0,0	2,3
2015–2016	RALS 2013–2016/ RALS-T	2,6	1,0	1,6
2016–2017	RALS 2016–2017/ RALS-T	2,2	1,8	0,4
2017–2018	RALS 2017–2020/ RALS-T	2,7	2,0	0,7
Genomsnittlig ökning för hela perioden		3,2	1,2	2,0

¹ Förändringen är beräknad som förändring i årsmedeltal.

² RALS: Ramavtal om löner m.m. för arbetstagare i staten.

³ Siffran korrigerad på grund av ytterligare inkommet utfall.

⁴ Konsekvenskorrigerad siffra.

Källa: Arbetsgivarverket

Utvecklingen av genomsnittliga löner

Löneutvecklingstakten inom det statliga området har förhållandevis väl följt utvecklingen på arbetsmarknaden i stort, enligt jämförande statistik från tiden efter ramanslagsreformen (se diagram 3.19).

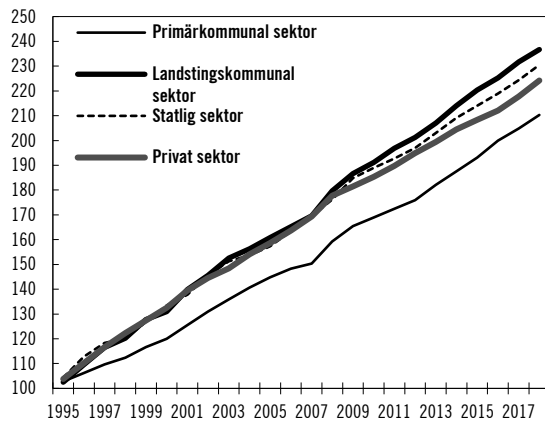
just det årets lönerrevision. För att få en tydligare bild av hur stor löneutvecklingen varit under de centrala löneavtalens avtalsperioder har löneökningar i statistiken därför räknats om till en årstakt med hänsyn till tidsperioderna för de lokala lönerrevisionerna.

² SCB:s siffror är uppräknade till heltid.

³ Tidpunkterna för de lokala lönerrevisionerna hos de statliga arbetsgivarna varierar över året. Därför kan i regel inte den löneutveckling som registreras i statistiken för ett enskilt år direkt tolkas som ett resultat av

Diagram 3.19 Utvecklingen av genomsnittliga löner i olika sektorer på arbetsmarknaden 1994–2018

Index 1994 = 100

Anm. Uppgifter avser nominella löner och är rensade med hänsyn till strukturella förändringar i utbildningsnivå, ålder och kön.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Mellan 1994 och 2018 uppgick löneutvecklingen inom den landstingskommunala sektorn till 136,7 procent, inom den statliga sektorn till 130,5 procent, inom den privata sektorn till 124,2 procent och inom den kommunala sektorn till 110,3 procent. För tjänstemän inom den privata sektorn uppgick löneutvecklingen till 133,2 procent och för arbetare till 111,9 procent.

Löneskillnaderna mellan kvinnor och män

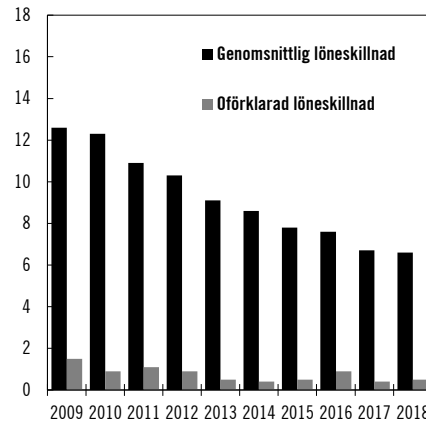
Den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män uppgick i september 2018 till 6,6 procent. Det var en minskning med 0,1 procentenhet jämfört med 2017. Arbetsgivarverket har i rapporten Utveckling av löneskillnader mellan statsanställda kvinnor och män åren 2008–2018 analyserat de sakliga och mätbara faktorer som den totala löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten består av. De faktorer som har störst påverkan på den totala löneskillnaden är att kvinnor och män arbetar med olika uppgifter och på olika nivåer i myndigheterna samt att kvinnor i högre grad än män arbetar deltid.

När hänsyn tas till dessa mätbara faktorer kvarstår en skillnad som inte kan förklaras av tillgänglig information i statistiken, den s.k. oförklarade löneskillnaden. Denna skillnad var 0,5 procent i september 2018, vilket var en ökning med 0,1 procentenhet jämfört med 2017.

I diagram 3.20 redovisas den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden under de senaste tio åren.

Diagram 3.20 Genomsnittlig löneskillnad mellan kvinnor och män i staten och den oförklarade löneskillnaden 2009–2018

Procent

Källa: Arbetsgivarverket.

Arbetsgivarverkets rapport, urval och lönebegrepp

Som underlag för uppföljningen av delmålet används den partsgemensamma lönestatistiken. Jämfört med tidigare rapporter har Arbetsgivarverket i rapporten Utveckling av löneskillnader mellan statsanställda kvinnor och män åren 2008–2018 ersatt standardvägning som metod för beräkningen av löneskillnader mellan kvinnor och män med en regressionsanalys

I regressionsanalysen, som syftar till att analysera vilka faktorer som kan förklara löneskillnaderna mellan män och kvinnor, ingår alla myndigheter under regeringen. Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar eller myndigheter som sorterar under riksdagen ingår inte i det statistiska materialet.

Materialet omfattar samtliga anställda som har månadslön. Myndighetschefer, vars löner beslutas av regeringen, har uteslutits. I urvalet ingick totalt 246 756 statsanställda, varav 129 975 (53 procent) kvinnor och 116 781 (47 procent) män.

Den genomsnittliga månadslönen för kvinnor uppgick 2018 till 35 161 kronor och för män till 37 636 kronor. Den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnor och män uppgick till ca 2 475 kronor eller 6,6 procent. Eftersom kvinnor i större utsträckning än män arbetar deltid minskar löneskillnaden något när heltidslöner jämförs. När lönerna räknas om till heltidslöner blir skillnaden 5,3 procent.

Bland samtliga månadsavlönade statsanställda hade 95 procent av kvinnorna och 96 procent av männen en heltidsanställning 2018

Genomsnittlig löneutveckling

För statsanställda, exklusive chefer, var den genomsnittliga löneutvecklingen i årstakt 2017 och 2018 för identiska individer 3,4 procent för kvinnor och 3,5 procent för män.

Löneutvecklingen i årstakt var 4,4 procent för kvinnliga chefer och 4,1 procent för manliga chefer under samma period. Skillnaden kan delvis förklaras av att de kvinnor som blir chefer är yngre än de män som blir chefer och löneutvecklingen är oftast större i början av karriären. Denna beräkning gäller endast identiska individer, dvs. de som varit anställda på samma myndighet under hela mätperioden.⁴

Ett partsgemensamt arbete

Parterna på det statliga avtalsområdet har på alla nivåer ett gemensamt ansvar för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt. Parterna ska också främja alla medarbetares lika möjligheter att på sakliga grunder påverka sin löneutveckling. Parterna ska vidare ta ställning till principerna för lönesättningen av de medarbetare som under viss tid inte befinner sig i arbete, t.ex. föräldralediga.

De centrala parterna på det statliga avtalsområdet har träffat en överenskommelse om att gemensamt fortsatt bedriva fem utvecklingsområden inom Partsrådet⁵. Ett av områdena rör centrala parter stöd till lokal lönebildning. Arbetet inom detta område ska fortgå fram t.o.m. den 31 december 2020.

Närmare om grupperingsnivå (svårighetsgrad)

För att bättre kunna analysera lönestatistiken i staten har parterna på det statliga avtalsområdet kommit överens om en indelning av arbetsuppgifter i arbetsområden och grupperingsnivåer. Denna indelning, BESTA-systemet, delar upp arbetsuppgifter på ett 60-tal arbetsområden och på sex grupperingsnivåer. Grupperingsnivån anger arbetsuppgifternas omfattning och komplexitet. Den ska också återspegla det ansvar, den självständighet, de kunskaper och de erfarenheter som krävs för att utföra dem. Sammantaget var det ca 20 000 anställda som inte var klassificerade 2018, vilket kan jämföras med drygt 21 000 år 2017.

Tabell 3.12 BESTA-klassning efter grupperingsnivå (svårighetsgrad) 2018

Antal och procentuell fördelning

Grupperingsnivå	Anställda, ej klassade som chef	Anställda, klassade som chef
Nivå 1	20 559	
Andel kvinnor	44	
Andel män	56	
Nivå 2	35 416	
Andel kvinnor	59	
Andel män	41	
Nivå 3	82 444	4 700
Andel kvinnor	58	40
Andel män	42	60
Nivå 4	58 788	6 022
Andel kvinnor	53	43
Andel män	47	57
Nivå 5	21 280	4 392
Andel kvinnor	47	51
Andel män	53	49
Nivå 6	5 385	1 697
Andel kvinnor	30	47
Andel män	70	53
Oklassade	19 920	
Andel kvinnor	38	
Andel män	62	
Summa	243 792	16 811

Källa: Arbetsgivarverket.

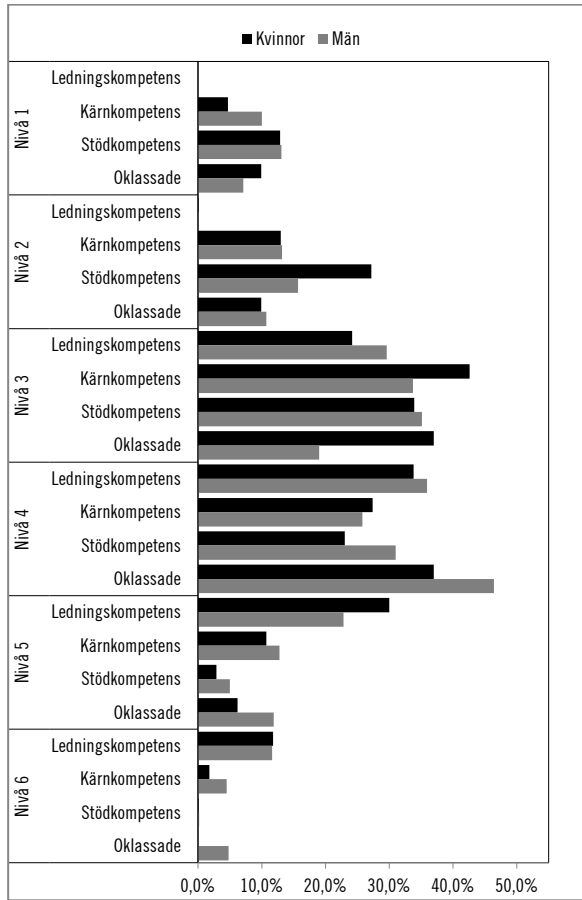
Som framgår av tabell 3.11 är nivå 3 den vanligaste BESTA-klassificeringen. För chefer, dvs. personer som tillhör kompetenskategorin ledningskompetens, finns en särskild nivågruppering. Vid en jämförelse av antalet klassificerade som chefer med antalet som inte är klassificerade som chefer kan konstateras att det 2018 liksom 2017 gick ca 15 anställda per chef i staten. År 2016 uppgick antalet till ca 14 och 2015 till ca 17 anställda per chef. Myndighetschefer ingår inte i det aktuella chefskollektivet eftersom de inte klassificeras i BESTA-systemet när det gäller arbetsområde och grupperingsnivå.

I diagram 3.21 redovisas grupperingsnivå uppdelat på kompetenskategorier och kön 2018.

⁴ Uppgifterna avser anställda på det statliga avtalsområdet, dvs. både vid myndigheter och vid Arbetsgivarverkets frivilliga medlemmar.

⁵ Partsrådet är en ideell förening vars medlemmar är Arbetsgivarverket, OFR/S,P,O, Saco-S och Seko.

Diagram 3.21 Grupperingsnivå (svårighetsgrad) uppdelat på kompetenskategorier och kön i staten 2018

Källa: Arbetsgivarverket.

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Underbilaga Myndighetschefer och ordförande i styrelsemyndigheter

Innehållsförteckning

Myndighetschefer per den 5 september 2019	33
Ordförande i styrelsemyndigheter per den 5 september 2019.....	38

Myndighetschefer per den 5 september 2019

Nedan redovisas en sammanställning över de myndighetschefer som anställs och lönesätts av regeringen. Sammanställningen redovisar förhållandena per den 5 september 2019.⁶

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Affärsverket svenska kraftnät	GD vik.	Medelius-Bredhe	Lotta
Allmänna reklamationsnämnden	Ordförande	Isgren	Marcus
Arbetsdomstolen	Ordförande	Lilja Hansson	Cathrine
Arbetsförmedlingen	GD	Sjöberg	Mikael
Arbetsmiljöverket	GD	Zelmin-Ekenhem	Erna
Barnombudsmannen	Barnombudsman	Dahlin	Elisabeth
Blekinge tekniska högskola	Rektor	Viberg	Mats
Bolagsverket	GD	Stenberg	Annika
Boverket	GD	Sjølvgren	Anders
Brottsförebyggande rådet	GD vik.	Borschos	Björn
Brottsoffermyndigheten	GD	Öster	Annika
Centrala studiestödsnämnden	GD	Forsberg	Christina
Datainspektionen	GD	Lindgren Schelin	Lena
Delegationen mot segregation	Direktör	Ashing	Inger
Diskrimineringsombudsmannen	Ombudsman	Broberg	Agneta
Domstolsverket	GD	Holmgren	Martin
E-hälsomyndigheten	GD	Valik	Janna
Ekobrottsmyndigheten	GD	Rodrigo	Monica
Ekonomistyrningsverket	GD	Olsson	Clas
Elsäkerhetsverket	GD	Falemo	Elisabet
Energimarknadsinspektionen	GD	Vadasz Nilsson	Anne
Etikprövningsmyndigheten	Direktör	Modin	Johan
Exportkreditnämnden	GD	Jatko	Anna-Karin
Fastighetsmäklarinspektionen	Direktör	Paulsson	Gunilla
Finansinspektionen	GD	Thedéen	Erik
Finanspolitiska rådet	Kanslichef	Sonnegård	Joakim
Folke Bernadotteakademin	GD	Söder	Sven-Eric
Folkhälsomyndigheten	GD	Carlson	Johan
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	GD	Forsberg	Ethel
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS)	GD	Petersson	Ingrid
Fortifikationsverket	GD	Bredberg Pettersson	Maria
Forum för levande historia	Överintendent	Lomfors	Ingrid
Försvarets materielverk	GD	Mårtensson	Göran
Försvarets radioanstalt	GD vik.	Gustafsson	Charlotta
Försvvarshögskolan	Rektor	Egnell	Robert

⁶ På grund av att särskilda bestämmelser reglerar ledningen av Arbetsgivarverket och Regeringskansliet ingår dessa myndigheter inte i sammanställningen.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Försvarsmakten	ÖB	Bydén	Micael
Försvarsunderrättelsesdomstolen	Ordförande	Lundgren	Lars
Försäkringskassan	GD	Öberg	Nils
Gymnastik- och idrottshögskolan	Rektor	Nilsson	Per
Göteborgs universitet	Rektor	Wiberg	Eva
Havs- och vattenmyndigheten	GD	Granit	Jakob
Högskolan Dalarna	Rektor	Norsell	Martin
Högskolan i Borås	Rektor	Tinnsten	Mats
Högskolan i Gävle	Rektor	Fältholm	Ylva
Högskolan i Halmstad	Rektor	Hwang	Stephen
Högskolan i Skövde	Rektor	Niklasson	Lars
Högskolan Kristianstad	Rektor	Pihl	Håkan
Högskolan Väst	Rektor	Hellström	Martin
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	GD	Ekborg	Peter
Inspektionen för socialförsäkringen	GD vik.	Seijboldt	Marie
Inspektionen för strategiska produkter	GD vik.	Wieslander	Carl Johan
Inspektionen för vård och omsorg	GD	Wallström	Sofia
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	GD	Hemström- Hemmingsson	Maria
Institutet för rymdfysik	Föreståndare	Barabash	Stanislav
Institutet för språk och folkminnen	GD	Sundin	Martin
Justitiekanslern	JK	Heidenborg	Mari
Jämställdhetsmyndigheten	GD	Ag	Lena
Kammarkollegiet	GD	Larsson	Gunnar
Karlstads universitet	Rektor	Sterte	Johan
Karolinska institutet	Rektor	Ottersen	Ole Petter
Kemikalieinspektionen	GD vik.	Westerberg	Agneta
Kommerskollegium	GD	Stelling	Anna
Konjunkturinstitutet	GD	Hansson Brusewitz	Urban
Konkurrensverket	GD	Jermsten	Rikard
Konstfack	Rektor	Lantz	Maria
Konstnärsnämnden	Direktör	Söderbäck	Anna
Konsumentverket	GD och KO	Tisell	Cecilia
Kriminalvården	GD vik.	Strömberg	Stefan
Kronofogdemyndigheten	Rikskronofogde	Gellerbrant Hagberg	Christina
Kungl. biblioteket	Riksbibliotekarie	Grönvall	Karin
Kungl. Konsthögskolan	Rektor	Arrhenius	Sara
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Rektor	Wessman	Helena
Kungl. Tekniska högskolan	Rektor	Karlsson	Sigbritt
Kustbevakningen	GD	Mattsson	Therese
Lantmäteriet	GD	Ås Sivborg	Susanne
Linköpings universitet	Rektor	Dannetun	Helen
Linnéuniversitetet	Rektor	Aronsson	Peter

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Livsmedelsverket	GD	Sohlström	Annica
Luftfartsverket	GD	Persson-Grivas	Ann
Luleå tekniska universitet	Rektor	Bergvall-Kåreborn	Birgitta
Lunds universitet	Rektor	von Schantz	Torbjörn
Läkemedelsverket	GD	Andersson Forsman	Catarina
Länsstyrelsen i Blekinge län	Landshövding	Nordin	Sten
Länsstyrelsen i Dalarnas län	Landshövding	Thörn	Ylva
Länsstyrelsen i Gotlands län	Landshövding	Flanking	Anders
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Landshövding	Bill	Per
Länsstyrelsen i Hallands län	Landshövding	Sommestad	Lena
Länsstyrelsen i Jämtlands län	Landshövding	Hägglund	Jöran
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Landshövding	Jonsson	Helena
Länsstyrelsen i Kalmar län	Landshövding	Carlzon	Thomas
Länsstyrelsen i Kronobergs län	Landshövding	Burman	Ingrid
Länsstyrelsen i Norrbottens län	Landshövding	Nilsson	Björn O.
Länsstyrelsen i Skåne län	Landshövding	Hulthén	Anneli
Länsstyrelsen i Stockholms län	Landshövding	Österberg	Sven-Erik
Länsstyrelsen i Södermanlands län	Landshövding	Hagberg	Liselott
Länsstyrelsen i Uppsala län	Landshövding	Enander	Göran
Länsstyrelsen i Värmlands län	Landshövding vik.	Blom	Johan
Länsstyrelsen i Västerbottens län	Landshövding	Andersson	Magdalena
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	Landshövding	Högman	Berit
Länsstyrelsen i Västmanlands län	Landshövding	Akhtarzand	Minoo
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Landshövding	Danielsson	Anders
Länsstyrelsen i Örebro län	Landshövding	Larsson	Maria
Länsstyrelsen i Östergötlands län	Landshövding	Graf	Carl Fredrik
Malmö universitet	Rektor	Tham	Kerstin
Medlingsinstitutet	GD	Wennemo	Irene
Migrationsverket	GD	Ribbenvik	Mikael
Mittuniversitetet	Rektor	Fällström	Anders
Moderna museet	Överintendent	Ørskou	Gitte
Myndigheten för arbetsmiljökunskap	GD	Ahmadi	Nader
Myndigheten för delaktighet	GD	Ekman Aldén	Malin
Myndigheten för digital förvaltning	GD	Eriksson	Anna
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	GD	Svartz	Kristina
Myndigheten för kulturanalys	Direktör	Härd	Sverker
Myndigheten för press, radio och tv	GD	Ingvar-Nilsson	Charlotte
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	GD	Eliasson	Dan
Myndigheten för stöd till trossamfund	Direktör	Göransson	Åke
Myndigheten för tillgängliga medier	GD	Larsson	Magnus
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	GD	Daltung	Sonja
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	GD	Nyberg	Lena
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	GD	af Geijerstam	Jean-Luc
Myndigheten för yrkeshögskolan	GD	Persson	Thomas
Mälardalens högskola	Rektor	Pettersson	Paul

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Nationalmuseum	Överintendent	Pettersson	Susanna
Naturhistoriska riksmuseet	Överintendent	Malmström	Joakim
Naturvårdsverket	GD	Risinger	Björn
Nordiska Afrikainstitutet	Direktör vik.	Berger	Tania
Patent- och registreringsverket	GD	Strömbäck	Peter
Pensionsmyndigheten	GD	Barr	Daniel
Polarforskningssekreteriatet	Direktör	Gårdfeldt	Katarina
Polismyndigheten	Rikspolischef	Thornberg	Anders
Post- och telestyrelsen	GD	Sjöblom	Dan
Revisorsinspektionen	Direktör	Johansson	Per
Riksantikvarieämbetet	Riksantikvarie	Amréus	Lars
Riksarkivet	Riksarkivarie	Åström Iko	Karin
Riksgäldskontoret	Riksgäldsdirektör	Lindblad	Hans
Rymdstyrelsen	GD	Rathsman	Anna
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet)	GD	Lööv	Lars
Rättsmedicinalverket	GD	Werkström	Lars
Sjöfartsverket	GD	Norén	Katarina
Skatteverket	GD	Westling Palm	Katrin
Skogsstyrelsen	GD	Sundqvist	Herman
Skolforskningsinstitutet	Direktör	von Greiff	Camilo
Socialstyrelsen	GD	Wigzell	Olivia
Specialpedagogiska skolmyndigheten	GD	Malmberg	Fredrik
Spelinspektionen	GD	Rosenberg	Camilla
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	GD	Axelsson	Susanna
Statens centrum för arkitektur och design	Överintendent	Long	Kieran
Statens energimyndighet	GD	Andrén	Robert
Statens fastighetsverk	GD	Eiken Holmgren	Ingrid
Statens försvarshistoriska museer	Överintendent	Hagberg	Magnus
Statens geotekniska institut	GD	Karlsson	Åsa-Britt
Statens haverikommission	GD	Ytterberg	Hans
Statens historiska museer	Överintendent	Jansén	Maria
Statens institutionsstyrelse	GD	Åbjörnsson Hollmark	Elisabet
Statens jordbruksverk	GD	Nordin	Christina
Statens konstråd	Direktör	Malm	Magdalena
Statens kulturråd	GD	Forssell	Staffan
Statens maritima och transporthistoriska museer	Överintendent	Grundberg	Leif
Statens medieråd	Direktör	Novak	Anette
Statens museer för världskultur	Överintendent	Follin	Ann
Statens musikverk	GD vik.	Kunosson	Gerhard
Statens servicecenter	GD	Pålsson	Thomas
Statens skolinspektion	GD	Ängmo	Helén
Statens skolverk	GD	Fredriksson	Peter
Statens tjänstepensionsverk	GD	Humla	Maria
Statens veterinärmedicinska anstalt	GD vik.	Lindberg	Ann

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Statens väg- och transportforskningsinstitut	GD	Svensson	Tomas
Statistiska centralbyrån	GD	Stymne	Joakim
Statskontoret	GD	Roswall Ljunggren	Annelie
Stockholms konstnärliga högskola	Rektor	Crabtree	Paula
Stockholms universitet	Rektor	Söderbergh Widding	Astrid
Strålsäkerhetsmyndigheten	GD	Cromnier	Nina
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)	GD	Hammarström	Ulf
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	GD	Jämtin	Carin
Svenska institutet	GD	Sjöstedt	Madeleine
Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)	Direktör	von Sydow	Göran
Sveriges geologiska undersökning	GD	Söderberg	Lena
Sveriges lantbruksuniversitet	Rektor	Knutson Wedel	Maria
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI)	GD	Brennerfelt	Rolf
Säkerhetspolisen	Säkerhetspolischef	Friberg	Klas
Södertörns högskola	Rektor	Amberg	Gustav
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	GD vik.	Erlandsson	Inger
Tillväxtverket	GD	Nordlöf	Gunilla
Totalförsvarets forskningsinstitut	GD	Mattsson	Jens
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	GD	Malm	Christina
Trafikanalys	GD vik.	Pettersson	Eva
Trafikverket	GD	Erixon	Lena
Transportstyrelsen	GD	Bjelfvenstam	Jonas
Tullverket	Generaltulldirektör	Svensson	Charlotte
Umeå universitet	Rektor	Adolfsson	Hans
Universitets- och högskolerådet	GD	Röding	Karin
Universitetskanslersämbetet	GD	Söderholm	Anders
Upphandlingsmyndigheten	GD	Ek	Inger
Uppsala universitet	Rektor	Åkesson	Eva
Verket för innovationssystem (Vinnova)	GD	Isaksson	Darja
Vetenskapsrådet	GD	Stafström	Sven
Åklagarmyndigheten	Riksåklagare	Lundh	Petra
Örebro universitet	Rektor	Schnürer	Johan
Överklagandenämnden för studiestöd	Direktör	Åhgren	Hans Göran

Ordförande i styrelsemyndigheter per den 5 september 2019

Nedan redovisas en sammanställning över ordförandena i de myndigheter som leds av en styrelse. Sammanställningen avser förhållandena per den 5 september 2019.

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Affärsverket svenska kraftnät	Överdirektör	Netz	Bo
AP-fonden Första	GD	Hansson Brusewitz	Urban
AP-fonden Andra	F.d. VD	Roxendal	Jan
AP-fonden Tredje	VD	Lindenius	Christina
AP-fonden Fjärde	F.d. VD	McPhee	Sarah
AP-fonden Sjätte	Civilekonom	Ingelstam	Catrina
AP-fonden Sjunde	Chefsekonom	Westman	Rose Marie
Arbetsförmedlingen	GD	Petersson	Ingrid
Arbetsgivarverket	Rikskronofogde	Gellerbrant Hagberg	Christina
Blekinge tekniska högskola	Konsult	Örn	Peter
E-hälsomyndigheten	Hälsa- och sjukvårdsdirektör	Lundgren	Lena
Exportkreditnämnden	VD	Lindberg	Hans
Finansinspektionen	Landshövding	Österberg	Sven-Erik
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Professor	Palme	Joakim
Fortifikationsverket	F.d. landshövding	Norrfalk	Maria
Försvarets materielverk	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Försvårshögskolan	F.d. landshövding	Egardt	Peter
Försäkringskassan	ÖD	Johansson	Anita
Gymnastik- och idrottshögskolan	F.d. landshövding	Eriksson	Björn
Göteborgs universitet	Landshövding	Schelin Seidegård	Cecilia
Högskolan Dalarna	Konsult	Bellander	Christina
Högskolan i Borås	Riksbibliotekarie	Herdenberg	Gunilla
Högskolan i Gävle	F.d. rektor	Palmér	Ingegerd
Högskolan i Halmstad	Vice VD	Castler	Harald
Högskolan i Skövde	F.d. rektor	Norén	Kerstin
Högskolan Kristianstad	Regionöverläkare	Kvist	Ulf
Högskolan Väst	F.d. landshövding	Eriksson	Eva
Karlstads universitet	VD	Johansson	Karin
Karolinska institutet	F.d. statsråd	Odenberg	Mikael
Konstfack	Jurist	Rennerstedt	Kristina
Konstnärsnämnden	VD	Larsson	Jesper
Kungl. Konsthögskolan	VD	Kumlin	Ewa
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	Stadsdirektör	Lindh	Ingela
Kungl. Tekniska högskolan	Affärsområdeschef	Ewaldsson	Ulf
Lantmäteriet	F.d. GD	Sundin	Olle
Linköpings universitet	Landshövding	Sommestad	Lena
Linnéuniversitetet	Professor	Brändström	Dan
Luftfartsverket	F.d. VD	Olson	Jan

<u>Myndighet</u>	<u>Titel</u>	<u>Efternamn</u>	<u>Förnamn</u>
Luleå tekniska universitet	Ordförande	Nordmark	Eva
Lunds universitet	Ambassadör	Hafström	Jonas
Läkemedelsverket	F.d. GD	Billinger	Nils Gunnar
Malmö universitet	F.d. ordförande	Fjelkner	Metta
Mittuniversitetet	Seniorrådgivare	Nygårds	Peter
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	Professor	Anell	Anders
Mälardalens högskola	Landshövding	Hagberg	Liselott
Pensionsmyndigheten	F.d. GD	Wigzell	Kerstin
Post- och telestyrelsen	Civilekonom	Hedén	Åke
Riksgäldskontoret	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Rymdstyrelsen	Universitetsdirektör	Bjelke	Katarina
Sjöfartsverket	F.d. GD	Sundin	Olle
Skogsstyrelsen	Rättschef	Wiberg	Mats
Socialstyrelsen	Vik. GD	Gustafsson	Charlotta
Spelinspektionen	Senior rådgivare	Håkansson	Per
Statens fastighetsverk	F.d. statssekreterare	Olsson	Sten
Statens jordbruksverk	F.d. överintendent	Bengtsson	Staffan
Statens kulturråd	F.d. statssekreterare	Stuart Hamilton	Ulrika
Statens servicecenter	F.d. landshövding	Holmberg	Barbro
Statens tjänstepensionsverk	F.d. GD	Sjöstrand	Mats
Statens väg- och transportforskningsinstitut	VD	Löfsjögård	Malin
Stockholms konstnärliga högskola	Professor	Bremer	Kåre
Stockholms universitet	Justitieråd	Calissendorff	Kerstin
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Sveriges lantbruksuniversitet	GD	Brennerfelt	Rolf
Södertörns högskola	Landshövding	Akhtarzand	Minoo
Tillväxtverket	F.d. Landshövding	Alsér	Kristina
Totalförsvarets forskningsinstitut	F.d. GD	Gustafsson	Yvonne
Trafikverket	F.d. regiondirektör	Persson	Magnus
Transportstyrelsen	F.d. statråd	Norman	Peter
Umeå universitet	F.d. landshövding	Heister	Chris
Universitets- och högskolerådet	VD	Elmsäter-Svärd	Catharina
Uppsala universitet	Professor	Hernes	Gudmund
Verket för innovationssystem (Vinnova)	Direktör	Nilsson-Ehle	Anna
Vetenskapsrådet	F.d. rektor	Bladh	Agneta
Örebro universitet	F.d. universitetskansler	Haikola	Lars

Bilaga 2

Utdrag ur förslag till ändringar i Nordiska investeringsbankens stadgar

Bilaga 2

Utdrag ur förslag till ändringar i Nordiska investeringsbankens stadgar

Innehållsförteckning

Utdrag ur förslag till ändringar i Nordiska investeringsbankens stadgar	5
---	---

Utdrag ur förslag till ändringar i Nordiska investeringsbankens stadgar

NIB:s stadgar
Ändringar i avsnitt 3, 4, 13, 14 och 17

Nuvarande lydelse

Section 3

The authorised capital stock of the Bank shall be EUR 6,141,903,086 subscribed by the Member countries as follows:

Denmark	EUR	1,293,922,083
Estonia	EUR	56,254,434
Finland	EUR	1,088,148,207
Iceland	EUR	58,075,722
Latvia	EUR	82,072,738
Lithuania	EUR	119,795,914
Norway	EUR	1,320,805,204
Sweden	EUR	2,122,828,784

Any increase or decrease in the authorised capital stock shall be decided upon by the Board of Governors, after a proposal by the Board of Directors of the Bank. Any such increase or decrease in the authorised capital stock shall be allocated among the Member countries based upon their Gross National Income at market prices as determined from time to time by the Board of Governors.

Section 4

The Member countries have made available to the Bank 6.815502352081970 per cent of the subscribed authorised capital stock. The payments have been made upon request from the Bank.

The remainder of the subscribed capital stock shall be subject to call to the extent the Board of Directors of the Bank deems it necessary for the fulfilment by the Bank of its debt obligations

Section 13

The Bank shall have a Board of Governors, a Board of Directors, a President, and such other personnel as is necessary to carry out its operations.

Föreslagen lydelse

Section 3

The authorised capital stock of the Bank shall be EUR 8,368,844,474.11 subscribed by the Member countries as follows:

Denmark	EUR	1,763,074,493.79
Estonia	EUR	76,651,259.81
Finland	EUR	1,482,690,785.19
Iceland	EUR	79,132,913.42
Latvia	EUR	111,830,807.21
Lithuania	EUR	163,231,714.80
Norway	EUR	1,799,704,941.30
Sweden	EUR	2,892,527,558.59

Any increase or decrease in the authorised capital stock shall be decided upon by the Board of Governors, after a proposal by the Board of Directors of the Bank. Any such increase or decrease in the authorised capital stock shall be allocated among the Member countries based upon their Gross National Income at market prices as determined from time to time by the Board of Governors.

Section 4

The Member countries have made available to the Bank 10.10346099746250 per cent of the subscribed authorised capital stock. The payments have been made upon request from the Bank.

The remainder of the subscribed capital stock shall be subject to call to the extent the Board of Directors of the Bank deems it necessary for the fulfilment by the Bank of its debt obligations.

Section 12

The Bank shall have a Board of Governors, a Board of Directors, a President, a Control Committee, and such other personnel as is necessary to carry out its operations.

Nuvarande lydelse

Section 14

The Board of Governors shall be composed of eight Governors. Each Member country shall be represented by the Minister designated by it as its Governor.

The Board of Governors shall appoint a Chairman for a term of one year. The chairmanship of the Board of Governors shall rotate among the Member countries.

The Board of Governors shall be vested with the following powers:

- a) Amendments of the Statutes with the exception of this Section 14.
 - b) Decisions on increase and decrease of the authorised capital stock.
 - c) Decisions on questions of interpretation and application of the provisions of the Agreement and the Statutes.
 - d) Approval of the annual report of the Board of Directors and audited financial statements of the Bank.
 - e) Appointment of two members of the Control Committee in accordance with Section 17.
 - f) Decisions on procedures related to withdrawal of membership of the Bank.
 - g) Decision on liquidation of the Bank.
- Decisions of the Board of Governors shall be unanimous. Decisions may be taken by a written procedure.
- The Board of Governors shall hold an annual meeting and such other meetings as deemed appropriate.

Föreslagen lydelse

Section 13

The Board of Governors shall be composed of eight Governors. Each Member country shall be represented by the Minister designated by it as its Governor.

The Board of Governors shall appoint a Chair for a term of one year. The position of chair of the Board of Governors shall rotate among the Member countries.

The Board of Governors shall be vested with the following powers:

- a) Amendments of the Statutes with the exception of this Section 13.
 - b) Decisions on increase and decrease of the authorised capital stock.
 - c) Decisions on principles for capital and liquidity management.
 - d) Decisions on questions of interpretation and application of the provisions of the Agreement and the Statutes.
 - e) Approval of the annual report of the Board of Directors and audited financial statements of the Bank.
 - f) Appointment of members of the Control Committee in accordance with Section 16.
 - g) Decisions on procedures related to withdrawal of membership of the Bank.
 - h) Decision on liquidation of the Bank.
- Decisions of the Board of Governors shall be unanimous. Decisions may be taken by a written procedure.
- The Board of Governors shall hold an annual meeting and such other meetings as deemed appropriate.

*Nuvarande lydelse***Section 17**

A Control Committee shall be established to ensure that the operations of the Bank are conducted in accordance with these Statutes. The Control Committee shall be responsible for the audit of the Bank's accounts and shall annually deliver an auditors' report to the Board of Governors.

The Control Committee shall be composed of ten members. The members of the committee shall be appointed for a term of up to two years at a time. The Nordic Council and the Parliaments of Estonia, Latvia and Lithuania shall appoint one member from each country. The Board of Governors shall appoint two members to serve as Chairman and Deputy Chairman. The chairmanship and deputy chairmanship shall rotate among the Member countries.

*Föreslagen lydelse***Section 16**

A Control Committee shall be established to monitor that the operations of the Bank are conducted in accordance with these Statutes. The Control Committee shall be responsible for appointing the external auditors to carry out the audit of the Bank's financial statements. The external auditors' report together with reports from the Control Committee and its Chairmanship shall be delivered annually to the Board of Governors.

The Control Committee shall be composed of at least ten and a maximum of twelve members. The members of the Committee shall be appointed for a term of up to two years at a time. The Nordic Council and the Parliaments of Estonia, Latvia and Lithuania shall appoint one member from each country. The Board of Governors shall appoint two to four members to serve as Chair, Deputy Chair and other members of the Chairmanship who shall administer the responsibilities and tasks of the Committee. The Chairmanship shall oversee the performance of the audit of the Bank's financial statements, carried out by the external auditors, and monitor the Bank's financial position, risk levels and capital and liquidity position. The positions of the Chairmanship shall rotate among the Member countries.